

Κυριάκου Ταπακούδη
«ΕΜΕΙΣ ΟΙ ΝΑΥΤΙΚΟΙ, ιστορίες της θάλασσας»
ISBN 978-9963-2959-9-9

Κυριάκου Ταπακούδη

«ΕΜΕΙΣ ΟΙ ΝΑΥΤΙΚΟΙ, ιστορίες της θάλασσας»

Βιβλίο σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή. Συμπεριλαμβάνει καινούργιες ιστορίες, καθώς και «Ιστορίες της θάλασσας» εκδοθέντος βιβλίου το οποίοι έχει εξαντληθεί.

Ο Κυριάκος Ταπακούδης γράφει ναυτικές ιστορίες και διηγείται όσα θαυμαστά και εύμορφα είδε και γνώρισε ως ναυτικός σε μια νεαρή ηλικία που εμπαικάρισε στα καράβια και έπλευσε μακριές θάλασσες και περιδιάβηκε λιμάνια σε μακρινές χώρες.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΠΡΟΛΟΓΟΣ - Μέρος Α - σελίς 6

ΕΜΕΙΣ ΟΙ ΝΑΥΤΙΚΟΙ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΙΣ ΤΟ ΕΡΓΟΝ - Μέρος Β - σελίς 12

ΘΑΛΑΣΣΑ ΠΛΑΤΙΑ

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΤΑΞΙΔΙ

"SAN DENIS" - Μέρος Γ - σελίς 28

ΜΠΑΡΚΟ ΣΤΟ SAN DENIS - 17ΝΟΕΜΒΡΗ 1973

ΟΙ ΠΡΩΤΟΜΠΑΡΚΟΙ: Το lauremp;ori,

Η μαύρη Θάλασσα

Οι παλαιοί

Το πρώτο μπάρκο

Επικίνδυνο φορτίο

Δόξασι ο Θεός

Η όμορφη καπετάνισσα

Το ερωτικό τρίγωνο

Η τελική σύγκρουση

Τί είναι ο θάνατος

Η ΓΑΜΗΛΙΑ ΔΙΑΣΚΕΔΣΗ

ΤΟ ΛΑΘΡΕΜΠΟΡΙΟ:

Ο Βόσπορος

Στην Αλεξάνδρεια

Η ΠΑΓΩΜΕΝΗ ΘΑΛΑΣΣΑ ΣΤΗΝ ΟΔΗΣΣΟ

Η ΟΠΤΑΣΙΑ

ΣΤΗ ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑ

ΣΤΗ ΛΙΒΥΗ:

Η μεγάλη αναμονή

Το άγριο φονικό

Ο λαθρεπιβάτης

Ένας απρόσμενος σωτήρας

Η ΤΡΟΥΜΠΑ ΣΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ

"SOUTHERN UNION" - Μέρος Δ' - σελίς 189

ΣΤΟ ΜΟΝΤΕΒΙΔΕΟ
ΤΟ ΠΛΟΙΟ ΦΑΝΤΑΣΜΑ
ΤΟ ΔΥΝΑΤΟ ΚΥΜΑ
ΣΤΗΝ ΚΕΥΛΑΝΗ
ΑΦΡΟΔΗΣΙΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ
Η ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ ΤΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ
ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΚΥΜΑ

"EUGENIE" - Μέρος Ε' - σελίς 245

ΙΝΤΡΙΓΚΕΣ ΣΤΑ ΒΑΠΟΡΙΑ
ΕΠΙΔΕΙΞΗ ΔΥΝΑΜΗΣ
ΙΕΡΑ ΟΔΟΣ
ΣΤΗΝ ΟΛΛΑΝΔΙΑ
Ο ΗΛΙΘΙΟΣ
ΜΙΣΙΣΣΙΠΗΣ, ΝΕΑ ΟΡΛΕΑΝΗ
ΤΟ ΦΩΣΦΟΡΟ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ

"EUGENIE S. NIARCHOS" - Μέρος Ζ' - σελίς 319

Η ΑΜΜΟΘΥΕΛΛΑ
ΝΑΓΚΑΣΑΚΙ ΤΩΝ ΣΑΜΟΥΡΑΪ
ΠΑΓΩΜΕΝΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

"WORLD KNOWLEDGE" - Μέρος ΣΤ' - σελίς 337

Ο ΑΓΡΙΟΣ ΚΑΙΡΟΣ
ΤΟ ΤΡΙΓΩΝΟ ΤΩΝ ΒΕΡΜΟΥΔΩΝ
ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΗΣ ΕΝ ΜΕΣΩ ΘΑΛΑΣΣΟΤΑΡΑΧΗΣ
ΣΤΗ ΣΕΟΥΛ

Ο ΕΠΙΛΟΓΟΣ – σελίς 370

ΟΙ ΝΑΥΤΙΚΟΙ, ορισμός - σελίς 376

ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΠΛΟΙΩΝ, ορισμός - σελίς 379

ΜΕΡΟΣ Α΄ ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΕΜΕΙΣ ΟΙ ΝΑΥΤΙΚΟΙ

Φουρτούνες, αέρηδες, κυκλώνες και καταιγίδες, συνοδεύουν τους ναυτικούς στα ποντοπόρα τους ταξίδια με τα υπερωκεάνια πλοία καθώς πλέουν τους ωκεανούς από λιμάνι σε λιμάνι.

Πολλές φορές εν μέσω των άγριων φυσικών στοιχείων προσευχήθηκαν να μην είναι το τελευταίο τους ταξίδι. Πολλές φορές αναρωτήθηκαν αν θα φτάσουν στο επόμενο λιμάνι.

Τόχει η μοίρα τους να ζουν στην αγωνία των υπερφυσικών δυνάμεων του υδάτινου στοιχείου, που με ισχύ κινεί δισεκατομμύρια όγκων νερού πότε απαλά, πότε δυνατά, μετακινώντας πολλές φορές στο διάβα του στεριές και ακρογιάλια.

Τόχει η μοίρα τους να υπομένουν τον αφόρητο τρόμο κάθε φορά που τα μεγάλα κύματα ανασηκώνουν το πλοίο ψηλά στον ουρανό και το αφήνουν να κρεμιέται σε θεόρατα ύψη. Να ακούν το φοβερό τρίξιμο του όταν βαλαντώνει στον αέρα και να μετρούν τα δευτερόλεπτα ώσπου το κύμα να το εναποθέσει και πάλιν στα πλατιά νερά.

Η ήρεμη θάλασσα ποτέ δεν έβγαλε επιδέξιους ναυτικούς, γι αυτό κανένας τους δεν μαραζώνει για ταξίδια μακρινά με ποντοπόρα πλοία, ούτε οι νησιώτες με τα καϊκια που ξανοίγονται σε πελάγη ανοιχτά με τις άσπρες κορφές των αγριεμένων κυμάτων να υψώνονται σε τρία και τέσσερα μέτρα.

Και όταν στους ωκεανούς τα δυσθεώρατα κύματα κρύβουν τον ουρανό, από τα μεγάλα παράθυρα της γέφυρας οι ναύτες κοιτάζουν το πλοίο να βυθίζεται κάτω από το νερό σε κάθε κύμα που ξεθυμαίνει, και ακολούθως το βλέπουν να στέκει στον αέρα σε ύψη δυσθεώρατα, όταν τα μεγάλα κύματα το φέρνουν στην κορφή τους.

Και πίσω από τις σφραγισμένες σιδερένιες πόρτες, άλλοι στη μηχανή και άλλοι στη γέφυρα, κρατημένοι στα ακίνητα μέρη του πλοίου προσπαθούν να βρίσκουν ισορροπία από το μεγάλο μπότζι, ή περπατούν με ανοιχτά τα πόδια για να εξισορροπούν, γέρνοντας το σώμα τους στην αντίθετη φορά που γέρνει το πλοίο. Κανείς τους δεν μπορεί να κοιμηθεί, ούτε να κλείσει μάτι, καθώς όποιος το προσπαθήσει γκρεμίζεται από τη κουκέτα. Κάθονται σε στερεωμένους καναπέδες και

καρέκλες στη τραπεζαρία, ή όρθιοι γέρνουν στον μπουλμέ πίσω από τα φινιστρίνια. Σιωπηλοί χωρίς να μιλούν, κοιτάζουν έξω την ταραγμένη θάλασσα και σκέφτονται σε πόσα μποφόρ μπορούν να αντέξουν. Η αγωνία σχηματίζεται στα πρόσωπα τους όταν το πλοίο ανεβαίνει ψηλά, γιατί με το κρέμασμα του στο ψηλό κύμα μπορεί να κοπεί στα δυό, ενώ η ανακούφιση έρχεται κάθε φορά που το πλοίο κάθεται κάτω στη βάση του κύματος που φεύγει, και χωρίς να φοβούνται όταν το νερό σκεπάζει ολόκληρο το σώμα του πλοίου, καθώς γνωρίζουν πως τα στεγανά του καλά το προστατεύουν να μη βουλιάξει. Και αναμένοντας το επόμενο κύμα, σκεφτικοί μένουν σιωπηλοί μέσα στις κρυφές τους μαύρες σκέψεις.

Είναι μια συνεχής επικίνδυνη ζωή που ζουν οι ναυτικοί, πολύ διαφορετική και ασυνήθιστη από τη στεριανή. Τη διέπουν άλλοι κανόνες και μια διαφορετική ηθική, μια ζωή προσαρμοσμένη στις δυσκολίες της απομόνωσης και της σκληρής εργασίας.

Και δεν λυπούνται ποτέ τους, ούτε μια σταλιά για το επάγγελμα τους. Δεν σκέφτονται καμιά φορά, πως μετάνιωσαν για την επιλογή τους.

Στην οδύνη του φόβου όταν η θάλασσα θυμώνει και της αφόρητης νοσταλγίας για όσους στη στεριά τους περιμένουν, ταξιδεύουν χωρίς διακοπή ως μια νοσηρή έλξη να τους κυριεύει.

Όσοι είναι ναυτικοί έχουν την ψυχή στο διάβολο ταγμένη, λένε στα ποιήματα τους κάποιοι φωτισμένοι ποιητές...

Μα όχι, λέω εγώ που έχω ταξιδεύσει και υπομείνει πολλά δεινά ως ναυτικός. Δεν είναι γιατί πούλησαν τη ψυχή τους, είναι που αγάπησαν τη θάλασσα, γιατί να είναι δύσκολη και αβάσταχτη, αλλά όποιος τη μάχεται τη συνηθίζει και την ερωτεύεται, του γίνεται συνήθεια και βίωμα. Όσους κινδύνους δίνει, τόσες χαρές προσφέρει. Μεσήλικες ναύτες δεν μπορούν τη στεριά, προτιμούν τη μοναξιά των απέραντων ωκεανών και τη μουσική των φλοίσβων των απαλών κυμάτων και το βουητό των αέρηδων όταν ο καιρός γεμώνει και η θάλασσα φουσκώνει.

Νιόμπαρκα παλικάρια βιώνουν εν πλω την απανθρωπιά και το θυμό των σκληροτράχηλων άλλων ναυτικών, και εν όρμω μαθαίνουν τις γλυκείες ηδονές και τα μυστικά του πληρωμένου έρωτος και της απόλαυσης μέσα σε αγκαλιές πρόστυχων γυναικών.

Παθαίνουν από τροπικές αρρώστιες και γεμώνουν πληγές θανατερές, και μαθαίνουν απαγορευμένα βότανα και μεθυσμένους έρωτες μέσα στα λιμανίσια καταγώγια.

Μέρες και μήνες, οι ναύτες στα τάνκερ περιμένουν με αδημονία τις λίγες ώρες που θα δέσουν σε κάποιο ντόκο, να τρέξουν στα μπαρς και να αφεθούν στη πλάνη του πιστού και στην αγκαλιά γυναικών με βαμμένα κόκκινα χείλια που τονίζουν την αισχρή δουλειά τους, που θέλουν πρώτα την πλερωμή τους και ύστερα με χαρά προσφέρουν τη προσποιητή αγάπη τους.

Η ναυτική ζωή είναι σκληρή, αλλά και γλυκιά. Είναι
ένας καημός και ένας έρωτας για τη θάλασσα. Και
καθώς λέει το άσμα,
Καπεταναίοι και τόσοι άλλοι,
λοστρόμοι, ναύτες, μηχανικοί
καθένας έχει και τον καημό του,
έτσι είμαστε εμείς οι ναυτικοί.

ΜΕΡΟΣ Β΄
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΙΣ ΤΟ ΕΡΓΟΝ

ΘΑΛΑΣΣΑ ΠΛΑΤΙΑ

Και είπεν ο θεός την Τρίτη μέρα να συγκεντρωθούν τα ύδατα από όλον τον ουρανό πάνω στη γη, και ύστερα είπε να ξεχωριστούν από τη ξηρά. Και ονόμασε τη γη ξηρά, και τα νερά θάλασσα.

Και δημιούργησε τη θάλασσα ανεξερεύνητη, ανυπέροβλητη και απρόβλεπτη, όμως όμορφη, απaráμιλλη, και ασύγκριτη.

Την έκαμε να αλλάζει και να μεταβάλλεται έως σήμερα, έκαμε τα βάθη και τη μορφολογία της να διαμορφώνονται ανάλογα με τα ρεύματα και τους σεισμούς, να παίρνουν διάφορες μορφές και να σχηματίζουν κοιλάδες και χαράδρες άλλοτε με πυκνή βλάστηση και άλλοτε έρημα τοπία σκεπασμένα παντοτινά με το αλμυρό νερό χωρίς το φως του ήλιου πολλές φορές να φτάνει στα απύθμενα βάθη της.

Ήδη αλμυρή εκ γενέσεως της, εντός της γεννήθηκε και εξελίχθητε η πρώτη ζωή που όσες θεολογικές καταβολές τη διέπουν, δεν μπόρεσε η τεκμηριωμένη γνώση των επιστημόνων να αντιπαρατεθεί μαζί τους. Ίδια συμφωνούν όμως, πως η θάλασσα είναι το λίκνο της ζωής.

Πλούσιος ο φυτικός της κόσμος που ποικίλει ανάλογα με το γεωγραφικό πλάτος. Θαλάσσια φυτά και γιγάντια φύκη που οι επιστήμονες ακόμα δεν γνωρίζουν πως βλάστησαν και πως εξελίχθηκαν. Μυριάδες ήδη ζωής, μικροσκοπικοί και άορατοι οργανισμοί έως θεόρατα ψάρια και παράξενοι δράκοι των παραμυθιών την κατοικούν.

Μυριάδες τόνοι νερού δημιουργήθηκαν και σκέπασαν τη γη όταν οι υδρατμοί στην ατμόσφαιρα πύκνωσαν και έπεσαν δημιουργώντας λίμνες και θάλασσες.

Θάλασσες μικρές και μεγάλες, κλειστές και ανοιχτές, πελάγη και ωκεανοί.

Θάλασσες φουρτουνιασμένες και γκριζωπές, θάλασσες γαλάζιες και γαληνεμένες.

Στο μικρό μου το χωριό η θάλασσα της Μεσογείου έβρεχε ολόκληρη τη νοτιοδυτική μεριά. Συνήθως ήταν πολύ φουρτουνιασμένη, γιατί ήταν ένας τόπος ανοιχτός στους νοτιοδυτικούς ανέμους και κυρίως στον Πουνέντε που όποτε είχε κακοκαιρία στα Ελληνικά πελάγη, με ορμή τους μετέφερε στη περιοχή μας καθώς ο τόπος της Πάφου είναι στο διάβα του. Έβγαζε ορμητική τρικυμία που χτυπούσε τη στεριά από τις

ακτές της χερσονήσου του Ακάμα, μέχρι την πέτρα του Ρωμιού και βάλε.

Και το μικρό χωριό μου έστεκε στη μέση. Οι ακτές χειμώνα καλοκαίρι θαλασσοδαρμένες, από πάντα λούζονταν στους υδρατμούς των φοβερών κυμάτων που με μανία έσκαγαν στα άγρια βράχια που ακατάλυτα έστεκαν στην ακτή και σταματούσαν την ορμή τους.

Τα μεγάλα ρεύματα επικίνδυνα ανακάτευαν τα νερά. Σχημάτιζαν δίνες που τα έσπρωχναν και τα μετακινούσαν με ορμή. Μαζί με τα θεώρατα κύματα αποτελούσαν μια μεγάλη δύναμη, μια μεγάλη απειλή, που έκαναν τη θάλασσα της Χλώρακας πολύ επικίνδυνη. Από μικρός θυμάμαι, πολλοί έχασαν τη ζωή τους σ αυτήν, κυρίως αυτοί που την αψηφούσαν ή που δεν την λογάριζαν στα σοβαρά.

Είναι οι θάλασσες της Χλώρακας λοιπόν άγριες, και παρ όλο που είναι μικρό χωριό με λίγους κατοίκους, κάθε χρόνο δυστηχώς μέσα στις καλοκαιρινές καυτές μέρες χάνονται άνθρωποι, όταν βουτούν για να δροσιοτούν. Οι πρωτινοί αλλά και οι σημερινοί λένε πως, καμιά φορά δεν προσπέρασε χρονιά χωρίς πνιγμένους.

Σ αυτόν τον άγρια όμορφο τόπο γεννήθηκα πολλά χρόνια πριν, που όμως θυμάμαι με πολλή νοσταλγία εκείνους τους καιρούς τους δύσκολους και πέτρινους που μέσα σε μια μίζερη και πολύ φτωχή διαβίωση αναγειώθηκα και ανδρώθηκα.

Θυμάμαι πως δεν είχαμε φαί, ούτε καν τον επιούσιο. Ήμουν αδύνατος και σκελετωμένος, αλλά παρ όλη τη δυσχέρεια της φτωχής μου διαβίωσης, ποτέ μου δεν έκλαψα ή παραπονέθηκα.

Με παρηγοριά την απέραντη και πανέμορφη θέα της θάλασσας, ξεχνιόμουν στις αναπολήσεις μου. Η βουή της και ο βρυχηθμός της έφταναν ως τα παραθύρια της μικρής παραγάκας που κατοικούσα, και διαπερνώντας τα ξύλινα παραθυρόφυλλα, γέμιζαν φόβο την παιδική μου καρδιά. Ένας φόβος όμως που ύστερα όσο μεγάλωνα, μου έγινε συνήθιο και η βουή του θαλασσινού ανέμου απαραίτητη σαν γλυκό νανούρισμα. Ένα φύσημα ανέμου που άλλοτε με δύναμη και θυμό βρυχοταν, και άλλοτε ήρεμα και γαλήνια χάιδευε τα κύματα που απαλά έσκαγαν στις ακτές.

Και στη μεγάλη σχόλη της παιδικής μου ηλικίας πήγαινα και έστεκα στις πέτρινες ακτές και κοίταζα ώρες ατέλειωτες τα άπλετα νερά. Και ο νους μου έτρεχε σε μύριες σκέψεις, χωρίς όμως να μπορεί να εννοήσει τα μεγάλα μυστήρια που φανερά έκρυβε στην επιφάνεια και στο βυθό της. Με έκσταση την παρακολουθούσα να απλώνεται εμπρός μου μεγαλόπρεπη, και στο βάθος να ενώνεται με τον ουρανό και να σχηματίζει τον κύκλο της γης. Και εγώ ο καημένος που σαν παιδί λίγα γράμματα ακόμα γνώριζα, δεν δινόμουν να εννοήσω όλα τούτα τα μυστήρια. Νόμιζα πως έβλεπα την άκρη, εκεί που τελειώνει ο κόσμος...

Και ήμουν ευχαριστημένος που έβλεπα την άκρια της γης.

Λένε οι άνθρωποι πως η φουρτουνιασμένη θάλασσα συμβολίζει προβλήματα και στενοχώριες. Λένε ακόμα πως, αν τα κύματα βγαίνουν στη στεριά, μέρες ευτυχίας και ευζωίας θα έρθουν στους ντόπιους κατοίκους. Στις παραλίες της Χλώρακας συνέβαιναν και τα δύο, ώστε επικρατούσε μια μέση κατάσταση, ούτε ανυπερβλητή δυστυχία, ούτε όμως και ευτυχία. Τόπος ξερός από χώμα και νερό, οι κάτοικοι ησχολούντο σε χειρονακτικές εργασίες ως πετροκόποι, κτίστες και ξυλουργοί. Αυτά ήσαν τα συνήθη επαγγέλματα, και μόνο λίγοι γονείς μπόρεσαν να σπουδάσουν τα παιδιά τους. Οι περισσότεροι μόλις τελείωναν το δημοτικό σχολείο, αφού κάποιος για να φοιτήσει σε γυμνάσιο πλήρωνε δίδακτρα.

Σε αυτές τις καταστάσεις και τις δύσκολες συγκυρίες έζησα έως τα δεκαοκτώ μου, μια κακή εποχή που όλος ο πληθυσμός διαβιούσε δύσκολα, και εργασία για τους περισσότερους δεν υπήρχε. Ούτε το φαγητό αρκούσε για να θρέψουν τα παιδιά τους καθώς η γη ήταν άγονη, ήταν σχεδόν ολόκληρη καυκάλα. Ένα τοπίο πέτρινο, αλλά καταπράσινο από σχοινιές και αρκόσσηλλες που βλάσταιναν ανάμεσα στις άγριες ξερολιθιές. Και ανάμεσα τους πλούσια διάνθιζαν την πλάση κυκλάμινα και μαχαιράδες και άλλων λογίων άγρια όμορφα λουλούδια.

Ήταν ένας ωραίος τόπος που παρ όλα τα δύσκολα που πέρασα ένεκα των φτωχών καιρών, εντούτοις έμεινε στην καρδιά μου παντοτινά αγαπημένος.

Το μικρό σπιτάκι μας που άδειασε πολύ γρήγορα από τις παιδικές φωνές καθώς όλα τα μεγαλύτερα από μένα αδέρφια έφυγαν σε άλλες επαρχίες για αναζήτηση ενός καλύτερου μέλλοντος, ήταν στην άκρη του χωριού μοναχικό και χωρίς καθόλου ανέσεις. Ούτε πόσιμο νερό, ούτε και ηλεκτρισμό. Πίναμε νερό από ένα βαθύ λάκκο εφτά οργιών που το βγάζαμε με ένα αλακάτι που είχαμε, και προσέχαμε να μην καταπιούμε τις βδέλλες που μπόλικες ήταν μέσα στο λάκκο. Και όταν η νύχτα ερχόταν, πέφταμε στα κρεβάτια ενωρίς, καθώς κάναμε οικονομία στο πετρέλαιο που άναβε τη λάμπα. Μια λάμπα φυτιλιού και μοναδική που μόλις φέγγιζε, και γι αυτό έπρεπε να διαβάζουμε τα μαθήματα μας από ενωρίς, πριν ο ήλιος δύσει.

Η μάνα μας φύτευε λίγα χορταρικά και πατάτες για να μας θρέψει. Και εμείς μετά το σχολείο, τη βοηθούσαμε μέσα στο μικρό χωραφάκι που ήταν στην αυλή. Βοτανίζαμε τα χόρτα και τσαπούσαμε τις τάβλες.

Και στην αρχή του καλοκαιριού όταν τα τρεμίθια ώριμα πλέον, τα μαζεύαμε και τα παίρναμε στο μήλο και τα αλέθαμε να βγάλουμε το λάδι τους. Ένα λάδι πικρό που μας έκαιε τον ουρανίσκο και τα σωθικά, και που χρησιμοποιούσαμε από ανάγκη αφού δεν είχαμε χρήματα να αγοράσουμε από τον μπακάλη σπορέλαιο. Το ονομάζαμε τρεμιχόλαο και είχε μια σκληρή γεύση που μας πίκραινε κυριολεκτικά σαν φαρμάκι και δεν μας άρεσε, μα που τώρα μετά από τόσα χρόνια που έχουν παρέλθει, τη γεύση του πεθυμώ και νοσταλγώ.

Τις καλοκαιρινές ημέρες καθημερινώς περνούσε από το στενό δρομάκι έξω από την αυλή μας ένα μικρό φορηγάκι με ανοιχτή την πίσω πόρτα, που αγκομαχώντας με πρώτη και δεύτερη ταχύτητα, κυλούσε σιγά στον κατήφορο.

Και όλα τα παιδιά της γειτονιάς τρέχοντας σκαρφαλώνναμε πάνω και μας έπαιρνε στη θάλασσα. Ο σοφός ένας καλοκάγαθος άνθρωπος που έπασχε από ρευματισμούς, καθυμερινά πήγαινε να χωστεί στη ζεστή άμμο για να του περάσουν οι πόνοι. Και όλους μας άφηγε να σκαρφαλώνουμε στο όχημα του και μας κουβαλούσε με ευχαρίστηση, το μόνο που ζητούσε, ήταν λίγη βοήθεια, τον θάβαμε μέχρι το λαιμό στην άμμο, μέσα σε ένα λάκκο που σκάβαμε. Και όσο άντεχε τη κάψα από τον άμμο, εμείς κολυμπούσαμε και πλατσουρίζαμε μέσα στα ήσυχα και γαλανά νερά της θάλασσας της Χλώρακας.

Και πριν τα χρόνια περάσουν ώστε να μάθω κολύμπι, έμπαινα στα ξέβαψα νερά, χωρίς να τολμώ να πάω στα βαθιά. Αλλά όταν καμιά φορά κάποιος έφερνε μαζί του εσωτερικό λάστιχο αυτοκινήτου φουσκωμένο με αέρα, γεμάτοι χαρά κρεμιόμασταν πάνω όσοι χωρούσαμε, και ξανοιγόμασταν στα βαθιά.

Και από τα βαθιά έβλεπα έναν άλλο κόσμο, έβλεπα τη στεριά διαφορετική, ξερή και κίτρινη κάτω από τον ήλιο. Έβλεπα την καυτή αύρα να αιωρείται και να γεμίζει πούσι την ατμόσφαιρα, και εγώ μέσα στα δροσερά νερά της θάλασσας ένιωθα τη δροσιά της.

Καμιά φορά όμως δεν μου πέρασε τότες από το μυαλό πως ήθελα να γίνω ναυτικός, ή πως τη θάλασσα θα την αγαπούσα τόσο πολύ όπως τώρα αγαπώ. Γιατί σαν παιδί την αγάπησα καθώς έπαιζα μαζί της, μα τώρα την αγάπησα καθώς αυτή έπαιξε μαζί μου όταν η μοίρα με οδήγησε από πολύ ενωρίς να μπαρκάρω στα καράβια και να τη ζήσω και από την καλή και την κακή της.

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΤΑΞΙΔΙ

Από μικρός ένιωθα, σκεφτόμουν και συμπεριφερόμουν σαν μεγάλος. Αναρωτιόμουν γιατί οι μεγαλύτεροι κάποιες φορές μούλεγαν όταν θα μεγαλώσω θα πήξει το μυαλό μου. Δεν σκεφτόμουν σαν μικρός παρά μόνο καταλάβαινα ότι ίσως οι μεγάλοι σκέφτονταν σαν μικροί.

Μεγάλωσα και έζησα όλα τα παιδικά μου χρόνια φτωχικά, χωρίς φαγητό τις παραπάνω μέρες. Θυμάμαι τους κρύους χειμώνες χωρίς θέρμανση, τα κρύα μπάνια, ακόμη και το μαγείρεμα πανω στη νησιτιά από ξύλα αφού δεν υπήρχε αέριο στο γκάζι.

Απο τον μπακάλη του χωριού αγοράζαμε μονο ψωμί, πάντα βερσεσέ που το ξοφλούσαμε με πολλη δυσκολία. Ήσαν χρόνια παιδικά δύσκολα και φτωχικά, θυμάμαι τη μάνα μου άρρωστη να υποφέρει στο κρεβάτι του

πόνου και να πεθαίνει νέα χωρίς να προλάβει να γεράσει.

Όταν πέρασαν τα χρόνια οι θύμισες έμειναν ανεξίτηλες, αλλά άντλησα μεγάλη έμπνευση και εμπειρίες από όσα έζησα σαν παιδί, ήταν εμπειρίες που με σιμάδεψαν και με βοήθησαν να γίνω καρτερικός και υπομονετικός, κυριότερα έμαθα να βασίζομαι στον εαυτό του. Με τις δυστυχίες και τις κακουχίες και χωρίς τα ελέη Θεού, ήταν φτωχά παιδικά χρόνια που θα με ακολουθούσαν για πάντα στην υπόλοιπη μου ζωή και θα επιδρούσαν καθοριστικά στη διαμόρφωση του χαρακτήρα μου και θα επηρέαζαν την μετέπειτα εξέλιξη και συμπεριφορά μου.

Τέλειωσα το σχολείο, έμαθα γράμματα και Εγγλέζικα, και αποφάσισα να ξενιτευτώ, να πάω στα καράβια. Ένιωθα πως δεν με χωρούσε ο τόπος, ένιωθα γυρω μου τοίχους που με φυλάκιζαν και περιόριζαν τους ορίζοντες μου, τοίχους που ήταν όμως μικροί να με κρατήσουν, έτσι μια μέρα τους προσπέρασα και έφυγα μακριά τους. Αποτίναξα τα στενά δεσμά του περιβάλλοντος μου, πλάτυνα τη στράτα που περπατούσα και ανοίχτηκα στα πέρατα του κόσμου. Έγινα διαβάτης και περπάτησα τη γη, έγινα θαλασσινός και έπλευσα τη θάλασσα, είδα και γνώρισα πόλεις και χωριά, καινούργιους τόπους και ανθρώπους, νέα ήθη και έθιμα, άλλες κουλτούρες και νέα πραγματα αληθινά μυστήρια.

Θυμάμαι πολύ έντονα τους τελευταίους μήνες στο στρατό, υπηρετούσα σε ένα φυλάκιο στη βόρεια πε-

ριοχή της Πόλης. Έβρισκα δουλειά στα χωράφια με πέντε σελίνια μεροκάματο. Ήταν σκληροτράχηλα τα αφεντικά, δεν μπορούσα ούτε ανάσα να πάρω και δούλευα σκληρά. Το μεροκάματο πολύ μικρό, αλλά καθόλου δεν με πείραζε, φτάνει που κάθε τόσες μέρες έβρισκα δουλειά. Φύλαγα τα πέντε σελίνια με ευλάβεια, όταν απολύθηκα είχα φυλαγμένες τρεις λίρες. Κατάφερα και βρήκα δουλειά σε μια αποθήκη με είκοσι λίρες το μήνα. Ήταν όμως πολύ προσωρινή, γιατί σε πολύ λίγο καιρό έφαγα πόρτα, μου έφαγε τη δουλειά κάποιος συγγενής του αφεντικού. Όμως εκείνη τη μέρα τη θυμάμαι πολύ καλά, γιατί μέτρησα τις λίρες που με πολύ κόπο είχα μαζέψει και φυλάξει, και ήταν όσες αρκούσαν να αγοράσω ένα εισιτήριο στο πλοίο «Κνωσός».

Ανέβηκα στο βαπόρι και το μεγάλο ταξίδι ξεκίνησε... Και έστεκα στην πρύμνη και κοίταζα τους τόπους μου να μένουν πίσω. Το πλοίο που με έπαιρνε μακριά έμαθα πως έκανε το στερνό του ταξίδι και θα παροπλιζόταν. Ήταν γέρικο, το είχε φάει η θάλασσα. Το μόνο που έλπιζα ήταν το δικό μου ταξίδι να μην ήταν το τελευταίο από την πατρίδα μου, έλπιζα να με βοήθαγε ο Θεός και κάποτε να γύριζα πίσω με προκοπή. Με ανήσυχες σκέψεις να μου γεμίζουν το μυαλό έστεκα και αποχαιρετούσα το νησί μου ώσπου η στεριά χάθηκε και έμεινε μονο η απέραντη θάλασσα. Η ώρα πέρασε και το σούρουπο με βρήκε στην ίδια θέση ακουμπισμένο στα ρέλια. Το εισιτήριο που αγόρα-

σα ήταν το φτηνό, θα την έβγαζα ξάγρυπνος στην κουβέρτα.

Στεκόμουν με τις σκέψεις να μου τριβελίζουν το νου κάνοντας σχέδια και σκέψεις για το άγνωστο μέλλον που με ανέμενε, με μια ελπίδα στην καρδιά να είναι καλύτερο από το μίζερο μου παρελθόν.

Ύστερα ήρθε το πρωί και το φως της ημέρας φανέρωσε το απέραντο γαλάζιο της θάλασσας που έσβηνε στις μακρινές αποστάσεις των οριζόντων. Ένιωσα τα βλέφαρα μου να βαραίνουν, έκατσα και έγειρα τη ράχη στον μπουλμέ του πλοίου και αποκοιμήθηκα με τον δροσερό αέρα της θάλασσας να μου σκάφτει δροσερά τα πρόσωπο.

Με τον παφλασμό του πλοίου στα κύματα για νανούρισμα, κοιμήθηκα κάμποση ώρα, ώσπου ο ήλιος με χτύπησε κατακούτελα και ξύπνησα. Έμεινα αγουροξυπνημένος να κοιτάζω τους επιβάτες να πηγαινοέρχονται μπροστά μου, ενώ στην ήρεμη θάλασσα δελφίνια στα πλευρικά του πλοίου κολυμπούσαν και χοροπηδούσαν χαρούμενα.

Έμεινα ακουμπισμένος στα ρέλια να παρακολουθώ τα παιχνιδίσματα των κυμάτων, δεν είχα βιάση, όλος το χρόνος του θεού ήταν μαζί μου.

Πέρασε όλη η μέρα, ήρθε η νύχτα, ξανάρθε το πρωί και τότε άκουσα χαρούμενες φωνές που φώναζαν, «στεριά, στεριά». Σήκωσα το κεφάλι και αντίκρισα πέρα μακριά τη στεριά της Ελλάδας που σιγά όσο πλησέαζε, το λιμάνι του Πειραιά έπαιρνε τη μορφή του. Ένιωσα μια ανατριχίλα να με ριγά, σε λίγο θα

πατούσα πάνω στα ιερά χώματα της μάνας Πατρίδας,
της Ελλάδας των Ελλήνων, της χώρας του πνεύματος
και του φωτός.

ΜΕΡΟΣ Γ'

Ταξιδεύοντας με το πλοίο " Σαν Ντενίς"

ΜΠΑΡΚΟ ΣΤΟ ΠΛΟΙΟ "SAN DENIS"

Κατέβηκα από το πλοίο «Κνωσός» και πάτησα τα χώματα της ιερής Ελλάδας, της μεγάλης πατρίδας της μάνας αιώνιας γης όλων των σοφών του κόσμου και των μεγάλων ηρώων. Της τιμημένης λεβεντομάνας που γέννησε τους προγόνους μου που έμαθα να αγαπώ από μικρό παιδί και να τιμώ, γι αυτήν που έδωσα όρκο στο στρατό να δώσω το αίμα μου αν μου το ζητούσε...

Αυτά σκεφτόμουν και αναρριγούσα από συγκίνηση καθώς έσκυβα και φιλούσα τα άγια χώματα της.

Έτσι έμαθα να σκέφτομαι, με αυτά τα νάματα αναγιάθηκα, ήταν το μεγάλο πιστεύω μου, ένα πιστεύω που στην πορεία θα ανακάλυπτα ότι ήταν κούφιας ιδέες που μου εμφύτευσαν στη ψυχή οι γονείς μου, οι

χωριανοί μου και οι δάσκαλοι μου. Στη μεγάλη μου πορεία που άρχισα στα δεκαενιά μου χρόνια, θα ανακάλυπτα ότι την Ελλάδα του φωτός την κατάντησαν χώρα του σκότους, και από αγαπημένη μάνα πατρίδα, μια Μάνα που έτρωγε τα παιδιά της και που την έδεσαν χειροπόδαρα προδότες και απάτριδες, όρνια αρπακτικά, υπάλληλοι πολυεθνικών και άβουλα ανθρωπάκια χειρότερα από κοράκια.

Στάθηκα στην προβλήτα του μεγάλου λιμανιού την γεμάτη γερανούς που ξεφόρτωναν καλαμπόκι και σιτάρι απο τα φορτηγά πλοία που ήταν δεμένα στον ντόκο, και έριξα το βλέμμα μου ένα γυρω και είδα θεόρατες πολυκατοικίες να σκιάζουν όλο τον Πειραιά ενώ ο ήλιος έστελνε τις πρωινές του ακτίνες ανάμεσα από τα πανύψηλα κτίρια.

Είχα ρωτήσει και ήξερα, εκεί που άραξε το πλοίο απέναντι ο μεγάλος δρόμος ήταν η ακτή Μιαούλη. Η χρυσή περιοχή του λιμανιού του Πειραιά που είχε ιστορία γραμμένη με χρυσό και πετρέλαιο. Που στα πολυώροφα κτίρια από γιαλί και τσιμέντο λειτουργούσαν χιλιάδες ναυτιλιακές εταιρείες με γραφεία πνιγμένα στην πολυτέλεια και

που απασχολούσαν χιλιάδες υπαλλήλους. Εκεί θα ρωτούσα, εκεί θα εύρισκα δουλειά στα πλοία, δεν ήταν δύσκολο μου είχαν πει. Ήμουν καθησυχασμένος με όσα ήξερα, γιατί άλλως πως, αλλοίμονο, ήμουν απένταρος, δεν θα ήξερα τι θα απογινόμουν μέσα στα άγνωστα μέρη και στους άγνωστους ανθρώπους.

Παρ' όλα αυτά σκεφτόμουν, ότι και να συνέβαινε, αφού η γλώσσα ήταν κοινή, η Ελληνική εδώ στα ξένα, θα το πάλιωνα, ήμουν αποφασισμένος...

Έστεκα και κοίταζα τον ήλιο προσπαθώντας να προσανατολιστώ, να καταλάβω σε ποια μεριά έπεφτε η Αθήνα και ο Παρθενώνας, όταν ξάφνου άκουσα παραδίπλα μου κουβέντες με Κυπριακή λαλιά. Ήταν ένας νέος που κουβέντιαζε με ένα παπά. Με είδε που έστεκα και τον κοίταζα, με ρώτησε, γνωριστήκαμε, βρεθήκαμε κοντοχωριανοί. Ήταν ένας φοιτητής από την Κάτω Πάφο, ο Ανδρέας Παπάζωσιμας που σπούδαζε Οικονομικά στο πανεπιστήμιο Αθηνών. Ήρθε στο λιμάνι για να παραλάβει έναν δικό του άνθρωπο. Με προσκάλεσε για καφέ σε ένα καφενείο δίπλα στην ακτή Μιαούλη. Ήταν ένα μέρος που είχα ακούσει από την Κύπρο ότι σύχναζαν ναυτικοί, κυρίως Κύπριοι. Όταν είπαμε πολλά και γνωριστήκαμε καλά, ο Ανδρέας αποδείχτηκε ένας νέος με πολλή ευγένεια που με προσκάλεσε για οτιδήποτε δύσκολο να μην διστάσω να του γυρέψω βοήθεια. Ήταν μια πρόσκληση που εκ των υστέρων αποδείχτηκε πολύ βοηθητική και σωτήρια για μένα, διότι η εξεύρεση εργασίας στα καράβια δεν ήταν όπως περίμενα. Όταν άρχισα να ρωτώ για δουλειά απο γραφείο σε γραφείο, με απογοήτευση διαπίστωσα ότι υπήρχε μεγάλη κρίση στο επάγγελμα του ναυτικού. Ξεποδαριάστηκα ανεβοκατεβαίνοντας σκάλες από πολυκατοικία σε πολυκατοικία προσπαθώντας να βρω μπάρκο. Η μέρα πέρασε όλη, ήρθε το δείλι, δεν είχα καταφέρει τίποτα. Έλπιζα ότι θα έβρι-

σκα αμέσως δουλειά γιατί ήμουν απένταρος, δεν είχα χρήματα ούτε για φαγητό, ούτε για ξενοδοχείο.

Απελπισία με κυρίευσε, άλλως πως μου τα είπαν, άλλως πως τα βρήκα. Όμως μες την απελπισία μου, δόξασα το Θεό που βοήθησε και γνώρισα τον Ανδρέα, ήταν μια παρηγοριά μες τη πολλή σκοτούρα μου, έλπιζα να με φιλοξενούσε, εξ άλλου ο ίδιος από μόνος του είχε την καλοσύνη να μου προτείνει τη βοήθεια του. Μπήκα σε ένα τηλεφωνικό θάλαμο και του τηλεφώνησα. Με ανακούφιση τον άκουσα στην άλλη γραμμή να λέει εμπρός. Του εξήγησα την δύσκολη κατάσταση στην οποία ευρισκόμουν, και αμέσως πρόθυμα, μου απάντησε να τον περιμένω στο καφενείο της Βοσκοπούλας, και σε μια ώρα περίπου, θα ερχόταν να με βρεί.

Πράγματι ήρθε, με είδε κατσοφιασμένο και στενοχωρημένο, και με ένα πλατύ χαμόγελο μου είπε να μην στενοχωριέμαι και όλα θα πάνε καλά.

Μπήκαμε στο ηλεκτρικό τρένο και ανεβήκαμε στην πλατεία Ομόνοιας. Περιπατήσαμε κάμποση απόσταση ως την πλατεία Συντάγματος και μπήκαμε σε ένα λεωφορείο με κατεύθυνση του Ζωγράφου που ήταν το σπίτι του καινούργιου μου φίλου του Ανδρέα Παπάζωσιμα.

Με φιλοξένησε, με βοήθησε, με ταΐσε, με ξενάγησε, αν δεν ήταν αυτός δεν ξέρω τι θα απογινόμουν. Κάθε μέρα κατέβαινα στον Πειραιά ψάχνοντας για δουλειά, όμως χωρίς αποτέλεσμα. Στις πολλές μέρες, με μεγάλη δυσκολία και ένα φτηνό μεροκάματο σαράντα πέ-

ντε λιρών της Αγγλίας, κατάφερα να βρω μπάρκο. Ήταν ένα μικρό καράβι δυόμιση χιλιάδων τόνων, ήταν το "San Denis" της εταιρείας Φραγκίστας. Ήταν Παρασκευή 16 Νοεμβρίου σούρουπο, υπόγραφα συμβόλαιο εργασίας με τη πλοιοκτήτρια εταιρεία και πήρα το ηλεκτρικό να επιστρέψω στην Αθήνα.

Βγαίνοντας από τον υπόγειο σταθμό της Ομόνοιας έπεσα πάνω σε ένα μεγάλο πλήθος κόσμου που φώναζε και διαδήλωνε για ελευθερία. Ήταν ουρές φοιτητών που είχαν συναχτεί έξω από το Πολυτεχνείο, που μεγάλωσαν και κατέκλυσαν όλη την κεντρική Αθήνα. Μαζί τους εργάτες τραγουδάγαν «πότε θα κάνει ξαστεριά».

Ήταν η εξέγερση του Πολυτεχνείου, η εξέγερση των φοιτητών, της νεολαίας και ολόκληρου του ελληνικού λαού κατά της χουντικής τυραννίας. Εκείνη τη μέρα παραμονή του Σαββάτου 17 Νοέμβρη, άρχισαν οι συγκρούσεις με την αστυνομία. Όταν η μεγάλη διαδήλωση που σχηματίστηκε κατευθύνθηκε προς το Πολυτεχνείο, η αστυνομία άρχισε να κτυπά. Τεθωρακισμένα εμφανίστηκαν και ένα τανκ έριξε κάτω την πύλη παραβιάζοντας το πανεπιστημιακό άσυλο και καταλαμβάνοντας το Πολυτεχνείο. Πυροβολισμοί έπεφταν και μάχες γίνονταν σώμα με σώμα. Τα δακρυγόνα γέμισαν την ατμόσφαιρα κάνοντας τα πλήθη να τρέχουν να γλυτώσουν.

Εγκλωβισμένος μέσα στο ανώνυμο πλήθος που επαναστατούσε και πολεμούσε για την Ελευθερία του,

βρέθηκα εκείνο το βράδυ να παρακολουθώ τη βαναυσότητα των αστυνομικών και των στρατιωτών ενάντια στον Ελληνικό λαό που ζητούσε μόνο Δημοκρατία.

Με τίμημα μόνο την εισπνοή δακρυγόνων, κατάφερα απο τοίχο σε τοίχο και ξέφυγα από το πλήθος πρώτα τρέχοντας και ύστερα περπατώντας με γοργό βάδισμα στις σκιές των κτιρίων. Διάνυσα περπατητός την μακρινή απόσταση ως του Ζωγράφου ξεφεύγοντας από τον κίνδυνο της επανάστασης στην οποία όπως μάθαμε την άλλη μέρα από φοιτητές, οι αστυνομικοί πυροβολούσαν στα τυφλά στο ανώνυμο πλήθος που διαδήλωνε.

Εκείνη τη μέρα αποχαιρέτησα το φίλο μου, πήρα το λεωφορείο για την Ελευσίνα που στο λιμάνι της ήταν αγκυροβολημένο το φορτηγό πλοίο "San Denis". Θα ήταν το σπίτι μου για ολόκληρο σχεδόν τον επόμενο χρόνο. Ήταν ένα μικρό πλοίο που όταν σαλπάρουμε το ένιωσα έρμαιο σε κάθε τρικυμία και κύμα κάνοντας τα σωθικά να βγαίνουν από το ανάποδο του ταρακούνημα, που όμως εκ των υστέρων είδα ότι όλη η ταλαιπωρία ήταν άξια κόπου, καθώς διαπίστωσα πως να είναι κάποιος ταξιδευτής και να βλέπει καινούργιες χώρες και μέρη εξωτικά, μα και ωραία πράγματα παράξενα, είναι μεγάλο ζήτημα.

Η ΠΟΡΝΗ

Ήμουν δεκαεννιά χρονών και έφυγα από τον τόπο μου, πήγα σε ξένα μέρη. Εγκατέλειψα τη χλιοβασανισένη μικρή μου πατρίδα που ο θεός της έταξε από τα βάθη των αιώνων να έχει πάντα την ίδια ιστορία, σκλαβιά και κατατρογμό. Έφυγα λίγους μήνες πριν το Χουντικό πραξικόπημα και την Τούρκικη εισβολή, γλυτώνοντας από τον εμφύλιο σπαραγμό και τη βία του Αττίλα.

Ξεκίνησα για μια καλύτερη μοίρα, για μια δουλειά και για ένα κομμάτι ψωμί. Το ταξίδι μου με το πλοίο ΚΝΩΣΟΣ, ήταν ένα ήρεμο ταξίδι σε μια γαλήνια θάλασσα, αλλά με φουρτούνα στην καρδιά μου, καθώς πρώτη φορά έφευγα για άγνωστους τόπους και μέρη μακρινά που γνώριζα μόνο από γεωγραφικούς χάρτες.

Με μύριες σκέψεις βασανιστικές που έκαναν το μυαλό μου ανήσυχο, την πρώτη μέρα έστεκα όλη μέρα στη πρύμη παρακολουθώντας το νησί μου να μένει πίσω μακριά μου, να χάνεται και να σβήνει στην άκρη εκεί που έγερνε η θάλασσα σχηματίζοντας έναν άλλο ορίζοντα.

Νύχτωσε και ξημέρωσε, και η αυγή με βρήκε στο πλαϊνό του πλοίου, γερμένο στα ρέλια να παρακολουθώ τις μακρινές ακτές της Ρόδου που φάνηκαν στον ορίζοντα να ζυγώνουν, και σιγά να ξεχωρίζουν τα κάστρα της περικλειστης πόλεως με τα εντυπωσιακά με-

σαιωνικά τείχη που κατά τους αρχαίους καιρούς πριν το μεσαίωνα, αποτελούσαν την οχύρωση της.

Ήταν σπουδαία οχυρωματικά έργα της περιόδου των Ιπποτών του Αγίου Ιωάννου, και σπουδαία αξιοθέατα περίσσιας αίγλης και ομορφιάς στους σημερινούς καιρούς. Το πλοίο της γραμμής έδεσε στο μακρύ βραχίονα του λιμανιού, και τα μεγάφωνα από τη γέφυρα μας ενημέρωσαν πως είχαμε λίγες ώρες στη διάθεση μας για να περιδιαβουμε την πόλη της Ρόδου.

Η κεντρική πλατεία της πόλεως δίπλα στο λιμάνι ήταν κτισμένη κυριολεκτικά με αρχαία ή και ελάχιστα καινούργια κτίσματα που έδεναν μεταξύ τους, δημιουργώντας ένα θαυμαστό θέαμα χάρμα οφθαλμών και αισθήσεων. Μικροπωλητές με καροτσάκια, και μικρομαγαζάτορες τουριστικών ειδών, ταβερνάκια κτισμένα μέσα στα χοντρά τείχη της πόλεως, και στενά ανηφορικά δρομάκια και σκαλοπάτια που οδηγούσαν στις πολεμίστρες, ένα συνονθύλευμα όλα μαζί, έφτιαχναν τη ξεχωριστή και ξακουστή Ελληνική μεσαιωνική τουριστική πόλη της Ρόδου.

Εκείνη η ημερομηνία θυμάμαι, ήταν περίπου η δωδεκάτη μέρα του μηνός Νοεμβρίου 1973.

Τη δεύτερη φορά που επισκέφθηκα τη Ρόδο το ημερολόγιο έδειχνε 19 του Νοέμβρη, μια εβδομάδα αργότερα από την πρώτη. Θυμάμαι καλά την ημερομηνία γιατί είχα κλείσει συμβόλαιο για ναμπαρκάρω με την εφοπλιστική εταιρεία Φραγκίστας στις 17 Νοέμβρη 1973, ημέρα των μεγάλων γεγονότων που αρχίνησε η αντί-

στροφη πτώση της Χουντικής κυβέρνησης στην Ελλάδα μετά την εξέγερση των φοιτητών και την κατάληψη του πολυτεχνείου. Εκείνη τη μέρα επέστρεψα από τον Πειραιά με το ηλεκτρικό τρένο, και βγαίνοντας από την υπόγεια στάση στην πλατεία Ομονοίας, βρέθηκα ανάμεσα σε πλήθος διαδηλωτών που φώναζαν για ελευθερία, ενώ στρατιές αστυνομικών και στρατιωτών με τη συνοδεία τεθωρακισμένων αρμάτων, τους χτυπούσαν στο ψαχνό με πλαστικές σφαίρες και δακρυγόνα.

Την επόμενη εκείνης της μέρας αναχώρησα με λεωφορείο για την Ελευσίνα, όπου στο λιμάνι ένα φορτηγό πλοίο ξεφόρτωνε. Ήταν το πλοίο "San Denis" που κουβαλούσε ξυλεία από τα λιμάνια της Οδησσού και του Νοβοροσίσκ, με συνήθη προορισμό την Ελλάδα. Παρουσιάστηκα στον καπετάνιο ο οποίος με ναυτολόγησε ως πλήρωμα του πλοίου, και ακολούθως με παρέπεμψε να παρουσιαστώ στον πρώτο μηχανικό για να μου αναθέσει καθήκοντα.

Στο λιμάνι της Ελευσίνας παραμείναμε λίγες ώρες ακόμη όσο χρειάστηκε για να ξεφορτώσουμε, και αποπλεύσαμε για το Ναύπλιο και ακολούθως για τη Ρόδο, όπου και στους δυο προορισμούς, διανέμαμε φορτίο.

Φτάσαμε ενωρίς το βράδυ, και μόλις δέσαμε αμέσως οι γερανοί άρχισαν ξεφόρτωμα. Ήταν οκτώ η ώρα, και μόλις τέλειωσα τη βάρδια μου στη μηχανή που ήταν από τις τέσσερις ως τις οκτώ. Βγήκα στη κουβέρτα και είδα το λιμάνι με την πόλη φαντασμαγορική από τα

φώτα, με λάμπες νέον που έκαναν την νύχτα μέρα. Αντίκρουσα ξανά τα μεσαιωνικά τείχη με τους ψηλούς πύργους, και για δεύτερη φορά η αίγλη και το μυστήριο που ανάδιδαν εκ της όψεως τους, με ταξίδευσαν σε καιρούς παλαιούς και ιστορικούς.

Χρειαζόμασταν λίγες ώρες για το ξεφόρτωμα, και ακολούθως θα αναχωρούσαμε για άλλο κοντινό νησιωτικό λιμάνι του Αιγαίου. Ήξερα πως είχα στη διάθεση μου λίγες ώρες για να σεργιανήσω στην πόλη, αλλά καθώς δεν είχα χρήματα αφού ήταν η δεύτερη μου μέρα στο πλοίο, αποφάσισα περπατητός να την περιδιαβώ και να περιηγηθώ τη μεσαιωνική πόλη με τα αρχαία τείχη και τους πύργους που την περιέκλειαν.

Από την είσοδο του λιμανιού πέρασα την ψηλή πόρτα και εισήλθα εντός των τειχών, όπου αντίκρουσα το εσωτερικό της πόλεως που σχεδόν ολόκληρη ήταν πολεοδομικά και αρχιτεκτονικά σε ίδια κατάσταση όπως τον καιρό που κτίστηκε πριν πολλούς αιώνες. Τουρίστες πηγαινοέρχονταν πάνω κάτω, και εγώ ανάμεσα τους χάζευα τις βιτρίνες στα καταστήματα τα βαρυσφορτωμένα με σουβενίρ από κεραμικά τέλεια αντίτυπα αρχαίων Ελληνικών αμφορέων και άλλων αντικειμένων, καθώς και τουριστικών οδηγών και περιοδικών.

Στην άκρια μιας βιτρίνας εκεί που τέλειωνε το κτίριο, μια γυναίκα εστεκε, και από μακριά την παρακολούθησα να σταματά κάποιους περαστικούς και κάτι να τους λέει, αλλά αυτοί έφευγαν μακριά της. Στάθηκα λίγο και κοίταξα, καθώς πρόσεξα πως απευθυνό-

ταν σε περαστικούς μοναχικούς άνδρες. Υποψιάστηκα πως ήταν κάποια πόρνη εν ώρα επαγγέλματος.

Με είδε που την παρακολουθούσα, και με νωχελικό λικνιστό βήμα προχώρησε προς το μέρος μου. Με κάρφωσε στα μάτια με κάτι μάτια πανέμορφα και κατάμαυρα σχηματισμένα γύρω με μαύρο μολύβι σε σχήμα ψαριού, μεγάλα και μπιρμπιλωτά που πιο όμορφα δεν είχα αντικρύσει και με έκαναν να λαχταρίσω. Ήταν λυγερόκορμη με μικρό κορμί, αλλά μεγάλη στην ηλικία. Την λογάριασα κοντά στα πενήντα, καθώς είδα το πρόσωπο της σκαμμένο με ρυτίδες και πρόωρα γερασμένο. Σκέφτηκα πως ίσως ήταν μικρότερη, αλλά το επάγγελμα της ήταν πολύ σκληρό για να μπορέσει να διατηρηθεί νέα και όμορφη. Τα ρούχα της δεν ήταν επιτηδευμένα, και εκτός από τα μάτια της με το έντονο σκιάδι, ήταν ατημέλητη, άβαφη κι αστόλιστη. Ποτέ μου δεν θα φανταζόμουν πως ήταν μια κοινή γυναίκα αν δεν έβλεπα την συμπεριφορά της. Έμοιαζε με μια καημένη γυναίκα συνηθισμένη και απλοϊκή που μέσα στο πλήθος περνάει απαρατήρητη, ώσπου κάποιος να πρόσεχε τα πανέμορφα μάτια της. Δυο όμορφα μάτια φεγγοβόλα, που ανέδιναν λάμψη και φως.

Σκέφτηκα πως δεν είχα χρήματα να την αγοράσω, εξ άλλου δεν με τραβούσε σαν γυναίκα. Είχε δυόμισι φορές τα χρόνια μου, και δεν μπορούσα να φανταστώ τον εαυτό μου να έχω οποιοδήποτε Οιδιπόδειο σύμπλεγμα. Εξ άλλου σε λίγες μέρες θα πιάναμε Ρωσία όπου οι γυναίκες εκεί, αγαπούσαν πολύ τους ναυτι-

κούς και ήσαν άφθονες, εξ όσων κάποιος ναύτης μου είχε πει.

-Για σου παλικάρι, είσαι για παρέα;

μου είπε, με μια προφορά που έμοιαζε Κυπριακή.

Πιάσαμε ψιλή κουβέντα και της είπα πως ήμουν πρωτόμπαρκος και δεν είχα χρήματα. Πως ήρθα από την Κύπρο απένταρος, και στο πλοίο είχα μόλις μιάμιση μέρα. Αυτή όμως κοιτάζοντας με σταθερά κατάματα με τα ωραία της μάτια που σίγουρα ήξερε την ομορφιά τους και τη δύναμη τους, με έπεισε πως την ήθελα. Μου είπε πως ήταν Τουρκοκορητηκιά, και πως στον έρωτα ήταν δασκάλα. Μου είπε πως με γούσταρε πολύ, και πως με τραβούσε η όρεξη της.

Αν και καταλάβαινα πως με δούλευε για να με πείσει, εντούτοις μια στεναχώρια με κυρίεψε καθώς σκέφτηκα πως πράγματι την επιθυμούσα, και πως έτσι μεγάλη και επαγγελματίας θα με μάθαινε καλά τον έρωτα. Ήμουν δεκανιά χρονών, και ήμουν άβγαλτος με τις γυναίκες. Όλη μου τη ζωή την έζησα στην ύπαιθρο σε μια κοινωνία που κάποιος για να κάνει σεξ, έπρεπε να αρραβωνιαστεί, ή να πάει στα λιγοστά πορνεία. Πράγματα και τα δυο απαγορευμένα για μένα καθώς ήμουν φτωχός και απένταρος. Έτσι την έβγαζα με τον εαυτό μου, αλλά κάθε φορά σκεφτόμουν πόσο μεγαλύτερη θα ήταν η ηδονή και η ευχαρίστηση όταν θα έκανα έρωτα πραγματικό. Είχα πάντα μεγάλες προσδοκίες για την πρώτη φορά, γι αυτό τώρα που μου την έπεσε πρώτη φορά στη ζωή μια γυναίκα, έστω και

πόρνη, στεναχωρεθηκα που δεν είχα χρήματα να την αγοράσω.

Είχε ένα γλυκό τρόπο συμπεριφοράς και μιλούσε με μια αθωότητα παιδική, που ενώ έλεγε λόγια για σεξ και ηδονή, για σαρκικό έρωτα και για απολαύσεις επί πληρωμή, εντούτοις δεν έμοιαζε με τις εταίρες εκείνες τις συνηθισμένες των πεζοδρομίων και των κόκκινων φαναριών με το σκληρό ύφος και τη χυδαία εμφάνιση και συμπεριφορά. Έδειχνε μια ευγενική μορφή με θλιμμένο πρόσωπο που κοιτάζοντας με κατάματα με τα θεόρατα της μάτια, με έκανε να σκέφτομαι πως έμοιαζε ίδια με άγια γυναίκα.

Της είπα ότι δεν έμοιαζε πουτάνα, και αντίκρισα στο πρόσωπο της μια ικανοποίηση. Δεν μου απάντησε, παρά μόνο συνέχισε να με ψαρεύει. Μου είπε πως μπορούσα να δανειστώ χρήματα από συναδέλφους μου, πως μπορούσα να ζητήσω έναντι από τον καπετάνιο, πως ακόμα μπορούσα να την πληρώσω σε είδος. Σκέφτηκα πως ήταν πλήρως καταρτισμένη για τους ναυτικούς, πως ήξερε πολλά γι αυτούς και τον τρόπο διαβίωσης τους. Ήταν φυσικό όμως αυτό, κατέληξα με τη σκέψη μου, αν το επάγγελμα της το εξασκούσε στο λιμάνι, σίγουρα έμαθε πολλά από τους ναυτικούς.

Κουβέντα στη κουβέντα, με έπεισε και συμφωνήσαμε αντί πληρωμής, να της δώσω δυο κούτες τσιγάρα μάρκας KENT. Ήταν ακριβά τσιγάρα πολυτελείας της εποχής με ελαφρύ χαρμάνι, που τα προτιμούσαν οι α-

ριστοκρατίσες γυναίκες ή όσες ήθελαν να τις παριστάνουν.

Καθώς μου έδωσε να καταλάβω πως όλα τα ήξερε, τη ρώτησα αν μπορούσα να την πάρω πάνω στο πλοίο, στην καμπίνα μου. Μου απάντησε πως βεβαίως μπορούσα, η Ρόδος ήταν free transit νησί.

Η καμπίνα μου ήταν στο δεύτερο deck του καταστρώματος δίπλα από τη τσιμινιέρα. Ήταν ευρύχωρη και άνετη. Είχε στις δυο μεριές από ένα φινιστρίνι, αλλά τα είχα πάντα κλειστά γιατί από το φουγάρο πολλές φορές έπεφτε καπνιά και σταχτιά. Δούλευα στη μηχανή στα έγκατα του πλοίου, και αναπαυόμουν στο ψηλότερο του σημείο, ελάχιστα χαμηλότερα από το πιλοτήριο της γέφυρας. Οι υπόλοιπες καμπίνες του πληρώματος ήταν στο εσωτερικό του πλοίου. Για να πάω στη δική μου, έβγαινα στην κουβέρτα και ανέβαινα μια σιδερένια σκάλα που ήταν στην άκρη της κουβέρτας. Όταν είχε τρικυμία τα κύματα την έλουζαν, και όταν είχε μπότζι χρειαζόταν πολλή προσοχή να την ανέβει κάποιος. Ήταν επικίνδυνη, και όταν έβρεχε και όταν η θάλασσα ήταν ταραγμένη, δεν μπορούσα να πάω να κοιμηθώ εκεί, παρά περίμενα να κοπάσει η βροχή και η θάλασσα. Ήταν λοιπόν γι αυτούς τους λόγους που έδωσαν σε μένα ένα πρωτόμπρακο, μια τόσο ευρύχωρη καμπίνα και όχι σε κάποιον παλιό ή κάποιον αξιωματικό.

Ανεβήκαμε στο κατάστρωμα και οδήγησα την Τουρκάλα στη καμπίνα μου. Περάσαμε από τη μια μεριά

του πλοίου στην άλλη χωρίς να συναπαντήσουμε κάποιον του πληρώματος, και μέσα στο μισοσκοτάδο τη βοήθησα ν ανεβεί τη σκάλα. Μπήκαμε μέσα, και χωρίς να χάσει καιρό άρχισε να γδύνεται.

Έβγαλε τα παπούτσια, το φουστάνι, έμεινε με το μεσοφόρι. Ήταν διάφανο και φαίνονταν τα εσώρουχα της μεταξωτά, λεπτά και όμορφα. Έσκυψε να βγάλει τις νάιλον κάλτσες που ανέβαιναν ψηλά πάνω στους μηρούς της, και με κοίταξε ενθαρρυντικά, καθώς αμήχανος εστεκα ακίνητος και την παρακολουθούσα. Σηκώθηκε και με πλησίασε. Σταθηκε μπροστά μου και αγγίζοντας ελαφριά το κορμί μου με το κορμί της, άρχισε να μου ξεκουμπώνει το πουκάμισο αργά και νωχελικά.

Όταν κατάλαβε την αναστάτωση μου από το άγγιγμα της, με ναζιάρικο τρόπο μου ζήτησε να της δώσω τα τσιγάρα που συμφωνήσαμε.

Πολύ μου κακοφάνηκε η συμπεριφορά της, και ένιωσα τη λήμπιντο μου να πέφτει καθώς πλήγωσε τον αντρικό εγωισμό μου, αλλά αμέσως σκέφτηκα ότι δεν ήρθε μαζί μου επειδή με αγάπησε ή με γουστάρισε, αλλά γιατί ήταν πουτάνα επί πληρωμή, γιατί είχαμε συμφωνήσει να την πληρώσω με δυο κούτες τσιγάρα μάρκας KENT.

Άνοιξα το συρτάρι στην κουκέτα μου, και της έδωσα τις δυο κούτες. Τις πήρε και γυρνώντας από την άλλη, τις έβαλε σε μια άκρη. Άπλωσε ύστερα τα δυο της χέρια, και πιάνοντας το μεσοφόρι της σταυρωτά, το τρά-

βηξε και το έβγαλε. Έμεινε ημίγυμνη με τα εσώρουχα της.

Ήταν μια γλυκιά πρωτόγνωρη εμπειρία η πρώτη μου φορά, μια ευχάριστη σεξουαλική πράξη που τελείωσε με επιτυχία, και όχι με προβλήματα όπως συνήθως ένεκα φοβίας συμβαίνει στους περισσότερους αρσενικούς στην πρώτη τους φορά κατά πως λέγουν οι σεξολόγοι επιστήμονες.

Γύραμε ανάσκελα και κοίταξα το χαμηλό ταβάνι της καμπίνας, με ένα αίσθημα ευφορίας να με διακατέχει. Ήταν καλή δασκάλα, και με τον γλυκό της τρόπο, δεν μου άφησε περιθώρια να σκεφτώ φοβικά ή αρνητικά σ αυτό το λεπτό ζήτημα της πρώτης μου φοράς. Ευχαριστημένος, τη ρώτησα αν ήθελε τσιγάρο. Αυτή μου έγνεψε καταφατικά, και εγώ γυρνώντας στο πλάι άπλωσα το χέρι μου στο κομοδίνο να πάρω το πακέτο. Με το γύρισμα μου στο πλευρό, μου φάνηκε πως το βλέμμα μου πήρε μια κίνηση από το φινιστρίνι, μέσα στο μισοσκοτάδο της νύχτας που απλωνόταν έξω.

Αλαφιασμένος και αναστατωμένος, σκέφτηκα πως μας πιάσανε επ αυτοφώρω. Στα γρήγορα έβαλα το παντελόνι, και στα γρήγορα άνοιξα την πόρτα για να πιάσω στα πράσα τους ανάγωγους που κρυφοκοίταζαν από ξένα παραθύρια.

Ανοίγοντας την πόρτα δεν το έβαλαν στα πόδια οι ένοχοι ματάκιδες, παρά εν χωρώ άρχισαν να με ζητωκραυγάζουν. Σαστισμένος άκουγα τα πειράγματα τους και τα συγχαρητήρια τους για το ωραίο θέαμα

που τους πρόσφερα. Κοίταξα ανήσυχα μέσα στην καμπίνα μου για να δω αν ενοχλήθηκε η σύντροφος μου, και είδα την γυναίκα με ένα τσιγάρο στο στόμα να κάθεται στο κρεβάτι με το σεντόνι να της μισσοσκεπάζει τα πόδια και τη λεκάνη, ενώ τα στήθη της κρέμμο-νταν χαλαρά καθώς ήταν προς τα κάτω, χωρίς τσίπα ντροπής να υπάρχει στο πρόσωπο της.

Πιέζοντας τη ντροπή μέσα μου, έκανα και εγώ ότι και οι άλλοι, με μια στωική φιλοσοφία άφησα να παρα-συρθώ στην ίδια χυδαία συμπεριφορά με τη δική τους. Ήταν μαζεμένοι σχεδόν όλοι οι συνάδελφοι μου, δη-λαδή όλοι κι όλοι λιγότεροι από δέκα, αφού το πλοίο ήταν μικρό, το ίδιο μικρό ήταν και το πλήρωμα.

Όλη την ιστορία μετά που πέρασαν πολλά χρόνια ό-ταν την θυμάμαι, σκέφτομαι μέσα μου πόσο τυχερή ήταν εκείνη τη βραδιά η φτωχή γριά πουτάνα με τα μεγάλα και ωραία μαύρα μάτια. Εκείνη τη φορά έκανε βίζιτες στη σειρά με όλο το πλήρωμα, αφού μετά το ωραίο θέαμα όλοι ήθελαν να κάνουν μια σεξουαλική πράξη μαζί της, πληρώνοντας φυσικά το αντίτιμο.

ΟΙ ΠΡΩΤΟΜΠΑΡΚΟΙ, Η ΜΑΥΡΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Οι Νηρηίδες ήταν θεϊκές μορφές εγγονές του Ωκεανού που ζούσαν στο βυθό της θάλασσας έχοντας μια δύναμη όποτε ήθελαν να την αγριεύουν αλλά και να την ημερεύουν. Μπορούσαν να μεταμορφώνονται και να γίνονται θυμωμένα θεριά και να αναταράσσουν τα άπλετα νερά της, μπορούσαν όμως και να γίνονται ωραιότατες νύμφες και γοργόνες που αφήνονταν να πλέουν στα γαληνεμένα ύδατα τραγουδώντας σαν τις σειρήνες του Οδυσσεα. Ήταν ανεράδες που στις παραδόσεις των Ελλήνων υπάρχουν μέχρι και σήμερα με παραφθορά του ονόματος ως νύμφες Νεράιδες.

Περιχαρείς λοιπόν, για τη θεϊκότητα, την αθανασία και την ομορφιά που ως χάρισμα είχαν, περνούσαν το

καιρό τους άλλοτε αγριεύοντας την, άλλοτε ημερεύοντας την και άλλοτε χορεύοντας και κολυμπώντας παρέα με δελφίνια. Έπλεαν παράλληλα ή και ακολουθώντας τα πλοία που μοναχικά μέσα στις μεγάλες θάλασσες ταξίδευαν για μέρες πολλές, συντρόφευαν έτσι με την παρουσία τους όσους μοναξιασμένους ναυτικούς ταξίδευαν νοσταλγώντας τους άλλους ανθρώπους πέρα στη στεριά.

Πολλές φορές στα γαλανά νερά της Μεσογείου μας συντρόφεψαν. Πολλές φορές νιώσαμε την αόρατη παρουσία τους παρέα με δελφίνια που μας ακολουθούσαν. Αναπηδώντας στον αέρα και τραγουδώντας με φωνές χαρούμενες σαν μικρά παιδιά σε παιδική χαρά, μετέδιδαν τη χαρούμενη διάθεση τους και σε μας όταν η αποθυμιά μας κυριεύε και οι στεναχώριες μας έθλιβαν.

Άλλοτε πάλι όμως όταν είχαν τις κακίες τους, μας παίδευαν και μας ταλαιπωρούσαν. Σε ένα ταξίδι μας από την Οδησό που γι αυτό σήμερα γράφω, πρέπει να ήταν πολύ θυμωμένες γιατί πολύ αγρίεψαν και πολύ φουρτούνιασαν τη θάλασσα μετατρέποντας το μικρό μας πλοίο ίδιο καρυδότσουφλο, που κάθε όταν ανέβαινε στη κορφή των κυμάτων έγερνε έτοιμο να καταποντιστεί στα βαθιά και σκοτεινά νερά της Μαύρης θάλασσας. Τα κύματα ατελείωτα και δυσθεώρητα όμοια με ψηλά βουνά, μας χτυπούσαν ανελέητα. Ο κίνδυνος να βυθιστούμε ήταν μεγάλος, και ανησυχία φώλιαζε στις καρδιές μας και μαύρες σκέψεις μας κατέθλιβαν. Όμως τρικυμίες μεγάλες είχαμε πολλές φο-

ρές συναντήσει και παλιώσει μαζί τους εμείς οι ναυτικοί, γι αυτό με υπομονή και καρτερία και αυτή τη φορά, με πίστη στο Θεό και ελπίδα στη σκέψη αντέχαμε το φόβο που τον είχαμε πλέον κάνει βίωμα και σύντροφο μας.

Η Μαύρη Θάλασσα αντιπροσώπευε το σταυροδρόμι του αρχαίου κόσμου, και αυτό φαίνεται από πρόσφατες καταδύσεις οι οποίες απεκάλυψαν πολλά ναυάγια αρχαίων Ελληνικών κυρίως πλοίων σε μια περιοχή που συνδέεται με τα χρόνια δόξας της αρχαίας Ελλάδας.

Τα περισσότερα ναυάγια γενικά σε τούτη τα νερά, οφείλονται μόνο στην βιαιότητα των υπόγειων ρευμάτων και των μεγάλων κυμάτων που με μεγάλη ευκολία βουλιάζουν τα πλοία.

Η Μαύρη θάλασσα στο όνομα και στο χρώμα είναι πολύ επικίνδυνη και οι περισσότεροι που ναυάγησαν δεν ξαναβρέθηκαν, γιατί λένε πως οι νηρηίδες τους παίρνουν στα απύθμενα σκοτεινά βάθη που ζουν για να τους έχουν συντροφιά. Και όταν τους βαριούνται υσηχάζουν τη θάλασσα και βγαίνουν στην επιφάνεια για να κολυμπήσουν και να παιχνιδίσουν μαζί με τα δελφίνια. Και στο παιχνίδι τους δημιουργούν αφρούς που σκεπάζουν τη θάλασσα, και είναι οι μόνες φορές που φωτίζεται το σκοτεινό της χρώμα και από μαύρη γίνεται ασπρόμαυρη.

Το μπότσι ήταν δυνατό και εγώ κάτω στο μηχανοστάσιο με τα πόδια ανοιχτά ξέπλενα με πετρέλαιο τους

δίσκους του ντελαβαλ από τα καμένα λάδια. Είχα τα πόδια ανοιχτά για να ισορροπώ, και τη ράχη δυνατά ακουμπισμένη στο φίλτρο του λαδιού για να έχω κόντρα στο μποτσάρισμα. Όμως δύσκολα τα κατάφερα, και ο τρίτος από την άλλη άκρη με παρακολουθούσε χαμογελαστός. Ήταν παλιά καραβάνα και άντεχε τις φουρτούνες. Ήταν μαθημένος και σκληραγωγημένος. Καταγόταν από το Σουφλί μια μικρή πολιτεία του Έβρου φημισμένη για τα μετάξια της. Ονομάζονται Θόδωρας Δαουτίδης και σήμερα ενώ πέρασαν δεκαετίες, το όνομα του μου έμεινε χαραγμένο αξέχαστο στο νου, γιατί πραγματικά ήταν ένας καλός άνθρωπος, ο μόνος που μου συμπαραστάθηκε, με βοήθησε, με συμβούλεψε και με δίδαξε τις πρώτες γνώσεις περί μηχανικής των πλοίων. Ίσως γιατί καταγόταν από ακριτική περιοχή και γνώριζε τον πόνο της απομόνωσης και επειδή και η Κύπρος ήταν νησί απομακρυσμένο από τον υπόλοιπο Ελληνισμό, ίσως αυτό να του μετέδωσε κάποιο αίσθημα αλληλεγγύης προς εμένα ως Κύπριος. Ίσως όμως απλά να έπιανε εύκολα φίλιες, και καθώς βγάζαμε την ίδια βάρδια αυτός ως τρίτος και εγώ ως δόκιμος, να ήταν αιτία μόνο αυτός ο λόγος. Μου είπε για τα δύσκολα και πως να τα αντιπαρέρχομαι, μου ορμήγεψε για τους καλούς και τους κακούς εκ του πληρώματος, και πως με εγκράτεια και πονηρία να τους διαχειρίζομαι.

ΟΙ ΠΡΩΤΟΜΠΑΡΚΟΙ, ΟΙ ΠΑΛΑΙΟΙ

Εκείνο τον καιρό στην Ελλάδα ήταν δικτατορία και ο καθένας που ήταν υποστηρικτής του καθεστώτος συμπεριφερόταν φασιστικά, ενώ όποιος ήταν αντίθετος ή κομμουνιστής, συμπεριφερόταν επαναστατικά. Οι γειτονιές και τα στενά του Πειραιά ήταν γεμάτα παράνομους μετανάστες και το έγκλημα ανθούσε σε μεγάλο βαθμό. Ενώ η χούντα με σκληρότητα εναντίον του λαού αγωνιζόταν υπέρ των Ελληνοχριστιανικών ιδεωδών, υπόγεια και αφανέρωτα οι ίδιοι φασίστες και οι υποστηρικτές τους χωρίς να είναι υπόλογοι σε νόμους, κυριαρχούσαν επί των φατριών των κλεπτών και των παρανόμων.

Η ανομία λοιπόν στη στεριά κυριαρχούσε σε μεγάλο βαθμό, το ίδιο και στα καράβια, αλλά σε χειρότερο βαθμό. Οι ναυτικοί δεν είχαν αγάπη και σεβασμό πραγματικό ο ένας στον άλλο, παρά η υποκρισία ήταν συνήθης συμπεριφορά τους. Πίσω από από κλειστές πόρτες τα λόγια ήταν βαριά και υποσκαπτικά, και με παραφρασμένες κουβέντες προσπαθούσαν να δημιουργούν προβλήματα και ίντριγκες. Και ανάμεσα τους οι χαφιέδες. Είχαν συνήθειο οι καπετάνιοι και οι δεύτεροι, να έχουν έναν δικό τους άνθρωπο που τους ενημέρωνε για το καθετί και για τον καθένα, που με φιλικές διαθέσεις τάχατες πλησίαζαν τους συναδέλφους τους στην προσπάθεια τους να εκμαιεύσουν πληροφορίες.

Ο νους μου δύσκολα χωρούσε αυτή την κατάσταση και αναρωτιόμουν γιατί να μην συμβαίνει το αντίθετο και τοιουτοτρόπως όλοι αγαπημένοι να διαβιούν ευκολότερα τις δυσκολίες των αμέτρητων ημερών της μεγάλης τους μοναξιάς και της σκληρής θαλασσινής εργασίας εν μέσω των αντίξοων καιρικών συνθηκών που συνήθως αντιμετώπιζαν. Έφερνα στο νου μου για σύγκριση άλλους χώρους αναγκαστικής συγκέντρωσης ανθρώπων, και έβρισκα πως το ίδιο συμβαίνει. Στο στρατό, στις φυλακές, στα καράβια, σε τόπους όπου άνθρωποι ξένοι χωρίς από πριν κάτι να τους συνδέει όπως συγγένεια ή φιλία, πάντα υπάρχουν κακές συμπεριφορές. Η κακία είναι ενδόμυχη στις φλέβες των περισσοτέρων, και αυθόρμητα βγαίνει προς τους άλλους. Είναι δηλαδή στο χαρακτήρα και στη φύση των

ανθρώπων που αν αφεθούν χωρίς έλεγχο από αρχές και νόμους στη δίνη του υποσυνείδητου ζώδους ενστίκτου τους, χωρίς λόγο ή αφορμή, διαχέουν τη κακία τους και προκαλούν τη καταστροφή.

Ίδια τα ανθρώπινα ένστικτα με του ζώου λοιπόν, που το καθοδηγούν στην ανεύρεση της τροφής και της αναπαραγωγής, με μόνη διαφορά να τους ξεχωρίζει η βάσανος της λογικής.

Αυτά τα ζώδη ένστικτα οδηγούσαν ορισμένους κακούς ναυτικούς κάποτε σε χυδαίες συμπεριφορές και επέσχηντες πράξεις. Για να ικανοποιήσουν την υποσυνείδητη κακία τους αλλά και τη σεξουαλική τους ανώμαλη επιθυμία, κολλούσαν στους νεαρούς του πληρώματος και ιδιαίτερα στους πρωτόμπαρκους. Όπως και στο στρατό το κόλλημα από τους παλιούς στους νέους που τους ονόμαζαν «ψάρια», το ίδιο συνέβαινε και στα πλοία, αλλά σε υπέρμετρο βαθμό τόσο, που οι περισσότεροι νέοι δεν άντεχαν και εγκατέλειπαν το επάγγελμα του ναυτικού. Είναι χαρακτηριστικό αυτής της κατάστασης η λέξη «ψάρια», με την οποία χαρακτηρίζαν τους νέους στρατιώτες, θέλοντας να τους παρομοιάσουν με τους πρωτόμπαρκους που έως να παλιώσουν έμοιαζαν ψάρια έξω από τη θάλασσα καθώς ήταν πολύ δύσκολη η ομαλή επιβίωση τους.

Κάποιοι εκ των παλαιότερων ναυτικών του πληρώματος, χωρίς ηθικούς ενδοιασμούς και αναστολές, με θρασύτητα και χυδαιότητα, κολλούσαν πειστικά στους νέους, ειδικά όταν ήσαν εύμορφοι και ευπαρουσίαστοι.

Μερικοί υπέκυπταν στις ορέξεις τους από φόβο, ή και για να έχουν την προστασία τους, ενώ όσοι άντεχαν και δεν ενέδιδαν, το πετύχαιναν με σκληρό τρόπο πολεμώντας παντοιοτρόπως και υπερνικώντας την αφόρητη πίεση τους εξασκούσαν. Όσοι δεν άντεχαν ούτε το σκληρό τρόπο, στο επόμενο λιμάνι εγκατέλειπαν το πλοίο φεύγοντας αγαναχτισμένοι και αηδιασμένοι με τη ζωή πάνω στα καράβια.

Αυτή η σκληρή διαβίωση των πρωτόμπαρκων με ανθρώπους στερημένους της συναναστροφής με το αντίθετο φύλο αφού πολλές φορές τα ταξίδια διαρκούσαν πολλές μέρες, τους έκανε ευάλωτους στις σεξουαλικές τους ορέξεις καθώς η στέρηση τους οδηγούσε στην αναζήτηση ομόφυλων σχέσεων. Πολλές φορές ακόμη, ορισμένοι που είχαν τη διαστροφή μέσα τους, όταν είχαν τη δυνατότητα προέβαιναν σε άνομες και αποτρόπαιες πράξεις που προκαλούσαν στα θύματα τους αφόρητη δυστυχία καταστρέφοντας τον ψυχισμό και την προσωπικότητα τους.

Αυτές οι καταστάσεις μαζί και η επικινδυνότητα του επαγγέλματος, ανάγκασαν πολλούς να εγκαταλείψουν τη θάλασσα. Και ένεκα όλων αυτών των πανταχόθεν κινδύνων, υπάρχει από αρχαιοτάτων χρόνων η λαϊκή ρήση πως όποιος ναυτικός καταφέρει να την αντέξει έως τρία χρόνια,μετα του γίνεται βίμα, μάνμοια κι' αγαπητικιά.

ΟΙ ΠΡΩΤΟΜΠΑΡΚΟΙ, ΟΙ ΠΡΩΤΑΡΗΔΕΣ

Ήμουν πρωτόμπαρκος και οι παλαιοί με θεωρούσαν ψαρωμένο. Όπως συνήθιζαν με όλους τους πρωτάρηδες στη προσπάθεια τους να επιβάλουν την ανωτερότητα τους ως παλαιότεροι που είχαν ένα τέτοιο άγραφο δικαίωμα, με αντίκριζαν και μου συμπεριφέρονταν σαν στραβάδι. Με αρνητική διάθεση μου συμπεριφέρονταν με τσαμπουκά και μαγγιλίκι. Ήταν ένας άγραφος νόμος των ναυτικών, πως έπρεπε οι καινούργιοι να περάσουν τη βάσανο του καψονιού της αγγαρείας και της διαπόμπευσης, για να αποκτήσουν το δικαίωμα της ισοτιμίας με τους αρχαιότερους.

Ήταν μια κατάσταση όμως που δεν θα μπορούσα να ανεχτώ, και ήμουν αποφασισμένος να την αντιμετωπίσω.

πίσω δυναμικά έως εσχάτων. Ήξερα τις αντιστάσεις και τις αντοχές μου, αλλά περισσότερο το πείσμα μου σε ότι δεν επιθυμούσα. Από πολύ νεαρής ηλικίας ήμουν υπερήφανος και δεν ανεχόμουν τις προσβολές. Αυτού του είδους άτομα που έτειναν να ειρωνεύονται ή να επιβάλλονται, τους αντιγύριζα την ίδια συμπεριφορά.

Ανάμεσα τους ήταν ένας ναύτης ψηλός ξανθός όμοιος εκ σποράς Γερμανικής, ισχυριζόταν πως ήταν Πόντιος πρόσφυγας. Τσαμπουκάς και ξινός, με δέρμα άσπρο σαν γυναίκας και μαλλιά σχεδόν ίδια άσπρα, είχε ένα λεπτό και λιγοστό μουστάκι, είχε και μια αντιπαθητική όξινη φάτσα. Το κορμί του χοντροκόκκαλο, μονοκόμματο και τεράστιο, τον έκαναν να δείχνει σαν οδοστρωτήρας. Ήταν δυνατός και χρησιμοποιούσε αυτή την ισχύ για να επιβάλλεται. Ενώ οι καμπίνες του πληρώματος ήσαν στο πρυμναίο ντεκ, αυτουνού ήταν στο μεσαίο ψηλό της γέφυρας όπου διέμεναν μόνο οι αξιωματικοί της κουβέρτας. Φανερά δήλωνε πως ήταν το πρωτοπαλίκαρο του καπετάνιου, και ολοφάνερη ήταν η αλαζονεία του. Ήταν απλός ναύτης, αλλά διέδιδε πως σύντομα θα προαγόταν σε ανθυποπλοίαρχο. Ήταν μοναχικός αφού όλοι τον απέφευγαν ένεκα του κακού ποιού του. Εργαζόταν σκληρά από μόνος του, χωρίς ο δεύτερος και ο λοστρόμος να τον διατάσσουν. Απέναντι του η συμπεριφορά τους έδειχνε χαλαρή και ήταν ολοφάνερο πως δεν ήθελαν να έρθουν κόντρα μαζί του.

Δεν ήθελαν λοιπόν να έρθουν σε αντιπαράθεση με τον ρουφιάνο του καπετάνιου, οι οποίοι ρουφιανοί δεν έχουν μπέσα ως κακοήθη ανθρωπάκια που αρέσκονται να καρφώνουν τους συνανθρώπους τους στις αρχές και οι οποίες τους έχουν καλά γιατί τους χρειάζονται, γιατί από αυτή τους τη δράση επωφελούνται και διευκολύνονται στην άσκηση της εξουσίας τους.

Η ψυχολογία των ρουφιάνων συναρτάται ως απόρροια των καταπιεσμένων επιθυμιών τους οι οποίες έχουν μετατοπιστεί στο υποσυνείδητο τους εκ της μικροψυχίας τους. Έχοντας αποθυμμένα οδηγούνται στην τακτική της ρουφιανιάς για να ξεφύγουν από τη μιζέρια της περιθωριοποίησης τους, και με την οποία αισθάνονται ανώτεροι από τη μίζερη λειψή τους προσωπικότητα και νιώθουν μια ικανοποίηση που αργά τους οδηγά στο ρουφιάνεμα από αδικαιολόγητη εκδίκηση κατά παντός διπλανού τους.

Αυτός κατά τη γνώμη μου ήταν ο ψηλός ναύτης, ένας τιποτένιος καταδότης που όλο το πλήρωμα τον αντιπαθούσε, αλλά από το φόβο των Ιουδαίων, όλοι με προσποίηση καλόπιαναν. Ήταν μια φανερή κατάσταση που ο ίδιος καταλάβαινε και απολάμβανε από τη θέση ισχύος που κατείχε ως πληροφοριοδότης του καπετάνιου.

Με αυτόν θα είχα την κορυφαία μου σύγκρουση ως πρωτόμπαρκος αλλά και για άλλους λόγους που εν τω μεταξύ επεσυνέβησαν κατά τη διάρκεια του πρώτου καιρού της διαβίωσης μου σε τούτο το πλοίο.

ΟΙ ΠΡΩΤΟΜΠΑΡΚΟΙ, ΤΟ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟ ΦΟΡΤΙΟ

Σκυφτός με προσοχή να μην παρασυρθώ από το δυνατό μποτσι, έτριβα τους λεπτούς δίσκους του ντελαβάλ με στουπί για να καθαρίσουν. Ο βρυχηθμός της μηχανής ντίτζελ άλλαζε, μια δυνάμωνε και μια μούγγωνε, ανάλογα με το σκαμπανέβασμα του πλοίου καθώς τα κύματα σήκωναν την πρύμνη έξω από τα νερά και η προπέλα γύριζε χωρίς αντίσταση, και ύστερα τανα πάλαι στα βαθιά. Ο τρίτος σε έτοιμη κατάσταση standby είχε το νου του μετα μεγάλης προσοχής σε όποια διαταγή από τη γέφυρα, καθώς ήταν απαραίτητος ο κατάλληλος χειρισμός της μηχανής και η κατάλληλη ρότα στα θεόρατα κύματα και τα δυνατά ρεύματα που μπορούσαν να κρατήσουν το πλοίο να μην βουλιάξει. Ήταν μεγάλη η θαλασσοταραχή και η ετοιμότητα του πληρώματος στη γέφυρα και στη μηχανή επίσης το ίδιο. Κάθε λιγάκι ο πρώτος μηχανικός κατέβαινε στη μηχανή για να ενημερωθεί αν όλα πήγαιναν καλά. Ήταν πολλά χρόνια στα καράβια και

πολύ έμπειρος, γι αυτό καταλαβαίνοντας πόσο επικίνδυνη ήταν αυτή η τρικυμία, με ανησυχία έβγαζε και αυτός βάρδια μαζί μας. Πηγαينوερχόταν πάνω κάτω τις σκάλες και η αγωνία του έσκιαζε το πρόσωπο. Τα κύματα ήταν μεγάλα περισσότερο από δώδεκα μέτρα και τα ρεύματα πολύ ισχυρά. Το πλοίο έγερνε επικίνδυνα και το φορτίο από ξυλεία που μεταφέραμε πολύ μεγαλύτερο από συνήθως. Αφού είχαν γεμίσει τα αμπάρια, πάνω από αυτά τοποθέτησαν μεγάλους σωρούς που έφταναν στο ύψους της τσιμινιέρας. Οι ναύτες τα έδεσαν σφικτά για να μην φύγουν στη θάλασσα αν μας έπιανε τρικυμία, αλλά με αυτό το επιπρόσθετο ύψος που προστέθηκε στο κατάστρωμα, το κέντρο βάρους του πλοίου άλλαξε, και πολύ ευκολότερα θα μπορούσε να βουλιάξει καθώς τα κύματα το έγερναν στο πλάι ίσα φιλώντας τη θάλασσα.

Ο καπετάνιος δυστηχώς ρισκάροντας την ασφάλεια του πλοίου κατόπιν διαταγής της εφοπλιστικής ιδιοκτήτριας εταιρείας, υπερφόρτωσε το πλοίο με την ελπίδα πως δεν θα συναντούσαμε μεγάλη τρικυμία. Παίζοντας σε ρουλέτα την ασφάλεια των ναυτικών για περισσότερο κέρδος, τοποθέτησαν παράνομα σε ύψους πολύ μεγαλύτερο φορτίο ώστε η εταιρεία να κερδίσει περισσότερο και ο καπετάνιος ίσως κάποιο μπόνους ή και περισσότερη εύνοια από τους εργοδότες του.

Αναβρασμός και δυσαρέσκεια δημιουργήθηκε στο πλήρωμα με το υπέρβαρο και ψηλό φορτίο από της αρχής, αφού συχνά τρικύμιαζε η Μαύρη θάλασσα και

εύκολα μπορούσε να μας βουλιάξει. Αλλά κανείς δεν μπορούσε να κάνει κάτι, γιατί η πειθαρχία στα πλοία είναι απόλυτη και οι διαταγές του καπετάνιου νόμος. Αποπλεύσαμε από το λιμάνι της Οδησού με τη θάλασσα ήσυχη και με ελπίδα πως ίδια θα παρέμενε ώστε νά μην κινδυνεύσουμε. Το δρομολόγιο ήταν μικρό, το πολύ σε πέντε μέρες θα φτάναμε στον προορισμό μας, στην Πρέβεζα της Ελλάδας.

Όμως οι Νηρηίδες της θάλασσας είχαν άλλα σχέδια. Ίσως βαριεστημένες από την απραξία και την υσηχία της θάλασσας, στα καλά καθούμενα άνοιξαν το στόμα τους, φύσηξαν βοριάδες και τα κύματα δυσθεορατα ψήλωσαν ως τον ουρανό. Τα ρεύματα από τα βαθιά βγήκαν στην επιφάνεια και χέρι χέρι με τους αέρηδες και τα κύματα δημιούργησαν θαλασσοταραχή και άρπαξαν το πλοίο μας, το σήκωσαν πολύ ψηλά και αρχίνησαν ένα πάλιωμα μαζί του πεισματικό θέλωντας ίσως να το βουλιάξουν.

Είδαμε το χάρο τέσσερα, τον νιώσαμε πολύ κοντά μας καθώς βλέπαμε τη φουρτούνα να δυναμώνει και ώρα με την ώρα όλο να μεγαλώνει. Ο καπετάνιος μετά που πληροφορήθηκε από το Μαρκόνη ότι ο καιρός θα επιδειωνόταν περισσότερο, κάλεσε σύσκεψη τους αξιωματικούς για να σκεφτούν πώς να τη γλυτώσουμε αφού καλά γνώριζαν την επικινδυνότητα του ψηλού φορτίου ένεκα του τρόπου που ήταν στοιβαγμένο. Ήταν Σουηδική ξυλεία απλωμένη σε όλο το κατάστρωμα σχηματίζοντας πυραμίδα ξεκινώντας από χαμηλά και στοιβαγμένη έως πολύ ψηλά. Η διέλευση

από την πρύμνη στην πλώρη ήταν αδύνατη, και όποιος θα τολμούσε να περάσει πάνω από το φορτίο, σίγουρα θα παρασερνόταν από τα κύματα.

Κατέληξαν στο συμπέρασμα πως δεν μπορούσαν να στείλουν τους ναύτες στο κατάστρωμα για να ξεδέσουν τα ξύλα ώστε να πέσουν στη θάλασσα απελευθερώνοντας το πλοίο από το επικίνδυνο φορτίο. Αποφάσισαν πως ήταν εντελώς αδύνατο, γιατί η θαλασσοταραχή ήταν μεγάλη και θα πνίγονταν. Αποφάσισαν πως μόνο με τύχη θα γλυτώναμε και κατάλληλους χειρισμούς στη πλεύση του πλοίου. Έλαβε διαταγή ο ασυρματιστής να στείλει μήνυμα πως το πλοίο κινδυνεύει, και εμείς σαν πλήρωμα λάβαμε διαταγή να είμαστε standby και τα σωσίβια έτοιμα.

Στη πολλή ώρα ο τρίτος με έστειλε πάνω στο ντεκ να φτιάξω καφέ. Μπορεί να κινδυνεύαμε, αλλά αυτό δεν σήμαινε πως είχε έρθει το τέλος. Εξ άλλου ένας δυνατός πικρός καφές θα μας τόνωνε τον οργανισμό, ίσως και το ηθικό.

Με ανοιχτά τα πόδια για να δίνω το βάρος του κορμιού μου στην άλλη μεριά που έγερνε το πλοίο και βαστώντας γερά από τα ρέλια της σκάλας και ύστερα του διαδρόμου, ξεκίνησα για το κουζινάκι. Βρήκα το πλήρωμα ναύτες και μηχανικούς να κάθονται όλοι εκεί βουβοί και σκυθρωποί με ανήσυχο βλέμμα, αλλά όλοι έτοιμοι για ότι αν χρειαζόταν. Η βουβαμάρα ήταν βαριά, και το κλίμα πιο βαρύ.

Τα μπρίκια, τα φλιτζάνια και τα ποτήρια πεσμένα χάρμω σπασμένα, δεν μπόρεσαν να αντέξουν στα ράφια

όσο καλά στερεωμένα και αν ήταν. Τους ρώτησα αν υπάρχει κάποιος νεότερος, και ο λουστρόμος μου κούνησε αρνητικά το κεφάλι. Βλέποντας πως δεν μπορούσα να φτιάξω καφέ, και μη θέλοντας να βλέπω τα φοβισμένα τους πρόσωπα, γύρισα να φύγω να πάω πίσω στη δουλειά μου στο μηχανοστάσιο.

Εκείνη την ώρα ένα μεγαλύτερο κύμα χτύπησε το πλοίο που έγειρε πολύ και μη μπορώντας εγώ να σταθώ στα πόδια μου, με φόρα και δύναμη με άρπαξε η βαρύτητα και με έριξε για καλή μου τύχη πάνω σε ένα συνάδελφο που καλά κρατιόταν καθισμένος στην καρέκλα του την καλά βιδωμένη στο πάτωμα. Ταυτόχρονα ένα ανατριχιαστικό τρίξιμο ακούστηκε, και ένας δυνατός θόρυβος ακολούθησε όπως μετεωρίτες να έπεφταν και να χτυπούσαν τη σκεπή του πρυμναίου ντεκ που μέσα ήμασταν εμείς. Ο θόρυβος ήταν ανατριχιαστικός και υπόκωφος, προς στιγμή σκέφτηκα μήπως βουλιάζαμε, μήπως πέσαμε στις συμπληγάδες πέτρες και αυτές μας συνέθλιβαν, ή μήπως το φορτίο των ξύλων λύθηκε και μας κατέκλυζαν πέφτοντας στο νερό.

ΟΙ ΠΡΩΤΟΜΠΑΡΚΟΙ, ΔΟΑΞΑΣΙ Ο ΘΕΟΣ

Ήμασταν στο ντεκ πάνω από το μηχανοστάσιο, στο κομοθέσιο του πληρώματος. Στα δεξιά και αριστερά ήταν οι καμπίνες, και στο κέντρο η κουζίνα και η τραπεζαρία με δυο διαδρομους δεξια και αριστερα. Έξω στην η πρόμμη κάτω από τη χοντρή λαμαρίνα του καταστρώματος, ήταν το μικρό τιμονάκι που κρατούσε σταθερή την πορεία μας. Όποτε η θάλασσα ήταν τρικυμισμένη, ο συριχτός ήχος που δημιουργούσε στη πάλη του με τα ρεύματα και τα φουρτουνιασμένα κύματα για να κρατήσει τη πορεία σταθερή, ακουγόταν οξύς και διαπεραστικός. Ήταν η συμπίεση των λαδιών που με τη τεράστια δύναμη του μηχανισμού της υ-

δραυλικής πίεσης, υπερνικούσε την αντίσταση της θάλασσας και κρατούσε σταθερή την πορεία.

Τα κομοθέσια, δηλαδή οι στεγασμένοι χώροι που διαμένουν τα πληρώματα, είναι κατασκευασμένα από χοντρή λαμαρίνα ώστε να αντέχουν στις υγρασίες και τα οξειδώματα της θαλασσινής αλμύρας. Στα μεγάλα πλοία αποτελούνται από τρεις ορόφους κάποτε και περισσότερους, το δικό μας πλοίο όμως ήταν μικρό και το δικό μας κομοθέσιο ήταν μόνο ένας όροφος. Ήταν ένα σφραγισμένο κουτί από χοντρούς μπουλμέδες με στρογγυλά φινιστρίνια από διπλό γυαλί και με σιδερένιες πόρτες που έκλειναν στεγανά, ώστε τις δύσκολες ώρες στις μεγάλες τρικυμίες μας προστάτευε από τη μανία της θάλασσας. Μέσα κλεισμένοι στις καμπίνες μας νιώθαμε το ταρακούνημα από τα κύματα που πολλές φορές μας έριχνε από τις κουκέτες μας, και ακούγαμε το θυμό της θάλασσας που σαν υποχθόνιος βρυχηθμός ήθελε να μας φοβερίσει.

Εμείς όμως πίσω από τις χοντρές λαμαρίνες νιώθαμε ασφαλισμένοι, γιατί πλέον είχαμε συνηθίσει τους κινδύνους από τις μεγάλες θαλασσοταραχές καθώς προηγουμένως πολλές φορές τις είχαμε συναντήσει.

Αυτή τη φορά όμως τα τεράστια κύματα που έγερναν το πλοίο επικίνδυνα ζερβά και δεξιά κάνοντας τα νεύρα να τεντώνουν από αγωνία, σε μια στιγμή μας έγειραν τόσο πολύ ίσα με τη θάλασσα. Η ανάσα μας κόπηκε, το στομάχι μας δέθηκε κόμπος και ο πανικός μας κυριέυσε. Ήταν πολύ μεγάλη η κλίση που πήρε το

πλοίο, σχεδόν έγειρε ενενήντα μοίρες. Τίποτα δεν έμεινε στη θέση του, κανέννας που δεν βασταζόταν από κάπου δεν μπόρεσε να σταθεί στα πόδια του. Πως ήταν δυνατό να μπορέσει να ισιώσει το πλοίο; Αν είχαμε καιρό να το σκεφτούμε, σίγουρα θα λέγαμε πως όχι, δεν ήταν δυνατό.

Μα πριν κατανοήσουμε πως βουλιάζαμε, πως σίγουρα ήρθε το τέλος μας, ακούσαμε δυνατούς ήχους υπόκωφους από χτυπήματα και νιώσαμε το πλοίο να ισιώνει. Το μεγάλο ταρακούνημα ημέρεψε και έγινε ομαλότερο. Τα δυνατά χτυπήματα σταμάτησαν και έγινε ένα βουητό σιωπής. Ακούγονταν μόνο οι αέρηδες και τα κύματα του άγριου καιρού έξω που λυσομανούσαν σε μια αρμονία οι δυνάμεις του ενωμένες χαλώντας την ηρεμία της φύσης και αναστατώνοντας την πλάση του Θεού. Ήταν στιγμές απερίγραπτες που όμως δεν προλάβαμε να συνειδητοποιήσουμε φόβο, γιατί έγιναν όλα σε απειροελάχιστο χρόνο χωρίς η σκέψη μας να προφτάσει να ολοκληρώσει τον κύκλο της και να εμπεδώσει στις καρδιές μας τον τρόμο.

Όμως τι είχε συμβεί;

Ευτυχώς δεν πέσαμε στις συμπληγάδες πέτρες που κατά τη μυθολογία στέκουν σαν διαχωριστική πύλη ανάμεσα στη Μαύρη θάλασσα και τα στενά του Βοσπόρου χτυπώντας και κόβοντας στα δύο τα καράβια στο ανοιγόκλημα τους, ούτε κόπηκε το πλοίο στα δυο από τη μεγάλη θαλασσοταραχή, αλλά ούτε και μας έγειρε μέσα στα νερά το ψηλό και επικίνδυνο φορτίο που μεταφέραμε. Εκείνη τη μέρα οι Άγγελοι του ουρα-

νού μας πρόσεχαν και μας φύλαγαν και δεν άφησαν τους διαβόλους του βυθού και τις κακές Νηρηίδες να μας τραβήξουν και να μας πνίξουν.

Εκείνη τη μέρα ο Άγιος Νικόλαος ο προστάτης όλων εμάς των ναυτικών, μας γλύτωσε την τελευταία στιγμή. Είχαμε την εικόνα του κρεμασμένη στη γέφυρα και όπως εμείς, όλα τα Χριστιανικά πλεύσιμα μικρά ή μεγάλα έχουν την εικόνα του για να τους προστατεύει.

Σε τέτοιες δύσκολες στιγμές η χαμένη πίστη των ανθρώπων επανέρχεται στις καρδιές τους και από αρχής ξαναπιστευουν στο Θεό. Που όταν όλα τελειώνουν και παντελώς εκλείπει η ελπίδα, οι Άγιοι και οι Άγγελοι από θεία πρόνοια εφορμούν και αποτρέπουν ναυάγια, ή σώζουν αβοήθητους ναυτικούς που πνίγονται στα πελάγη.

Είχε συμβεί από χάρη Θεϊκή αυτό που θέλησε εξ αρχής ο καπετάνιος να κάμει, αλλά ένεκα της μεγάλης θαλασσοταραχής ήταν αδύνατο. Στην απόφαση του για τη σωτηρία του πλοίου να ξεδέσει το φορτίο και να ξαποληθεί στη θάλασσα, δεν κατέστη δυνατή η υλοποίηση της, γιατί όποιοι ναύτες το επιχειρούσαν, μόλις βγαίνοντας στο κατάστρωμα τα κύματα αμέσως θα τους έπαιρναν και θα τους έπνιγαν.

Από το δυνατό μπότσι λοιπόν, και το ψηλό φορτίο που έγειρε το πλοίο ίσα με την επιφάνεια της θάλασσας, τα δεσίματα έσπασαν, τα σχοινιά κόπηκαν και το φορτίο των ξύλων που υπερείχε πάνω από τα αμπάρια παρασύρθηκε στη θάλασσα πολλά εκ των οποίων

πέφτοντας με δύναμη χτύπησαν στην οροφή του ακκομοθεσίου προκαλώντας τα υπόκωφα χτυπήματα που είχαμε ακούσει τις ύστατες εκείνες στιγμές του μεγάλου κινδύνου που διατρέξαμε να βυθιστούμε. Έτσι μ αυτό τον τρόπο σωθήκαμε, η ανακούφιση μας πλημμύρισε τις καρδιές, και μεμιάς όλοι πιστοί και άπιστοι, ευχαριστήσαμε και δοξάσαμε το θεό.

ΟΙ ΠΡΩΤΟΜΠΑΡΚΟΙ, Η ΟΜΟΡΦΗ ΚΑΠΕΤΑΝΙΣΣΑ

Η τρικυμία καταλάγιασε και ο άνεμος σταμάτησε το απαίσιο σφύριγμα του. Όλοι αποκαμωμένοι από τη μεγάλη τρικυμία και το δυνατό μπότζι που μας ταλαιπώρησε ώρες, αλλά περισσότερο από την αγωνία για εκείνες τις δύσκολες στιγμές που παρ ολίγο η θάλασσα να μας επνιγε μες τα βαθιά νερά της, ανακουφισμένοι τώρα και με ευχαρίστηση στην καρδιά πως τη σκαπουλάραμε, όσοι τελειώσαμε τις βάρδιες μας πήγαμε για ύπνο. Ξάπλωσα ντυμένος με τα λερωμένα ρούχα της δουλειάς, και με τις σκέψεις σε κείνες τις τραγικές στιγμές, αποκοιμήθηκα κουρασμένος και καταπονημένος καθώς ήμουν.

Η άλλη μέρα αργά πριν το μεσημέρι, με βρήκε ακόμα ξαπλωμένο, με τις αχτίδες του ήλιου να περνούν από το φινιστρίνι και να με χτυπούν στα μάτια. Οι κουρτί-

νες ήταν ανοιχτές και έξω ο ουρανός γαλάζιος και ασυννέφιαστος. Γλάροι πετούσαν σημάδι πως ήμασταν κοντά σε στεριά, ενώ το μποτσαρισμα του πλοίου είχε παύσει εντελώς. Σκέφτηκα πως μπήκαμε στα στενά, και πως αφήσαμε πίσω μας την φουρτουνιασμένη μαύρη θάλασσα που ήθελε να μας πνίξει.

Τα Στενά του Βοσπόρου και των Δαρδανελίων είναι δύο στενοί και επιμήκεις πορθμοί μέσω των οποίων επικοινωνεί ο Εύξεινος Πόντος με τη Μεσόγειο, την Ευρώπη και την Ασία.

Είναι δυο ονομαστά στενά που αποτελούν το ένα συνέχεια του άλλου και ενώνουν τη Μαύρη θάλασσα με τη Θάλασσα του Μαρμαρά, και ακολούθως με το Αιγαίο Πέλαγος. Είναι από τα πιο επικίνδυνα στενά για τη ναυσιπλοΐα, γι αυτό πάντα τα πλοία που τα διαπλεουν, δια νόμου πρέπει να τα κατευθύνει πιλότος της περιοχής.

Πιλότοι εκ του Αγγλικού όρου ή Πλοηγοί εκ του Ελληνικού, είναι υπάλληλοι με γνώσεις της θαλάσσιας περιοχής, των συνήθων καιρικών συνθηκών, των ρευμάτων, της παλίρροιας, των βαθών και του είδους βυθού, και τυχόν ναυτικών κινδύνων της συγκεκριμένης περιοχής στην οποία αναλαμβάνουν την πλοήγηση των πλοίων. Κάθε φορά που περνούσαμε τα στενά, οι Τουρκικές Ναυτικές υπηρεσίες με την άδεια για τη διέλευση μας, μας παραχωρούσαν και πλοηγό πιλότο. Μαστουρωμένος από τον ύπνο πριν πάω στο κουζινάκι για καφέ, δρασκελίσα τη ψηλή πόρτα και βγήκα στο κατάστρωμα να ανασάνω την γεμάτη ιώδιο αλμυ-

ρή ατμόσφαιρα. Σαλπάρουμε πριν δυο μέρες με το δείλι να γεμίζει πορφυρά χρώματα τον ουρανό, και τώρα εδώ, κοντά μεσημέρι είχαμε τον ήλιο ολόλαμπρο από πάνω να αντανακλάται στα υσηχασμένα νερά δημιουργώντας φωτεινές ίριδες. Εδώ στην τέλειωση της Μαύρης θάλασσας, στήθηκα πρύμα κι αγνάντεψα τις στεριές δεξιά και αριστερά μου. Ένα θέαμα πανέμορφο που όποτε περνούσαμε τα στενά, στεκόμουν κι αποθαύμαζα όσα όμορφα χωρεί ο νους, όλα αραγμένα εμπρός μου εύμορφα και θαυμαστά. Με τις βάρδιες και τα ξενύχτια μέσα στις λαμαρίνες, και στην αφόρητη μοναξιά μας, αυτή η θεα ήταν η μεγάλη πληρωμή μας, γιατί τέτοιες ομορφιές σπάνια συναντά ανθρώπου μάτι. Οι ακτές πυκνοκατοικημένες με υπέροχα αρχοντικά και παλιά κτίρια, πύργους, παλάτια και μικρά νησάκια με πανέμορφα κτίσματα πάνω στημένα αθάνατα στο χρόνο, και ένα ατελείωτο πράσινο βλαστημένο στη μεριά της Ασίας πυκνόφυτο που φιλούσε τη θάλασσα.

Η κουβέρτα ήταν ξεπλυμένη και πεντακάθαρη από τα μεγάλα κύματα της χτεσινής τρικυμίας και οι μπουκαπόρτες ερμητικά έκλειναν τα αμπάρια. Το φορτίο από σανίδια μέσα καλά προφυλαγμένο, ενώ όσο φορτίο είχε πάνω στο κατάστρωμα προηγουμένως στιβαστεί, τώρα παρασυρμένο και χαμένο στη θάλασσα.

Ο δεύτερος καπετάνιος με το λοστρόμο επιθεωρούσαν της ζημιές από την τρικυμία, ενώ η γυναίκα του καπετάνιου που ταξίδευε μαζί μας, ακουμπισμένη στα ρέλια αγνάντευε κι αυτή τις όμορφες ακτές της στεριάς.

Ήταν κοντούλα, αλλά αυτό περνούσε απαρατήρητο γιατί είχε ένα τέλειο σώμα που τονιζόταν περισσότερο καθώς ήταν ντυμένη με μπλουτζίν και εφαρμοστή φανέλλα που τόνιζε δυο στήτα υπέροχα στήθη που αντανακλούσαν θυλικότητα και ερωτισμό.

Η θυλικότητα είναι η αληθινή μορφή του σώματος και δεν υπάρχει κόσμημα σπανιότερο από αυτήν. Ίσως γνωρίζοντας το η όμορφη καπετάνισσα και καταλαβαίνοντας την πεθυμιά που εξέπεμπε στους αρσενικούς, ντυνόταν με ρούχα εφαρμοστά που τόνιζαν τις όμορφες καμπύλες της. Σπάνια έφευγε από το πλωριό ντεκ της γέφυρας, αλλά όταν αυτό συνέβαινε, αναστατωμένο το πλήρωμα σύσσωμο προσπαθούσε να την αντικρούσει και να την αποθαρσύνει.

Και αυτή γνωρίζοντας την αναστάτωση που προκάλουσε, κάθε φορά όταν έβγαινε περίπατο στην κουβέρτα, ντυνόταν με ρούχα που επιδύκνειαν το σφριγηλό της στήθος το οποίο της προσέδιδε υπέρτατο αισθησιασμό και σεξουαλισμό.

Γύρισε προς εμένα και βάδισε προς το μέρος μου. Έμεινα εκστατικός να παρακολουθώ το λικνιστό της βήμα και τα μηνίγγια μου ήθελαν να σπάσουν από ταραχή. Μια φορά την είχα δει από μακριά προηγούμενος, και ξανά τώρα εδώ, δίπλα μου ακριβώς, όπου στάθηκε και με χαϊρέτησε.

-Για σου Κύπριε, σε λένε Κυριάκο;

Και πλησιάζοντας με σχεδόν εξ επαφής, άπλωσε το ένα της χέρι και ακούμπησε το δείκτη του χεριού της πάνω στο γυμνό μου στήθος καθώς είχα ξεκούμπωτο

το πουκάμισο και με μια αργή κίνηση όπως ένα γλυκό χάρδιεμα το έσυρε αργά προς τα κάτω. Είδε την αναστάτωση που μου προκάλεσε, και μάλλον ευχαριστημένη συνέχισε να με αγγίζει με το δείκτη του χεριού της. Ήταν ένα άγγιγμα φαινομενικά αθώο, μπορεί χάρδιεμα απαλό ή άγγιγμα φιλικό, μπορεί και προσποιητό. Και εγώ ο άμοιρος με σκέψεις οργιαστικές και το σώμα μου να αναριγά, σκέφτηκα πως αν με ένα απλό άγγιγμα του χεριού της μου προκαλούσε τόση αναστάτωση, με το άγγιγμα του κορμιού της μπορεί να με σκότωνε.

Όμως μέσα μου δεν έτρεφα ψευδαισθήσεις. Πίστευα πως έπαιζε μαζί μου όπως η γάτα με το ποντίκι. Ίσως γνωρίζοντας την σεξουαλική αύρα που εξέπεμπε με την αισθησιακή της έκφραση, της άρρεσε να παιδεύει τους αρσενικούς. Διότι δεν ήταν δυνατό, μια καπετάνισσα να έδινε σημασία σε μένα, ένα παιδαρέλι άσημο και πρωτόμπαρκο που κανείς δεν λογάριαζε, εκτός αν είχε βίτσιο, ή καπρίτσιο από υπέρμετρη αυταρέσκεια.

Μετά από χρόνια πολλά που πέρασαν, όταν τη φέρνω στο νου μου θυμάμαι την γλυκιά αντίθεση ανάμεσα στο αγγελικό της πρόσωπο και στο κολασμένο καλλίγραμμο κορμί της. Θυμάμαι τα μάτια της που όταν με κοίταξαν, αναγνώρισα μέσα τους προστυχιά και ερωτισμό.

Πολλές ήταν οι φορές αργότερα στα διάφορα λιμάνια που όταν αγκάλιαζα γυναίκες, έσβηνα το φως και φανταζόμουν πως αγκάλιαζα αυτήν. Τη φέρω ακόμα στο νου μου ως γλυκεία ανάμνηση κάθε τόσο καιρό, όποτε

νοσταλγικά θυμάμαι εκείνους τους καλούς καιρούς
στα άλμπουρα της νεότης μου ως ναυτικός και ταξι-
δευτής της γης και της θαλάσσης.

ΟΙ ΠΡΩΤΟΜΠΑΡΚΟΙ, ΤΟ ΕΡΩΤΙΚΟ ΤΡΙΓΩΝΟ

Τα κουτσομπολιά στο πλοίο έπαιρναν και έφερναν. Στα μουλωχτά και στα κρυφά μεταξύ του πληρώματος τάχατες εμπιστευτικά για να μην τους ακούσει κάποιος χαφιάς, κυριαρχούσε η κουβέντα για τη καπετάνισσα.

Ήταν έλεγαν, μια γυναίκα με ακόρεστες σεξουαλικές ορέξεις που χωρίς αναστολές έριχνε τα δίχτυα της σε όποιον γουστάριζε υπό την ανοχή του συζύγου της που έκλεινε τα μάτια μη θέλοντας ίσως να δει κατάματα την οδυνηρή πραγματικότητα, αποφεύγοντας τοιουτοτρόπως συνέπειες που δεν επιθυμούσε.

Ίσως υπέθεταν, να τα είχε με το χαφιέ του καπετάνιου εκείνον τον ξανθό ναύτη με τους πολλούς μύες ίδιον

με ντουβάρι, ίσως γι' αυτό του επέτρεπαν να διαμένει στο πλωριό κομμοθέσιο μαζί τους. Ίσως ακόμα, να είχαν δημιουργήσει ερωτικό τρίγωνο, ένα φαινόμενο αρχέτυπο από καταβολής κόσμου, ανεξαρτήτως κοινωνικών και μορφωτικών στάτους, μιας σεξουαλικής διαστροφής πορωμένων και ζωώδων ενσίκτων χωρίς ηθικές αναστολές.

Της καταλογούσαν ακόλαστες ορέξεις που για να τις ικανοποιήσει δεν δίσταζε να προβαίνει σε πράξεις που πίσω άφηναν στάχτες και αποκαΐδια. Συμπεριφορές χωρίς ηθικούς και κοινωνικούς κανόνες, μια στάση ζωής πολύ απελευθερωμένης από οποιαδήποτε σεξουαλική κουλτούρα.

Οι φήμες μεταξύ του πληρώματος οργιάζαν, ο καθένας πρόσθετε κάτι δικό του, και πόσα ήταν αληθινά μόνο ο θεός ήξερε. Ακόλαστους τους έλεγαν, και ανάληπτους βιτσιόζους της προστυχιάς τους κατονόμαζαν.

Βαριές κουβέντες, συνηθισμένες μεταξύ των αθκιασερών. Κουβέντες αληθινές και ψεύτικες, μια αγαπημένη ενασχόληση και ένα θλιβερό χόμπι των υποκριτών ανθρώπων που αγαπώντας τις ίντριγκες και τις δόλιες μηχανορραφίες, χωρίς άλλο λόγο εκτός της προσωπικής ευχαρίστησης, προσπαθούσαν από ζηλοφθονία, με μανία να προκαλέσουν βλάβη στους άλλους.

Η απιστία είναι ένα οδυνηρό γεγονός που κλονίζει τη σχέση του αντρογύνου. Οι λόγοι είναι διαφορετικοί, κάποτε αυστηρά προσωπικοί και μοναδικοί καθώς

άλλο είναι το σεξ, άλλο η αγάπη. Συνήθως ότι μένει κρυφό δεν πληγώνει, αλλά αν αυτό φανερωθεί, τότε προκύπτουν οι συνέπειες. Πολλές φορές όμως, σε κάποια ζευγάρια μοντέρνα και προχωρημένα, υπάρχουν διαφορετικές αντιλήψεις, ώστε να μπορούν να μειώσουν τις ενοχές. Κάποιοι μεταξύ τους συμβιβάζονται και συνεργάζονται σε σχέσεις καθαρά απόλαυσης και ηδονής, χωρίς δεσμεύσεις ή οικείες σχέσεις που θα μπορούσαν να επιφέρουν διασάλευση και ρήξη αναμεταξύ του αντρογύνου. Τοιουτοτρόπως δεν χρειάζεται από καμιά πλευρά να ειπωθούν ψέματα και δικαιολογίες, καθώς υπάρχει η συνενοχή ή και η συμμετοχή. Ενεργώντας δι αυτού του τρόπου οι άνθρωποι, δεν υπόκεινται στη βάσανο ενός οδυνηρού χωρισμού, ούτε διακατέχονται από συναισθήματα που φθείρουν τη ψυχή, όπως ζήλεια, θυμό και θλίψη.

Αυτά αποφάνθηκε ο δεύτερος μηχανικός που θέλοντας να παραστήσει τον φιλόσοφο, έδωσε μια λογική εξήγηση και βρήκε ένα δίκαιο στους ανθρώπους που έπρατταν ομοίως. Όμως σε όλους μας ήταν γνωστή και η δική του ιστορία, πως και αυτουνού η μοίρα τον ήθελε ένα δυστυχή άνθρωπο που η σύζυγος του μια χοντρή και καθόλου συμπαθητική γυναίκα, του είχε κάνει το βίο δύσκολο. Μπροστά στα μάτια του φλερτάριζε με τον καθένα, στην προσπάθεια της επίσκοπού να τον μειώσει και να τον ρεζιλέψει. Ήταν φανερό πως ήταν μοχθηρή και του είχε επιβληθεί με φανερά τα αποτελέσματα. Αυτή ευτραφής και στρουμπουλή, αυτός ισχνός, πετσί και κόκαλο, τον είχε ρέψει με την

κακία της. Ερχόταν και έμενε μαζί του κατά καιρούς όποτε βαριόταν τη στεριανή ζωή και επιθυμούσε μια αλλαγή. Ήταν φανερό πως θέλοντας να δικαιολογήσει τη δική του ανοχή έναντι της, και νιώθοντας ενοχή για τη χαλαρή συμπεριφορά του, προσπαθούσε μέσα από φιλοσοφικές σοφιστείες να δικαιολογήσει τα αδικαιολόγητα των άλλων.

Έτσι λοιπόν τα λόγια έπαιρναν και έφερναν, είχε δι αυτού του τρόπου το πλήρωμα κουβέντες να λείει και να συζητά περνώντας έτσι ευχάριστα τις ατελείωτες ώρες πάνω στο πλοίο.

Πολλές ιστορίες πραγματικές υπάρχουν που όπλισαν χέρια και τα έκαμαν δολοφονικά αδίκως, μόνο και μόνο από λόγια συκοφαντών, ψεύτικα και παραπλανητικά που έκαμαν κάποιους να πιστέψουν πως συνομωσίες υφαίνονταν εναντίον τους στα σκοτεινά.

Θέλω να πω πως όλα έμοιαζαν λόγια αληθινά, αλλά ήταν λόγια που κακοί ναυτικοί τα χρησιμοποίησαν για να βλάψουν ανθρώπους. Προσπάθησαν να δημιουργήσουν προβλήματα σε μένα και να με εκφοβίσουν παίρνοντας και φέρνοντας κουβέντες και κουτσομπολιά.

Άρχισαν τις διαβολές πως έτσι είπε αυτός, ή πως έτσι είπα εγώ. Ξεκίνησε την κουβέντα ο λοστρόμος λέγοντας μου πως βλέποντας τη καπετάνισσα να έχει γούστο σε μένα, ο ξανθός ναύτης ζήλεψε και θύμωσε, γι αυτό έπρεπε εγώ να προσέχω γιατί ήταν μοχθηρός και για να με κάνει να τον πιστέψω, μου εξιστόρησε ένα

παλαιότερο γεγονός, πως σε μια ίδια ιστορία πριν λίγο καιρό με την ίδια υποψία, κάθε μέρα έδεχνε ένα καημένο νέο ώσπου τον ανάγκασε να εγκαταλείψει το πλοίο στο επόμενο λιμάνι.

Δεν έδωσα πολλή σημασία, γιατί σκέφτηκα πως δεν θα έδινα λόγο για δημιουργία παρεξηγήσεων, ούτε θα αφηνόμουν να παρασυρθώ σε ερωτικά παιχνίδια επικίνδυνα εν μέσω πελάγου όπου κάποιον εύκολα μπορούσε να τον παρασύρει και να τον πνίξει κάποιο τρικυμισμένο κύμα, άρα τοιουτοτρόπως θα καταλάγιαζαν οι τυχόν υποψίες και ζήλεις του υποτιθέμενου αγαπητικού των καπεταναίων.

ΟΙ ΠΡΩΤΟΜΠΑΡΚΟΙ, Η ΤΕΛΙΚΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ

Καθημερινά στις 12 η ώρα μαζευόμασταν στη μικρή τραπεζαρία για το μεσημεριανό φαγητό. Ο μάγειρας ένας μικρούτσικος ανθρωπάκος που όσο μπόι του έλειπε τόση μαεστρία είχε στην τέχνη του, έφτιαχνε καταπληχτικά φαγητά που όλοι περιμέναμε με αδημονία να γευτούμε. Είχε ένα έμφυτο ταλέντο που ότι άγγιζε το μαγείρευε εξαιρετικά, φαγητά και λιχουδιές που προσμέναμε όχι μόνο για να θρεψουμε την πείνα μας, αλλά και να απολαύσουμε γεύσεις εξαιρετικές που πολύ καλά ήξερε να δημιουργεί.

Παρ' όλη όμως την ευχαρίστηση των σπουδαίων γεύσεων που με αγαλλίαση πρόσμενα, εκείνες τις ώρες πάντα ένιωθα μια ανησυχία. Ήταν οι μοναδικές στιγμές που συναπαντιόμασταν με τον μαντράχαλο σπιούνο του καπετάνιου. Ερχόταν από τους πρώτους

και αφού έτρωγε βιαστικά, κουβαλούσε στο πλωριό ντεκ ένα δίσκο με φαγητό που ετοίμαζε ο μάγειςρας για τον καπετάνιο και την καπετάνισσα οι οποίοι συνήθως έτρωγαν στην καμπίνα τους.

Ανάμεσα μας είχε δημιουργηθεί μια μεγάλη ένταση, και ένιωθα το βλέμμα του πάντα απειλητικό στραμμένο σε μένα, καταλαβαίνοντας πως η στιγμή της σύγκρουσης μας ήταν αναπόφευκτη. Κάποιοι ναύτες από το πλήρωμα σπιούννοι κυρίως μαέστροι του κουτσομπολιού, έπαιρναν και έφερναν κουβέντες που όξυναν τα πνεύματα ανάμεσα μας. Εκμεταλλευόμενοι τη μεγάλη του προσκόλληση και την ιδιαίτερη Ιψενική σχέση που ίσως είχε με τον καπετάνιο και τη καπετάνισσα, και μετά το θλιβερό όπως αποδείχτηκε επεισόδιο της φιλάρεσκης συμπεριφοράς της καπετάνισσας προς εμένα, κουτσομπολεύοντας κατασκεύασαν σενάρια και δημιούργησαν ίντριγκες, δολοπλοκίες και ραδιουργίες εκ του μηδενός. Έφτιαξαν μια τεχνητή κατάσταση αντιπαράθεσης με αιτία την υποθετική αισθηματική προτίμηση της καπετάνισσας που έκανε τον δυστηχή ναύτη να πιστεύει πως ήμασταν μεγάλοι αντίζηλοι και αδυσώπητοι εχθροί. Απύθμενο μίσος μέσα του μαζεύτηκε με τον καιρό, έτοιμο να ξεχειλίσει και να ξεκινήσει ίσως ένα καυγά μέχρι εσχάτων εκεί στα άγνωστα μέρη, μέσα σε θάλασσες αχανείς και έρημες που πολλούς ναυτικούς είχε καταπιεί το μαύρο της σκοτάδι μέσα σε νύχτες σκοτεινές και ασέληνες.

Έσπειραν και καλλιέργησαν στη ψυχή του μεγάλη ζήλια και υποψία πως ήμουν αντίζηλος του, ενώ στη δική μου αντίληψη μια βεβαιότητα με τον καιρό επικράτησε, πως το απλό αθώο επεισόδιο με την καπετάνισσα, μόνο αυτό, αρκούσε για να τον στρέψει σφόδρα εναντίον μου σαν ένα θηρίο άγριο και αιμοβόρο.

Και γω ο άμοιρος γνωρίζοντας την ανεπάρκεια μου απέναντι του καθώς ήταν πολύ μεγαλόσωμος, φρόντιζα να πηγαίνω καθυστερημένος για φαγητό όταν όλο το πλήρωμα ήταν μαζεμένο, ένας τρόπος που αποδείχτηκε αποτρεπτικός παράγοντας και για αρκετό καιρό τον κράτησε μακριά μου.

Ο φόβος όμως φώλιασε στη ψυχή μου, ένας τρόμος που όσο με κουτσομπολιά και λόγια συντηρείτο από τους καλούς μου συναδέλφους, με τον καιρό μεγάλωνε και γινόταν πανικός και εφιάλτης, ένα αδυσώπητο βάσανο στη σκέψη και στο είναι μου που όσο ο καιρός περνούσε, ένιωθα την αντιπαράθεση υπόγεια να υποβόσκει, και έβλεπα το μίσος ξεκάθαρα ζωγραφισμένο την όψη του να μεγαλώνει.

Όλοι μας καταλαβαίναμε πως το κακό πολύ σύντομα θα ξεσπούσε. Οι περισσότεροι με αδημονία και χαιρεκακία περίμεναν να παρακολουθήσουν ένα τρικούβερτο καυγά να συμβαίνει ώστε σαν θεατές καλά να απολαύσουν και ύστερα τις επόμενες μέρες να έχουν τροφή για συζήτηση σπάζοντας τοιουτοτρόπως τη μονότονη και απέραντη μοναξιά τους πάνω στο πλοίο.

Και εγώ στις μαύρες σκέψεις μου πίστεψα τελικά πως δεν υπήρχε άλλη λύση, ή θα με σακάτευε αυτός, ή

πρώτος εγώ έπρεπε κάποια νύχτα σκοτεινή να τον σκότωνα στον ύπνο του και ύστερα κρυφά να τον έριχνα να τον φαν τα ψάρια. Όσο οι μέρες περνούσαν πιο πολύ σκεφτόμουν αυτή τη λύση, ώσπου με τον καιρό μου έγινε βίωμα πως δεν υπήρχε άλλος τρόπος. Με τις ώρες στις βάρδιες μου σκεφτόμουν τρόπους πως θα ενεργούσα, παρακολουθούσα τις κινήσεις του και κατασκεύαζα σενάρια. Κατέστρωσα ένα σχέδιο, αλλά μια μεγάλη δυσκολία υπήρχε που με κατέτρωγε, αν θα έβρισκα το θάρρος να προβώ στην αποτρόπαιη πράξη, καθώς δεν είχα στο αίμα μου δολοφονικές τάσεις. Αυτή η τρομερή αμφιβολία δεν με άφηνε να προχωρήσω στο σχέδιο μου που θα με απάλλαζε από τον καθημερινό μου εφιάλτη που βασανιστικά μέσα μου φωλιασμένος ο τρόμος ταλαιπωρούσε το νου μου.

Ήταν μια μέρα δεν είχε τρικυμία, αλλά είχε μεγάλα υπόγεια ρεύματα που έκαναν το πλοίο να μμποτσάρει ενοχλητικά. Είχαμε ξεπλύνει και καθαρίσει τη μηχανή και το πετρέλαιο που χρησιμοποιήσαμε γέμισε στις σεντίνες. Σεντίνες είναι το κάτω μέρος του μηχανοστασίου όπου συγκεντρώνονται τα απόνερα. Από το μεγάλο μπατάρισμα όμως τα απόνερα κινδύνευαν να υπερχειλίσουν καθώς πολύ έγερνε το πλοίο, και να λερώσουν το πάτωμα. Είχα λάβει λοιπόν ειδοποίηση από τον δεύτερο μηχανικό να βιαστώ να φάω για μεσημέρι και γρήγορα να κατεβώ στη μηχανή να ξεκινήσω την αντλία να αδειάσω τα απόνερα.

Έβαλα τις φόρμες εργασίας και πήγα στην κουζίνα όπου εξήγησα στον καλό μας μάγειρα τα πράγματα. Αυτός, άνθρωπος πάντα με ένα χαμόγελο και ένα αστείο στα χείλη, με πολλή ευχαρίστηση μου είπε να πάω στην τραπεζαρία να καθίσω, και αυτός ο ίδιος χωρίς να περιμένει τον καμαρότο, θα μου έφερνε το φαγητό μου.

Ευχαριστημένος γιατί θα έτρωγα πριν την κανονική ώρα και τοιουτοτρόπως θα γλύτωνα το κακό συναπτημα με τον κακό ναύτη, κάθισα σε μια καρέκλα που ήταν βιδωμένη στο πάτωμα για να μην κουνιέται καθώς κουνιόταν το πλοίο, και ακούμπησα τα χέρια στο τραπέζι προσμένοντας με λαχτάρα τα καλούδια φαγητά του καλού μας μάγειρα. Έγειρα τη ράχη πίσω, και η ματιά μου έμεινε να κοιτάζει την πόρτα προσμένοντας το μάγειρα με τα καλύτερα φαγητά...

Είδα πρώτα τη σκιά του να μπαίνει στην πόρτα, και κάτι δεν μου άρεσε καθώς μου φάνηκε διαφορετική. Αμέσως συνειδητοποίησα πως δεν ήταν ο μάγειρας, αλλά ο αδυσώπητος εχθρός μου, ο ιδιαίτερος ναύτης του καπετάνιου.

Μεγάλος φόβος με έζωσε, αλλά μηχανικά όπως πολλές φορές είχα σκεφτεί πως θα αντιδρούσα στην περίπτωση όταν θα προέκυπτε, σηκώθηκα και αμέσως όρμησα σκυφτός και τον άρπαξα από τα μεγάλα πόδια. Με όλη μου τη δύναμη τον σήκωσα, μια δύναμη που είχε πολλαπλασιαστεί από το φόβο που είχα μέσα μου, και το σώμα του έγειρε και έπεσε κάτω και εγώ πάνω του. Ένας βαρύς γδούπος ακούστηκε, καθώς το

κεφάλι του με περισσή δύναμη από τη φόρα που τον έσπρωξα, χτύπησε στον μπουλμέ του τοίχου. Μονομιάς σηκώθηκα έτοιμος να τον κλωτσήσω, αλλά ξαφνιασμένος τον είδα να μένει χάρω καθιστός με απλανές βλέμμα.

Έμεινε κάτω λίγη ώρα, και ύστερα σηκώθηκε ζαλισμένος και έσυρε τα βήματα του στο διάδρομο που οδηγούσε έξω στην κουβέрта, στη μεριά της πλώρης.

Πιο πέρα ο μάγειρας έστεκε ξαφνιασμένος παρακολουθώντας και μη πιστεύοντας πως όσα συνέβηκαν ήταν πραγματικά, πως ο μεγαλόσωμος ναύτης έφευγε με την ουρά στα σκέλια.

Πολύ θα ήθελα ο άμοιρος να είχα ξεμπερδέψει και το θηρίο να ημερέψει, να του περάσει το άχτι. Μου ήταν πολύ δύσκολο να πιστέψω πως φοβήθηκε, πως έτσι απλά τα παράτησε. Δεν πίστευα πως έστω λίγο φοβήθηκε.

Ήταν γεγονός πως εγώ έδειξα μεγάλη αφοβιά, πως κατάφερα να τον ρίξω κάτω, όμως δεν πίστεψα πως φοβήθηκε, πως η μάχη είχε τελειώσει. Ήταν η πρώτη μας σύγκρουση και είχα την πρώτη ρεβάνς. Αλλά δέν μπορούσα στη σύγκριση να μου δώσω υπεροχή, καθώς τα μεγέθη μας ήταν ανυπέρβλητα. Εγώ νεαρός, αδύνατος και κοντός, αυτός τριαντάρης ψηλός ίσα με δύο μέτρα, και ένα κορμί ντουβάρι μόνο μύες και χοντρά μούσकुλα.

Πραγματικώς την ώρα του φευγιού του ένιωσα μεγάλη ανακούφιση, είχα γλυτώσει έστω προσωρινά από

μια δύσκολη κατάσταση. Ήξερα πως δεν είχε τελειώσει η ιστορία, σκέφτηκα πως απλά είχε πονέσει πολύ, και υποχώρησε προσωρινά.

Όλοι με θαύμασαν, όλοι με παΐνεψαν, και όλοι κατηγορήσαν τον ψηλό ναύτη πώς ήταν δειλός.

Χαιρόμουν ιδιαίτερα που εύκολα γλύτωσα από τα χέρια του, και το μυαλό μου ημέρεψε λίγο που για μέρες πολλές τώρα ήταν σε ένταση από την αγωνιώδη προσμονή της σύγκρουσης μας.

Σκέφτηκα πως από τώρα και εξής, η ζωή μου ως πρωτόμπαρκου ναυτικού τουλάχιστον είχε μπει σε μια καλύτερη διάσταση, και δεν θα είχα πλέον εχθρικές συμπεριφορές από τους παλιότερους που υποτιμητικά συνήθιζαν να συμπεριφέρονται στους καινούργιους...

Και πραγματικώς η συμπεριφορά τους άλλαξε, μου φέρονταν με σεβασμό και εκτίμηση, και με έβλεπαν από άλλη σκοπιά καθώς στη σύγκρουση μου, έδειξα πρωτόγνωρη τόλμη.

Οι μέρες περνούσαν και ήταν όλα καλά, εξόν από την παράξενη απουσία του ναύτη που έπαψε να κυκλοφορεί στο επίστεγο κομοθέσιο του πληρώματος. Έμεινε στο πρόστεγο της γέφυρας με τον Καπετάνιο και τη καπετάνισσα. Ούτε στο κατάστρωμα για εργασία δεν παρουσιαζόταν. Σταμάτησε να μεταφέρει όπως πριν το φαγητό στον καπετάνιο, και τη μεταφορά ανέλαβε ο καμαρότος. Ήταν μια παράξενη συμπεριφορά που κανείς στο πλήρωμα δεν μπορούσε να εννοήσει, έτσι και πάλιν άρχισαν οι υποθέσεις και τα κουτσομπολιά

να παίρνουν και να φέρουν. Άλλος το μακρύ κι άλλος το κοντό, δημιουργήθηκε μια παραφιλολογία που με ευχαρίστηση συζητούσαν στ σχόλη τους, σπάζοντας δι αυτού του τρόπου τη μονοτονία της καθημερινότητας τους.

Και συνέχιζαν να συζητούν, και με συμπόνοια αναφέρονταν σε μένα τον καημένο πρωτόμπαρκο Κύπριο που για ένα καρβέλι ψωμί ήμουν στα ξένα μέρη μέσα στα βαθιά πελάγη και στους ωκεανούς. Που έφυγα από την πατρίδα μου εκείνους τους καιρούς του πολέμου, που γλύτωσα από τους Τούρκους, αλλά που κινδύνευα να με φαν τα σκυλόψαρα κάποια σκοτεινή βραδυά ένεκα μιας αδικαιολόγητης παράλογης ζήλειας που καρφώθηκε μέσα στο ξερό κεφάλι κάποιο τρελλού ναυτικού.

Περνούσαν οι μλερες, περνούσαν οι εβδομάδες, και η ζωή στο πλοίο κυλούσε τον συνηθισμένο ρυθμό της. Σκληρή εργασία και απέραντη μοναξιά, η Μαύρη θάλασσα και το Αιγαίο πάντα πανέμορφες θάλασσες, πότε αγριεμένες και πότε γαλήνιες, μας περιέκλειαν με τα μυστήρια τους. Και την ώρα της σχόλης μας εμείς οι ναυτικοί, λέγαμε ιστορίες θαλασσινές για να περνά η ώρα.

Τα κουτσομπολιά αραίωσαν σιγά, και με τον καιρό σταμάτησαν. Που και που ο κακός ναύτης κυκλοφορούσε ανάμεσα στο άλλο πλήρωμα, όμως ήταν απόμακρος και σιωπηλός. Είχε αλλάξει συμπεριφορά, κοίταγε όλους με βλέμμα μοιαστό επικίνδυνου φοβισμέ-

νου θηρίου, ενώ όταν συναντούσε έμενα με προσπερνούσε χωρίς να με κοιτάσει στα ίσια.

Κάποιοι είπαν πως σαλτάρισε, και άλλοι πως του έμεινε ζημιά από το δυνατό χτύπημα πάνω στον μπουλμέ.

Μα στο δικό μου μυαλό υπήρχε η έγνοια, γι αυτό ήμουν πάντα προσεκτικό. Το ένστικτο μου με προειδοποιούσε πως κάτι κακό εν τελει θα συνέβαινε. Καταλάβαινα πως καθώς ήταν νοητικά διαφορετικός, ίσως κάποια στιγμή το θολωμένο του μυαλό να αντιδρούσε επίσης διαφορετικά, καθώς οι σκέψεις των τρελλών πολύ από την κοινή λογική απέχουν.

Πολλές φορές στις ατελείωτες βάρδιες μου κάτω στη μηχανή είχα σκεφτεί την κατάσταση, και για ώρες προσπαθούσα να την αναλύσω. Καταλάβαινα πως η συμπεριφορά του έκρυβε ένα σιωπηλό κίνδυνο, και αλλοίμονο την ώρα που η οργή του θα ξεσπούσε. Πάντα προσεκτικός χωρίς να επαναπαυτώ επειδή πέρασε καιρός, απέφευγα όσο μπορούσα να συναπαντηθώ μαζί του, και όταν σπάνια συνέβαινε, ήμουν standby και σε εγρήγορση.

Στο εργαστήριο του μηχανοστασίου έφτιαξα ένα γατζόκλειδο σε διαστάσεις μετρημένες ώστε να είναι ευκολόχρηστο στα χέρια μου, όχι ως εργαλείο για τα βάλβς, αλλά ως όπλο για να αντισταθώ αν χρειαζόταν.

Σαν δόκιμος μηχανικός λοιπόν, κυκλοφορούσα με το γατζόκλειδο ανά χείρας ως μέρος της δουλειάς μου, αλλά θέλοντας ταυτοχρονως να επιδείξω και μια δύ-

ναμη αντίστασης. Ίσως να είχε αποτέλεσμα η πράξη μου, καθώς πέρασαν πολλές μέρες, εβδομάδες και μήνες, χωρίς τίποτα να συμβεί. Άρχισα να αναθεωρώ τις σκέψεις μου, και με ανακούφιση στο τέλος συμπαίρωνα πώς όλα ήταν της σκέψης μου, και πως είχα είχαν τελέψει.

ΟΙ ΠΡΩΤΟΜΠΑΡΚΟΙ, ΤΙ ΕΙΝΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ

Πέρασαν έξι μήνες και όλα ήταν καλά. Ένα δυο φορές δοκίμασα να σπάσω τον πάγο απευθύνοντας του το λόγο, αλλά έμενε σιωπηλός. Δεν το θεώρησα παράλογο, γιατί την ίδια συμπεριφορά είχε και με το υπόλοιπο πλήρωμα. Πίστεψα πως του έφυγε η κακία, και πως δεν ήταν τόσο άγριος και επικίνδυνος όσο φαινόταν. Πως η προηγούμενη επιθετικότητα έναντι μου ήταν της στιγμής, γιατί ίσως τον έβαλαν επιτήδειοι και συκοφάντες εκ του πληρώματος. Έτσι ενώ είχε περάσει στη σκέψη μου να ξεμπαρκάρω ένεκα της προκληθείσης κατάστασης, τώρα αναθεώρησα και ήθελα να παραμείνω στο πλοίο περισσότερο καιρό. Ήταν μικρό και καλοτάξιδο σκαρί που έκανε κοντινά δρομολόγια στη

Μεσόγειο και που κάθε τόσες μέρες έπιανε Ελληνικό λιμάνι. Σε τέτοια πλοία σπάνια αδειάζουν θέσεις, γιατί οι ναυτικοί πολύ τις επιθυμούν, καθώς τοιουτοτρόπως δεν ευρίσκονται επί μακρόν μακριά από την πατρίδα και την οικογένεια τους.

Η καμπίνα μου ήταν μοναχική ξέχωρη από τις άλλες, πάνω στο πρυμναίο ντεκ, δίπλα στη τσιμινιέρα του πλοίου. Η καπνιά από το φουγάρο άφηνε πίσω μια μακριά ουρά, ενώ όταν ο άνεμος φυσούσε ανακατωμένα, τη διασκόρπιζε και την έριχνε στο κατάστρωμα και ιδιαίτερα έλουζε την καμπίνα μου που το άστρο χρώμα της έγινε γκριζωπό, όσο και αν τα ψηλά κύματα πολύ τακτικά την ξέπλεναν. Πολλές φορές τούφες άκαης καπνιάς έπεφταν πάνω μου σαν αραιή βροχή, όταν μπαινόβγαινα στην καμπίνα μου.

Όμως, στο φουγάρο δίπλα πολλές ώρες του ελεύθερου μου χρόνου άραζα ρεμβάζοντας και παρακολουθώντας τα τερτίπια της θάλασσας. Μετρούσα τα κύματα και παρακολουθούσα τα δελφίνια χαρούμενα να πλέουν πάνω από το νερό, ενώ ο βαθύς ορίζοντας μας έγνεφε να τον ακολουθήσουμε στα πέρατα του κόσμου. Μου άρεσε ιδιαίτερα να κάθομαι και να αποθαυμάζω τις πανέμορφες στεριές του Βοσπόρου. Πολλές φορές διασχίσαμε τον Ελλήσποντο, και όλες τις φορές, πάνω ψηλά στη τσιμινιέρα στεκόμουν και αγνάντευα τα πανέμορφα παράλια που απλώνονταν γύρω μου.

Τη καμπίνα μου από τη μηχανή χώριζαν δυο σκάλες. Η πρώτη μικρή ίσα με δυο μέτρα οδηγούσε στο κατά-

στρωμα, και η δευτερη αρκετά μεγάλη, οδηγούσε στο μηχανοστάσιο. Ενδιάμεσα τους ήσαν οι καμπίνες του πληρώματος και η κουζίνα με την τραπεζαρία. Στην αρχή μετρούσα τα σκαλοπάτια κάθε φορά που τα ανεβοκατέβαινα, αλλά σιγά με τον καιρό ξεπέρασα τη συνηθεια. Όλο μου το δρομολόγιο ήταν αυτό, και όσο καιρό ήμουν μπαρκαρισμένος στο πλοίο, μόνο ελάχιστες φορές είχα περπατήσει ως την πλώρη. Ήταν ένας τρόπος να αποφεύγω τις κακές συναπαντήσεις.

Καθώς ο καιρός όμως πέρασε χωρίς να συμβεί τίποτα, έγινα απρόσεκτος. Άρχισα ελεύθερα να κυκλοφορώ πάνω στο πλοίο ή έξω στα λιμάνια, χωρίς ιδιαίτερα να προσέχω.

Εκεί λοιπόν που όλα ξεχάστηκαν, κάποια μέρα ένα δείλη που άρχισε να σκοτεινιάζει, βγαίνοντας από την ζέστη του μηχανοστασίου, δεν ανέβηκα τα σκαλοπάτια που με οδηγούσαν στην καμπίνα μου, παρά τα βήματα μου με οδήγησαν προς την πλώρη θέλοντας να απολαύσω το θαλασσινό αεράκι που ήρεμα φυσούσε και τον ήλιο που έγερνε και χανόταν πέρα στον ορίζοντα της θάλασσας. Δεν είχα σκοπό να πάω ως πέρα, είχα σκοπό μόνο να περπατήσω λίγο.

Σε λίγα μέτρα πίσω από το υπερυψωμένο πρώτο αμπάρι, πετάχτηκε άξαφνα εμπρός μου και απρόσμενα σαν τον Φάντη μπαστούνι ο ναύτης. Ήταν κρυμμένος πίσω από τις μπουκαπόρτες και μου την είχε στήσει. Αιφνιδιάζοντας με χωρίς να προλάβω να αντιδράσω, με άρπαξε από το λαιμό, και ένιωσα τα χέρια του σαν μέγγενη να με σφίγγουν και να με σηκώνουν ψηλά.

Χωρίς αναπνοή, άρχισα να τον γρονθοκοπώ με δύναμη όσο μπορούσα, αλλά αυτός ακίνητος χωρίς καθόλου να νιώθει τα χτυπήματα, με έσφιγγε περισσότερο. Σαν ντουβάρι βράχου, με την τεράστια δύναμη που είχε, με σήκωσε ψηλά στο ύψος του προσώπου του και αντικριστά είδα τα μάτια του ανέκφραστα να με κοιτάζουν ατάραχα, όπως να έκανε μια συνηθισμένη εργασία, και όχι ένα φόνο.

Τα δευτερόλεπτα έγιναν αιώνες σε μια επιθανάτια μου στιγμή όταν κατάλαβα πως έφευγε η ζωή, όταν πλέον δεν είχα άλλη αναπνοή. Ένωσα τα χέρια μου να κρεμιούνται κάτω, και τη σκέψη μου να αποδέχεται το τέλος, και να παραδίδεται στο θάνατο.

Έβλεπα το θάνατο με σιγουριά να έρχεται και το μυαλό μου το κυριεύτηκε από τρόμο.

Πονούσα αφάνταστα από το δυνατό σφίξιμο, αλλά ο τρόμος και η αγωνία του θανάτου υπερίσχυαν του πόνου και η αίσθηση πως δεν είχα δύναμη να αντιδράσω και να αντισταθώ, μάγγωνε απελπιστικά τον εγκέφαλο μου...

Και ξαφνικά δεν υπήρχε τίποτα, δεν υπήρχε ζωή. Μια ήρεμη αίσθηση με κυριάρχησε και η αποδοχή στην ανημποριά της αντίδρασης μου με έκαναν τελεσίδικα να αποφασίσω πως ήρθε το τέλος, και γαλήνια παραδόθηκα στην ανυπαρξία, νιώθοντας μια ηρεμία να με κατακλύζει.

Τι είναι ο θάνατος; Οποία η αίσθηση την ώρα του θανάτου, διερωτούνται πολλοί. Πρόκειται ίσως για το

μεγαλύτερο ερώτημα της ζωής. Τι νιώθουμε την ώρα που ξεψυχούμε; Αυτό που αποκαλούμε συνείδηση και σκέψη παθαίνει μαζί με το σώμα;

Εγώ που τον βίωσα και τον αισθάνθηκα, ένα λέγω, πως είναι απλά ένα μαύρο κενό. Δεν είχα σκέψεις, ούτε συνείδηση, τίποτα. Ένιωθα πως δεν ήμουν εκεί. Ένιωθα πως έπεφτα σε ένα μαύρο ύπνο-λήθαργο χωρίς όνειρα, και όταν ξύπνησα αισθάνθηκα πως είχα κοιμηθεί για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα, ενώ στην πραγματικότητα έλειπα από τη ζωή μέσα στη λιποθυμία του θανάτου μου, μόλις λίγα λεπτά ή δευτερόλεπτα. Ένιωσα να ξυπνώ και ένιωθα να πονάω, ένιωθα να δυσκολεύομαι πολύ στην αναπνοή. Ήμουν παρατημένος στο κατάστρωμα πεσμένος κάτω μέσα στο σκοτάδι χωρίς να έχω γίνει αντιληπτός από κανένα...

Με δυσκολία σήκωσα το κορμί μου και ο έγειρα πάνω στη ράχη της μπουκαπόρτας που έκλεινε το αμπάρι. Έμεινα εκεί γερμένος με τες ώρες κοιτάζοντας ψηλά τα άστρα, προσπαθώντας να συνέλθω αλλά και να συνηδειτοποιησω πως όλα όσα συνέβησαν ήσαν αληθινά.

Βίωσα λοιπόν, κάτι. Βίωσα την αίσθηση και τη αγωνία του θανάτου μου. Ήταν στην αρχή ο μεγάλος φόβος του θανάτου όταν τον συνειδητοποίησα με σιγουριά, αλλά ύστερα ήταν η ηρεμία του τέλους που όλα γίνονται διαφορετικά, που η ζωή φεύγοντας παραδίνει την ψυχή στην απόλυτη ηρεμία και γαλήνη που ο θάνατος επιφέρει στο σώμα.

Και αυτό το κάτι ένιωσα πως ήταν τίποτα. Από εκείνο τον καιρό, δεν με φοβίζει ο θάνατος. Δεν τον επιθυμώ γιατί αγαπώ τη ζωή, αλλά και όταν είναι νάρθει, ας έρθει με έναν καλύτερο τρόπο.

Η ΓΑΜΗΛΙΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ

Μόλις το πλοίο έδεσε στο λιμάνι του Νοβορωσίσκ, ο Κατσιβάκης ένας ναύτης με τα καλά του ντυμένος έτοιμος, πήδηξε στο μόλο και με βιαστικό βήμα προχώρησε προς την έξοδο του λιμανιού γνέφοντας με δυνατές κινήσεις του σε ένα ταξί που ήταν σταματημένο σε μια άκρη.

Το Νοβορωσίσκ είναι το μεγαλύτερο λιμάνι στη Μαύρη θάλασσα. Δεν είναι τουριστική αλλά βιομηχανική πόλη παραγωγής μετάλλων και τροφίμων. Παλαιότερα έως την Οκτωβριανή επανάσταση, στην πόλη υπήρχε πανίσχυρη ελληνική ομογένεια.

Αυτό που τώρα έκανε την πόλη πανέμορφη, ήταν το απέραντο πράσινο που με τον καιρό τώρα της Άνοιξης

και τα χιόνια που σχεδόν είχαν λιώσει, η βλάστηση οργιάζε και τα χαμηλά τριόροφα κτίρια ομοιόμορφα κτισμένα, ήταν χωσμένα πίσω από φραγμούς και δένδρα. Όπου το μάτι πλανιόταν, υπήρχε παντού πράσινο. Ήταν ένα ωραιότατο θέαμα, χάρμα οφθαλμών.

Το ίδιο ωραίος και ο ναύτης ντυμένος με την καλή του φορεσιά, σε εκείνο το ταξίδι θα νυμφευόταν την αγαπημένη του Ρωσίδα που για πολύ καιρό τώρα, τον είχε μαγέψει με την ομορφιά της. Την γνώρισε από την πρώτη μέρα στο πρώτο του ταξίδι πριν καιρό, και την έκαμε αγαπητικιά του για μια νύχτα, προσφέροντας της μια μπλούζα της τελευταίας μόδας που έφερε από την Ελλάδα. Από εκείνη τη φορά του έμεινε καταδική του, και κάθε φορά τον περιμένε στην άκρη του μόλου, και αυτός πάντα σε κάθε επίσκεψη της έφερνε δώρα, κυρίως φορέματα και λεπτά εσώρουχα της μόδας που στην πάλαι Σοβιετική Ένωση ήταν πολύ ακριβά και δυσέβρετα, καθώς δεν ήταν είδη πρώτης ανάγκης και το καθεστώς απέτρεπε την εισαγωγή τους επιβάλλοντας υψηλούς δασμούς.

Είχαν ξεκινήσει μια απλή σεξουαλική σχέση όταν την ψώνισε στο ντόκο που έκανε τσάρκα, που στο χρόνο όμως φούντωσε σε σχέση έρωτος και αγάπης, που να τώρα, κατέληγε σε γάμο. Εκείνους τους καιρούς που οι πολίτες ένιωθαν την καταπίεση του Κομμουνιστικού καθεστώτος, σίγουρα τέτοια καλή ευκαιρία πολλές κοπέλες την γύρευαν. Γι αυτό, αν τον αγαπούσε ή όχι εκείνη μόνο ήξερε, πάντως η απάντηση της ήταν ότι

δεχόταν να τον παντρευτεί και να φύγει μαζί του στην Ελλάδα.

Ήταν μια κούκλα αληθινή, πολύ επιθυμητή, με ένα κορμί θεσπέσιο που ανάσταινε πεθαμένους. Ήταν ψηλή και καλλίγραμμη, είχε πρόσωπο τέλειο, άσπρο, αφράτο και τροφραντό. Είχε μια άγρια ομορφιά και ένα ύφος ατίθασο, που μας έκανε να διερωτόμαστε αν θα μπορούσε να την τιθασεύσει. Τα είχε όλα για να επιτύχει στο Αμερικάνικο σινεμά. Είχε όμως την κακή τύχη να ζει στη Ρωσία αντί στην Αμερική. Δεν γνωρίζαμε λοιπόν, ποιος έκανε χάρη σε ποιον. Ο Κατσιβάκης που έπαιρνε μια λιμανίσια γυναίκα να την κάνει κυρά προκομμένη, ή η όμορφη Ρωσίδα Λιούπα την έλεγαν, που του χάριζε τον θεσπέσιο εαυτό της με το καλλίγραμμο κορμί και τη σπάνια ομορφιά.

Πιστεύω πως και οι δυο ήταν κερδισμένοι. Αυτός θα παντρευόταν μια κουκλάρα που ούτε στο όνειρο του ίσως θα μπορούσε να φανταστεί, και αυτή θα μπορούσε να ξεφύγει από τη μιζέρια και το στενό περιορισμό στην ίδια της τη χώρα.

Θα μπορούσε να πάρει χαρτί εξόδου μόνο με αυτό τον τρόπο. Οι κανονισμοί ήσαν αυστηροί και δεν επέτρεπαν εύκολα σε πολίτες να εγκαταλείψουν τη χώρα, γιατί ήταν γνωστό, όσοι έφευγαν, δεν ξαναγύριζαν. Προτιμούσαν τις χώρες της Δύσης που η ελευθερία ήταν κεκτημένο αγαθό σε σχέση με τον τόπο τους που τα πάντα ήταν υπό τη σκέπη του κράτους.

Πόσο θα άντεχε ένας τέτοιος γάμος κανείς μας στο πλήρωμα δεν ήξερε, αλλά οι περισσότεροι του δίναμε

ημερομηνία λήξης. Ήταν εξόφθαλμο πως δεν θα μπορούσε να κουμαντάρει το εκρηχτικό της ταπεραμέντο, ήταν φανερό πως στην Ελλάδα, στη χώρα της ελευθερίας, κάποιος επιτήδειος με πολλά χρήματα θα του την έπαιρνε. Η γυναίκα έμοιαζε με Θεά, και είχε όλα τα φόντα να γίνει σταρ. Στο κάτω κάτω, από λιμάνι την ψώνισε, τι άλλο να περίμενε;

Όλοι μας από ζήλεια ίσως, αυτά σκεφτόμασταν, αλλά ο ίδιος τυφλός στον έρωτα του, έλαμπε ολόκληρος και είχε τον κόσμο δικό του.

Με μεγάλες δρασκελιές έφευγε λοιπόν βιαστικός, ανυπομονώντας να πάει στην καλή του, και εμείς από το κατάστρωμα τον κατευοδώναμε, αλλά ναι, μέσα μας βαθιά τον ζηλεύαμε για την όμορφη γυναίκα που είχε.

Η Λιούπα ήταν γυναίκα πολύ όμορφη, σε σημείο που μας έκανε να φθονούμε τον τυχερό μας συνάδελφο που του έλαχε η καλή τύχη, που την όριζε όλως δική του. Στο πλοίο υπηρετούσε συνέχεια δυο χρόνια χωρίς να ξεμπαρκάρει, μόνο για τη χάρη της. Κάθε μήνα τουλάχιστον μια φορά, το πλοίο έπιανε στο λιμάνι του Νωβοροσίσκ για να ξεφορτώσει κυρίως δημητριακά, και να φορτώσει ξυλεία. Και αυτή πάντα τον καρτερούσε έξω στο μόλο με αγωνία και με χαρά, καθώς κάθε φορά της έφερνε μαζί με την πολλή αγάπη του και πολλά δώρα.

Έτσι αφού ο ένας αγαπούσε πολύ τον άλλο, αποφάσισαν να παντρευτούν. Ο γάμος θα γινόταν σήμερα,

εδώ στη μακρινή χώρα. Ήταν όλα κανονισμένα, ο παπάς στην εκκλησία περίμενε, το σόι της νύφης έτοιμοι ντυμένοι με τα καλά τους ρούχα. Σίγουρα η νύφη θα ήταν πανέμορφη.

Ήμασταν όλοι καλεσμένοι, όμως εγώ δεν θα έβλεπα τη νύφη με το νυφικό, καθώς είχα βάρδια απογευματινή και δεν θα παρευρισκόμουν στη θρησκευτική τελετή. Όμως το βράδυ στο πάρτι θα ήμουν οπωσδήποτε.

Δεν είχα μπει ακόμα στα είκοσι, και οι εμπειρίες μου περί έρωτος ήταν λιγοστές. Στα λιμάνια που πιάναμε στα μπαρς και στους δρόμους οι γυναίκες όμορφες και άσχημες μπόλικες μας ανέμεναν όταν δέναμε, γι αυτό και πίστευα πως γρήγορα καλά θα μάθαινα ώστε με υπερηφάνια αργότερα στις επίσημες αγαπημένες με εμπειρία να ξέρω να συμπεριφερθώ. Ήταν το πρώτο μου πλοίο και καθώς ήταν φορτηγό, μέναμε αρκετές μέρες σε λιμάνια, οπότε είχαμε καιρό στη διάθεση μας να περάσουμε -πώς αλοιώς-, παρέα με πόρνες, ποτό και διασκέδαση. Σιγά με τον καιρό λοιπόν, πολλές εμπειρίες θα αποκτούσα.

Στο πλοίο αυτό όμως που ήταν το πρώτο μου μπάρκο και έχοντας ελάχιστες ερωτικές εμπειρίες, η ιστορία που μου συνέβηκε σ αυτό το ταξίδι, δεν κατάλαβα αν ήταν όμορφη εμπειρία, γιατί ήμουν μεθυσμένος και δεν κατάλαβα καλά πως συνέβηκε ακριβώς.

Είχαμε συναχτεί πυκνωμένοι και στριμωγμένοι μέσα στο μικρό Χωλ όπου το κασετόφωνο έπαιζε μουσική

στη διαπασών, και εμείς πίναμε και χορεύαμε. Παρών σχεδόν όλο το πλήρωμα εκτός από τους βαρδιάνους, καθώς γιορτάζαμε τη χαρά του συναδέλφου μας που σήμερα νωρίς το απόγευμα παντρεύτηκε την καλή του.

Εμείς και οι συγγενείς της νύφης στο μικρό Χωλ που δεν μας χωρούσε, στριμωχτά στεκόμασταν και σφιγγόμασταν ο ένας πλάι στον άλλο. Ακούγαμε ρώσικη μουσική, και όλοι έπιναν αβέρτα ρώσικη βότκα, και χόρευαν στους μουσικούς ρυθμούς. Εγώ δεν ήμουν μαθημένος στο ποτό, καθώς προηγουμένως στη ζωή μου ποτέ δεν είχα πιει. Γιατί αφενός στο φτωχό μας σπίτι ποτέ δεν υπήρχε έστω ένα μπουκάλι ποτό αφού ούτε καν ψωμί δεν είχαμε από την μεγάλη φτώχεια που μάστιζε τον περισσότερο πληθυσμό στην Κύπρο εκείνη την εποχή, αφετέρου δεν μου άρεσε η γεύση γενικά του ποτού. Εκείνη τη μέρα όμως στη χαρά του συναδέλφου και με την παρότρυνση της άλλης ομήγουρης, ήπια λίγα ποτηράκια. Σταμάτησα όμως έγκαιρα, γιατί ένιωθα πως το ποτό θα με πείραζε.

Και τότε η καλή πεθερά που νοιαζόταν για όλους τους καλεσμένους, ήρθε κοντά μου για να φροντίσει οπωσδήποτε να συνεχίσω και εγώ με τους άλλους να πίνω και να γιορτάζω τη χαρά της κόρης της.

Ήταν πενηντάρα στην τρίχα βαμμένη και στολισμένη, και φαινόταν πολύ όμορφη. Δεν χρειαζόταν σκέφτηκα από μέσα μου τα λούσα που στολίστηκε για να είναι όμορφη. Η φύση της χάρισε ένα τέλειο σώμα καλλιγραμμο και συμμετρικό, από αυτήν οπωσδήποτε είχε

πάρει και η κόρη της. Το πρόσωπο της ήταν λίγο ρυτιδιασμένο ίσως από τα βάσανα της σκληρής διαβίωσης στην τότε Σοβιετική Ένωση που ο περισσότερος λαός διαβιούσε φτωχικά, ίσως όμως και λόγω της ηλικίας της.

Με σπασμένα Ελληνικά με έπιασε κουβέντα και βάζοντας στο ποτήρι μου βότκα και χυμό πορτοκαλιού, αρχίσαμε να πίνουμε εις υγείαν. Μαζί με το χυμό η βότκα κυλούσε όμορφα στο λαρύγγι μου, αφήνοντας στο στόμα μου μια ευχάριστη γεύση. Πόσο ήπια εκείνη τη νύχτα δεν μπόρεσα την άλλη μέρα να θυμηθώ όσο και αν προσπάθησα.

Στο πρώτο ποτό την βρήκα θελκτική, στο δεύτερο μου έφυγαν οι αναστολές, και πρόσεξα το μεγάλο στήθος και τα ατελείωτα πόδια που είχε.

Στο τρίτο πρόσεξα την γυμνή της πλάτη και μέσα στο τεράστιο ντεκολτέ της τα μεγάλα βυζιά της.

Και αποχαυνωμένος από το ποτό την κοίταγα με λαχτάρα, χωρίς όμως καθόλου να τολμήσω οτιδήποτε, καθώς από ντροπή και σεβασμό στο ξένο σπίτι, οπωσδήποτε δεν θα επιχειρούσα έστω ένα ευγενικό φλερτ.

Έτσι συνεχίσαμε παρέα να πίνουμε. Σε κάποια στιγμή με θυμάμαι μαζί χορεύαμε ένα κολλητό μπλουζ, και μετά μόνο θύμισες σε αναλαμπές μου έρχονταν. Ήμουν ανάσκελα ξαπλωμένος πάνω στο ντιβάνι, και αυτή πάνω μου καθόταν και με χαίδευε. Θυμάμαι πως μια ξυπνούσα και μια χανόμουν στο λήθαργο του μεθυσιού.

Ναι, είχα μεθύσει για καλά. Ίσως κι αυτή να είχε μεθύσει δεν ξέρω, θυμάμαι μόνο πως όταν συνερχόμουν, την ένιωθα πάνω μου να κουνιέται, και από ντροπή κοίταγα γύρω μου και έβλεπα τους άλλους να μιλούν, να χορεύουν και να πίνουν, αλλά κανείς δεν έδινε σημασία σε μας, όπως να μην υπήρχαμε, ή όπως να κάναμε κάτι φυσικό.

ΤΟ ΛΑΘΡΕΜΠΟΡΙΟ, Ο ΒΟΣΠΟΡΟΣ

Υπάρχουν ορισμένες θάλασσες επικίνδυνες στις οποίες συμβαίνουν ανεξήγητα φαινόμενα και αρκετά πλοία που έπλευσαν τα νερά τους, ποτέ τους δεν κατάφεραν να φτάσουν σε λιμάνι.

Η Μαύρη Θάλασσα μια από αυτές, αποτελεί ανεξιχνίαστη περιοχή με ιστορίες και μύθους παγωμένες στο χρόνο, που οι άνθρωποι αδυνατούν να ανακαλύψουν το μεγάλο μυστήριο που κρύβεται στα θανατηφόρα νερά της.

Γράφουν κάποιες γραφές πως εκεί προσάραξε η κιβωτός του Νώε, λένε κάποιοι άνθρωποι πως στα βάθη της δεν υπάρχει οξυγόνο γι αυτό υπάρχουν ναυάγια και ναυτικοί πνιγμένοι στην ίδια μορφή πριν βουλιάξουν, δηλαδή ανέπαφα σκαριά πλοίων και ανέπαφα σώματα νεκρών πνιγμένων ναυτικών.

Η Μαύρη θάλασσα ονομάζεται και Εύξεινος Πόντος μια σύνθετη λέξη από το εύ και ξένος, που σε παραφ-

θορά υπονοεί αφιλόξενη θάλασσα. Στις γραφές υπάρχουν αναφορές πως ο απύθμενος βυθός της καθώς και τα παράλια της, αποτελούν νεκρή φύση χωρίς ζωή κατά το πλείστον. Οι επιστήμονες εξηγούν το φαινόμενο επιστημονικά, αλλά κάποιοι είπαν πως οφείλεται σε πυρηνική έκρηξη που συνέβηκε κατά την αρχαιότητα, διότι καθώς υποστηρίζουν, στο άγνωστο παρελθόν η επιστήμη ήταν πολύ ανεπτυγμένη περισσότερο από σήμερα, και εξ υπαιτιότητας της η γη καταστράφηκε ολοσχερώς.

Κάποιοι άλλοι επιστήμονες ισχυρίζονται πως πριν χιλιάδες χρόνια τα νερά της Μεσογείου στο Μαρμαρά ανυψώθηκαν ένεκα μεγάλου κατακλυσμού και υπερχείλισαν σε λίμνη γλυκού νερού απέναντι, σχηματίζοντας τη Μαύρη θάλασσα.

Κατά τη μυθολογία τις δυο θάλασσες που δημιουργήθηκαν, χώριζαν οι συμπληγάδες πέτρες που ήσαν τεράστιοι κινούμενοι βράχοι και συνέθλιβαν κάθε πλοίο που περνούσε το Βόσπορο, μέχρι που ο ήρωας Ιάσωνας κατάφερε να περάσει, οπότε οι βράχοι σταθεροποιήθηκαν και ανοίχτηκε η πρόσβαση στη Μαύρη Θάλασσα.

Το αρχαιοελληνικό όνομα Βόσπορος αναλύεται ως βους και πόρος, καθώς από το πέραςμα (πόρος) των στενών διέφυγε η Ιώ μεταμορφωμένη σε αγελάδα (βους).

Η Ιώ ήταν ιέρεια της Ήρας και ερωμένη του Δία ο οποίος θέλωντας να την προστατεύσει από το μένος της συζήγου του όταν ανάκαλυψε την παράνομη σχέ-

ση, την μεταμόρφωσε σε αγελάδα. Αλλά η Ήρα για να την τιμωρήσει της έστειλε έναν οίστρο μυγών των βοδιών να την κατατρέχει και η Ιώ βασανισμένη από το μαρτύριο, άρχισε να περιπλανάται σε όλη την Ελλάδα ώσπου διήλθε τον Βόσπορο και διέφυγε.

Στη πρόσφατη ιστορία μετά το Χριστό, Βυζαντινοί ονόμαζαν το Βόσπορο Στενόν, και ένεκα της στρατηγικής σημασίας του πορθμού, ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Κωνσταντίνος έκτισε εκεί την πρωτεύουσα του κράτους, την Κωνσταντινούπολη.

Οι ακτές των στενών είναι πυκνοκατοικημένες από πανέμορφα κτίρια της πόλεως, ενώ τους λόφους γυρω κοσμούν Οθωμανικά ανάκτορα όπως το Τοπ Καπί, καθώς και αξιοθέατα μνημεία και κτίρια, όπως η Αγία Σοφία και το Μπλε Τζαμί.

Την θαυμαστή αυτή θάλασσα την πιο όμορφη που αρμενίστηκε μυριάδες φορές, αυτήν που γέννησε ήρωες και στα νερά της γράφτηκε η ιστορία του κόσμου, έπλευσα και εγώ ο τυχερός μερικές φορές, όταν πρωτόμπαρκος εργάστηκα στα καράβια. Από νεαρής ηλικίας μου έλαχε η τύχη να την ταξιδεύσω και να γνωρίσω την ομορφιά της, να γευτώ την αλμύρα της, και να νανουριστώ στα κύματα της.

Ήμουν μπαρκαρισμένος στο "San Denis" ένα μικρό φορτηγό πλοίο δυόμισι χιλιάδων τόνων, που δεν έκανε ταξίδια μακρινά, καθώς ήταν πολύ μικρό για τους μεγάλους ωκεανούς. Έπλεε τη Μαύρη θάλασσα μεταφέροντας από τη Ρωσία φορτία ξυλείας προς τα Ελληνι-

κά νησιά, και εσπεριδοειδή φρούτα από την Ελλάδα στη Ρωσία.

Ήταν κοντινά δρομολόγια, γι αυτό πολλοί ναυτικοί προτιμούσαν να ναυτολογηθούν σ αυτό ώστε να είναι κοντά στις οικογένειες τους, αφού το ταξίδι διαρκούσε μόλις πέντε μέρες πηγαιμό, και πέντε μέρες γυρισμό. Ένεκα της μεγάλης ζήτησης για εργασία οι μισθολογικές απολαβές ήταν χαμηλές, και ένεκα αυτού, πολλοί εξ ημών του πληρώματος απο την ανάγκη μεγαλύτερου εισοδήματος, ασχολούμασταν με την εμπορία ορισμένων προϊόντων που αγοράζαμε από την Ελλάδα και τα πωλούσαμε στη Ρωσία. Ήταν προϊόντα υψηλής ραπτικής γυναικείας ενδύσεως και τσίχλες Χίου, προϊόντα δυσεύρετα στη Σοβιετική Ένωση, καθώς οι εισαγωγές ήταν πολύ αυστηρές στην αχανή Κουμμουνιστική χώρα. Ως εκ τούτου, αυτή η εμπορία ήταν λαθρεμπόριο και αδίκημα που ετιμωρείτο αυστηρώς εάν κάποιος συλλαμβανόταν να το διαπράττει. Τοποθετούσαμε τα προϊόντα σε καλές κρυψώνες που πολύ δύσκολα μπορούσαν οι τελωνειακοί να ανακαλύψουν, και στις εξόδους μας τα βγάζαμε στη στεριά με τη βοήθεια των φρουρών τους οποίους λαδώναμε της μετρητοίς με λίγα ρούβλια. Ρούβλια ήταν το Εθνικό νόμισμα της χώρας, και τα κέρδη που αποκομίζαμε από το μικρό μας εμπόριο ήταν πολλαπλάσιο απ' όσο αγοράζαμε. Ήταν χρήματα όμως που δεν είχαν πέραση σε άλλη χώρα, έτσι όσα κερδίζαμε τα ξοδεύαμε σε ψώνια και διασκέδαση.

Σε εκείνο το ταξίδι, ένας απρόσεχτος ναύτης δοκίμασε να πουλήσει λαθραία προϊόντα σε μυστικό αστυνομικό. Αμέσως συνελήφθηκε, αλλά ευτυχώς ύστερα από διαμεσολαβηση του καπετάνιου αφέθηκε ελεύθερος, αφού πρώτα του έγινε αυστηρή παρατήρηση. Ήταν ένα από τα προνόμια που είχαμε ως Έλληνες ναυτικοί, σχεδόν σε όλες τις χώρες, οι πολίτες αλλά και οι τελωνειακοί, ήταν φίλα προσκείμενοι σε εμάς. Εκείνη τη φορά από το φόβο μας όπως ήταν φυσικό εξάλλου, κανείς μας δεν τόλμησε να κάνει με τους μικροεμπόρους πλασιέ της πιάτσας κοντραπάτζα με λαθραία προϊόντα.

Ανοιχτή θάλασσα ονομάζεται η θάλασσα που κανένα κράτος δεν μπορεί να θέσει κυριαρχία σε αυτή, και είναι ελεύθερη για όλους. Σε αυτές τις θάλασσες που καλούνται διεθνή ύδατα, το μόνο κράτος που μπορεί να ασκήσει έλεγχο σε ένα πλοίο είναι αυτό του οποίου τη σημαία φέρει και στο οποίο εν πλω, αντιπρόσωπος και απόλυτος διοικητής, είναι ο καπετάνιος.

Ο καπετάνιος του πλοίου ως ο επικεφαλής, έχει τεράστιες νομικές δυνάμεις και εξουσίες επί του πληρώματος σε κάθε πρόσωπο που επιβαίνει σ' αυτό. Είναι επίσης υπεύθυνος για την ασφάλεια και την ευταξία με απεριορίστες εξουσίες τέτοιες, που σε σκάφος εν πλω εις διεθνή ύδατα, δικαιούται να χρησιμοποιήσει μέχρι θανάσιμη δύναμη εάν παρασιτεί ανάγκη.

Αναχωρώντας λοιπόν, από το λιμάνι του Νοβοροσίσκ και πλέοντας στην ανοιχτή θάλασσα, μια μεγάλη έκπληξη μας περίμενε. Ο καπετάνιος ασκώντας την εξουσία του, μας διέταξε και παραδώσαμε όλα τα μικροεμπορεύματα που είχαμε στην κατοχή μας και τα οποία εμπορευόμασταν στη Σοβιετική Ένωση διενεργώντας ένα μικρό λαθρεμπόριο ειδών πολυτελείας όπως τσιχλών και κομψών ενδυμάτων, καθώς η εισαγωγή από άλλες χώρες απαγορευόταν, και ως εκ τούτου, είχαν μεγάλη ζήτηση.

Ήταν θυμωμένος ένεκα της συλλήψεως από τελωνειακό στο λιμάνι του Νοβοροσίσκ, ο ναύτης που παράνομα πουλούσε τσίχλες σε Ρώσους πολίτες.. Δεν είχε κατηγορηθεί, παρά μόνο του έγινε αυστηρή προειδοποίηση. Ήταν ένα είδος μικρολαθρεμπορίου που όλοι διενεργούσαμε ακόμα και ο ίδιος ο καπετάνιος σε συνεργασία με τους τελωνειακούς. Γι αυτό, όλοι παραξενευτήκαμε με την απόφαση του, και την θεωρήσαμε παράλογη, καθώς είχαμε το δικαίωμα να αγοράζουμε νόμιμα προϊόντα απ όλες τις χώρες, το μόνο που χρειαζόταν ήταν σε κάθε λιμάνι να κάνουμε δήλωση κατοχής ώστε να μην μπορούμε παράνομα να τα εμπορευτούμε.

Τα παραδώσαμε λοιπόν, και κανένας μας δεν τόλμησε να κρύψει έστω μέρος τους, γιατί όλοι μεταξύ μας ξέραμε τις κρυψώνες του καθενός, ξέραμε επίσης πως ο καπετάνιος είχε το ρουφιάνο του ανάμεσα μας, και όσοι αποκρύβαμε το παραμικρό, σίγουρα θα το μάθαινε.

Στιβάστηκαν λοιπόν όλα τα λαθραία πάνω στο μεγάλο τραπέζι της τραπεζαρίας των αξιωματικών δημιουργώντας ένα μεγάλο γουνάρι. Ήταν μια ποικιλία προϊόντων από μικρά πακέτα τσιχλών, άλλα μεγαλύτερα με είδη ρουχισμού, και άλλα πολλά με νάιλον κάλτσες, καθώς είχαν πολλή ζήτηση στη Ρωσία.

Όλοι με περιέργεια αναρωτιόμασταν γιατί προέβηκε σ αυτή την πράξη έστω και αν ήταν θυμωμένος. Η αξία τους σε τιμές άλλων χωρών δεν ήταν μεγάλη, έτσι καταλήγαμε στο συμπέρασμα πως μόνη αιτία θα ήταν η κακή ψυχολογία του. Το αφήσαμε να περάσει, πιστεύοντας πως στις επόμενες μέρες πριν φτάσουμε στον επόμενο προορισμό μας θα μαθαίναμε τις προθέσεις του.

ΤΟ ΛΑΘΡΕΜΠΟΡΙΟ, ΣΤΗΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

Επόμενος προορισμός μας ήταν η Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, η πόλη που ίδρυσε ο Μέγας Αλέξανδρος, τα παλιό λίκνο του Ελληνικού πνεύματος. Το σπουδαιότερο λιμάνι και η πρωτεύουσα της χώρας κατά την αρχαιότητα, που στην ακμή της αποτέλεσε μια από τις επιφανέστερες εστίες πολιτισμού, διαθέτωντας τη μεγαλύτερη και διασημότερη βιβλιοθήκη του κόσμου πριν τη καταστροφή της από πυρκαγιά, και που συγκέντρωνε τους αξιότερους πνευματικούς και σοφούς του κόσμου.

Είναι η πόλη επίσης ταυτισμένη ιστορικά με τον μεγαλύτερο φάρο που εθεωρείτο ένα από τα Επτά θαύματα του αρχαίου κόσμου. Ήταν πύργος ύψους εκατόν σαράντα μέτρων, και αποτελούσε το πιο ψηλό κτίριο εκείνης της εποχής. Κατασκευασμένο περίτεχνα, επί της κορυφής του ήταν στημένο το άγαλμα του Ποσειδώνα. Σχεδιάστηκε επί Πτολεμαίου Α' κατά τον τρίτο αιώνα π.Χ. και παρέμεινε εν λειτουργία έως τον δέκατο τέταρτο μ.Χ. αιώνα που χάλασε από σεισμό. Ήταν κτισμένος στη νησίδα Φάρος, και από αυτήν πήρε το όνομα, το οποίον και χρησιμοποιήθηκε αργότερα ως ονοματολογία εις ολόκληρο τον κόσμο.

Περάσαμε δίπλα από τα χαλάσματα του φάρου και πλεύσαμε παράλληλα στην προέκταση του βραχίονα που ένωνε τη νησίδα με τη στεριά, δημιουργώντας έτσι το σπουδαίο απάνεμο λιμάνι της Αλεξάνδρειας.

Μπήκαμε σιγά στο βαθύ λιμάνι με τη βοήθεια του Άραβα πιλότου που μας εστάλη από τα λιμεναρχείο για να μας οδηγήσει, και δέσαμε στο ντόκο δίπλα από ένα Ρωσικό υποβρύχιο που στάθμευε αναδυόμενο για ανεφοδιασμό υπό τη φρούρηση πολεμικών πλοίων γύρω του.

Μόλις αράξαμε, μπήκαν με μιας τελωνειακοί για το νενομισμένο έλεγχο, και κάμποσοι μικροπωλητές που προσπαθούσαν να μας πουλήσουν σουβενίρ και ψεύτικα χρυσαφικά σε μια προσπάθεια τους ντε και σώνει να μας ξεγελάσουν. Εγώ ως φαίνεται φαινόμουν πως ήμουν νιόμπαρκος, γιατί μου την πέσανε πρώτα, προσπαθώντας με γλώσσα μισοαγγλιστί και μισοελληνιστί, να με πείσουν να αγοράσω κάλπικα χρυσαφικά.

Τα κοντραμπάζα διακόπηκαν από αυξημένη κίνηση τελωνειακών που παρατηρήσαμε να ανεβαίνουν βιαστικοί στο πλοίο. Καταλάβαμε πως κάτι συνεβαινε, αλλά ο νους μας δεν μπορούσε να μαντέψει. Τους είδαμε να κατευθύνονται στο μεσαίο Deck της γέφυρας, όπου εκεί ήταν το γραφείο του καπετάνιου...

Έως την ώρα που αναχωρήσαμε την επόμενη μέρα, δεν μάθαμε τι είχε συμβεί, κανένας εκ των αξιωματικών της γέφυρας δεν μας ενημέρωσε. Ή δεν ήταν κάτι σοβαρό, η αν ήταν, ίσως έλαβαν διαταγή από τον καπετάνιο να μην μας ενημερώσουν.

Δεν κάτσαμε πολύ στο λιμάνι. Ξεφορτώσαμε όλη μέρα και νύχτα, και την επόμενη αναχωρήσαμε. Μόλις

προλάβουμε να κάνουμε ένα γύρο στη μεγάλη πόλη και να επισκεφτούμε τα κυριότερα αξιοθέατα. Μπαρς με γυναίκες δεν υπήρχαν καθώς εκείνους τους καιρούς η Αίγυπτος ήταν αυστηρή Μουσουλμανική χώρα, γι αυτό υπό συνοδεία οδηγού επί πληρωμή, επισκεφθήκαμε κρυφές γυναίκες ανοχής, που κατοικούσαν πολύ μακριά από το λιμάνι για να μην δίνουν στόχο στις διωκτικές αρχές.

Εντύπωση μεγάλη κατά το σεριάνημα μας στην Αλεξάνδρεια απ όσα είδαμε, ήταν η ίδια η πόλη ολόκληρη και ο σχεδιασμός της που έμοιαζε Ελληνική, με αρχαϊστικά στοιχεία, με Ορθόδοξες εκκλησίες και Ελληνικές επιγραφές σε πολλά κτίρια. Ήταν η Αλεξάνδρεια των παλιών Ελλήνων που δυστυχώς επί διακυβερνήσεως Νάσερ λίγα χρόνια πρωύτερα, οι αρχές κατάσχεσαν τις περιουσίες τους και τους εκδίωξαν από τη χώρα, διαμοιράζοντας τον Ελληνικό πλούτο σε πτωχούς Αλεξανδρινούς Αιγυπτίους. Ήταν η γνωστή μοίρα των Ελλήνων, ο αιώνιος κατατρογμός τους.

Την επόμενη μέρα αποπλεύσαμε με θλιμμένη την καρδιά, έχοντας μέσα μας μια πίκρα για τη μοίρα των Ελλήνων προσφύγων που από τον καιρό των Τουρκοαιγυπτίων μέχρι των Νεοτούρκων και των Αιγυπτίων πρόσφατα, πολλά δεινά γνώρισαν και μεγάλο κατατρογμό δέχτηκαν...

Μόλις ανοιχτήκαμε στα βαθιά, ηρθε το μήνυμα, τα κακά χαμπάρια. Μάθαμε τι συνέβηκε με τις τελωνειακές αρχές στην Αλεξάνδρεια. Ο καπετάνιος ξέχα-

σε να δηλώσει τα εμπορεύματα που είχε κατασχέσει από εμάς. Ενώ ήταν απλωμένα στο μεγάλο τραπέζι φανερά μπροστά στα μάτια των τελωνειακών, αυτοί δεν τα βρήκαν στη λίστα εμπορευμάτων που τους δήλωσε ο καπετάνιος καθώς είχε ξεχάσει να τα συμπεριλάβει ως αφορολόγητα. Όπως όριζε ο νόμος, κατάσχισαν τα προϊόντα και επέβαλαν στο πλοίο ένα τεράστιο πρόστιμο μερικών χιλιάδων λιρών Αγγλίας για αδήλωτα προϊόντα, ποσό το οποίο η Ναυτιλιακή εταιρεία το πλήρωσε δια του ατζέντη της, αλλά θα το απέκοπτε από το μισθολόγιο του καπετάνιου ως του κύριου υπαίτιου για ότι συνέβηκε εκ της αμελείας του.

Είναι παραδεχτό από πολλούς πως η καλοσύνη αμείβεται και η κακία τιμωρείται. Ο καπετάνιος που χωρίς ιδιαίτερο λογο μας πήρε όσα προϊόντα είχαμε θέλοντας άδικα να μας τιμωρήσει για το μικρό μας λαθρεμπόριο στη Σοβιετική Ένωση, ένα εμπόριο λαθραίο που και ο ίδιος διενεργούσε, τώρα ο ίδιος τιμωρήθηκε, ίσως από το χέρι του Θεού που δεν άντεξε την κακία του. Καθώς ήταν υπόχρεος να πληρώσει, σε μια προσπάθεια του να το αποφύγει, μας κάλεσε και μας ζήτησε να μοιραστούμε το χρέος, γιατί όπως ισχυρίστηκε, όλοι είχαμε μερίδιο στα λαθραία προϊόντα.

Όταν όμως περί χρημάτων και προστίμων καλείται τις να πληρώσει, και όταν εξ υπαιτιότητας άλλου συμβαίνει, δεν είναι δυνατόν να το αποδεχτεί. Εκ μέρους όλων μας λοιπόν, ο λοστρόμος εξήγησε στον καπετά-

νιο πως δεν αποδεχόμαστε τον διακανονισμό, καθώς αυτός πήρε τα προϊόντα μας παράνομα, και σωστότερο θα ήταν να μας αποζημιώνει για την απώλεια, παρά να ζητά να επωμιστούμε μαζί του το πρόστιμο που επιβλήθηκε για καταδικό του και μόνον λάθος.

Η ΠΑΓΩΜΕΝΗ ΘΑΛΑΣΣΑ ΣΤΗΝ ΟΔΗΣΣΟ

Ο πάγος δημιουργείται όταν η θερμοκρασία υπό το μηδέν επιβραδύνει τη κίνηση των μορίων του νερού με αποτέλεσμα ένεκα αυτής της ακινησίας να δένουν μεταξύ τους και το νερό να γίνεται στερεός πάγος. Το αλμυρό νερό της θάλασσας όμως δύσκολα παγώνει κάτω από τους μηδέν βαθμούς, γιατί το αλάτι που εμπεριέχει συντελεί ώστε δια των δικών του κρυστάλλων, να μην επιτρέπει την πολύ αργή κίνηση των μορίων του νερού σε τόσο μεγάλο βαθμό που να επιτρέπει στο δέσιμο μεταξύ τους και να δημιουργείται εύκολα ο πάγος.

Όταν το νερό παγώνει ο όγκος του αυξάνεται, γιατί διαστέλλεται σε αντίθεση με άλλα υλικά που στην ίδια περίπτωση συστέλλονται. Αυτό συμβαίνει γιατί όταν το νερό βρίσκεται σε υγρή κατάσταση τα μόρια του γλιστρούν το ένα πάνω στο άλλο, και οι ελκτικές

τους δυνάμεις χαλαρώνουν και όταν το νερό γίνεται πάγος, μένει κενό μεταξύ των παγωμένων μορίων με αποτέλεσμα να αραιώνει η πυκνότητα του. Με αυτό τον τρόπο ο πάγος γίνεται ελαφρύτερος από το νερό, με αποτέλεσμα να επιπλέει επί αυτού. Όμως το θαλασσινό νερό παγώνει αν υποπέσει σε θερμοκρασία πέραν των είκοσι βαθμών Κελσίου υπό το μηδέν. Στις βόρειες παραλίες της Μαύρης Θάλασσας όταν οι θερμοκρασίες χαμηλώνουν επικίνδυνα, το νερό κοντά στις ακτές μετατρέπεται σε πάγο με αποτέλεσμα τα λιμάνια πολλές φορές να κλείνουν. Τέτοια καιρικά φαινόμενα είχαν συμβεί το 1974 όταν η Μαύρη Θάλασσα κοντά στις ακτές της Οδησσού είχε παγώσει τελείως, και ήταν ένα φαινόμενο που σπάνια θα μπορούσε να συμβεί, ένα φαινόμενο που ξανασυνέβηκε το 2012.

Εκείνη τη χρονιά του 1974, δούλευα ως δόκιμος μηχανικός στο πλοίο "SAN DANIS", ένα μικρό φορτηγό που συνήθως ταξίδευε από Ελλάδα- Ρωσία. Εκείνη τη φορά φορτώσαμε πορτοκάλια από το Κιάτο της Πελοποννήσου με προορισμό το λιμάνι της Οδησσού. Όταν μπήκαμε στη Μαύρη θάλασσα και φτάσαμε κοντά στο λιμάνι της Ουκρανίας, στη πορεία μας συναντήσαμε τη θάλασσα αργά να μετατρέπεται σε πάγο, που όσο πλέαμε προς τη στεριά πάγωνε περισσότερο. Στην αρχή πάγος υπήρχε στην επιφάνεια, αλλά σιγά, αυξανόταν και βάθαινε.

Κάποτε αναγκαστήκαμε να σταματήσουμε, καθώς η θάλασσα πάγωσε πολύ και η πλώρη του πλοίου δεν

μπορούσε να σπάσει άλλο τον πάγο. Βάλαμε τη μηχανή στο ρελαντί περιμένοντας τον πιλότο και το παγοθραυστικό για να μας οδηγήσουν να δέσουμε στο λιμάνι.

Από τα φινιστρίνια όσοι δεν άντεχαν το κρύο, και από την κουβέρτα οι πιο σκληραγωγημένοι, βλέπαμε τη θάλασσα παγωμένη με τα κύματα ανασηκωμένα στον αέρα ήσαν και αυτά παγωμένα. Ήταν ένα θέαμα καταπληκτικό που δεν μπορούσε κάποιου ο νους να χωρέσει, όσα και αν γνώριζε προηγουμένως από βιβλία, εφημερίδες και τηλεοράσεις. Μπορεί πολλοί να έχουν δει στη ζωή τους παγωμένες λίμνες, παγόβουνα και παγετώνες, αλλά όταν παγώνει η θάλασσα με τα κύματα της εν δράσει, γίνεται πρωτοφανές και ασύλληπτης ομορφιάς θέαμα.

Ο χειμώνας στη Μαύρη θάλασσα είναι μια δύσκολη εποχή αλλά πολύ εντυπωσιακή, καθώς η παγωνιά και οι χαμηλές θερμοκρασίες αλλάζουν τη φύση δημιουργώντας φαινόμενα σπάνια και εκπληκτικά συνάμα. Το νερό δημιουργούσε καταπληκτικούς σχεδιασμούς καθώς ανασηκωνόταν από την κίνηση των κυμάτων, και στην ώρα τη δράσης του πάγωνε. Η θάλασσα έδειχνε στη φυσιολογική της μορφή, αλλά σε χρώμα άσπρο και ολόλευκο στο χρώμα του χιονιού, και έμοιαζε ακίνητη σαν ζωγραφισμένη από σπουδαίο ζωγράφο στον καμβά, ή από σπουδαίο φωτογράφο αποτυπωμένη στο χαρτί.

Έφτασε ο πιλότος με τη λάντζα, ήρθε το παγοθραυστικό, και μπροστά αυτό και πίσω εμείς, βάλαμε πλώρη να μπούμε στο λιμάνι να δέσουμε.

Το Παγοθραυστικό είναι πλοίο ιδιαίτερου τύπου με οξεία πλώρη πολύ ενισχυμένη και οδοντωτή, ώστε υπό την ισχυρή πρόωση του πλοίου το παγόστρωμα να σπάζει και στη συνέχεια από το βάρος του πλοίου να διανοίγεται πλατυτέρα οδός στην οποία πλέει ελεύθερα το πλοίο που ακολουθεί.

Η πόλη της Οδησσού ξεχώριζε λίγο πιο πέρα από το λιμάνι και αυτή κάτασπρη από τα χιόνια και τον παγετό, ενώ τα νεοκλασικά Ελληνικά κτίρια που γέμιζαν ολόκληρη την πόλη έδιναν μια νότα ομορφιάς στη κρύα παγωμένη ατμόσφαιρα της παλιάς πόλης των Ελλήνων μεταναστών. Η ιστορία της Οδησσού ως ένα σπουδαιότατο λιμάνι στον Εύξεινο Πόντο, αρχίζει από τα αρχαία χρόνια που ως αποικία των Μιλησίων είχε στενές επαφές με την Ελλάδα. Εδώ, επί Τουρκοκρατίας είχε καταφύγει τεράστιος αριθμός Ελλήνων κυνηγημένων πολλοί από τους οποίους ασχολήθηκαν με το εμπόριο και έκαναν μεγάλες περιουσίες, βοηθώντας έτσι οικονομικά τον απελευθερωτικό αγώνα που είχε αποτέλεσμα την μεγάλη απελευθέρωση.

Είναι μια πόλη πλημμυρισμένη από ιστορικές μνήμες και νοσταλγικές εικόνες ενός Ελληνικού παρελθόντος με μεγάλη πολιτισμική και πνευματική παράδοση, που οφείλει την ίδρυσή της στους αρχαίους Έλληνες, κάτι το οποίο μαρτυρούν τα αρχαιολογικά ευρήματα, αλλά και η μετέπειτα ιστορία της που είναι στενά

συνδεδεμένη με τους Έλληνες μετανάστες που οραματίστηκαν την απελευθέρωση της πατρίδας τους από τους Τούρκους, ιδρύοντας εδώ την Φιλική Εταιρεία.

Ξέροντας πολλά για την ιστορία αυτής της πόλεως, χωρίς να νοιαστώ για το κρύο, είχα σκοπό οπωσδήποτε να την περιδιαβώ και να την γνωρίσω από κοντά αφού είχα την ευκαιρία να ταξιδεύσω ως εκεί. Μόλις δέσαμε λοιπόν, και αφού οι Τελωνειακοί επιθεώρησαν τα χαρτιά μας, μαζί με άλλους κατεβήκαμε τη σκάλα και περπατητοί ξεκινήσαμε για την πόλη που απείχε μόνο λίγες εκατοντάδες μέτρα από εμάς.

Σίγουρα οι περισσότεροι άνθρωποι αδυνατούν να φανταστούν πως μοιάζει το κρύο σε μεγάλους βαθμούς υπό το μηδέν. Αυτό συναντήσαμε, μόλις πατήσαμε στεριά νιώσαμε το τσουχτερό κρύο να περονιαίνει τα κόκαλα μας και μόλις διανύσαμε λίγα μέτρα, τα μέλη μας πάγωσαν και έγιναν δύσκαμπτα. Ήταν τόσο αφόρητο το κρύο που το νιώθαμε να μας γρατσουνίζει δυνατά τα πρόσωπα ίδιο με μαστίγιο που μας χτυπούσε κατάμουτρα ανελέητα.

Εκείνη την ημέρα ολόκληρη η πόλη της Οδησού ήταν ένας καταψύκτης και όλοι οι κάτοικοι έμειναν περιορισμένοι στα σπίτια τους, με αποτέλεσμα όλες οι εργασίες να έχουν ανασταλεί, να έχουν παγώσει και αυτές, αφού όλη η χώρα τη χρονιά εκείνη του '74 είχε πληγεί από ένα πρωτοφανές κύμα πολιικού ψύχους τόσο μεγάλο που πάγωσε ακόμα και τη θάλασσα.

Με τις σκέψεις αυτές, και νιώθοντας τα άκρα μου να παγώνουν σε σημείο που να μου προκαλούν δυνατό

πόνο, αποφάσισα να γυρίσω πίσω στη ζεστασιά του πλοίου. Με γοργό βήμα πήρα το δρόμο του γυρισμού που δεν ήταν πολύ μακριά, αλλά ήδη από το κρύο όσο προχωρούσα ένιωθα τα πόδια μου τόσο παγωμένα που δυσκολευόμουν να κουνήσω. Προσπάθησα να τρέξω για να ζεσταθώ αλλά και να φτάσω νωρίτερα και να ξεφύγω από την απόλυτη παγωνιά, όμως ήταν δύσκολο καθώς όλο και περισσότερο ένιωθα να κρύνει και να παγώνει ολόκληρο το κορμί μου.

Ήμουν ντυμένος πολύ βαριά θέλοντας να προστατευθώ από το κρύο, αλλά παρ' όλα αυτά ένιωθα το κορμί μου κατεψυγμένο και τον πόνο αφόρητο κυρίως στα άκρα των ποδιών και των χεριών, καθώς το αίμα πάγωνε από το κρύο.

Ήταν τόσο οδυνηρός και ανυπόφορος ο πόνος καθώς είχε παγώσει το κορμί του, ώστε δεν μπορούσα να τον ανεχτώ, ούτε να τον αντέξω.

Με πολλή δυσκολία κατάφερα και ανέβηκα στο πλοίο νιώθοντας τον πόνο να έχει γίνει τόσο οξύς που ήθελα να φωνάξω δυνατά, αλλά χωρίς να τα καταφέρνω αφού είχε παγώσει το πρόσωπο μου, είχαν παγώσει και οι φωνητικές μου χορδές.

Όταν ανέβηκα στο πλοίο, χωρίς χρονοτριβή κατέβηκα στο μηχανοστάσιο και πλησίασα την ηλοκτρογενήτρια. Ήταν η μόνη μηχανή που δούλευε για την παραγωγή ρεύματος, και την αγκάλιασα όσο μπορούσα, μεταδίδοντας με αυτό τον τρόπο τη θερμοκρασία της στο ξυλιασμένο κορμί μου. Έμεινα ώρα πολλή, δεν ξέρω πόσο, όσο να νιώσω πάλι το αίμα μου να κυκλοφο-

ρά, το σώμα μου να ξεπαγώνει και τα μέλη του κορμιού μου να μπορούν να κινούνται και πάλιν, και σιγα-σιγά, να απαλύνει ο αφόρητος πόνος.

Την επόμενη μέρα από το ζεστό κρεβάτι κοίταξα από το φινιστρίνι, και είδα τη θάλασσα να έχει ξεπαγώσει. Ο καιρός ήταν καλύτερος, η πολιτική κακοκαιρία είχε υποχωρήσει. Σηκώθηκα νιώθοντας ακόμα πόνους και μούδιασμα στο κορμί μου. Είδα κίνηση ανθρώπων στο ντοκ του λιμανιού και εργάτες στο κατάστρωμα του πλοίου να ξεφορτώνουν το εμπόρευμα. Η ζωή στην ξένη χώρα ξαναβρήκε το ρυθμό της και η ατμόσφαιρα γέμισε από τον πολύβουο συνήθη ρυθμό της μεγάλης πόλης.

Λαμβάνοντας καλά υπ' όψη τη προηγούμενη τσουχτερή μέρα, για την επόμενη μου έξοδο, έλαβα τα μέτρα μου. Κανόνισα με ένα συνάδελφο ώστε να έρθει ένα ταξί ακριβώς κάτω από τη σκάλα του πλοίου. Μας γύρισε όλη την πόλη, σε όλα τα αξιοθέατα, στα μνημεία, στα μουσεία, στα μεγάλα καταστήματα και στα ωραία εστιατόρια. Μέσα από την ασφάλεια της ξεστασιάς, περιοδεύσαμε την όμορφη πόλη και γνωρίσαμε από κοντά την μεγάλη της ιστορία, αλλά και την μεγάλη της σύνδεση από αμνημονεύτων χρόνων με τη χώρα της Ελλάδας.

Η ΟΠΤΑΣΙΑ

Το Νοβοροσσίσκ μεγάλη πόλη της Ρωσίας, ανηκει στην επαρχια Νοβορώσια και διαθέτει το μεγαλύτερο λιμάνι στη Μαύρη Θάλασσα. Είναι βιομηχανική πόλη σπουδαία στην παραγωγή χάλυβα και μεταλλικών προϊόντων.

Πριν την Οκτωβριανή επανάσταση, η ελληνική ομογένεια ήταν πανίσχυρη, καθώς εκεί ήταν συγκεντρωμένοι σπουδαίοι Έλληνες έμποροι της εποχής που ακολουθώς διέφυγαν στην Κωνσταντινούπολη.

Το 1942, όταν η πόλη καταλήφθηκε από τους Γερμανούς, μια μικρή μονάδα Σοβιετικών ναυτών υπερα-

σπίστηκε ένα τμήμα της για 225 μέρες εμποδίζοντας τους Γερμανούς να χρησιμοποιήσουν το λιμάνι για πλοία ανεφοδιασμού, μέχρι που απελευθερώθηκε από τον Κόκκινο στρατό. Γι αυτό το μεγαλούργημα, η πόλη τιμήθηκε με τον τίτλο της Ηρωικής Πόλης το 1973, τη χρονιά εκείνη κατά την οποία είχα πραγματοποιήσει το πρώτο μου ταξίδι με το πλοίο «Άγιος Διονύσης». Για τη δόξα της πόλεως, ο συγγραφέας Ντμίτρι Σοστακόβιτς τη μνημόνευσε με το έργο του «Καμπάνες του Νοβορωσίσκ, η Φλόγα της Αιώνιας Δόξας».

Έφευγε ο Χειμώνας εκείνο τον καιρό, και η Ανοιξιάτικη βλάστηση οργιάζε, ενώ ολόκληρη η πλάση που ήταν φυτεμένη και πράσινη, ήταν κάλλος περίσσιο που ομόρφαινε την πόλη. Με λύπη αποχαιρέτησαμε τους εύμορφους τόπους και τις όμορφες γυναίκες, με περισσότερη λύπη αποχαιρέτησαν αυτές εμάς. Δεν είχαμε γι αυτές μεγάλη στεναχώρια, γιατί σε όλα τα λιμάνια γυναίκες πολλές περίμεναν τα πλοία να γυρίσουν με ανοιχτές αγκάλες. Είναι συνηθισμένοι οι περισσότεροι ναυτικοί να θεωρούν τις λιμενίσσιες αγάπες ως πρόσκαιρα παιχνίδια έρωτος και φλέρτ, χωρίς δεσμεύσεις και χωρίς να πιάνονται σε παγίδες αγάπης ή σε σχέσεις εφήμερες και επικίνδυνες.

Είχαμε ξεφορτώσει το φορτίο πορτοκαλιών που είχαμε στα αμπάρια, και φορτώσαμε ξυλεία. Γεμίσαμε τα αμπάρια, και πάνω από αυτά, επίσης τοποθετήσαμε τεράστιους σωρούς μέχρι τρία μέτρα ύψους. Το πλοίο

από το περισσό βάρος κάθισε στη θάλασσα και η κουβέρτα ήταν ίσα με την επιφάνεια της. Όλοι ελπίζαμε να μην συναντήσουμε μεγάλες τρικυμίες, γιατί υπήρχε κίνδυνος να βυθιστούμε καθώς ήμασταν υπερφορτωμένοι κατά πολύ περισσότερο από το κανονικό.

Με προορισμό την Αίγυπτο τη χώρα των Φαραώ και την Αλεξάνδρεια την πόλη των Ελληνικών γραμμάτων, αφήσαμε πίσω το Νοβοροσίσκ και βάλαμε πλώρη για την Ξακουστή πόλη που ο Μεγας Αλέξανδρος ίδρυσε κατά το πέραςμα του για να κατακτήσει τον κόσμο.

Όλα τα παράλια από το Αιγαίο έως τον Εύξεινο ήταν απείρου κάλλους τοπία σπαρμένα στις ακτές, που έκαναν το νου μας να χασκιάζει από την ωραιότητα και την ομορφιά τους. Είναι έως σήμερα τόποι εύμορφοι και Ξακουστοί με μεγάλη ιστορία να τους συνοδεύει. Ιστορία γραμμένη από πραγματικά γεγονότα, από μύθους και από παραμύθια που συνθέτουν λαϊκούς θρύλους αλλόκοτους και παράδοξους, ιστορίες που έχουν συνθέσει με τη φαντασία τους οι άνθρωποι από αφηγήσεις άλλων, και από εικασίες δικές τους.

Ιστορίες που και εγώ γνώριζα, γι αυτό κάθε φορά που διαπλέαμε το Βόσπορο οι σκέψεις μου ταξίδευαν δίνοντας υπόσταση στις φανταστικές άυλες δοξασίες σαν να ήταν πραγματικές, σαν να συμβαίνανε εμπρός μου. Ειδικά τις νύχτες τις πανσέληνες που λένε ότι βγαίνουν οι σειρήνες από τα νερά, κοίταζα με προσοχή στα βάθη των οριζόντων μήπως βλέπω κάποιαν ανεράδα να αναδύεται μέσα στο φως του φεγγαριού.

Λέγανε πως από τη μαύρη θάλασσα βγαίνουν γοργόνες μαύρες με μαύρη καρδιά, και τραβούσαν τους ναύτες κάτω στο βυθό για να χαριεντιστούν μαζί τους.

Λέγανε πως έβγαιναν στοιχειά και νεράιδες καλές που τραγουδούσαν στους ναύτες για παρηγοριά, βάλσαμο στην καρδιά καθώς ήσαν στα ξένα μέρη, και όποιος τυχερός τις έβλεπε η τύχη τον συνόδευε στην υπόλοιπη ζωή του.

Με αυτή την ελπίδα μέσα στην ονειροπόληση μου μια νύχτα που είχα τελειώσει την νυχτερινή βάρδια στη μηχανή και στεκόμουν στη πρύμνη, από μακριά στο βάθος του ορίζοντα, μου φάνηκε να αναδύεται μέσα από τη θάλασσα μια μεγάλη μάζα νερού και να σχηματίζει μια οπτασία γιγαντιαίου ανθρώπινου προσώπου που με ορμή ερχόταν προς εμάς...

Ήταν ο καιρός που γέμωνε και σήκωνε αέρα και φουρτούνα. Ήταν ο Ποσειδώνας από τα βαθιά νερά που αναδύθηκε θυμωμένος και όρμησε με άγριες διαθέσεις. Αγρίεψε τη θάλασσα και πρόσταξε τα κύματά να μας χτυπήσουν με μανία. Να μας ταρακουνήσουν ανελέητα και να μας βασανίσουν. Να μας παιδέψουν και να μας φοβερίσουν.

Το πλοίο έγερνε σε κάθε κύμα επικίνδυνα, και ο φόβος απερίγραπτος πως ίσως βουλιάζαμε, κυριέυε τις καρδιές μας. Ξέραμε πως ήταν η θάλασσα επικίνδυνη και πως ο μύθος για τις μαύρες γοργόνες ήταν αληθινός. Λέγανε οι παλιοί ναυτικοί, πως ήταν κόρες του Πωσει-

δωνα που βγαίνανε από το σκοτεινό νερό κατά διαταγήν του και παρέσερναν τα πλοία στο βυθό.

Με μόνη ελπίδα το Θεό, στρέψαμε τα πρόσωπα και προσευχηθήκαμε να μας γλυτώσει. Τέτοιες ώρες κινδύνου που έχει ο άνθρωπος ανάγκη ενός θαύματος, όλοι πιστοί και άπιστοι, παρακαλούν τον ίδιο Θεο να τους προστατεύσει.

Παλέψαμε με τη μεγάλη τρικυμία για πολλές ώρες. Αμπαρωμένοι πίσω από πόρτες σφραγισμένες για να μην μπαίνει μέσα το νερό που σκέπαζε το πλοίο, με τα πρόσωπα σκυθρωπά από την αγωνία, νιώθαμε τις στιγμές ατελείωτες ώρες, και τις ώρες ολόκληρους αιώνες.

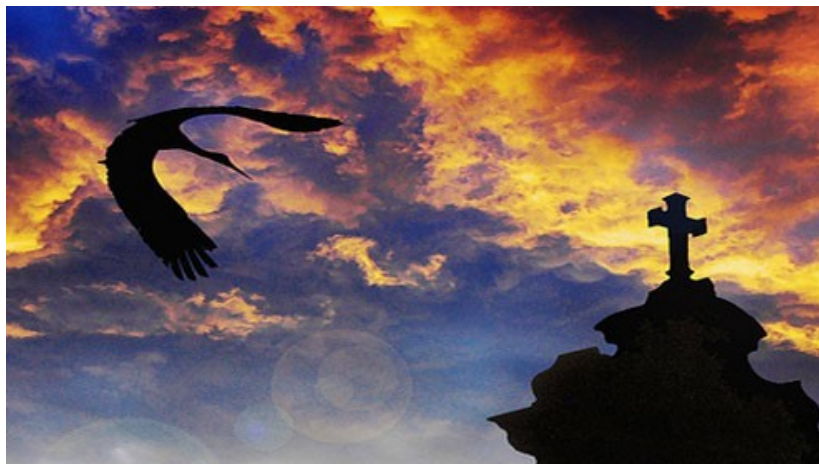
Όσπου με τη βοήθεια του Θεού επιτέλους, μπήκαμε στα στενά και ήρεμα νερά της θάλασσας του Βοσπόρου. Με τους χτύπους της καρδιάς μου σιγά να ημερεύουν, σκέφτηκα πως φτηνά τη γλυτώσαμε τούτη τη φορά. Σκέφτηκα πόσο πραγματικά επικίνδυνο είναι το επάγγελμα του ναυτικού, και διερωτήθηκα αν θα μπορούσα να το αντέξω. Όμως έφερα στο νου μου όσα λέγανε οι παλιότεροι ναυτικοί, πως αν και δεν υπάρχει τρικυμία ή καταιγίδα που να φοβάται ένας ναυτικός περισσότερο από τα στοιχεία της Μαύρης θάλασσας, εν τέλει αν κάποιος τυχερός δει ένα από αυτά, η υπόλοιπη του ζωή ακολουθείται από καλοτυχία.

Μ' αυτό το σκεπτικό πως εγώ συναντήθηκα με το στοιχειό του Ποσειδώνα έστω στη μορφή μιας μεγά-

λης καταιγίδας, ίσως έλαχε σε μένα η μοίρα τούτης της τύχης, κατά πως έλεγε ο θαλασσιός θρύλος.

Υ.Γ.

Από εκείνο τον καιρό, πρόσεξα ότι στα δύσκολα της ζωής μου, συνήθως είχα το Θεό μαζί μου που με βοήθούσε, είχα μια τύχη καλή που με ακολούθησε ως την τωρινή ζωή μου.

ΣΤΗ ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑ ΤΟ ΣΗΜΕΡΙΝΟ ΙΖΜΙΤ

Το 1920 αμέτρητοι Τούρκοι κάτοικοι των περιχώρων επιτέθηκαν στους Έλληνες κάτοικους των γύρω χωριών της Νικομήδειας. Ληλάτησαν τα σπίτια τους και έσφαξαν τα γυναικόπαιδα. Παράδωσαν τα Ελληνικά σπίτια στις φλόγες, και ύστερα οδήγησαν τους γέρους και τα μικρά παιδιά άνω των 14 χρόνων, στην εκκλησία τού χωριού. Εκεί, ο Τούρκος διοικητής βασάνισε με απερίγραπτη βαρβαρότητα τον εβδομηντάχρονο ιερέα. Τού πέρασε καπίστρι με χαλινάρι στο λαιμό, του έβγαλε με μαχαίρι το ένα μάτι, τον έσυρε στο ιερό, κι εκεί τον κατακρεούργησε σαν αρνί πάνω στην Αγία Τράπεζα. Έπειτα έσυραν το σώμα του έξω με το κεφάλι να κρέμεται, τον έδεσαν πίσω από ένα άλογο, το έσυραν στους δρόμους του χωριού και στη συνέχεια το πέταξαν σε μια χαράδρα. Τούς άλλους μέσα στο ναό τούς έκαψαν εκεί μέσα. Όσοι σπάζοντας την πόρτα βγήκαν από την πύρινη κόλαση, βρήκαν οικτρό θάνα-

το στο προαύλιο από πυροβολισμούς και μαχαιρώματα. Όσοι γλίτωσαν έτρεχαν τρομαγμένοι στα βουνά γυμνοί, ξυπόλητοι και πεινασμένοι. Νέες γυναίκες πέταγαν τα μωρά τους στις γύρω χαράδρες και αλλόφρονες σαν αγρίμια έτρεχαν στα δάση για να γλιτώσουν το κυνηγητό του Τούρκικου όχλου και των ατάκτων, ενώ άλλες, ωσάν Σουλιώτισσες, πήδηξαν με τα μωρά τους στο γκρεμό κι ελευθερώθηκαν με τον τίμιο θάνατό τους. Έτσι μ αυτό τον τρόπο ως συνήθως με το μένος και το μίσος που έχουν οι βάρβαροι εναντίον των Ρωμιών, ξεκλήρισαν άλλη μια περιοχή Ελλήνων για να την εποικίσουν Τούρκοι.

Το Ιζμίτ ήταν ένα από τα πρώτα λιμάνια που γνώρισα και όπως όλα, είχε και αυτό τις ιδιαιτερότητες του που προκαλούσαν το ενδιαφέρον και κέντριζαν τη φαντασία. Η πάλε ποτέ Νικομήδεια της Βιθυνίας, το σημερινό Ιζμίτ, βρίσκεται επί των ακτών του Βοσπόρου, στην έξοδο της Μαύρης Θάλασσας και σε απόσταση πολύ μικρή από την Κωνσταντινούπολη. Ήταν από τις μεγαλύτερες Ρωμαϊκές και ύστερα Βυζαντινές πόλεις παγκοσμίως μετά την Ρώμη, την Αντιόχεια και την Αλεξάνδρεια. Ήταν κτισμένη στο δρόμο που ένωνε την Ευρώπη με την Ανατολή, πράγμα που την κατέστησε σπουδαίο εμπορικό κέντρο.

Στα χρόνια τους Ρωμαίους ο Έπαρχος της Νικομήδειας διέταξε τον αποκεφαλισμό της Αγίας Βαρβάρας, και όρισε την ποινή να εκτελέσει ο ίδιος ο πατέρας της που ήταν και επιθυμία του γιατί η πανέμορφη κόρη του αγάπησε και ασπάστηκε το Χριστιανισμό, οπότε

αυτός την αποκεφάλισε ως "πατρικαίς χερσί τω πατρικώ ξίφει την τελείωσιν δέχεται". Την στιγμή όμως που είχε αποτελειώσει το έγκλημά του, έπεσε νεκρός χτυπημένος από κεραυνό κατά θεία δίκη.

Ήμουν μπαρκαρισμένος σ ένα μικρό καράβι που ταξίδευε Ελλάδα-Ρωσία, αλλά ανάμεσα σ αυτά τα δρομολόγια, μια και μοναδική φορά πιάσαμε τούτο το λιμάνι το Τούρκικο να φορτώσουμε παλιοσίδερα να τα μεταφέρουμε στην πάλε ποτέ Γιουγκοσλαβία του Τίτο.

Ήταν το πρώτο μου μπάρκο, το πλοίο ένα μικρό καράβι δυόμιση χιλιάδων τόνων που ήταν βαφτισμένο "San Denis" και ήταν τόσο μικρό που καταντούσε έρμαιο σε κάθε τρικυμία και κύμα. Σε όλους στο πλήρωμα μας έβγαιναν τα σωθικά απο το μεγάλο ταρακούνημα, αλλά άξιζε τον κόπο της μεγάλης ταλαιπωρίας, γιατί ήμασταν ταξιδευτές του κόσμου, και αυτό μονο, ήταν μεγάλο ζήτημα που αναπλήρωνε όσα υποφέραμε.

Όλος ο Βόσπορος είναι ονομαστός για την ομορφιά του. Υπάρχουν μεγαλόπρεπα κάστρα και παλάτια κτισμένα πανω και μέσα στην θάλασσα. Είναι περιοχή που από την αρχαιότητα έως σήμερα είναι από τα σημαντικότερα θαλάσσια περάσματα. Τον πέρασαν άνθρωποι σε ιστορικές στιγμές, από την Αργοναυτική Εκστρατεία, μέχρι στα γεγονότα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Το χειμώνα ο καιρός είναι ομιχλώδης και έχει πολλή κρυώτη, έχει και αντίθετα ρεύματα τα ο-

ποία συγκρούονται και ανακυκλώνονται δημιουργώντας κόντρα αντίθετα κύματα με αποτέλεσμα ο πλούς των πλοίων να είναι δύσκολος και γι αυτό να χρειάζεται Πλοηγός να τα κατευθύνει.

Στα παράλια του Βοσπόρου κείτονται πανάρχαιοι πολιτισμοί, λιμάνια και σύγχρονες πόλεις. Είναι η Κωνσταντινούπολη η όμορφη και απ όλες η πιο ωραία, η πόλη που ανέδειξε βασιλείς και λόγιους και ανέπτυξε τα γράμματα και τον πολιτισμό, που έχει την σκεπαστή αγορά, την ξεχασμένη συνοικία των Φαναριωτών, αλλά κυρίως την Αγιά Σοφιά που συγκεντρώνει όλο το ενδιαφέρον και αναγκάζει τον Έλληνα επισκέπτη να μαραζώνει βλέποντας την ενθουμούμενος τα "περασμένα της μεγαλεία και διηγώντας τα να κλαίει".

Δίπλα της Βασιλεύουσας βρίσκεται το Ιζμίτ ίσως το πιο μεγάλο φυσικό απάνεμο λιμάνι με τους μαχαλάδες αραδιασμένους στους απέναντι χαμηλούς λόφους, λίγο πίσω από την κάτω πολιτεία, αφού οι Τούρκοι συνήθιζαν να κατοικούν στα ψηλώματα για να έχουν θέαμα, αλλά και δροσιά του αέρα. Ήταν το Ισμίτ η εξακουστή αρχαία Βυζαντινή Νικομήδεια που τώρα της αλλάξαν όνομα, με την ήρεμη θάλασσα να ακουμπά σχεδόν πάνω στα αραδιασμένα σπίτια γύρω της ακτής, ένα θέαμα πανέμορφο που θύμιζε Ελληνικά μέρη όπου η θάλασσα ήταν των Θεών και των ανθρώπων, όπως σε αρχαία Ελληνική τέχνη.

Και έξω απο τα χαμηλά κτίρια όπως σε παράταξη οι στρατιώτες, να κάθονται σε σειρά πάνω στα καλντερίμια δεκάδες μεσόκοποι άνδρες. Με τα κομπολόγια,

τα τσιγάρα και τους ναργιλέδες, να ρεμβάζουν ως αργόσχολοι και να παρατηρούν την θάλασσα και εμάς. Να μιλούν τη γλώσσα την Ελληνική και να ρωτούν τι γίνεται στα μέρη της Ελλάς.

Έμεινα άφωνος, έβλεπα ανθρώπους με χαρακτηριστικά απαράλλαχτα σαν εμάς, να μιλούν την ίδια γλώσσα με εμάς, καλύτερα από εμάς, απταισίτως όπως τα Κυπριακά. Βρισκόμουν σε Τούρκικο έδαφος, μόλις είχαν περάσει λίγοι μήνες από την Τούρκικη εισβολή στην Κύπρο, είχα έγνοια να μην συλλάβουν και εμένα οι άπιστοι, αφού τόσους άλλους πολλούς είχαν συλλάβει και μεταφέρει στην Τουρκία. Μετά την επιστροφή των αιχμαλώτων, παρέμεναν 1619 Έλληνες που συνελήφθησαν από τις τουρκικές δυνάμεις εισβολής κατά τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο του 1974, ήταν εξαφανισμένοι, θεωρούνταν αγνοούμενοι. Αλλά υπήρχαν φήμες ότι ορισμένους τούς είχαν απομονωμένους σε διάφορα Τουρκικά μέρη για να τους εξισλαμίσουν, να τους κάμουν να προσχωρήσουν στη θρησκεία του Ισλάμ με αποκήρυξη της χριστιανικής τους πίστης είτε με την πειθώ ή με τη βία. Μονομιάς ο νους μου πήγε στους Κύπριους αγνοούμενους, και η καρδιά μου λαχτάρησε και είπα μέσα μου,

-Θεέ μου, ίσως συνάντησα τους αγνοούμενους μας που ψάχναμε αγωνιωδώς οι Κύπριοι... Από την άλλη, ήξερα, δεν ταίριαζε να έχουν όλοι μεσόκοπη ηλικία, και βλέποντας τη φιλικότητα τους απέναντι μας, αναθάρρεψα, τους κόντεψα και τους ρώτησα.

Μου είπαν την ιστορία τους, ήσαν Τούρκοι Κρήτες που μετεφέρθησαν στην πολιτεία του Ιζμίτ ύστερα απο την ανταλλαγή των πληθυσμών εξ αιτίας της συμφωνίας της Λωζάνης το 1924. Μου ομολόγησαν πως ένιωθαν Έλληνες, γιατί ήσαν Έλληνες που τους εξισλάμισαν, και που μέσα τους προσκυνούσαν μαζί με τον Μωάμεθ το Χριστό και την Παναγία. Ήταν μια λυπητερή ιστορία μεταναστών που τους σήκωσαν βίαια από τον τόπο τους και τους έκαμαν πρόσφυγες. Που ύστερα από την ήττα της Ελλάδας, οι Τούρκοι επέβαλαν τη συνθήκη της ανταλλαγής των πληθυσμών, που με πρόσχημα την ανταλλαγή, έδιωξαν σχεδόν όλους τους Έλληνες κατοίκους από τη Μικρά Ασία.

ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗ ΛΙΒΥΗ, Η ΜΕΓΑΛΗ ΑΝΑΜΟΝΗ

Το μικρό μας πλοίο ο Άγιος Διονύσης που κατά γράμμα είχε στην πλώρη "SUN DENIS", ήταν βαρυφορτωμένο με μπάζα από παλιοσίδερα.

Ξεκινήσαμε από την Νικομήδεια της Τουρκίας το σημερινό Ιζμίτ ένα απάνεμο λιμάνι δίπλα στην Κωνσταντινούπολη απ όπου φορτώσαμε για ένα κοντινό ταξίδι στη Γιουγκοσλαβία. Βγαίνοντας από την περική θάλασσα του Μαρμαρά περάσαμε τα Δαρδανέλια την πόλη που βρίσκεται κοντά στην αρχαία Τροία και τα περιβόητα στενά των Δαρδανελιών που μερικές φορές ονομάζονται Τσανάκαλέ.

Μπήκαμε στο Ανατολικό Αιγαίο εκεί που τελειώνει η Ασία κι αρχίζει η Ευρώπη. Περάσαμε το Αρχιπέλαγος και πλέοντας στα ύσηχα καταγάλανα νερά των Κυκλάδων, μπήκαμε στα πανέμορφα στενά του ισθμού της Κορίνθου. Στέκοντας στην πρύμη όσοι δεν είχαμε βάρδια και παρακολουθώντας τις παράκτιες όμορφες Ελληνικές ακρογιαλιές, περάσαμε την τεχνητή στενή λωρίδα της θάλασσας που ενώνει το Σαρωνικό με τον Κορινθιακό κόλπο. Προσπεράσαμε τα Επτάνησα και το Ιόνιον πέλαγος, περάσαμε δίπλα από την Κέρκυρα και την Αλβανία και μπήκαμε στην Αδριατική θάλασσα.

Βάλαμε πλώρη για την Γιουγκοσλαβία την νότια χώρα των Σλάβων, μια χώρα που δημιουργήθηκε ως κράτος βασιλείο το 1918 μετά την ήττα των δυνάμεων του άξονα και την κατάρρευση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Εκείνο τον καιρό που εμείς πηγαίναμε στο λιμάνι του Μπάρ να ξεφορτώσουμε, η Γιουγκοσλαβία ήταν μια μεγάλη ανεξάρτητη χώρα που την επανύδρησε ο στρατάρχης Τίτο μετά την διάλυση της από τις δυνάμεις του άξονα κατά τον 2^ο παγκόσμιο πόλεμο.

Το λιμάνι του Μπάρ που είναι η μοναδική διέξοδος της χώρας προς τη θάλασσα, βρίσκεται στο νότιο μέρος της Αδριατικής, σε μια περιοχή που η θάλασσα και η εσωτερική κυκλοφορία ενώνονται ώστε δια μέσου αυτού του κυκλοφοριακού δικτύου να ταξιδεύουν τα προϊόντα προς τις μεταλλαχτικές μεταλλουργίες της χώρας.

Ύστερα από ένα ύσηχο ταξίδι μέσα στην ήρεμη Αδριατική θάλασσα, φτάσαμε στο λιμάνι και όσο οι εργάτες ξεφόρτωναν το εμπόρευμα, βγήκαμε βόλτα στην πόλη. Χωριζόταν από τη θάλασσα από ένα δρόμο. Ήταν μακρύς και ευθύς, γεμάτος στις δύο του μεριές με μαγαζιά και καφετέριες σε μονώροφα κτίρια. Από όλους αυτούς τους χώρους έβγαινε μια γλυκιά Ελληνική μουσική που την τραγουδούσε ο Ντέμης Ρούσος, ενώ στις πόρτες έστεκαν φιλόξενοι οι μαγαζάτορες που μας χαμογελούσαν και μας καλούσαν να κοπιάσουμε στα μαγαζιά τους.

Σκέφτηκα ότι ήταν φιλέλληνες που αγαπούσαν την Ελληνική μουσική και εμάς τους Έλληνες, σκέφτηκα ακόμα ότι ίσως να ήταν ένα σχέδιο τους να μας καλοπιιάσουν για να μας πιάσουν πελάτες ώστε να αγοράσουμε από τα προϊόντα τους.

Όπως και νάτανε, περάσαμε λίγες ευχάριστες ώρες σ αυτό το λιμάνι, αφού το ξεφόρτωμα δεν κράτησε πολύ. Ένα άλλο φορτίο τσιμέντο σε σακιά έτοιμο σε παλάγκα που μας περίμενε στο ντόκο, φορτώθηκε γρήγορα στ αμπάρια του πλοίου από τους μεγάλους γερανούς του λιμανιού. Ήταν ένα χαμηλό φορτίο πολύ βαρύ, τοποθετημένο στον πυθμένα. Ήταν ένα επικίνδυνο φορτίο γιατί είχε μεγάλο βάρος στον πάτο, και άφηνε το υπόλοιπο μέρος του πλοίου ελαφρύ και έρμαιο σε τυχών τρικυμία ή ρεύματα. Ήταν ότι χειρότερο φορτίο θα ήθελε ένας καπετάνιος να φορτώσει το πλοίο του... Βάλαμε Ρότα για τη χώρα της Λιβύης με τις μηχανές να γυρίζουν εύκολα την προπέλα χωρίς να ανατα-

ράσσει τα γαλήνια νερά και χωρίς να δημιουργεί κυματισμούς. Έμοιαζε η θάλασσα ακίνητη όπως να κοιμόταν, έμοιαζε γαληνεμένη όπως να ξεκουραζόταν.

Πηγαίναμε με οικονομική ταχύτητα και υπολογίζαμε να είναι ένα εύκολο σύντομο ταξίδι που θα διαρκούσε λίγες μέρες.

Κάτω στο μηχανοστάσιο την ώρα της βάρδιας μου, ένιωθα τη μηχανή να δουλεύει χωρίς να δυσκολεύεται από αντίθετα ρεύματα και κύματα. Η πρόωση του πλοίου ήταν εύκολη, σκέφτηκα, σίγουρα θα είχαμε ένα εύκολο ταξίδι. Τσεκάρισα τα λάδια του υδραυλικού της λαγουδέρας και το διάκι -το κοντάρι με το οποίο στρίβει το πτερύγιο του τιμονιού-, και ύστερα ξεκίνησα την αντλία για να αδειάσουν οι σεντίνες από τα απόνερα και τα λάδια.

Κοίταξα το ρολόι στο ταμπλώ της μηχανής, ήταν τέσσερις. Τέλειωσε η βάρδια μου και παρέδωσα στον αντικαταστάτη μου που κατέβηκε ακριβώς στην ώρα της σκάντζας. Αφού του εξήγησα να έχει την προσοχή του στο πέκο του όγδου πιστονιού γιατί έχανε πετρέλαιο, ανέβηκα προσεχτικά τις γλιστερές λαδωμένες σκάλες βγαίνοντας στην κουβέρτα. Ανάπνευσα με αυχαρίστηση τον φρέσκο θαλασσινό αέρα αφήνοντας πίσω μου την καταχνιά της ατμόσφαιρας του μηχανοστασίου που δημιουργούσε το ασταμάτητο δούλεμα της μηχανής. Μπήκα στο μικρό κουζινάκι και έφτιαξα ένα σκέτο δυνατό και πικρό ανατολίτικο καφέ ακριβώς όπως μου άρεσε, και ύστερα βγήκα και κάθισα στην πρύμη, χάμω στη χοντρή λαμαρίνα της κουβέρ-

τας και γέροντας τη ράχη μου στην κουπαστή, η σκέψη μου έτρεξε στα βάθη της ιστορίας προσπαθώντας να φρεσκάρω στο νου μου το παρελθόν της χώρας που είχαμε για προορισμό...

Της χώρας που κατά την μυθολογία είχε το όνομα μιας κόρης, της Λιβύης εγγονής του Νείλου και του Δία που προς τιμήν της έδωκαν το όνομα της στην περιοχή που γειτνίαζε δυτικά με την χώρα της Αιγύπτου. Μιας χώρας της Βορείου Αφρικής που τη βόρεια πλευρά της βρέχει η Μεσόγειος, ενώ την υπόλοιπη σκεπάζει σχεδόν εξ ολοκλήρου άμμος καυτερή και άνεδρη. Μια απέραντη στεγνή και άγονη έρημος που σμίγει με την ήρεμη θολή και κίτρινη στο χρώμα της άμμου θάλασσα, ίδιο με το χρώμα της ερημικής ξηράς. Ένα χρώμα που στην άχνα της ζεστής ατμόσφαιρας δείχνει ένα θέαμα γης και θάλασσας να σμίγουν και να μην ξεχωρίζουν, να φαίνονται να είναι μια συνέχεια, η στεριά και η θάλασσα.

Πέρασαν οι μέρες, και φτάνοντας στον προορισμό μας μείναμε ράδα περιμένοντας το τελωνείο για τον τυπικό έλεγχο.

Ήρθαν και έφυγαν, αφήνοντας μας διαταχτικό να περιμένουμε φουνταρισμένοι μέχρι νεωτέρων οδηγιών.

Ρίξαμε λοιπόν τις άγκυρες στα θολά νερά, και τις είδαμε να κατεβαίνουν και τελειωμό να μην έχουν. Έμοιαζε το βάθος της θάλασσας χωρίς τελειωμό, ο νους μου πήγε στη μυθολογία που κατά αρχαίες θεωρίες και μεταφυσικές δοξασίες αναφέρεται σε θάλασσες

άπατες που κάτω τους υπάρχει άβυσσος, σκοτάδι και μυστήριο. 'Όπου υπάρχουν κουφάρια από πετρωμένα καράβια γεμάτα θησαυρούς και απολιθωμένες γοργόνες με χρυσά στεφάνια στα πέτρινα μαλια τους, αλλά και δράκοι τέρατα της θάλασσας που τις φυλάνε.

Η θάλασσα γύρω μας ήταν λάδι, αλλά μόλις βράδιασε νιώσαμε το πλοίο να κουνιέται σαν εκκρεμές μέσα στο νερό, αισθανόμασταν το κέντρο βάρους του κάτω στο αμπάρι ακίνητο από το βάρος του φορτίου των τσιμέντων, ενώ το υπόλοιπο μέρος του σκαριού τάρασσε και κουνιόταν μποτσάροντας δυνατά και απότομα. Ήταν ένα ταρακούνημα άγριο που μας σκότωνε, βαστάζαμε όλοι τα ρέλια ή όπου βρίσκαμε για να μην μας παρασύρει η φορά από το δυνατό μπότζι. Ήταν ένα παράξενο φαινόμενο αυτό που συνεβαινε, η επιφάνεια της θάλασσας παρέμενε τελείως ακίνητη χωρίς να επηρεάζεται από τα δυνατά ρεύματα που πάλιωναν κάτω στα έγκατα της.

Οι μέρες περνούσαν, τα στόρια μας τελειωσαν, το νερό από τα τάγκια έβγαινε θολό και σκουριασμένο σημάδι ότι τελείωνε κι αυτό, τα ρεύματα δεν κόπαζαν παρά μόνο ανελέητα μας ταρακουνούσαν κάνοντας τη ζωή μας δύσκολη και ανυπόφορη.

Οι αρχές της Λυβύης δεν έδειχναν διάθεση να μας ελπιμενίσουν, μας άφησαν να παραδέρνουμε στα δυνατά ρεύματα της Λιβυκής θάλασσας. Ήμασταν σε μια χώρα άναρχη και δικτατορική, οι Λίβυοι δεν υπολόγιζαν ούτε λογάριαζαν τους ξένους. Ηγέτης της χώρας ήταν ο Συνταγματάρχης Μουαμάρ Καντάφι, ένας

πραξικοπηματίας και επαναστάτης που κατέστησε τον εαυτό του ντε φάκτο ηγέτη της χώρας από το 1969. Ήταν ένας σκληρός δικτάτορας που βρισκόταν συχνά σε αντιπαράθεση με τις άλλες χώρες και κυρίως τη Δύση, ήταν ίσως γι αυτό που μας άφησαν στη ράδα πολλές μέρες χωρίς να μας εφοδιάσουν στόρια και νερό. Ήταν ένας ισόβιος δικτάτορας που το χλιδάτο παλάτι του δέσποζε επιβλητικό στην πόλη της Τρίπολης, μιας πολιτισμικής αρχαίας πόλης που στο έμπα της φάνταζε η γραφική παλιά αγορά περικλυσμένη από τα τείχη της Μεντίνας, ενώ παραδίπλα της ξάνοιγε η μεγάλη κεντρική πλατεία, η λεγόμενη Πράσινη πλατεία που συνέχιζε μέχρι τη θάλασσα που τα νερά της στην επιφάνεια ήταν ήσυχα και ακίνητα, ενώ στα βάθη της τα μεγάλα και ανακυκλωμένα ρεύματα ανατάρασαν τον πυθμένα της κάνοντας την άμμο να διασκορπίζεται στο νερό και να το χρωματίζει με ένα θολό κίτρινο χρώμα ίδιο με την έρημο που σκέπαζε όλη τη χώρα...

Οι μέρες περνούσαν, έδειχνε να μας ξέχασαν. Ήταν ίδιο να μην υπήρχαμε, μάταια περιμέναμε κάποια ειδοποίηση από το τελωνείο του λιμανιού. Τα τρόφιμα μας τέλειωναν, αναγκαστήκαμε κατόπιν διαταγής του καπετάνιου, όλο το πλήρωμα να ψαρεύουμε για την εξασφάλιση της τροφής μας. Κουτσά στραβά τα καταφέραμε, το πρόβλημα ήταν ότι και το πόσιμο νερό μας τελείωνε. Όσο κατέβαινε η στάθμη στα παμπάλαια τάνγκια που ήταν αποθηκευμένο, τόσο θόλωνε

από τη σκουριά, και κάθε που πίναμε μας παίδευε το στομάχι. Ο καιρός ήταν καλοκαιρινός, δεν είχαμε ελπίδα για βροχή, οι Λιβυκές αρχές μας ξέχασαν, ώστε οι οιωνοί ήταν κακοί.

Από την εφοπλιστική εταιρεία είχαμε διαταγή να μην ζητήσουμε βοήθεια από της αρχές, αλλά να περιμένουμε πότε αυτές θα απεφάσιζαν. Ήταν ρητή η διαταγή, γιατί οι δικτατορικές αρχές της Λιβυής συμπεριφέρονταν με απάνθρωπο τρόπο, χωρίς λόγο συνελάμβαναν τους ξένους και τους φυλάκιζαν σε φυλακές που μέσα χάνονταν και δεν ξαναφαίνονταν. Είχαν μια εχθρότητα που την επιδεικνυαν στην πράξη χωρίς να λογαριάζουν κανένα.

Απο φόβο να τούς παρενοχλήσουμε και να θυμώσουν, να μην τους δώσουμε λόγο κι αφορμή να κάνουν επίδειξη της δύναμης τους και της σκληρότητας τους, σιωπούσαμε χωρίς να ζητούμε τη βοήθεια τους. Η ζωή μας κατάντησε ανυπόφορη με μόνη τροφή μας τα ψάρια που ψαρεύαμε, και που τα ποκάρουμε. Ήταν ψάρια μεγάλα και άγευστα που ζούσαν μέσα σε θάλασσα χωρίς βλάστηση και χλωρίδα, μέσα σε θολά νερά από την άμμο που ήταν απλωμένη σε όλο το βυθό, ψάρια χωρίς γευστική ουσία και που χρησιμοποιούσαμε ως τροφή μόνο από ανάγκη.

Μεγαλύτερο πρόβλημα όμως, ήταν το νερό. Για την καθαριότητα μας χρησιμοποιούσαμε το θαλασσινό, ενώ για πόσιμο ανέλαβε ο καπετάνιος να μας το προμηθεύει λιγοστό και μετρημένο, ώστε να μας αρκέσει περισσότερο καιρό. Το βράζαμε για να το πιούμε, είχε

καταντήσκει επικίνδυνο για την υγεία μας καθ ότι ήταν όσο απέμεινε στον πάτο γεμάτο ιζήματα, πέτρα, λάσπη και σκουριά.

Όσο και να προσέχαμε δυστηχώς, ο Γραμματικός και ένας δόκιμος της μηχανής, αρρώστησαν βαριά, είχαν ρίγη, ψηλό πυρετό και πόνους αφόρητους σε όλο το σώμα τους. Ήμασταν σίγουροι ότι κόλλησαν τη νόσο της λαγιονέλλας. Παρακαλούσαμε το Θεό να αντέξουν και ελπίζαμε για τον εαυτό μας να μην πάθουμε το ίδιο.

Με μεγάλη ανησυχία, διψασμένοι, φοβισμένοι και καταπονημένοι, εναποθέσαμε τις ελπίδες μας στο Θεό.

Βλέπαμε τη στεριά λίγα χιλιόμετρα μακριά μας, αλλά μας ήταν αδύνατο να βγούμε έξω να αναζητήσουμε νερό που το είχαμε απόλυτη ανάγκη. Η απανθρωπιά του δικτατορικού καθεστώτος ήταν δεδομένη, αναμέναμε και ελπίζαμε σε ένα θαύμα, ελπίζαμε να δεήσει ο θεός τους να τους φωτίσει να μας ελλιμενίσουν γρήγορα ώστε να πάψουν τα βάσανα μας.

Αλλά ο Θεός τους ίσως να μην ήταν τόσο καλός όσο ο δικός μας που αποδείχτηκε συμπονετικός και φιλεύσπλαχνος. Ίσως στο πλήρωμα ανάμεσα μας, να υπήρχαν άνθρωποι δίκαιοι που εισακούστηκαν οι προσευχές τους. Όταν σχεδόν δεν είχαμε ελπίδα, ξαφνικά είδαμε τον καιρό μέσα στο κατακαλόκαιρο να σκοτεινιάζει. Τα σύννεφα μαζεύτηκαν γρήγορα και πύκνωσαν ώσπου σκέπασαν τον ήλιο που κρύφτηκε και ά-

φησε τη μέρα με πενιχρό το φως και εμάς μέσα στο μισοσκόταδο.

Ταυτόχρονα άρχισε να πνέει ένας αγέρας που δυνάμωνε, ενώ αστραπές έσκισαν τον ουρανό. Από μακριά η θάλασσα έδειχνε να υδρατμοποιείται και να ανεβαίνει στον ουρανό γεμίζοντας τον με γκριζα σύννεφα, ενώ νιώθαμε την ατμόσφαιρα να βαραίνει. Ήταν ένα απότομο μπουρίνι, μια απότομη μεταβολή του καιρού που μας ήρθε απρόσμενα.

Χαρούμενοι με τις ελπίδες μας δικαιωμένες και αναπτερωμένες, όλοι μαζί υπό τις διαταγές του καπετάνιου και του πρώτου μηχανικού, στρώσαμε πανιά έτοιμοι να μαζέψουμε το νερό της βροχής. Τα απλώσαμε με τρόπο να σχηματίζουν αυλάκια, και από κάτω βάλαμε άδεια δοχεία να το περισυλλέξουμε.

Σκοτείνιασε κι άλλο ο ουρανός, ενώ μια βροχή ασταμάτητη που άρχισε να πέφτει, όλο δυνάμωνε ώσπου πύκνωσε πολύ και δεν βλέπαμε ο ένας τον άλλο. Στην αρχή ήταν κίτρινη από τη λερωμένη ατμόσφαιρα, αλλά ύστερα καθάρισε και έπεφτε καθαρή και καταρρακτώδης.

Μας χτυπούσε αλύπητα, μα εμείς, όλοι μας, στεκομασταν κάτω από αυτήν με τα πρόσωπα στραμμένα ψηλά, και με ένα αίσθημα μαζοχιστικό θα έλεγε κανείς, και με πολλή ευχαρίστηση δεχόμασταν το μαστίγωμα της, ενώ ανοίγαμε τις χούφτες μας και πίναμε το βρόχινο νερό με απόλυτη ευχαρίστηση.

Όπως απότομα άρχισε, το ίδιο σταμάτησε. Ο ουρανός καταγάλανος φανερώθηκε, ενώ η ατμόσφαιρα καθά-

ρια από τη σκόνη μύριζε φρεσκάδα, θάλασσα και ιώδιο.

Ο ήλιος φάνηκε ολοκάθαρος πίσω από τη βροχή ξεπλυμένος κι αυτός από τη σκόνη της ερήμου, λαμπερός και καυτός άρχισε να ξαναζεσταίνει τον καιρό που δρόσισε ύστερα που ξεπλύθηκε από τη βροχή.

Μέσα μου ένιωθα ευχαρίστηση και ανακούφιση, ήμουν σίγουρος ότι ο Θεός έκαμε το θαύμα του και μας βοήθησε. Φώλιασε μέσα μου ακόμα μια σιγουριά, ότι γρήγορα θα φαινόταν να έρχεται από το λιμάνι η λάντζα με τον πιλότο για να μας οδηγήσει στο ντοκ.

Περπατώντας με τα πόδια ανοιχτά για να ισορροπώ από το μπότζι που κουνούσε ασταμάτητα το πλοίο, προχώρησα στο μικρό κουζινάκι του πληρώματος για να φτιάξω ένα καφέ τώρα που είχαμε επιτέλους νερό, φρέσκο και δροσερό. Τον άφησα να ψηθεί καλά αναπνέοντας τη μυρωδιά του αχόρταγα, αφού είχε μέρες πολλές να έχω την πολυτέλεια ενός καλοψημένου Τούρκικου καφέ. Γέμισα ένα ποτήρι ξέχειλα κρατώντας το με το ένα χέρι για να μην πέσει χάμω από το μποτσάρισμα του πλοίου, αφού ότι αφηνώταν απροστάτευτο στο τραπέζι, έπεφτε και έσπαγε. Ήταν ένα πολύ ενοχλητικό ταρακούνημα που δεν μας άφηνε σε ησυχία, παρά μόνο μας ταλαιπωρούσε αφάνταστα. Ήταν ένα συνεχές ανώμαλο μποτσάρισμα που δεν σταμάτησε καθ' όλη τη διάρκεια που ήμασταν φουνταρισμένοι, ενώ τα ρεύματα στα υπόγεια της θάλασσας συνέχιζαν χωρίς αναπαμό την ανώμαλη ροή τους,

ταρακουνώντας το ίδιο και εμάς, ανώμαλα. Τα έπιπλα ήταν στερεωμένα βιδωμένα ή κολλημένα για να μην έχουν φόβο από τις τρικυμίες. Κάθισα στον καναπέ βάζοντας τα πόδια μου σφήνα στα πόδια του τραπέζιου για να μην πέσω χάμω, και με πολλή ευχαρίστηση ήπια γουλιιά γουλιιά τον δυνατό καφέ.

Ξεδιψασμένος ύστερα από πολλές μέρες και με την πικρή γεύση του καφέ στο στόμα μου, άφησα τη σκέψη μου να ταξιδέψει, αλλά αυτή με οδήγησε στους τελωνειακούς της χώρας και με έκανε να διερωτώμαι γιατί οι άνθρωποι να είναι σκληροί όταν δεν χρειαζόταν. Το λιμάνι ήταν άδειο από πλοία, αλλά για άγνωστους τους λόγους, δεν μας επέτρεπαν να δέσουμε στο λιμάνι, ούτε καν νερό δεν μας έδωσαν. Μας άφησαν να υποφέρουμε από δίψα και πείνα, μας άφησαν να πίνουμε ακάθαρμο νερό με αποτέλεσμα δυο από το πλήρωμα να υποφέρουν από λοιμώδη νόσο, ίσως από τύφο και να κινδυνεύουν οι ζωές τους.

Βυθισμένος στις σκέψεις μου, δεν είδα τον ναύτη της βάρδιας που μπήκε μέσα και στήθηκε δίπλα μου. Με σκούνητσε να του κάμω τόπο να κάτσει, και φλύαρα άρχισε να μου λέγει ότι τα βάσανα μας τέλειωσαν, η γέφυρα επικοινωνήσε με το τελωνείο, και μας ειδοποίησαν να είμαστε έτοιμοι να μπορούμε στο λιμάνι να δέσουμε και να ξεφορτώσουμε. Σε λίγη ώρα, όχι πολλή, θα ερχόταν η λάντζα μαζί με τον πιλότο που θα οδηγούσε το πλοίο, μαζί θα είχε και ένα γιατρό να εξετάσει τον Γραμματικό και τον δόκιμο μηχανικό που ήταν βαριά άρρωστοι.

ΣΤΗ ΛΙΒΥΗ, ΤΟ ΑΓΡΙΟ ΦΟΝΙΚΟ

Η Λιβύη με τις αρχαίες Ελληνικές πόλεις, μια χαμένη Ελλάδα με αρχαία απομειναρια που διέδωσε τον πολιτισμό σε όλη την οικουμένη ακόμα και σ αυτή την παντέρμη από το Θεό χώρα, έχει πρωτεύουσα τη Τρίπολη, μια πόλη κέντρο αρχαίου πολιτισμού που ιδρύθηκε από τους αρχαίους Καρχηδόνιους με το όνομα Οία και που οι αρχαίοι Έλληνες 600 χρόνια πριν το Χριστό μετονόμασαν με το όνομα που φέρει έως σήμερα.

Στη σκέψη μου πριν την γνωρίσω, η χώρα φάνταζε μια ξερή γη με αερόσπαρτα κίτρινα κάστρα από πλιθάρια

και κίτρινο κατάστεγνο χώμα της ερήμου που χάρη στη γεωγραφική της θέση και τον υπόγειο ορυκτό πλούτο της, κατοικείται και από ανθρώπους, όχι μόνο από φίδια και άλλα ερπετά της ερήμου.

Διάβαζα ότι διοικείται με σιδηρά πυγμή από τον Καντάφι και ότι ήταν από τις πλέον ασφαλείς χώρες χωρίς κλοπές, ληστείες και τρομοκράτες. Ότι μπορούσε κάποιος να κυκλοφορά ελεύθερα στους δρόμους, στα σοκάκια και στις αγορές χωρίς να διατρέχει το παραμικρό κίνδυνο και ότι οι Λίβυοι ως λαός ήταν περήφανος και φιλόξενος.

Κατεβαίνοντας από το πλοίο, απέναντι μου κολλημένη στο λιμάνι προεκτεινόταν η Τρίπολη μια συνέχεια του λιμανιού που χωριζόταν μόνο από ένα πλατύ δρόμο. Διασχίζοντας τον, κινδύνεψα από τα τροχοφόρα τα οποία άλλα ήταν αριστεροτίμονα και άλλα δεξιοτίμονα, και οι άνθρωποι μέσα οδηγούσαν και από τες δυο πλευρές του δρόμου, δεν σταματούσαν στα φανάρια και έτρεχαν χωρίς να προσέχουν τον δίπλα τους. Ήταν φρενήρεις οδηγοί που χρησιμοποιούσαν το δρόμο χωρίς κανονισμούς και κάθε λιγάκι ακουγόταν ένα μεγάλο γκρατς από τρακάρισμα.

Η Λιβύη ήταν τελικά όπως την είχα στη σκέψη μου πριν την γνωρίσω, μια χώρα με ξερή γη γεμάτη κίτρινα χαμηλωρόφορα κτίρια και κίτρινο κατάστεγνο χώμα από άμμο. Δεν υπήρχαν κέντρα διασκεδάσεως παρά μόνο καφενεία ή εστιατόρια που έμεναν ανοικτά έως τα μεσάνυχτα, ενώ οι λίγοι άνθρωποι -μόνο άνδρες- που πηγαινοέρχονταν στους δρόμους ήταν ντυμένοι

με άσπρες λερωμένες κελεμπίες. Ήταν Λίβυοι Μουσουλμάνοι Σουνίτες που γίνονταν εχθρικοί -είχα διαβάσει σε κάποιο έντυπο-, και επικίνδυνοι αν κάποιος ξένος έδειχνε να μην σέβεται τις τοπικές παραδόσεις τους, τα ήθη και έθιμα τους και αν δεν φρόντιζε να δείχνει σεβασμό με τις πράξεις του ιδιαίτερα την περίοδο του Ραμαζανιού που θα έπρεπε να μην προκαλεί π.χ. πίνοντας αλκοόλ σε δημόσιους χώρους αφού το ποτό απαγορεύεται αυστηρά για τους Μουσουλμάνους, και οι γυναίκες επισκέπτριες θα έπρεπε να ντύνονται σεμνά.

Μια τεράστια πλατεία που ανοιγόταν προς τη θάλασσα με μια σειρά φοινικόδεντρων να την στολίζουν, απλωνόταν μπροστά μου μετά τη λεωφόρο που χώριζε την πόλη από το λιμάνι, ενώ στο βάθος της έστεκαν μεγαλόπρεπα τα τείχη της Μεντίνας και το κάστρο της Τρίπολης που μέσα στεγαζόταν ένα μουσείο με εκθέματα από το ιστορικό πέραςμα των αρχαίων καιρών μέχρι τις τωρινές εποχές.

Η αγοράς της Μεντίνας ήταν σε ένα μικρό δρομάκι και ήταν μια μικρή παράπλευρη πλατεία που την έλεγαν σκεπαστή αγορά, γιατί ήταν καλυμμένη με στέγες που έστεκαν σε μεγαλόπρεπες κολώνες, παλιά κτίσματα με περίσσια μαστοριά και τεχνοτροπία. Χτύποι από μέταλλα ακούγονταν, μαρτυρώντας την έντονη δραστηριότητα των χαλκομανών και των μεταλλουργών που έφτιαχναν κυρίως τουριστικά είδη που κρέμαγαν στους τοίχους για να τα πουλήσουν. Την ονόμαζαν αγορά του χαλκού, αν και υπήρχαν σιδερένια

και άλλα μεταλλικά και ασημικά αντικείμενα που σφυρηλατούσαν εκεί.

Μπήκα στη σκεπαστή αγορά, όπου μέσα δεκάδες μικρέμποροι ήταν στιβαγμένοι έχοντας τιςπραμάτειες τους απλωμένες στο χώμα ή σε μικρούς πάγκους. Οι μυρωδιές από τους χουρμάδες έσμιγε με τα ψάρια πάνω στους χαμηλούς πάγκους και οι μύγες σαν σύννεφα πετούσαν σε όλη την ατμόσφαιρα, ενώ οι έμποροι χαλιών ανέμιζαν ρούχα και τις έδιωχναν.

Μέσα σε αυτή την ανυπόφορη μπόχα σεργιάνισα όλο το παζάρι της Τρίπολης χωρίς να βρώ κάτι να με ενδιαφέρει για να ψωνίσω, έστω ένα μικρό σουβενιό. Αγόρασα μόνο μια βεντάλια για να διώχνω τις ανεπιθύμητες μύγες και την καυτή λαύρα της ατμόσφαιρα των 45 βαθμών Κελσίου που έψηνε κυριολεκτικά τη χώρα και τους ανθρώπους της. Απομακρύνθηκα από τους πάγκους με τα ψάρια και τις έντονες μυρωδιές, και κάθισα σε ένα μικρό τραπεζάκι πίσω από ένα ξύλινο πάγκο που πάνω του ένας αεικίνητος ανθρωπάκος με τα μανίκια της κελεμπίας του ανεβασμένα, έστεκε πάνω απο ένα μαγκάλι γεμάτο φωτιά και έψηνε κρέας μέσα σε ένα τηγάνι. Κάθισα και έτρεξε αμέσως κοντά μου. Μιλούσε σπαστά Ελληνικά και έτσι συνεννοηθήκαμε χωρίς δυσκολία. Του είπα ότι θέλω να δοκιμάσω κάποιο αράπικο φαγητό, και αυτός μου είπε ότι θα μου τηγάνιζε κρέας που σίγουρα θα μου άρεσε. Σε λίγο μου έφερε ένα πιάτο που μέσα είχε ένα μεγάλο κομμάτι κρέας, μια τεράστια μπριζόλα. Δοκιμάζοντας την πρώτη, μου άρεσε καταπληχτικά. Την

έφαγα λαίμαργα και την ευχαριστήθηκα. Ήταν γεύσεις για μένα πρωτόγνωρες που τις γεύτηκα και τις ευφράνθηκα με ικανοποίηση. Τον ρώτησα και μου είπε ότι ήταν κρέας καμήλας. Μου εξήγησε ότι οι νομάδες στις ερήμους πίνουν το γάλα της καμήλας γιατί είναι πολύ θρεπτικό και αρέσκονται σε βρώση των μεριών της, των παιδιών της, και κυρίως της καμπούρας της που θεωρείται εξαιρετική λιχουδιά.

Ότι όσο πιο ηλικιωμένη η καμήλα, τόσο πιο πολύ μαγείρεμα χρειάζεται το κρέας της γιατί είναι σκληρό. Ότι είναι κρέας που προτιμάται στις χώρες της Ανατολής, αλλά τα τελευταία χρόνια προτιμάται και στη δύση όπου εκεί εξάγονται μεγάλες ποσότητες διαφόρων σαλαμιών και παστοურμάδων που κατασκευασμένα από το κρέας της, έχει ως αποτέλεσμα να έχουν απίθανες γεύσεις. Το δικό μου φιλέτο ήταν ένα παιδί-σιο κομμάτι το οποίο μου άρεσε καταπληχτικά, και από εκείνο τον καιρό από όσες Αραβικές χώρες τύχαινε να περάσω, ζητούσα πάντα το ίδιο φαγητό, ζητούσα καμηλίσιο κρέας.

Τελειώνοντας την διήγηση του, μου προσέφερε ένα αράπικο καφέ πικρό και βαρύ που και αυτόν τον ευχαρίστησα, που πίνοντας τον γερμένος στην αναπauτική παλιά τόνενη καρέκλα και ρεμβάζοντας, παρατηρούσα τους μικροεμπόρους που διαλαλούσαν την πραμάτεια τους.

Ο αρχαίος ιστορικός Διόδωρος Σικελιώτης αναφέρει ότι οι γοργόνες ήταν Ελληνικό μυθικό έθνος γυναι-

κών, που κατοικούσε στη Λιβύη κοντά στη λίμνη Τριπωνίδα και πολεμούσαν συνεχώς με τις γειτονικές φυλές των Αμαζόνων.

Η Ελληνική ιστορία λέει ότι στην αρχαιότητα ένας χρησμός του μαντείου των Δελφών, ώθησε αποίκους από τη Σαντορίνη να μεταναστεύσουν στην βόρεια Αφρική, ιδρύοντας το 631 π.Χ., την πόλη Κυρήνη.

Κοντα στο λιμάνι της Κυρήνης είναι η Απολλώνια, όπου το 1897, την περίοδο του ελληνοτουρκικού πολέμου στην Κρήτη, μια από τις ομάδες μουσουλμάνων Κρητικών που εγκατέλειψαν το νησί, βρήκε καταφύγιο δίπλα από τα ερείπια της αρχαίας πόλης και έκτισε το χωριό Σούσα.

Ακόμα και σήμερα, οι μεγαλύτεροι μιλούν σχεδόν απταισίτως την ελληνική γλώσσα και μάλιστα με κρητικό ιδίωμα και ονειρεύονται την Κρήτη που άκουσαν από τους παππούδες τους.

Ακόμα κατά την οθωμανική περίοδο αρκετοί Έλληνες είχαν καταφύγει στη Λιβύη, κυρίως στην Τρίπολη την οποία και ανέπτυξαν, καθώς οι περισσότεροι Έλληνες ασχολούνταν με το εμπόριο, τη ναυτιλία, και την σπογγαλιεία.

Στην Μεντίνα το ομορφότερο αρχιτεκτονικά κομμάτι της παλιάς πόλης της Τρίπολης δίπλα από την Πράσινη Πλατεία σε ένα τμήμα της, υπάρχει ελληνική συνοικία με σπίτια και ένα κομμάτι της αγοράς γύρω από τον ορθόδοξο ναό του Αγίου Γεωργίου.

Όλη την παλιά αγορά της Τρίπολης την περικλυσμένη στα τείχη της Μεντίνας, αποτελούσαν στενά δρομάκια

και στοές, μικρές πλατείες γεμάτες με υπαίθρια και στεγασμένα μικρά μαγαζάκια με τους μικροπωλητές αλλά και τους μεγαλέμπορους που προσπαθώντας να επισκιάζουν με τις φωνές τους ο ένας τον άλλο, διαλαλούσαν τιςπραμάτειες τους.

Πολλά μαγαζιά με χρυσά και ασημένια κοσμήματα, χάλκινα και κεραμικά αντικείμενα, δερμάτινα, χαλιά και υφάσματα, αποτελούσαν τη σκεπαστή αγορά της Τρίπολης, ενώ στη δυτική είσοδο της, κάτω από ένα πύργο που πάνω του ένα παλιό ρολόι έδειχνε την ώρα, ήταν το μικρό καφεεντάκι που καθόμουν.

Ο εξυπηρετικός αεικίνητος ανθρωπάκος ο μαγαζάτορας, με ρώτησε αν επιθυμούσα για την απόλαυση μου ένα ναργιλέ, καθώς όπως μου είπε, σπάνια περνούσε Ευρωπαίος και να μην καπνίσει ναργιλέ.

Μόλις είχα αρχίσει το κάπνισμα, ήταν ένα κακό συνήθειο που το ξεκίνησα για να σπάζω τις μονότονες ώρες της βάρδιας μου στο μηχανοστάσιο του πλοίου και να έχω συντροφιά και απασχόληση τις ατελείωτες ώρες της μοναξιάς μου που μόνη παρέα είχα το ντούκου-ντούκου της μηχανής Ντίτζελ που καθώς γυρίζοντας την προπέλα με πολλή δύναμη, με άλλη τόση δύναμη βρουχόταν και αγκομαχούσε νικώντας την αντίσταση της θάλασσας σπρώχνοντας το πλοίο να ταξιδεύει.

Δέχτηκα με ευχαρίστηση, και γερμένος στην αναπνευστική παλιά τόνενη καρέκλα άρχισα να τραβώ ρουφηξιές ενώ απολαμβάνοντας τον, παρακολουθούσα τον συρφετό του ετερόκλητου πλήθους από εμπόρους και

πελάτες κάθε λογής που γέμιζε το χώρο της σκεπαστής αγοράς.

Ο αεικίνητος ανθρωπάκος, αρχίνησε με σπαστά Ελληνικά να μου εξηγά την ιστορία του ναργιλέ.

Ο Ναργιλές, μου είπε, είναι Περσική επινόηση για απαλό και ευχάριστο κάπνισμα, και η ονομασία του προέρχεται από την επίσης Περσική λέξη ναργκιούλ που σημαίνει καρύδα, την οποία χρησιμοποιούσαν αντί της σημερινής γυάλινης σφαίρας. Στη γυάλινη αυτή φιάλη που περιέχει καθαρό νερό μέχρι τη μέση, πάνω της με αεροστεγή σύνδεση υπάρχει ένας κατακόρυφος σωλήνας που ονομάζεται λουλάς, και πάνω του τοποθετείται χαρμάνι, ενώ πάνω σε εαυτό τοποθετούνται κομματάκια από αναμμένο κάρβουνο. Μόλις ο καπνιστής αρχίζει να ρουφά, αραιώνεται ο αέρας μέσα στη φιάλη, δημιουργείται υποπίεση και ο καπνός από τον καιόμενο καπνό μαζί με αέρα εισέρχεται δια του κατακόρυφου σωλήνα στη φιάλη προκαλώντας φυσαλίδες και αναταραχή στο νερό με υπόκωφο θόρυβο. Το πέρασμα αυτό του καπνού μέσα από το νερό που τον φιλτράρει, τον ψύχει και αποτελεί το βασικό χαρακτηριστικό, το οποίο διαφοροποιεί τον ναργιλέ από άλλα είδη καπνίσματος.

Ρουφώντας τον ελαφρύ καπνό και γεμίζοντας τα πνεμόνια μου, ασυναίσθητα άρχισα να σιγοτραγουδώ «όταν καπνίζει ο Λουλάς». Αναλύοντας στη σκέψη μου πως μου ηρθε αυτό το τραγούδι, κατέληξα στο συμπέρασμα ότι ήταν επειδή το κάπνισμα του ναργιλέ έχει περάσει στην ελληνική κουλτούρα και παράδοση μέσα

από τα ρεμπέτικα τραγούδια που καθημερινά ακούγαμε τα ράδια να παίζουν.

Τελειώνοντας και πληρώνοντας τον, του άφησα ένα δηνάριο για μπακίσι, και αυτός θέλοντας να με ευχαριστήσει, μου ευχήθηκε να με έχει καλά ο Αλλάχ.

Κατάλαβα ότι οι Λιβυοί πρέπει να αγαπούσαν την Ελλάδα και τους Έλληνες όπως είχα ακούσει, αφού στη συμπεριφορά του καλού ανθρωπάκου είδα μια θερμή εκτίμηση και φιλοξενία απέναντι μου, πρώτο σημάδι και ένδειξη κατά τη γνώμη μου περί του λόγου του αληθές.

Η πόλη εκτεινόταν άπλετη πέρα από την πλατιά πλατεία, ενώ στα δεξιά της ήταν κτισμένα χαμηλόροφα μοντέρνα κτίρια απλωμένα κατά μήκος του παράλληλου δρόμου που ήταν κολλημένος πάνω της.

Ήταν κτίρια κτισμένα με Ευρωπαϊκές προδιαγραφές, που στέγαζαν καταστήματα με βιτρίνες γεμάτες Ευρωπαϊκά προϊόντα.

Πήρα εκείνη τη στράτα, και περπατώντας νωχελικά, περιεργαζόμουν τις βιτρίνες με τα Ιαπωνικά ρολόγια μάρκας Σέϊκο, που όπως μου είχαν πει συνάδελφοι μου ναυτικοί, εδώ σ αυτή τη χώρα ήταν πολύ φτηνά. Είχα σκοπό να αγοράσω ένα Σέϊκο, θα ήταν το πρώτο ρολόι που θα αποχτούσα στη ζωή μου, γι αυτό το ήθελα και φτηνό, και καλό.

Περπατώντας και χαζεύοντας τις βιτρίνες, ο ήλιος με χτυπούσε κατακούτελα και αλύπητα, ενώ οι κάθετες

αχτίνες του με έκαναν να ιδρώνω και μου έφεραν φοβερό πονοκέφαλο. Η ξερή και αραιή ατμόσφαιρα συνέπεια της αφόρητης ζέστης έκανε τον ορίζοντα στο βάθος να τρεμουλιάζει και να δημιουργεί κυματιστές πολύχρωμες γραμμές δημιουργώντας ένα πούσι που σκέπαζε την ορατότητα. Κουνώντας αδιάκοπα την βεντάλια που κρατούσα στο χέρι, προσπαθούσα να δροσιστώ, μάταια όμως, αφού το ρεύμα αέρα που δημιουργούσα ήταν και αυτό ζεστή αύρα ένεκα της καυτερής ατμόσφαιρας που ερχόταν από τα βάθη της ερήμου.

Στο νου μου έφερα τους συναδέλφους μου, τον Γραμματικό και τον δόκιμο της μηχανής που αρρώστησαν βαριά, ίσως από λαγιονέλλα και κινδύνευε άμεσα η ζωή τους. Τους είχαμε άρρωστους μέρες πολλές πάνω στο πλοίο χωρίς περίθαλψη, αλλά τώρα ευτυχώς ευρίσκονταν στο νοσοκομείο της Τρίπολης όπου τους είχαν μεταφέρει οι Λιβυκές Τελωνειακές αρχές. Έλπιζα τουλάχιστον εκεί να υπήρχε κλιματισμός και οι καλοί συνάδελφοι να ήταν μέσα σε δροσερό περιβάλλον ώστε να μπορέσουν να αντέξουν, να γιάνουν, να επιζήσουν.

Όλο το πλήρωμα στο πλοίο είχαμε φόβο για την τύχη τους, αφού ξέραμε τις κακές προθέσεις του ηγέτη της Λιβύης και το μίσος που είχε διασπείρει στους φανατικούς οπαδούς του για όσους προερχόμασταν από χώρες με δυτικό πολιτισμό. Με καταγωγή απο Βεδουίνους νομάδες, ο Καντάφι ήταν ένας σκληρός και απάνθρωπος δικτάτορας που συνέδεσε το όνομά του με

τη νεότερη ιστορία της Λιβύης . Το 1969 ηγήθηκε μιας επανάστασης και ανέβηκε στην εξουσία εκδιώκοντας τον βασιλιά Ίντρις, διαμορφώνοντας ένα καθεστώς απολυταρχικό και στρατοκρατικό. Στην Αμερική τον ονόμαζαν λυσσασμένο σκυλί της Μέσης Ανατολής, αφού ήταν μέγας πολέμιος της Δύσης. Είχε συνδέσει το όνομά του με αεροπειρατείες, και με φλογερούς λόγους που με αυτούς πάντα στοχοποιούσε τον δυτικό ιμπεριαλισμό ο οποίος καταλήστευε τις πλουτοπαραγωγικές πρώτες ύλες του Τρίτου Κόσμου, καθώς έλεγε.

Οι πληροφορίες γι αυτό τον άνθρωπο ήταν διφορούμενες, στην Ελλάδα οι αριστεροί τον επαινούσαν ενώ οι δεξιοί τον κατηγορούσαν. Γεγονός όμως, ήταν ότι στη δεκαετία του '70 ενώ στον υπόλοιπο κόσμο η ζωή ακρίβαινε και μεγάλο μέρος των πληθυσμών ακόμα και σε ανεπτυγμένες χώρες δεν είχαν εύκολη πρόσβαση στο κυριότερο αγαθό την τροφή, η κυβέρνηση στη Λιβυη είχε καταργήσει όλους τους φόρους στα τρόφιμα. Αποτέλεσμα επίσης της διακυβέρνησης του, ήταν ότι η χώρα είχε το μεγαλύτερο κατά κεφαλή εισόδημα στην Αφρική και οι Λίβυοι ήσαν πλουσιότεροι από τους άλλους γειτονικούς λαούς. Αυτό συνεβαινε γιατί ο Κανταφι δεν επέτρεψε την εκμετάλλευση του ορυκτού πλούτου από ξένες εταιρείες και χώρες.

Μπορεί να υπέφερε ο λαός από μια στυγνή δικτατορία, αυτό όμως συνεβαινε για όσους δεν υμνούσαν τον ηγέτη Μουαμάρ Καντάφι, τουλάχιστον όμως, αυτός ο δικτάτορας είχε θεσπίσει νόμους, με τους οποίους

πολλά από τα έσοδα από το πετρέλαιο διανέμονταν στο λαό.

Οι ΗΠΑ ήταν εναντίον του γιατί ήταν η κύρια απειλή για την ηγεμονία των ΗΠΑ στην Αφρική, αφού είχε εκ διαμέτρου αντίθετες απόψεις ενάντιες στα συμφέροντα τους, και γιατί προσπαθούσε να ενώσει τις Αραβικές χώρες και να τις φέρει σε αντίθεση μαζί τους.

Οι ΗΠΑ και το Ισραήλ που δεν είχαν κανένα συμφέρον για την δημιουργία ενός ισχυρού αραβικού κόσμου, προσπαθούσαν να εξαναγκάσουν την Λιβύη με την αναρχία και το χάος να γονατίσει. Γι αυτούς τους λόγους η διαμάχη μεταξύ Κανταφι και Δύσης ήταν στο αποκορύφωμα της εκείνους τους καιρούς, και οι φανατικοί υποστηρικτές του έβλεπαν όσους προέρχονταν εκ δυσμών, σαν εχθρούς του ηγέτη τους και τους συμπεριφέρονταν εχθρικά. Αυτό συνέβαινε και για όσους Λιβυους δεν δήλωναν αγάπη, σεβασμό και υποταγή στον εθνικό ηγέτη.

Υπό αυτές τις συνθήκες που γνωρίζαμε όλοι στο πλοίο ότι επικρατούσαν και κυριαρχούσαν σ αυτή τη χώρα, είχαμε λάβει διαταγές από τον καπετάνιο να είμαστε προσεχτικοί στη συμπεριφορά μας, ενώ μεγάλη ανησυχία μας βασάνιζε για την τύχη των συναδέλφων μας φοβούμενοι για την τύχη τους. Θα τους περιέθαιπαν και θα τους φρόντιζαν, ή θα τους άφηναν αβοήθητους σαν σκυλιά στην αρρώστια τους και στο ψυχορράγημα τους.

Με αυτές τις ανυσηχες σκέψεις και κουνώντας αδιάκοπα την βεντάλια μου κάνοντας αέρα στο πρόσωπο

μου, στάθηκα σε μια βιτρίνα που πουλούσε ωρολόγια μάρκας Ρόλλεξ και άρχισα να περιεργάζομαι τις μικρές ταπελλίτσες που πάνω αναγράφονταν οι τιμές πώλησης, προσπαθώντας και καταφέροντας έτσι να διώξω τις δυσάρεστες σκέψεις που είχαν φωλιάσει στο μυαλό μου. Οι τιμές ήταν αστρονομικές, αλλά δεν ήταν άδικες, αφού ήταν χρυσά ρολόγια και μάρκα πολυτελείας περιζήτητα σε όλο τον κόσμο.

Ήταν νέος, λεπτός, ψηλός και όμορφος. Φορούσε μια άσπρη κάτασπρη από καθαριότητα κελεμπία και οι κινήσεις του είχαν αέρα εξουσίας. Φάνηκε από απέναντι και περπατούσε αγέρωχα εκπέμποντας αυταρχικότητα και ανωτερότητα, ενώ το γενικό του παρουσιαστικό δημιουργούσε δέος και θύμιζε πρίγκιπα ανατολίτικου παραμυθιού.

Οι λίγοι διαβάτες στο δρόμο καθώς και εγώ, τον κοιτάξαμε με περιέργεια, αφού η δείξη του προκαλούσε ενδιαφέρον. Προχώρησε και στάθηκε στην διπλανή μου βιτρίνα και γνέφοντας μου με μιαν σχεδόν αδιόρατη κίνηση του κεφαλιού έναν ανεπαίσθητο χαιρετισμό.

Του αντιγύρισα το χαιρετισμό κουνώντας και εγώ το κεφάλι μου, και τη στιγμή που το βλέμμα μου έφευγε από αυτόν, η ματιά μου έπιασε λίγο μακρύτερα στον πεζόδρομο έναν Άραβα με μικρό κορμί που φορούσε μια ξεθωριασμένη κελεμπία και είχε το πρόσωπο τυλιγμένο σε ένα τουρμπάνι που είχε πάνω στην κεφαλή, ενώ βάδιζε γρήγορα προς τη μεριά μου με ένα

τρόπο που μου κίνησε την περιέργεια. Ίσως μου παρακίνησε το ενδιαφέρον το σκληρό του βλέμμα που κοίταζε έντονα τον διπλανό μου άνθρωπο στη διπλανή μου βοτρίνα, ή ήταν κάποιο κακό προαίσθημα μου. Έδειχνε να κατευθύνεται ίσια πάνω του, και χωρίς ιδιαίτερο λόγο, απλά και μόνο από τη σκληρή ματιά του μάλλον, διαισθάνθηκα το κακό που προμηνυώταν. Είχε στο δεξί του χέρι μια τεράστια τσοπάνικη μαγκούρα που κρατούσε σφικτά και που η άκρη της σχημάτιζε ένα θεόρατο ρόπαλο από σκληρό ρόζο. Ήταν ολοφάνερη η αντίθεση στα μεγέθη, μια τεράστια σε μέγεθος μαγκούρα, και μια μικρή ανθρώπινη φιγούρα μέσα σε μια άσπρη λερωμένη κελεμπία σαν άδειο σακί με ξυπόλυτα πόδια και μάτια που πετούσαν σπίθες. Ήταν μάτια ίδια αγριμιού αγριεμένου γεμάτα αποφασιστικότητα και σκληράδα, που όσο πλησίαζε τα έβλεπα καθαρότερα, μάτια σκοτεινά κόκκινα και αιμοβόρα ίδια δαιμονικά, γεμάτα μίσος και ήταν στραμμένα κολλημένα στον άνθρωπο που έδειχνε να στέκει μεγαλόπρεπος και φανταχτερός μπροστά στη βιτρίνα με τα ρόλλεξ.

Ήμουν σίγουρος ότι ο νεαρός μπροστά μου, κάτι θα πάθαινε. Σκέφτηκα να του βάλω μια φωνή να τον προειδοποιήσω, μου ηρθαν όμως στο νου οι οδηγίες του καπετάνιου να μην μπλέκουμε σε ξένες υποθέσεις και να μην προκαλούμε σ αυτή τη χώρα.

Με γοργό περπάτημα έφτασε στα ίσα που στεκόταν και σταματώντας απότομα από πίσω του, με μια γρήγορη κίνηση σήκωσε ψηλά τη μαγκούρα. Με την από-

τομη κίνηση, του έφυγε το τσεμπέρι και φανερώθηκε το πρόσωπο του, ένα νεανικό αμούστακο αλλά καθόλου αθώο πρόσωπο, αφού η σκληράδα, του ρυτίδιαζε την όψη κάνοντας τον να φαίνεται αδυσώπητο σκυλί έτοιμο να ορμήσει.

Πριν ο άλλος προλάβει να διαισθανθεί την παρουσία του ώστε να αντιδράσει, με περισσή δύναμη κατέβασε το χοντρό ραβδί ίσα στη κεφαλή του, που σαν να τον χτύπησε κεραυνός, σωριάστηκε κατάχαμα άψυχος, χωρίς να προλάβει να σπαρταρήσει. Το κεφάλι του έγινε λιώμα, μυαλά και αίματα γέμισαν τον τόπο, και εγώ ένιωσα πολύ τυχερός, που δεν έπεσαν πάνω μου.

Ύστερα παίρνοντας το ραβδί στο ένα του χέρι, με το άλλο πήρε το τσεμπέρι και με τα μάτια του γυρισμένα πάνω μου, το τύλιξε γύρω στο πρόσωπο και με προσπέρασε με γρήγορο βάδισμα και χάθηκε κατά τη μεριά του λιμανιού.

Οι άλλοι άνθρωποι που περιδιάβαιναν στον ίδιο δρόμο και πήγαιναν πάνω κάτω, δεν έδειξαν να έχουν δώσει σημασία στο όλο συμβάν. Κανείς δεν έδειχνε να ενοχλείται, κανείς δεν έσκυψε πάνω στο άψυχο κορμί να δει αν είχε ζωή ή αν χρειαζόταν βοήθεια. Όπως που να μην συνέβηκε τίποτα, ή όπως να ήταν κάτι συνηθισμένο και καθημερινό, όπως κάποιος να πέταγε μια σακούλα σκουπίδια και δεν ήθελε να τη μαζέψει κανείς, αφού σε λίγο ίσως να περνούσε το σκουπιδιάρικο να καθαρίσει.

Σαστισμένος στάθηκα λίγη ώρα να κοιτάζω την άσπρη κελεμπία του πεθαμένου που με γρήγορο ρυθμό

κοκκίνιζε από το χυμένο αίμα κάτω στο δρόμο, και δεν ήξερα αν περισσότερο φοβήθηκα ή ξαφνιαστήκα από το όλο περιστατικό. Θυμάμαι μόνο ότι αποφάσισα να γυρίσω στο πλοίο, να κρυφτώ στο καβούκι μου και στην ασφάλεια μου, γιατί έβλεπα ότι η χώρα της Λιβύης δεν ήταν μια χώρα φιλική και ασφαλής όπως είχα διαβάσει σε ένα περιοδικό.

Με γοργό βήμα σχεδόν τροχάδην, πήρα το γυρισμό κοιτάζοντας δεξιά κι αριστερά έτοιμος να αμυνθώ αν μου ορμούσε ο δολοφόνος, αφού ήξερε ότι είδα το πρόσωπο του. Με σκέψεις ανήσυχες και τη φαντασία μου να οργιάζει και να πλάθει σενάρια για κάποια τυχών επίθεση του, ήμουν έτοιμος αν χρειαζόταν να παλέψω για τη ζωή μου με γυμνά χέρια.

Τελείωσα τη διαδρομή σε λίγη ώρα που μου φάνηκε αιώνας, και φτάνοντας στο μώλο που ήταν δεμένο το πλοίο, ανέβηκα τη σκάλα πατώντας δυο δυο τα σκαλιά, και αφού πάτησα στην κουβέρτα, γύρισα και κατόπτευσα όλο το λιμάνι και τον παραπέρα δρόμο. Δεν είδα τίποτα, ο νεαρός ανθρωπάκος δεν φαινόταν πουθενά.

Ένωσα ανακούφιση, και είπα μέσα μου ότι αυτά συμβαίνουν σε μια χώρα δικτατορική όπου οι νόμοι δεν ισχύουν το ίδιο για όλους τους ανθρώπους. Σκέφτηκα ότι ίσως το θύμα να ήταν κάποιος αντιστασιακός, και ο θύτης κάποιος μυστικός αστυνομικός του καθεστώτος που κυβερνούσε τη χώρα. Δεν παραξενεύτηκα, σχεδόν ήμουν σίγουρος ότι έτσι είχαν τα πράγματα, αφού πριν λίγους μήνες είδα παρόμοια περιστατικά

να συμβαίνουν και στην Ελλάδα που κυβερνιόταν από τη Χούντα του Ιωαννίδη ένα δικτατορικό καθεστώς το οποίο στις 25 Νοεμβρίου 1973 με επίσης πραξικοπηματικό τρόπο, διαδέχθηκε τη Χούντα των Συνταγματαρχών η οποία κυβερνούσε την Ελλάδα από το 1967. Ο ταξίαρχος Δημήτριος Ιωαννίδης, ένας δυσαρεστημένος αδιάλλακτος χουντικός, χρησιμοποίησε την εξέγερση του πολυτεχνείου ως πρόφαση για να αποκαταστήσει τη δημόσια τάξη, και με πρόσχημα ότι ο δικτάτορας Παπαδόπουλος παρεξέκλινε από τις Αρχές της Επανάστασης της 21ης Απριλίου, οργάνωσε πραξικόπημα με το οποίο ανέτρεψε την κυβέρνηση στις 25 Νοεμβρίου 1973.

Έτσι ξέροντας από πρώτο χέρι, αφού την παραμονή πριν μπάρκάρω στο πλοίο, έτυχε να εγκλωβιστώ στην Ομόνοια την κεντρική πλατεία των Αθηνών την αποφράδα εκείνη μέρα της εξέγερσης του πολυτεχνείου, και είδα σε αυτή την πλατεία τους εν ψυχρώ πολυβολισμούς του πλήθους των φοιτητών που διαδήλωναν για ελευθερία και δημοκρατία, είδα σε όλες τις διαστάσεις την άγρια συμπεριφορά των χουντικών στρατιωτικών ενάντια στον ελληνικό λαό.

Ίσως αυτή μου η πρόσφατη εμπειρία να ήταν η αιτία που θεώρησα σαν φυσικό γεγονός το επεισόδιο, αφού και σ αυτή τη χώρα κυβερνούσε μια επίσης στρατιωτική χούντα. Και εδώ, ένας Λίβνος στρατιωτικός, ο Μουαμάρ Καντάφι ένας πραξικοπηματίας και επαναστάτης, το 1969 με μια μικρή ομάδα από αξιωματικούς του στρατού υπό την ηγεσία του έκανε πραξικό-

πημα και ανέτρεψε τον βασιλιά Ίντρις ενώ παραθέριζε στην Ελλάδα.

Σκέφτηκα ότι τις μη δημοκρατικές χώρες, κάποιος θα έπρεπε να τις αποφεύγει.

Με αυτές τις σκέψεις γύρισα και προχώρησα προς το μικρό κουζινακι του πλοίου να φτιάξω ένα καφέ πικρό, το ίδιο πικρό με το προ ολίγων λεπτών περιστατικό που συνέβηκε και ήμουν αυτόπτης μάρτυς, ένα επεισόδιο τραγικό κατά το οποίο ένας ανύποπτος άνθρωπος έπεσε νεκρός, σκοτωμένος, δολοφονημένος, μάλλον για πολιτικούς λόγους.

ΣΤΗ ΛΙΒΥΗ, Ο ΛΑΘΡΕΠΙΒΑΤΗΣ

Κόντευε η ώρα της βάρδιας μου και καθόμουν στο μικρό κουζίνακι του πλοίου περιμένοντας τα λίγα λεπτά που απέμειναν να σηκωθώ και να κατεβώ τις σκάλες του μηχανοστασίου. Εκείνη την ώρα άνοιξε η πόρτα και μπήκε μέσα ο Α' Μηχανικός, -Ετοιμάσου Κυριάκο, είμαστε STAND -BY σε λίγο ξεκινάμε, φεύγουμε απ αυτό τον καταραμένο τόπο, μου είπε.

Τον ρώτησα με αγωνία τι θα γίνει με τον Δεύτερο και το Δόκιμο που ήσαν άρρωστοι στο νοσοκομείο της Τρίπολης, και αυτός μου απάντησε με έκφραση στεναχώριας στο πρόσωπο, ότι δυστυχώς καμία ενημέρωση δεν είχαμε από τις Λιβυκές τελωνειακός αρχές. Θα ξεκινούσαμε για την πατρίδα, με ελπίδα όταν θα γιατρεύονταν να τους έστελναν με αεροπλάνο στην Αθήνα.

Στεναχωρημένος και εγώ για τα κακά μαντάτα αφού γνώριζα την κακοπιστία και την κακοδαιμονία που διέκρινε τη συμπεριφορά των Λιβυκών αρχών εναντίον εμάς των Δυτικών Χριστιανών, σκέφτηκα ότι μπο-

ρούσε να συνέβαινε το χειρότερο, ίσως οι συνάδελφοι μου να εξαφανίζονταν και να χάνονταν για πάντα όπως και τόσοι άλλοι σ αυτή τη χώρα.

Σηκώθηκα με σφιγμένη την καρδιά και κατεβηκα στο μηχανοστάσιο. Εκεί βρήκα τον τρίτο μηχανικό, και μαζί κάναμε ένα τελευταίο έλεγχο στη μηχανή καθώς και στα βοηθητικά μηχανήματα.

Ξεκινήσαμε την αντλία για να φορτώσουμε θαλάσσερμα, δηλαδή να γεμίσουμε τις δεξαμενές έρματος σαβούρα θαλασσινού νερού με σκοπό να αυξήσουμε το βάρος του πλοίου για να βυθιστεί και να πατήσει περισσότερο στο νερό. Ο ερματισμος ή σαβούρωμα γίνεται όταν το πλοίο ταξιδεύει χωρίς φορτίο με σκοπό να βαρύνει ώστε η έλικα και το πηδάλιο να αποδίδουν καλύτερα.

Σαβουρώσαμε λοιπόν, δηλαδή γεμίσαμε με θαλασσινό νερό τα βοηθητικά τάνγκια ώστε το πλοίο ταυτόχρονα με την καλύτερη πλευύση να μπορεί να έχει το απαιτούμενο βύθισμα στη θάλασσα για να μην παλαντζάρει όταν θα αποπλέαμε, καθώς πλέον είχε ξεφορτώσει και αδειάσει από φορτίο.

Σε λίγο κατέβητε και ο Α' Μηχανικός, και την ίδια στιγμή λάβαμε διαταγή από τον καπετανιο να ετοιμαστούμε. Ξεκινήσαμε τη μηχανή, και σε λίγο όταν η λάντζα που τραβούσε το πλοίο το ξεκόλλησε από το ντόκο, με οδηγίες από τη Γέφυρα δώσαμε στροφές και σιγά – σιγά μια μπρος, μια πίσω, βγήκαμε στα ανοιχτά. Σταματήσαμε για να φύγει ο πιλότος από το

πλοίο, και συνεχίσαμε με full speed με πρόσω την πατρίδα.

Η μηχανή δούλευε σαν ρολόι, η θάλασσα είχε ημερέψει και τα ρεύματα είχαν καταλαγιάσει, έτσι το πλοίο έσχιζε τα γαλήνια νερά χωρίς κόπο και δυσκολία.

Ο Α' μηχανικός έμεινε για λίγο κάτω στη μηχανή και αφού μας ορμήνεψε όπως πάντα να έχουμε τα μάτια μας ανοιχτά, πιάσαμε για λίγο την κουβέντα και μάθαμε ότι πηγαίναμε στο Νοβορωσίτσι της Ρωσίας να φορτώσουμε ξυλεία. Από εκεί θα επιστρέφαμε στη Ελλάδα για να παραδώσουμε το φορτίο σε διάφορα νησιά.

Σκέφτηκα αμέσως ότι θα ήταν ένα από τα ωραιότερα μου ταξίδια καθώς θα περνούσαμε το Βόσπορο τον στενό πορθμό που χωρίζει την Ευρωπαϊκή Τουρκία από την Ασιατική συνδέοντας τη θάλασσα του Μαρμαρά με τον Εύξεινο Πόντο. Εύξεινος Πόντος είναι όνομα που προήρθε κατ ευφημισμό αντικαθιστώντας τον πρότερο όρο Άξεινος Πόντος που δηλεί αφιλόξενη θάλασσα, μια λαϊκή ετυμολογία παραφθορά της Φρυγικής λέξης αξάινας που σημαίνει σκοτεινός, μαύρος, εξ ου και η ύστερη επωνυμία «Μαύρη Θάλασσα» καθώς τα νερά εκεί είναι σε χρώμα ασυνήθιστα σκοτεινότερα και μαύρα σε σύγκριση με αυτά της Μεσογείου.

Το όνομα Βόσπορος σημαίνει πέρασμα βοδιού, δηλαδή βούς και πόρος, και προέρχεται από τον Ελληνικό μύ-

θο της Ιούς και του ταξιδιού της μετά τη μετατροπή της σε βόδι από το Δία για την προστασία της. Λέγεται ακόμα στη μυθολογία ότι εκεί ευρίσκονταν οι συμπληγάδες πέτρες που συνέτριβαν κάθε πλοίο που προσπαθούσε να διαβεί το Βόσπορο, έως ότου ο Ιάσωνας τις πέρασε και από τότες οι βράχοι σταθεροποιήθηκαν. Η ομορφιά και η στρατηγική σπουδαιότητα των στενών αυτών, οδήγησαν τον Ρωμαίο Αυτοκράτορα Κωνσταντίνο να ιδρύσει εκεί τη Κωνσταντινούπολη. Για πάντα η περιοχή του Βοσπόρου ήταν και είναι ονομαστή για την ομορφιά της, με τα ατελείωτα όμορφα παράλια που στον κόσμο ομορφότερα δεν υπάρχουν.

Θα περνούσαμε λοιπόν την μυθική Μαύρη θάλασσα που κανείς Αρχαίος θεός δεν μπόρεσε να ημερέψει, και θα καταλήγαμε στο Νοβορωσίσκ, όπου εκεί μας περίμεναν κοπέλες στημένες στο λιμάνι με μαντήλια και δώρα στα χέρια να μας καλωσορίσουν. Και ύστερα τανά πάλι το πέρασμα από τον Ευξεινο πόντο, τη θάλασσα και τα στενά του Μαρμαρά. Και κατώπιν μπροστά μας θα απλωνόταν το Αρχιπέλαγος ή Αιγαίο πέλαγος, δηλαδή το πρώτο πέλαγος κοιτίδα αρχαίου Αιγαιακού πολιτισμού που σύμφωνα με τη μυθολογία το όνομά του προήρθε από τον Αιγαία βασιλιά της Αθήνας και πατέρα του Θησέα ο οποίος έπεσε και πνίγηκε στα νερά του πελάγους όταν ο πολυαγαπημένος γιός του στην επιστροφή μετά που σκότωσε τον Μινώταυρο, ξέχασε να κατεβάσει τα μαύρα πανιά και

να ανεβάσει τα άσπρα εις ένδειξη της νίκης του καθώς είχαν συμφωνήσει πριν την αναχώρηση του για τη δύσκολη αποστολή.

Και τέλος τα νησιά σπαρμένα μέσα στα καταγάλανα νερά των Κυκλάδων ένα κυκλικό σύμπλεγμα, δύο παράλληλες ευθείες που το όνομα τους δόθηκε εξαιτίας της κυκλικής τους διάταξης γύρω από την ιερή νήσο γενέτειρα της θεάς Άρτεμης Δήλο. Ένα σύμπλεγμα βράχων και νησίδων με μακραίωνη ιστορία, ένα δημιούργημα του Ποσειδώνα που καθώς λέει ο μύθος, ο Θεός της θάλασσας μεταμόρφωσε τις Νύμφες Κυκλάδες σε νησίδες όταν αυτές προκάλεσαν την οργή του. Ένα σύμπλεγμα με λιτή και απέριττη ομορφιά των τοπίων που με τα απόλυτα ελληνικά χρώματα, το λευκό των οικισμών και το γαλάζιο του Αιγαίου να κυριαρχούν και να δημιουργούν πανέμορφα τοπία της φύσης, καθώς οι θεοί αποφάσισαν και τα έντυσαν με αξεπέραστη γοητεία δίνοντας τους μια ιδιαίτερη φυσιογνωμία και παγκόσμια φήμη.

Οι μηχανικοί στα βαπόρια είναι υπεύθυνοι για τη συντήρηση και την καλή λειτουργία των μηχανών του πλοίου.

Εργάζονται κυρίως στο μηχανοστάσιο και ελέγχουν την καλή λειτουργία της μηχανής και των άλλων μηχανημάτων όπως ηλεκτρογεννήτριες και άλλα βοηθητικά μηχανήματα. Ο γενικός έλεγχος γίνεται κυρίως μέσω της κονσόλας ελέγχου, και με την βοήθεια του

προσωπικού της μηχανής εκτελούνται οι εργασίες συντήρησης και επιδιόρθωσης ώστε το πλοίο να συνεχίζει τη λειτουργία του χωρίς προβλήματα.

Το επάγγελμα του μηχανικού πλοίων, είναι δύσκολο και σκληρό. Συνοδεύεται από πολλές ευθύνες και απαιτεί χειρωνακτικές εργασίες, ορθοστασία και νυχτερινές βάρδιες. Η εργασία γίνεται σε συνεργασία με άλλους εργαζόμενους διαφόρων εθνικοτήτων με διαφορετικές συνήθειες και έθιμα καθώς οι πλοιοκτήτες τους προτιμούν ένεκα χαμηλού κόστους εργασίας, γεγονός που δημιουργεί προβλήματα στη καθημερινή διαβίωση, καθώς η συνεργασία και η ομαδική δουλειά είναι απαραίτητη στον περιορισμένο χώρο του πλοίου. Οι συνθήκες εργασίας της δουλειάς είναι ιδιαίτερα δύσκολες και ανθυγιεινές, περιλαμβάνει επίσης όλες τις δυσκολίες και τα προβλήματα που συνεπάγεται η ζωή του ναυτικού και τους επιπλέον κινδύνους ατυχήματος που εγκυμονεί η απασχόλησή του στο χώρο του μηχανοστασίου. Είναι ένα επάγγελμα που αφορά ανθρώπους που αγαπούν τη θάλασσα και τα ταξίδια, και διαθέτουν ιδιαίτερες δεξιότητες στις μηχανές, απαιτεί υπευθυνότητα και ιδιαίτερη προσοχή καθώς από τις ενέργειες του μηχανικού εξασφαλίζεται ο σωστός και ασφαλής πλους του πλοίου μέσα στη θάλασσα. Η εξυπνάδα και οι μεγάλες ικανότητες που πρέπει να έχουν οι μηχανικοί είναι απαραίτητες ώστε να εκτελούν με ακρίβεια υπολογισμούς κατανάλωσης και προμήθειας καυσίμων, λιπαντικών και άλλων ανταλλακτικών. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια της δουλειάς τους

οι τρίτοι και οι δόκιμοι μηχανικοί κάθε τέσσερις ώρες που διαρκεί η βάρδια τους, προβαίνουν σε έλεγχο και ακριβή καταμέτρηση της ποσότητας που περιέχουν οι δεξαμενές αποθήκευσης αυτών των υλών. Τσεκάρουν τους μετρητές αν λειτουργούν σωστά, πόσο δείχνουν, ελέγχουν τις αντλίες υγιεινής και υδροδότησης, τους συμπιεστές αέρος και τις μπουκαλες αποθήκευσης με τους αυτόματους μηχανισμούς τους, ελέγχουν δηλαδή όλα τα μηχανήματα ώστε να αποδίδουν πλήρεις υπηρεσίες για να υπάρχουν οι απαραίτητες διευκολύνσεις για καλή διαβίωση του πληρώματος.

Η βάρδια μου ήταν 12-4 το μεσημέρι και 12-4 τα μεσάνυχτα. Είχε νυχτώσει, δεν είχα πάει για ύπνο, καθόμουν στη καμπίνα μου με το κασετόφωνο να παίζει μουσική περιμένοντας να έρθει η ώρα να σκαντζάρω τον συνάδελφο μου. Άκουγα θυμάμαι, από το δίσκο του Μητροπάνου «Τα Κίθουρα ποτέ δεν θα τα βρούμε», ένα τραγούδι που μόλις είχε κυκλοφορήσει. Ήταν πολύ ωραίο τραγούδι, αλλά εκείνη τη νύχτα η πρώτη αφού είχαμε αποπλευσει από τη Λιβύη, δεν έδινε προσοχή στη μουσική, γιατί η σκέψη μου ήταν δοσμένη στο περιστατικό που συνέβηκε μπροστά μου στην αγορά της Τρίπολης, της δολοφονίας ενός ανύποπτου Λίβου από έναν άλλο ομόθρησκο του. Όσο και να ήθελα να ξεχάσω το άσχημο συμβάν, μου ήταν αδύνατο αφού ήταν πολύ πρόσφατο το γεγονός.

Έβαλα τη φόρμα της δουλειάς και ξεκίνησα για το μηχανοστάσιο ενώ στο νου μου ήταν χαραγμένο όπως

να ήταν μπροστά μου το σκοτεινό και αποφασιστικό σκληρό βλέμμα του δολοφόνου με το μίσος που του αλλοίωνε τα χαρακτηριστικά δίνοντας στη μορφή του όψη τρομακτική και άγρια. Ήταν εικόνες που δεν τις ήθελα στη σκέψη μου, γι αυτό θέλοντας να τις διώξω, κούνησα με δύναμη το κεφάλι δεξιά και αριστερά, αλλά χωρίς αποτέλεσμα. Ήξερα με τον καιρό αυτές τις σκέψεις θα τις είχα μόνο σαν ανάμνηση, τώρα όμως μου τριβέλιζαν το νου και δεν έφευγαν από το μυαλό μου.

Κατεβηκα τις ψηλές σκάλες και σταθηκα μπροστά στο ταμπλώ, στην κονσόλα ελέγχου και λειτουργίας του μηχανοστασίου, που πάνω ήταν όλα τα όργανα ένδειξης και καταμέτρησης όπως πιεσόμετρα, θερμομέτρα, στάθμης νερού, καυσίμων, παρατηρώντας τα ένα ένα, θέλοντας να δω αν όλα ήταν καλά. Τα βρήκα όλα καλά, ενώ ταυτόχρονα άκουσα πίσω μου τον τρίτο μηχανικό να μου λέει,

-όλα καλά.

Γύρισα και είδα να ανεβαίνουν από τη σκάλα που οδηγούσε στο κάτω DECK τον τρίτο με το δόκιμο μηχανικό της βάρδιας που τέλειωνε. Αφού είπαμε λίγες κουβέντες, κατέβηκε δίπλα μας και ο άλλος τρίτος, αυτός με τον οποίο θα έβγαζα παρέα την επόμενη βάρδια.

Παραλάβαμε υπογράφοντας στο ημερολόγιο μηχανής, και μείναμε μόνοι μας. Ο τρίτος ήταν ένας συμπαθής άνθρωπος που του άρεσε να λέει πολλά ανέκδοτα. Είχαμε ένα καυγά γιατί γινόταν βαρετός, αλλά

αυτός απτόητος δεν σταματούσε, πολλές φορές γινόταν ενοχλητικός, και εγώ με πρόσχημα ότι πήγαινα για έλεγχο των βοηθητικών μηχανημάτων στο κάτω DECK, μ αυτό τον τρόπο εύρισκα την υσηχια μου.

Και αυτή τη φορά πριν του δοθεί η ευκαιρία και αρχινήσει, ενώ έλεγε την κονσόλα του κοντρόλ, εγώ πήρα ένα γαντζόκλειδο και κατέβηκα κάτω να τσεκάρω τις σεντίνες.

Ξεκίνησα να ελέγχω τα πάντα χωρίς βιασύνη, είχα μπροστά μου τέσσερις ολόκληρες ώρες βάρδιας να σκοτώσω, έτσι με προσοχή προέβαινα σε εξονυχιστικό έλεγχο, μετρώντας τα λεπτά που τα είχα εκατοντάδες φορές μετρημένα, για κάθε έλεγχο που έκανα.

Ήξερα ότι για να κάνω ένα πλήρη έλεγχο, χρειαζόμουν, σαρανταπέντε λεπτά. Χρειαζόμουν ακόμη δεκαπέντε λεπτά για να αδειάσω τις σεντινες, δηλαδή να ξεκινήσω την αντλία και να ρίξω τα απονερα στη θάλασσα, μετά ανέβαινα και έφτιαχνα δυο καφέδες ένα για μένα και ένα για τον τρίτο, εκείνη ήταν η ώρα που θέλοντας και μη, άκουγα το μονόλογο του που αρχή είχε, αλλά τελειωμό δεν είχε. Μπορεί να βαριόμουν τα ανέκδοτα του, αλλά παραδέχομαι ότι ήταν έξυπνα και με χιούμορ. Πέρασαν από τότες τριανταπέντε χρόνια περίπου, ακόμα θυμάμαι το όνομα του τον έλεγαν Μιχάλη, θυμάμαι ακόμα μια φορά που δεν τον άντεχα, μου είπε το εξής τάχα σύντομο αστείο που έμεινε χαραγμένο στη μνήμη μου μέχρι σήμερα,

-Μια φορά ήταν ένας, έφυγε και αυτός, και δεν έμεινε κανένας.

Ήταν ένα ανεκδιείητο πνευματώδες σύντομο αστείο που το χιούμορ του κάποιος για να το συλλάβει θα έπρεπε να διαθέτει επίσης λεπτό χιούμορ.

Ήταν χαράματα κοντά στις τέσσερις, σχεδόν οι τέσσερις ώρες της βάρδιας μου τελείωναν, και όπως κάθε φορά ξεκίνησα για ένα τελευταίο έλεγχο.

Κατεβηκα στο κάτω ντεκ το κάτω μέρος της μηχανής, και ξεκινώντας τον έλεγχο μου από τις σεντίνες, πλησίασα στην άκρια εκεί που τέλειωναν αφήνοντας ένα στενό κενό ανάμεσα σ αυτές και στο μπουλμε του πλοίου, ώστε να κοιτάξω κάτω στον πάτο, στα ύφαλα, για να δω αν είχε μαζέψει νερά. Με αυτό τον έλεγχο βλέπαμε αν ανέβαινε πολύ η στάθμη χωρίς λόγο, τότε θα σήμαινε ότι υπήρχε κάποια διαρροή.

Με τον όρο σεντίνες στην ναυτική ορολογία εννοούμε το μέρος εκείνο στο κατώτατο εσωτερικό τμήμα των υφάλων στο μηχανοστάσιο ενός πλοίου, όπου εκεί μαζεύονται όλα τα απόνερα, είναι δηλαδή ο υδροσυλλέκτης ή στην καθομιλουμένη ο υπόνομος τού πλοίου. Άναψα το φανάρι μου και έριξα τη δέσμη στο σκοτεινό άνοιγμα. Παρατήρησα τα απόνερα να αναταράσσουν, ενώ το πλοίο έπλεε σε μια απόλυτα γαληνεμένη θάλασσα χωρίς υπόγεια ρεύματα, κάτι που σήμαινε ότι μάλλον κάποια διαρροή ίσως να υπήρχε. Γεμάτος ανησυχία έσκυφα και σήκωσα το διπλανό καπάκι της σεντίνας για να ελέγξω τι συνέβαινε.

Αυτό που αντίκρισα ήταν κάτι που δεν θα μπορούσα να φανταστώ, που με ξάφνιασε, με ανησύχησε, με φόβισε, με έπιασε εξ απορόπτου.

Κάτω στα ύφανα, ανάμεσα στις σωληνώσεις του πλοίου και βουτηγμένη στα απονερα και στα λάδια ήταν κουρνιασμένη μια μικρή σκούρα ανθρώπινη φιγούρα που πέφτοντας η δέσμη του φωτός του φαναριού, αντίκρισα ένα πρόσωπο φοβισμένο με μάτια διεσταλμένα γεμάτα τρόμο, που αντικρίζοντας τα, ο στιγμιαίος φόβος μου εξανεμίστηκε, αφού κατάλαβα ότι ήταν κάποιος ακίνδυνος λαθρεπιβάτης.

Με το χέρι που βαστούσα το γαντζοκλειδο σηκωμένο και έτοιμο να το χρησιμοποιήσω αν χρειαζόταν, έσκυψα και τον παρατήρησα από πιο κοντά. Η έκπληξη μου μεγάλωσε όταν στο πρόσωπο του αναγνώρισα τον φονιά που σκότωσε εκείνον τον ανύποπτο πολίτη που έστεκε μπροστά στη βιτρίνα με τα ρόλλεξ στην πόλη της Τρίπολης.

-Γιατι είσαι εκεί,

του είπα με απειλητική φωνή, και αυτός με φόβο άνοιξε το στόμα και με σιγανή ξεψυχισμένη φωνή και επαναλαμβάνοντας την ίδια λέξη, μου έλεγε 'please help'.

Καταλαβαίνοντας ότι δεν είχα φόβο από αυτόν, και βλέποντας ότι μιλούσε αγγλικά, έκατσα στα γόνατα μου και έχοντας αυτόν από κάτω μου άρχισα να τον ανακρίνω και να τον ρωτώ.

Η μικρή ιστορία που μου είπε ήταν συγκλονιστική, με συγκίνησε και με έφερε σε δίλημμα τι να έκανα. Να

τον παρέδιδά στον καπετάνιο ως είχα υποχρέωση και αυτός ως όριζε ο νόμος να ειδοποιήσει όλα τα κοντινά λιμεναρχεία των χωρών περί του γεγονότος οπότε σίγουρα, εφ' όσον είμαστε ακόμα στα Λιβυκά ύδατα θα έσπευδαν οι αρχές να τον παραλάβουν με όλες τις συνέπειες, ή να σώπαινα και να γινόμεουν ένοχος απόκρυψης λαθροεπιβάτη.

Και μου διηγήθηκε την ιστορία του...

Η αδερφή του ήταν δώδεκα ετών και φοιτούσε στο γειτονικό σχολείο της γειτονιάς τους. Μια μέρα επισκέφτηκε το σχολείο ένας δήθεν επιθεωρητής της εκπαίδευσης, στην πραγματικότητα όμως, ένας μυστικός του Κανταφι. Τέτοιες περιπτώσεις όπως τη δική του υπήρχαν πολλές, όταν ο ηγέτης ήθελε μικρά κοριτσάκια για το κρεβάτι του, έστελνε τον άνθρωπο του και του τα έφερνε.

Πήρε την αδερφή του με το ζόρι ενώ αυτή έκλαιγε και χτυπιωταν, και έφυγαν μακριά. Τα ίχνη της χάθηκαν, όσο κι αν πάσκιζε ο αδερφός και οι γονείς της, δεν κατάφεραν να την βρουν.

Όταν πέρασε καιρός, σταμάτησε ένα τζιπ έξω από το σπίτι τους, και κατέβασε την μικρή του αδερφή. Όλοι με χαρά έτρεξαν κοντά της, αλλά την είδαν αλλαγμένη, ήταν αγέλαστη, μαραζωμένη, θλιμμένη και αμίλητη.

Όλοι ήξεραν τι είχε συμβεί, ήταν ένα άλγος, υπέστηκε μια ατίμωση της πρωσοπικότητας της που της άφησε μια βαθιά ψυχική πληγή και που θα κουβαλούσε βά-

ρος σε όλη την υπόλοιπη ζωή της. Όμως αυτοί ήταν η οικογένεια της, ήλπιζαν με τον καιρό και με την αγάπη τους να την βοηθήσουν να το ξεπεράσει και να συνέλθει.

Όπως τους είπε τα γεγονότα, υπέστη πολλούς βιασμούς, εξευτελισμούς και ξυλοδαρμούς από τον Καντάφι, ο οποίος ήταν βιτσιόζος και σαδιστής, που απολάμβανε τις αποτρόπαιες του πράξεις σε κορίτσια και αγόρια που είχε στο προσωπικό του χαρέμι. Και όταν την βαρέθηκε, την έδωσε στον υπασπιστή του, αυτόν που την είχε πάρει από το σχολείο, που και αυτός όταν τη βαρέθηκε την έστειλε στο σπίτι της...

Ύστερα από λίγες μέρες ο καλός αδερφός την βρήκε κρεμασμένη από ένα βολίκι του σπιτιού τους. Δεν άντεξε την ντροπή και αυτοκτόνησε. Μαυρίλα πλάκωσε το σπίτι τους, μαυρίλα και τις καρδιές τους. Ο αδερφός που την είχε μονάκριβη αδερφή, ορκίστηκε να πάρει εκδίκηση, και αφού την έθαψε σκέφτηκε τον τρόπο δράσης που θα ενεργούσε. Ήξερε ότι τον δικτάτορα Καντάφι και πρώτο υπαίτιο δεν μπορούσε να τον πλησιάσει, έτσι πήρε απόφαση να σκοτώσει το τσιράκι του, τον εξ ίσου άρπαγμα, κλέφτη και βιαστή μικρών κοριτσιών.

Του έστησε καρτέρι πολλές μέρες, ώσπου βρήκε την ευκαιρία όταν στεκόταν μόνος του έξω από τη βιτρίνα με τα ρόλλεξ και τον σκότωσε...

Όλα αυτά που μου μου διηγήθηκε με έπεισαν και με έκαναν να τον συμπαθήσω, γιατί σκέφτηκα αν το αυ-

τό συνέβαινε και σε μένα, το ίδιο θα έκανα ή και περισσότερα. Έτσι χωρίς δεύτερη σκέψη αποφάσισα να μην τον μαρτυρήσω, να τον αφήσω στην κρυψώνα του ώσπου να πιάσουμε λιμάνι και να μπορέσει να διαφύγει. Ακόμα θα τον βοηθούσα, θα του έδιδα φαγητό και χρήματα αν χρειαζόταν.

Του είπα όλα αυτά, και τον άφησα καθησυχασμένο στην κρυψώνα του και ανέβηκα στο ντέκ όπου παρόδωσα βάρδια στον συνάδελφο μου και σχόλασα...

Στην επόμενη μου βάρδια κατεβηκα στις σεντινες και του φώναξα. Δεν πήρα όμως απάντηση, έσκυψα κάτω στις σεντινες, αλλά είχε εξαφανιστεί. Δεν παραξενεύτηκα, σίγουρα άλλαξε κρυψώνα για να προφυλαχτεί αν τυχόν άλλαζα γνώμη και τον μαρτυρούσα. Ήξερα το πλοίο είχε καλές κρύπτες, μπορούσε να κρυφτεί και να μην τον αντιληφθει κανείς. Φαγητό μπορούσε να βρει στο μικρό κουζίνακι που πάντα μέσα στο ψυγείο υπήρχαν διάφορες τροφές, φτάνει να κινιόταν με προσοχή και σε ώρες αργές όταν το πλήρωμα κοιμόταν.

ΣΤΗ ΛΙΒΥΗ, ΕΝΑΣ ΑΠΡΟΣΜΕΝΟΣ ΣΩΤΗΡΑΣ

Η οδός Τρούμπας στον Πειραιά ήταν μια κακόφημη συνοικία όπου εκεί καθώς και στις παρόδους της ήταν συγκεντρωμένοι οίκοι ανοχής και καμπαρέ.

Τα χρόνια από το 1950 έως το 1967 υπήρχαν περισσότερα από 100 σπίτια με κόκκινα φώτα και πολλά καμπαρέ με όλων των ειδών υπηρεσίες, καθώς και καφενεία τεκέδες, ενώ οι άνθρωποι που συνήθιζαν να κυκλοφορούν εκεί οι περισσότεροι ήταν επικίνδυνοι. Η ζωή στην περιοχή επίσης ήταν επικίνδυνη καθώς συμμορίες και ληστές παραφύλαγαν σε στενά δρομά-

κια και καιροφυλακτούσαν, ενώ το ξεκαθάρισμα λογαριασμών και οι φόνοι ανάμεσα στις φατρίες, στους προστάτες και στους προαγωγούς ήταν καθημερινό φαινόμενο. Το 1967 η στρατιωτική χούντα που κυβερνούσε τη χώρα έκλεισε τα περισσότερα νυχτερινά κέντρα και καταγώγια, άλλαξε ακόμα το όνομα της οδού από Τρούμπα σε Νοταρά θέλοντας να δώσει ανάπτυξη στην περιοχή του λιμανιού, αφού αυτή η κακόφημη οδός ήταν η επόμενη παράλληλη της ακτής Μιαούλη όπου στα κτίρια της άρχισαν να εγκαθίστανται διάφορες ναυτιλιακές εταιρείες.

Όμως και στην περίοδο της δεκαετίας του 1970 έως 1980, η οδός Νοταρά και τα γύρω στενά είχαν αναβιώσει ξανά, με τα καμπαρέ να διαλαλούν την προμαρτία τους μέσω γυμνών φωτογραφιών κοριτσιών που ήταν αναρτημένες στες βιτρίνες, ενώ στα στενά σοκάκια και στές πλατέες ενέδρευαν πάλιν κλέφτες, ενώ ομοφυλόφιλοι και τραβεστί έστησαν στέκια δικά τους ψάχνοντας και ψωνίζοντας πελάτες.

Στην κάθετη οδό επί της παλιάς Τρούμπας και της ακτής Μιαούλη υπήρχαν δυο κινηματογράφοι που από τις πρωινές ώρες και μέχρι τις αργές νυχτερινές, έπαιζαν παραστάσεις ταινιών έργων πορνό. Ήταν τα πρώτα χρόνια που επιτράπηκε ελεύθερα η προβολή τους μετά την πτώση της Χούντας, και όλοι οι χασομέρηδες του λιμανιού και των γύρω περιοχών από το Χατζηκυριάκο και τη Δραπετσώνα μέχρι το Πασαλιμάνι, συνωστίζονταν μέσα σ αυτούς τους κινηματογράφους, ενώ οι καθώς πρέπει ομοφυλόφιλοι ντυμένοι με ρε-

πούμπλικες ήταν ταχτικοί θαμώνες ελπίζοντας μέσα στο σκοτάδι κατά τη διάρκεια των παραστάσεων όταν η λίμπιντος των θεατών ήταν ανεβασμένη, να ψώνιζαν ευκολότερα πελάτες.

Δίπλα από τους κινηματογράφους ήταν το καφενείο «η Βοσκοπούλλα», ένα μέρος που συχνάζαν Κύπριοι ναυτικοί. Σ αυτό το μέρος όποτε ξεμπαρκάριζα συνήθισα να πηγαίνω, εκεί πάντα εύρισκε κάποιιο γνωστό από την Κύπρο, επίσης εκεί μάθαινα τα νέα της χιλιουτυραννησμένης μου πατρίδας που μετά τον πόλεμο και την εισβολή της Τουρκίας το 1974, πολλοί γνωστοί μου καταγράφηκαν ως θύματα, αγνοούμενοι και αιχμάλωτοι του πολέμου.

Μια μέρα που ευρισκόμουν στην ακτή Μιαούλη πέρασε η ώρα και σουρουπώσε, όταν αποφάσισα να φύγω. Είχα ξεμπαρκάρει από το πλοίο "SAN DENIS" και κατέβηκα στα ναυτιλιακά γραφεία της ιδιοκτήτριας εταιρείας Fraggistas για να εξοφληθώ. Εκείνη τη μέρα στη τσέπη μου είχα αρκετά λεφτά, αφού ήταν η πληρωμή μου σχεδόν ολόκληρη για εφτά μήνες κατά τους οποίους δούλεψα ως δόκιμος μηχανικός στο πλοίο.

Εκείνη τη μέρα μπήκα πρώτα στο καφενείο της Βοσκοπούλλας, και ύστερα σ έναν από τους δυο κινηματογράφους και παρακολούθησα δυο συνεχόμενες ταινίες, η μια ήταν πορνό και η άλλη καράτε, ήταν εκείνη μια εποχή που οι κινηματογραφικές ταινίες καράτε και πορνό ήταν πολύ της μόδας.

Έτσι πέρασε η ώρα, όταν βγήκα στο δρόμο είχε σουρουπώσει για καλά. Πεζός προχώρησα για να ανεβώ

στη στάση του ηλεκτρικού ώστε να πάρω το τρένο να ανεβώ στα Πετράλωνα. Η απόσταση ήταν περίπου ένα χιλιόμετρο, και με την υσηχία μου διένυσα την απόσταση κωλυσιεργώντας και χαζεύοντας τις βιτροΐνες των καταστημάτων. Λίγο πριν το σταθμό υπήρχε η πλατεία Θεμιστοκλεους όπου εκεί τον τελευταίο καιρό έστησαν ένα μεγάλο χάλκινο άγαλμα του Θεμιστοκλή, και έκατσα να το περιεργασθώ. Έπιασα κουβέντα με δυο γυναίκες μάνα και κόρη που ήταν ιδιοκτήτριες του περιπτέρου της πλατείας και η ώρα πέρασε, νύχτωσε για καλά και το σκοτάδι έπεσε βαθύ. Σκέφτηκα αντί με το ηλεκτρικό να ταξιδεύσω με λεωφορείο, έτσι λοξοδρομώντας, διέσχισα την πλατεία και προσπερνώντας την εκκλησία της Αγίας Τριάδας που ήταν δίπλα, έχοντας σκοπό να πάω στη στάση του λεωφορείου στη λεωφόρο Βασιλέως Γεωργίου Α' που ήταν κάθετη της οδού Ακτής Μιαούλη.

Πίσω από την εκκλησία ο τόπος ήταν σκοτεινός χωρίς να φωτίζεται από ηλεκτρικά φανάρια, και ήταν έρημος από κόσμο. Άνοιξα το βήμα μου θέλοντας να προσπεράσω το σκοτάδι και να μπω σε φωτεινό μέρος, φέρνοντας στο νου μου κακές σκέψεις για αδέσποτες συμμορίες κακοποιών που καιροφυλακτούσαν για ξεμοναχιασμένα θύματα σε σκοταδιασμένα μέρη.

Λίγα μέτρα πριν μπω σε φωτεινό μέρος, ξαφνικά τέσσερις σιουλέτες ανθρώπων εμφανίστηκαν απότομα μπροστά μου και μου έκλεισαν το δρόμο. Στο σκοτάδι τους είδα να έχουν απλωμένα τα χέρια και να τα κραδαίνουν προς εμένα. Φαίνονταν στο πυκνό σκοτάδι ότι

κρατούσαν φονικά όπλα από πιστόλια ίσως και μαχαίρια, ή σιδερολοστούς και ρόπαλα. Γύρισα προς τα πίσω έτοιμος να το βάλω στα πόδια, και διαπίστωσα ότι άλλες τρεις ανθρώπινες φιγούρες μου είχαν κλείσει κάθε διαφυγή. Κατάλαβα ότι θα με λήστευαν, και αποφάσισα να μην αντιδράσω παρά μόνο να τους δώσω όσα χρήματα είχα χωρίς αντίσταση, μήπως έτσι γλύτωνα τη ζωή μου.

Και ενώ βάδιζαν απειλητικά, σιγά και σταθερά προς το μέρος μου, ένας από αυτούς με μια ξαφνική σιγανή κοφτή φωνή όπως διαταγή σε μια ξένη γλώσσα που έμοιαζε Αραβική, τους έκανε όλους να σταματήσουν. Τους είπε ακόμα κάτι λίγα λόγια στη γλώσσα τους, και όλοι γύρισαν και έφυγαν και τους κατάπτε το σκοτάδι.

Ήταν ένα μικρόσωμο ανθρωπάκι, μια καχεκτική φιγούρα που πλησίασε προς το μέρος μου και τον είδα να μου απλώνει το χέρι θέλοντας να σφίξει το δικό μου. Του έδωσα το χέρι και τον ένιωσα να μου το σφίγγει με θέρμη. Χωρίς να καταλαβαίνω κατ αρχάς τίποτα, έστεκα και προσπαθούσα να δω το σκοτεινό του πρόσωπο που ήταν ένα με τη νύχτα. Αυτός μιλώντας μου στα Αγγλικά, τον άκουσα να με αποκαλεί my friend, και τραβώντας με ελαφρά από το χέρι με τράβηξε στο φωτεινό μέρος της πλατείας. Γεμάτος περιέργεια, αλλά με μια υποψία, προσπαθούσα να τρυπήσω με το βλέμμα μου το σκοτάδι και να δω το πρόσωπο του. Φτάνοντας στο φως, ξεχώρισα τον απρόσμενο σωτήρα μου.

Ήταν η μικρή ανθρωπίνη φιγούρα με τα μάτια που πετούσαν σπίθες, μάτια ίδια αγριμιού αγριεμένου γεμάτα αποφασιστικότητα και σκληράδα, μάτια σκοτεινά κόκκινα και αιμοβόρα ίδια δαιμονικά γεμάτα μίσος, που μια φορά πριν λίγους μήνες στην πρωτεύουσα της Λιβυής είχα συναντήσει και παραστεί αυτόπτης μάρτυρας σε ένα άγριο φονικό που είχε διαπράξει μπροστά μου. Ήταν ο ίδιος που κατέφυγε στο πλοίο που εργαζόμουν και κρύφτηκε θέλοντας να αποδράσει σε μια ξένη χώρα. Αυτός που όταν εγώ τον ανακάλυψα, δεν τον μαρτύρησα στον καπετάνιο ως είχα υποχρέωση ύστερα που μου εξήγησε γιατί φόνευσε τον άνθρωπο εκείνο που έστεκε μπροστά στη βιτρίνα με τα Rollex.

Τώρα τον συνάντησα στην πλατεία θεμιστοκλέους να είναι αρχηγός συμμορίας που λήστευαν ίσως και σκότωναν ανύποπτους περαστούς και αθώους ανθρώπους.

Σκέφτηκα ότι ήμουν τυχερός που ήταν αυτός ο αρχηγός και έτσι εγώ γλύτωσα, αλλά ύστερα που αποχαιρετιστήκαμε και μπήκα στο λεωφορείο να φύγω από τον Πειραιά, σκέφτηκα ότι αν τον μαρτυρούσα, ίσως χωρίς να είναι ο αρχηγός τους η συμμορία του να μην εμφανιζόταν μπροστά μου, ίσως ακόμα να μην υπήρχε καθόλου συμμορία...

Η ΤΡΟΥΜΠΑ ΣΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ

Ο Πειραιάς της νύχτας με τα καταγώγια, τα καμπαρέ, τους οίκους ανοχής, τα καφενεία, τα χασισοποτεία, τους νταήδες, τους μάγκες, τους ρεμπέτες, τους αγαπητικούς, τους πορτοφολάδες και τους κλέφτες των λιμανιών. Όλα μαζί συγκεντωμένα σε μια γειτονία πλησίον του λιμανιού, στην οδό Τρούμπας και στα περίξ αυτής.

Το 1832 με τη δημιουργία του ελληνικού κράτους και την ανακήρυξη της Αθήνας σε πρωτεύουσα, το λιμάνι αναστήθηκε και εξελίχθηκε στο μεγαλύτερο λιμάνι της χώρας. Για την εξυπηρέτηση των πλοίων και τον ανεφοδιασμό τους με νερό, το 1860 έσκαψαν πάνω στο ντόκο ένα πηγάδι και τοποθέτησαν μια τρόμπα με την οποία τροφοδοτούσαν τα πλοία με νερό. Από αυτήν τη τρόμπα ονομάστηκε η περιοχή Τρούμπας.

Ήταν λοιπόν η Τρούμπα, η κακόφημη περιοχή του Πειραιά που παλιότερα την εποχή των Αμερικάνων

γνώρισε μεγάλες δόξες εξ αιτίας της προστυχιάς και της ανομίας αφού ήταν γεμάτη καμπαρέ πουτάνες και μαστροπούς. Κάθε που Αμερικάνικο πλοίο του έκτου στόλου έπλεε στο λιμάνι, οι κάτοικοι και οι περίοικοι της Τρούμπας συσκέφτονταν πως να τα πάρουν από τους Αμερικάνους.

Έτσι κατάντησε τόπος παράνομος με δικούς του άγραφους κανόνες σε εποχές φτώχειας, όταν οι άνθρωποι δεν είχαν στον ήλιο μοίρα.

Όταν ήμουν παιδί κάθε Τετάρτη, θυμάμαι στο σινεμά του Λεωνίδα στο χωριό μου, πλήρωνα μισό σελίνι και έβλεπα Ελληνικές ταινίες που έπαιζε. Μέσα από αυτές έμαθα για αυτή την κακόφημη περιοχή και την σκληρή ζωή της. Γνώρισα τον σκληρό χαρακτήρα των ανθρώπων μέσα από τη μορφή του Γιώργου Φούντα που ήταν ο τίμιος αλλά σκληρός των ταινιών, από τη μορφή του Στέφανου Στρατηγού του ύπουλου και αδίστακτου χαφιέ, και από το πρωτότυπο υποκριτικό ταλέντο της αθάνατης Έφης Οικονόμου για τις κακές πουτάνες και τις τίμιες γυναίκες που αναγκάζονταν να πέσουν χαμηλά παρασυρμένες ή αναγκασμένες από τη φτώχεια και τους νταήδες. Ήταν σκηνές που επηρέαζαν τους θεατές και τους παράσερναν να ζουν τις περιπέτειες οι ίδιοι με τη φαντασία τους. Ήταν ιστορίες αλλόκοτες για έναν περασμένο κόσμο που το Ελληνικό σινεμά τον πρόβαλε με μεγάλη επιτυχία. Που φανέρωσε την μεγάλη φτώχεια που επικρατούσε στην Ελλάδα μετά τον πόλεμο. Που οι φτωχές όμορ-

φες γυναίκες κατέβαιναν στον Πειραιά με πρόσχημα να βρουν δουλειά, που ακόμα και οι παντρεμένες κατέφευγαν να πουλούν το κορμί τους. Ένας υπόγειος παράνομος κόσμος γεμάτος μυστήριο και φόβο που τρόμαζε τους νομοταγείς ήσυχους πολίτες.

Αφου ήμουν στην Ελλάδα, ήταν φυσικό να σκεφτώ να επισκεφτώ τη κακόφημη συνοικία. Της είχαν αλλάξει όνομα, προσπαθούσαν να της αλλάξουν και ιστορία. Ήταν το 1973-78, μα τίποτα δεν κατάφεραν. Ήταν ακόμα περιοχή γεμάτη νταβατζήδες, ομοφυλόφιλους, πορνεία και σινεμά ερωτικών ταινιών. Ένας κόσμος ηδονικός, που οι ναυτικοί και οι θαμώνες διασκέδαζαν παρέα με γυναικεία συντροφιά μέσα στα σινεμά, στα φαγάδικα και στα καφενεία όλη μέρα, ενώ όλη νύχτα μέσα στα καμπαρέ παρακολουθούσαν στριπτήζ με παρέα τους νταήδες και τους προαγωγούς που έστεκαν παράμερα και έλεγχαν διακριτικά έτοιμοι να επέμβουν όταν χρειαζόταν.

Στην αρχή δεν έμπαινα στα καμπαρέ επηρεασμένος από τις ταινίες που είδα στον κινηματογράφο και εξιστορούσαν την επικινδυνότητα που υπήρχε μέσα στο ημίθαμπο και τη σκοτεινιά των καταγωγίων. Την έβγαζα αραχτός στο καφενείο η Ελλάς, ή στο καφενείο της Βοσκοπούλας που ήταν στέκια ναυτικών, αλλά κυρίως όλων των Κυπρίων που περιδιάβαιναν την ακτή του Πειραιά ψάχνοντας για δουλειά να πάνε στα καράβια. Καλύτερα όμως την έβγαζα στα δυο σινεμά της παραλίας που έπαιζαν χωρίς διακοπή ακατάλληλες ταινίες. Ήταν μια εποχή που μόλις επετράπη η

δημόσια προβολή πορνό, και είχε αποτέλεσμα μέρα νύχτα οι κινηματογράφοι να είναι ασφυκτικά γεμάτοι διψασμένους θεατές, ήταν κάτι το πρωτόγνωρο στην Ελλάδα ύστερα από την πτώση της στρατιωτικής Χούντας που κυβέρνησε την Ελλάδα για επτά χρόνια.

Μόλις είχα ξεμπαρκάρει. Κατέβηκα στον Πειραιά θυμάμαι, όπου τυχαία στο καφενείο της Ελλάς, συνάντησα έναν παλιό μου φίλο χωριανό, που σπούδαζε σε μια αεροπορική σχολή μηχανικών. Ήταν ο κολλητός μου φίλος ο Ανδρέας που μαζί μεγαλώσαμε όλα τα χρόνια κάνοντας παρέα, μαζί σε όλα, σε καλά και σε κακά.

Παρέα τον φίλο μου και άλλους δυο φίλους του Καλαματιανούς, εκείνη τη μέρα αποφασίσαμε να το γιορτάσουμε. Και καθώς έρμοι και μόνοι μες στη ξενιτιά, αποφασίσαμε να αναζητήσουμε γυναικεία συντροφιά, γι αυτό μπήκαμε σε ένα καμπαρέ. Ήταν νωρίς το βράδυ, οι πελάτες λίγοι, αλλά οι πουτάνες πολλές. Στο μισοσκοτεινό χώρο που μύριζε λιβάνι, είχε γυναίκες ημίγυμνες που φαίνονταν ωραίες και επιθυμητές. Μας υποδέχτηκαν και μας οδήγησαν σε μια άκρη, σε μια γωνιά πίσω στο τέλος της αίθουσας, ένας χώρος απομονωμένος και λίγο υπερωψωμένος από το άλλο πάτωμα. Κάτσαμε σε ευρύχωρους καναπέδες και μέσα σε μια χαλαρωτική ατμόσφαιρα παρακολουθήσαμε τις όμορφες κοπέλες να χορεύουν μόνο για μας. Παραγγείλαμε ποτά για μας και γι αυτές. Δεν μου άρεσε να πίνω ποτό, πάντα την έβγαζα με ένα δυο ποτηράκια.

Εκείνη τη νύχτα ήθελα να έχω τον έλεγχο, δεν ήθελα να ζαλιστώ, αποφάσισα θα έπινα μονο μια μπύρα. Είχα μέσα μου μια ανησυχία, φοβόμουν για κακά ξεμπερδέματα με τους μαστροπούς, τους παράνομους κλέφτες και ληστές, ίσως να ήταν που επηρεάστηκα από τις ταινίες του Φούντα και του Κούρκουλου.

Εκείνη τη νύχτα δεν θυμάμαι να παρήγγειλα δεύτερο ποτό ή τρίτο, δεν θυμάμαι πολλά πράγματα, παρά μόνο ότι πέρασα καλά, θυμόμουν στιγμές σε αναλαμπές ευχάριστες και ηδονικές με τις πανέμορφες κοπέλες να με αγγίζουν, να με χαϊδεύουν, να με γλυκοφιλούν.

Ύστερα χωρίς άλλη θύμηση ως την άλλη μέρα, ξύπνησα στο παλιό κρεβάτι στο παλιό ξενοδοχείο, μόνος. Πεσμένος ανάσκελα κοιτάζοντας το ταβάνι με ένα τσιγάρο στο χέρι προσπαθούσα να σκεφτώ τι συνέβη το περασμένο βράδυ. Θυμόμουν μονο στιγμές σε αναλαμπές ευχάριστες και ηδονικές με τα κορίτσια του μπάρ να έχουν τα στήθη έξω να με πασπατεύουν και να με χαϊδολογούν.

Άπλωσα το χέρι και τράβηξα τα ρούχα μου με ένα κακό προαίσθημα σίγουρος για το αποτέλεσμα, και έψαξα στις τσέπες. Ένα μεγάλο ποσό χρημάτων ανάληψης απο την προηγούμενη μέρα είχε ξοδευτεί, δεν έμεινε μία. Μου τα φάγαν όλα οι πουτάνες. Έπρεπε λοιπόν, να σηκωθώ νωρίς να πάω στην εταιρεία να πάρω προκαταβολή για το επόμενο μπάρκο. Δεν μπορούσα να συνεχίσω στη στεριά άλλες μέρες, είχα ξό-

δεψα όλα μου τα χρήματα σε ένα βράδυ. Είχαν τον τρόπο τους ως φαίνεται τα γκαρσόνια, οι γυναίκες και οι μαγαζάτορες, να χρησιμοποιούν λιβάνια και ουσίες, να χαλαρώνουν τους πελάτες, ώστε με ευκολία να σπαταλούν όλα τα λεφτά τους. Αυτό μάλλον συνέβηκε σε εμάς, δεν στεναχωρήθηκα πολύ όμως, ήταν για μένα μια πρωτόγνωρη χαλαρωτική εμπειρία.

ΜΕΡΟΣ Δ΄

Ταξιδεύοντας με το πλοίο «Southern Union»

ΣΤΟ ΜΟΝΤΕΒΙΔΕΟ

Η Ουραγουάη είναι μια μικρή χώρα του Ισημερινού που βρίσκεται στα νότια της Νοτίου Αμερικής μεταξύ της Βραζιλίας και της Αργεντινής και η λέξη σημαίνει ποταμός των χρωματιστών πουλιών. Οι αυτόχθονες κάτοικοι όλης της χώρας εξοντώθηκαν κατά την περίοδο του αποικισμού και σχεδόν δεν υπάρχουν απόγονοί τους σήμερα. Οι σημερινοί κάτοικοι είναι όλοι Ευρωπαίοι μετανάστες.

Το Μοντεβίδεο είναι η πρωτεύουσα και βρίσκεται στα νότια της χώρας προς τον Ατλαντικό Ωκεανό, Αποτελείται από 1,5 εκατομμύριο κατοίκους και διατηρεί την αποικιοκρατική αρχιτεκτονική της, και είναι γεμάτη πράσινο, κατάφυτη από εντυπωσιακά πλατάνια.

Η πόλη τα βράδια γεμίζει ήχους από τυμπανιστές που γυρνούν την πόλη ή κάθονται γύρω από φωτιές και εν

χορώ παίζουν τον λεγόμενο ρυθμό της Ουραγουάης που γεννήθηκε από τους Αφρικανούς σκλάβους του αποικισμού λίγο πριν το 1800 και μαρτυρεί τη νοσταλγία για ελευθερία των σκλαβωμένων νέγρων.

Πρόκειται για ρυθμούς και ήχους εντυπωσιακούς που επηρέασαν τους λευκούς αποικιστές οι όποιοι και τους κατέταξαν στον σημερινό πολιτισμό τους. Συνήθως τις Κυριακές οι κάτοικοι ξεχύνονται και παρελαύνουν στους δρόμους με τα Αφρικάνικα τύμπανα τους από ξύλο και δέρμα. Παραταγμένοι προχωρούν παίζοντας δυνατά και συγχρονισμένα, ενώ άντρες και γυναίκες κυρίως νεαρής ηλικίας, τους ακολουθούν χορεύοντας με ζωηρές κινήσεις. Στις συνοικίες αυτές γεννήθηκε από τους χορευτές των δρόμων το ξακουστό ταγκό, ένας συνδυασμός των προϋπαρχόντων χορών, και επίσης στους ίδιους δρόμους γράφτηκε και πρωτοτραγουδήθηκε το γνωστό παγκόσμια τραγούδι «Κομπασίτα».

Η μέρα που δέσαμε στο λιμάνι της πόλης του Μοντεβίδεο ήταν ζεστή και υγρή από την πολλή σιγανή και συνεχή βροχή που έπεφτε ακατάπαυστα, ενώ η ζέστη με την υγρασία μούλιαζαν τα ρούχα μας πανω στα ιδρωμένα κορμιά μας. Παρ' όλα αυτά βάλαμε τα καλά μας και κατεβήκαμε τις σκάλες του πλοίου να πάμε στην πόλη ενώ η βροχή που έπεφτε μας μούσκευε ως το μεδούλι. Κανείς μας δεν σκέφτηκε να περιμένει να κοπάσει η βροχή, είχαμε βία όπως ο πεινασμένος ζητεί τροφή κι ο διψασμένος νερό, να μπούμε στα μπάρες του λιμανιού, να συναντήσουμε γυναίκες και να διασκε-

δάσουμε, και μαζί να μεθύσουμε, να τις αγγίξουμε και να μας αγγίξουν.

Σε ένα παρ'μερο δρομάκι ήταν ένα μπαρ σκοτεινό και άδειο από πελάτες, εγώ και ο παρέας μου ένας θερμαστής, μπήκαμε μέσα. Ήταν τελείως άδειο, χωρίς μπάρμαν ή κάποιο υπεύθυνο, και ετοιμαζόμασταν να φύγουμε όταν άνοιξε μια εσωτερική πόρτα και παρουσιάστηκε μια καταπληκτική σε κορμί και ομορφιά γυναίκα. Μας μίλησε Ελληνικά και ο φίλος μου ο θερμαστής τη την έπεσε αμέσως.

Έκατσα στην άκρη του μπαρ και παρήγγειλα κόκα μπράντι και πίνοντας το σιγά, τους παρακολουθούσα να χαμουρεύονται. Τα ρούχα μου κολλούσαν πανω μου και κάθε τόσο κοιτούσα έξω τον καιρό για να πάω να αλλάξω μόλις θα σταματούσε η βροχή. Την ώρα που κόπασε και ήμουν έτοιμος να πω στο φίλο μου ότι φεύγω, νάσου ανοίγει ξανά η πόρτα και μπαίνει άλλη μια κοπέλα, λεπτή με αδύνατα πόδια και στενή λεκάνη. Σε χρόνια θα την έβαζα όσο ήμουν εγώ και αλλά τόσα, ενώ το πρόσωπο της ήταν συμπαθητικό και πονεμένο. Έδειχνε να έχει βάσανα, ψυχικά φαινόταν κουρασμένη, είχε ακόμα ένα βλέμμα γλυκό και θλιμμένο. Με είδε που σηκώθηκα, με πλησίασε και μου πιασε το χέρι.

-Που πας, με ρώτησε με σπασμένα Ελληνικά, κάτσε να σε δούμε, εμεις εδώ σας αγαπάμε εσας τους Έλληνες και θαυμαζουμε τον αρχαίο σας πολιτισμό.

Δεν μου άφηνε το χέρι, μου το κρατούσε με τρυφερότητα που με έφερνε σε δύσκολη θέση.

Στα πολλά που μου έλεγε ίσως κατάλαβε τη δυσκολία μου, από μόνη της πήγε πίσω από το μπαρ, έβαλε δυο ποτά και μούδωσε το ένα. Παρήγγειλα ύστερα εγώ άλλα δυο και αλλά δυο, μετά από λίγη ώρα χωρίς να καταλάβω αν την ψώνισα ή αν με ψώνισε, φύγαμε πιασμένοι χέρι με χέρι.

Είναι εμπειρίες συνηθισμένες και ανθρώπινες που όμως δεν φεύγουν από τις μνήμες όσα χρόνια να περάσουν, ειδικά στις περιπτώσεις των ναυτικών που μακριά από την πατρίδα στη μαύρη ξενιτιά, βρίσκουν παρηγοριά σε γυναικείες αγκαλιές με ψεύτικες τρυφερότητες και προσποιητές αγάπες προσπαθώντας να δημιουργήσουν τεχνητά αισθήματα, που τα πρόσωπα τους ξεχνιούνται στο επόμενο λιμάνι, αλλά οι θύμισες τους μένουν χαραγμένες και αποτυπωμένες στο νου τους ενόσω ζουν.

Ξημέρωνε η επόμενη μέρα, στις τέσσερις χαράματα ξεκινούσε η βάρδια μου. Νυσταγμένος καθώς ήμουν σηκώθηκα με το ζόρι, ντύθηκα, πλήρωσα τη γυναίκα, την αποχαιρέτησα και έφυγα. Γύρισα με τα πόδια στο πλοίο που το βρήκα άδειο από φορτίο καθώς είχε ξεφορτώσει, και η σκάλα ήταν πολύ ψηλά για να την φτάσω. Έβαλα μια φωνή στον ναύτη της βάρδιας που στεκόταν ακουμπισμένος στα ρέλια, και αυτός μου έγνεψε να περιμένω. Κάλεσε με τον ασύρματο που είχε στο χέρι τον λοστρόμο, και αυτός με ακόμα ένα ναύτη ήρθαν στο παλάγκο και κατέβασαν ένα τερά-

στιο κλουβί σαν καλάθι κάτω στο μόλο. Μπήκα μέσα, και με ανέβασαν πανω.

Κατευθύνθηκα στη καμπίνα μου για να βάλω τη φόρμα της δουλειάς να κατεβώ στο μηχανοστάσιο για τη βάρδια μου.

Και κάτω στη μηχανή στη βάρδια μου, περπατώντας πάνω κάτω για να περάσει η ώρα, έπιασα τον εαυτό μου να έχει ξεχάσει το όνομα της. Σκεφτόμουν πως ήταν μια απλή ερωτική συνεύρεση με προσποιητικά αισθήματα τρυφερότητας, μια πράξη ανθρώπινης ανάγκης και εξυπηρέτησης που δια αμοιβής έλαβα από την καχεκτική γυναίκα μέσα στο φτηνό ξενοδοχείο.

ΤΟ ΠΛΟΙΟ ΦΑΝΤΑΣΜΑ

Άδειο το πλοίο από φορτίο έπλεε με αργή οικονομική ταχύτητα προς τη Σαουδική Αραβία. Στη μηχανή όπως συνήθως, η θερμοκρασία άγγιζε τους 50 βαθμούς Κελσίου και η ζέστη ήταν αφόρητη καθώς το πλοίο ήταν παλιό, απεριποίητο και καταπωμαμένο. Από πολλές ενώσεις και τσόντες των σωληνώσεων εκχυόταν καυτός ατμός που ζέσταινε επικίνδυνα την ατμόσφαιρα και την έκανε θολή. Οι εξαεριστήρες δούλευαν με δύναμη απορροφώντας τη ζέστα, καθώς και οι ανεμιστήρες που έβαζαν φρέσκο αέρα και στους οποίους την περισσότερη ώρα της βάρδιας μας στεκόμασταν από κάτω για λίγη δροσιά.

Η θάλασσα τρικυμισμένη και το πλοιο χωρίς φορτίο με τη σαβούρα λιγότερη από το κανονικό, το πλοίο ταρασσόταν από τα ρεύματα και τα κύματα, δυσχεραίνοντας περισσότερο την κακή μας κατάσταση.

Ήταν μια μέρα καλοκαιρινή και εκτελούσα την απογευματινή μου βάρδια. Ήμουν πάνω στο λέβητα αλλάζοντας μια σπασμένη τσόντα με τη ζέστα αφόρητη να με τσουρουφλίζει, και εγώ γυμνός με ένα κοντό παντελόνι και με χοντρά αμιαντέτινα γάντια στα χέρια, προσπαθούσα να λασκάρω τις σφιχτές βίδες που είχαν στρεβλώσει από τις ψηλές θερμοκρασίες του ατμού.

Με μεγάλο κόπο μέσα στις αφόρητες θερμοκρασίες που επικρατούσαν, αντικατέστησα τη σπασμένη τσόντα και μάζεψα τα εργαλεία να κατεβώ, όταν άκουσα από κάτω τον τρίτο μηχανικό να μου φωνάζει να κατεβώ γρήγορα. Μάζεψα τη σίκλα με τα εργαλεία, και σβέλτα πήδηξα κάτω. Ο τρίτος με λαχανιασμένη φωνή μου εξήγησε πως είχαμε επείγον περιστατικό. Είχε έρθει σήμα από τη γέφυρα να επιταχύνουμε τις μηχανές στο μέγιστο βαθμό και να σαβουρώσουμε πλήρως τα αμπάρια ώστε το πλοίο να αναπτύξει όλη την ταχύτητα που διέθετε.

Γεμάτοι περιέργεια αλλά χωρίς διαμαρτυρία, πιάσαμε δουλειά. Ο θερμοαστής άλλαξε τα πεκα στα καζάνια και τροφοδότησε περισσότερο πετρέλαιο ώστε να δυναμώσει τη φωτιά για να παραξει τον ατμό που χρειαζόμασταν. Εγώ άνοιξα τις βαλβίδες και ξεκίνησα τις μεγάλες αντλίες για το σαβούρωμα του πλοίου, και ο τρίτος στάθηκε μπρος από τον πίνακα ελέγχου παρακολουθώντας την ομαλή λειτουργία του μηχανοστασίου και ανάλογα μας έδινε τις κατάλληλες διαταγές. Όλα έγιναν σε διάρκεια λεπτών, αλλά πριν ακόμα τε-

Λειώσουμε κατέβησαν στο μηχανοστάσιο ο πρώτος και ο δεύτερος. Ευχαριστημένοι που σ αυτό το επείγον περιστατικό που προέκυψε όλα στη μηχανή εξελίχτηκαν χωρίς καθυστέρηση, μας εξήγησε ο πρώτος μηχανικός πως λάβαμε σήμα για πλοίο που κινδύνευε και πλέαμε ολοταχώς να δώσουμε βοήθεια.

Τέλειωσα τη βάρδια μου και ανέβηκα στην πρύμνη. Κάθισα χάμω πάνω στη λαμαρίνα νιώθοντας την κάψα της παρ' όλο που σκιαζόταν από την πρυμναία τέντα, και άφησα το μάτι μου να σεργιανίσει στον μακρινό ορίζοντα που μόλις διακρινόταν πίσω από την ζοφερή ατμόσφαιρα που ήταν θολη από τον καυτό ήλιο.

Έγειρα τη ράχη μου στον μπουλμέ και άφησα το κορμί μου να ξεκουραστεί και τη σκέψη μου να προσπεράσει τον αχανή ορίζοντα, να πάει πέρα πολύ μακριά, να φτάσει ως τον τόπο μου. Σκέφτηκα πίσω από πόσες χώρες ευρισκόταν η πατρίδα μου, και πόσα αμέτρητα μίλια ήμουν μακριά της. Είχα μπαρκάρει για ένα καλύτερο μεροκάματο καθώς στην Κύπρο το 1973 υπήρχαν αναδουλειές και φτώχειες μεγάλες. Επέλεξα να εργαστώ σε πλοίο τάνκερ γιατί πιάναμε στεριά κάθε πολλές μέρες, έτσι στα λιμάνια δεν ξόδευα πολλά λεφτά και φύλαγα τα περισσότερα. Ήταν χαμηλός ο μισθός μου, και την κάθε λίρα που κατάφερα να εξοικονομώ, ήταν καλό κέρδος. Αν προλαβαίναμε λοιπόν πρώτοι να φτάσουμε στο πλοίο που έστειλε σήμα κινδύνου και σώζαμε τους ναυαγούς, θα παίρναμε

μπακίσι ένα μηνιάτικο, καθώς έτσι όριζε ο νόμος του ναυτικού δικαίου. Θα ήταν ένα έξτρα εισόδημα που πολύ θα με ικανοποιούσε σκέφτηκα, αλλά μονομιάς με αυτή τη σκέψη μου ένιωσα θυμωμένος γιατί αντί να ανησυχώ για τους άλλους ναυτικούς που κινδύνευαν, σκεφτόμουν το προσωπικό μου όφελος που προερχόταν από τη δική τους δυσχέρεια.

Σηκώθηκα από χάρμη και όρθιος έγεια κι' ακούμπησα στα ρέλια παρακολουθώντας την άσπρη αφρισμένη μακριά γραμμή που δημιουργούσε ο έλικας, ενώ όποτε το πλοίο ανασηκωνόταν από τα κύματα, ο θόρυβος της μηχανής που γύριζε την προπέλα άλλαζε. Παρακολουθούσα με τις σκέψεις μου να τρέχουν, και ξαφνικά σε μια στιγμή, κατάλαβα πως το πλοίο έπαυσε να ανεβοκατεβαίνει, και πως η θάλασσα ημέρεψε και γαλήνεψε σαν λάδι. Το χρώμα της έγινε άσπρο στο χρώμα του φωσφόρου, ενώ η μέρα σκοτεινίασε πριν ακόμα ο ήλιος γύρει στη δύση του. Σκεπτικός κοίταξα τα όσα παράξενα και σκεφτόμουν αν συνεβαιναν στη φαντασία μου ή στην πραγματικότητα.

Και είδα πέρα στον ορίζοντα σε μακρινή απόσταση, ένα πλοίο με πανιά σε χρώμα κατάλευκο και το σκαρί του ξύλινο θεόρατο σε μονοχρώσεις καφέ, να ξεχωρίζουν πεντακάθαρα όπως να ήταν εμπρός μας, μια φωτεινή εικόνα μέσα στο σκοτεινό δειλινό. Δεν φαινόταν ανθρωπίνη δραστηριότητα στο κατάστρωμα, και έπλεε με μεγάλη ταχύτητα παράλληλα με εμάς. Μου

φάνηκε ακόμα πως έβλεπα λευκές σκιαγραφήσεις να κινούνται στο κατάστρωμα. Έδειχνε έρημο να πηγαίνει μόνο του, και εγώ εκστατικός το έβλεπα γρήγορα να μας φτάνει, γρήγορα να μας προσπερνά και γρήγορα να χάνεται από εμπρός μας. Έμοιαζε θέαμα ίδιο με ταινία σινεμά που έπαιζε σε γρήγορη ταχύτητα. Ήταν εικόνα ξαφνική και ανεξήγητη έξω από τα φυσιολογικά όρια, γι αυτό αμέσως ο νους μου πήγε σε ιστορίες που διηγούνται οι ναυτικοί όταν στις ατελείωτες ώρες της βάρδιας τους δεν έχουν τι άλλο να κάμουν.

Και μου ήρθε στο νου η πολύ γνωστή ιστορία που ευρέως συζητιέται μεταξύ των ναυτικών για το πλοίο φάντασμα, πως εμφανίζεται σε περιοχές όπου θα συμβεί κάποιο μεγάλο κακό όπως ένα ναυάγιο, ή κάποιο ναυτικό ατύχημα που θα επιφέρει θάνατο.

Λένε πως είναι ένα όμορφο σκαρί χωρίς πλήρωμα και μέσα μεταφέρει τα πνεύματα όσων έχουν πνιγεί και είναι τόσοι πολλοί που τα αμπάρια ξεχειλίζουν και ρέουν οι ψυχές προς τη θάλασσα σχηματίζοντας πολύχρωμους καταρράκτες που τρέχουν πάνω στα νερά της θάλασσας σαν φωτεινές σκιές σε πολύχρωμους χρωματισμούς.

Λένε ακόμα πως εμφανίζεται απότομα, αλλά και απότομα εξαφανίζεται. Λένε πως οι ψυχές και τα πνεύματα των πνιγμένων μένουν πίσω να πετούν στον αέρα καλώντας από ψηλά τα πληρώματα των άλλων πλοίων να τους ακολουθήσουν. Και όπως οι αρχαίες σειρήνες του Οδυσσέα και αυτές το ίδιο, μαγεύουν όσους

έχουν αδύνατη καρδιά και θέληση, να τους ακολουθήσουν.

Μια ανησυχία με έπιασε, ο νους μου πήγε στο κακό, σκέφτηκα μήπως το πλοίο του θανάτου ηρθε για μας. Μήπως τα παλιά καζάνια του ατμού δεν θα άντεχαν την πίεση για μέγιστη απόδοση και κάποιος λέβητας εκρηγνυόταν. Ήξερα, οι πιέσεις ήταν τεράστιες και μια έκρηξη θα ήταν όπως μια μεγάλη βόμβα που εκρηγνυται με απεριόριστες απώλειες υλικές και ανθρώπινες.

Ο νους μου γεμάτος κακές σκέψεις πάλιωνε με τη λογική πως όλα ήταν του μυαλού και πως τέτοια δεν συμβαίνουν, είναι μόνο παραισθήσεις προερχόμενες από δεισιδαιμονίες. Ακόμα σκέφτηκα πως ήταν μόνο της φαντασίας μου και πως στον ξύπνιο μου έβλεπα ονείρατα.

Και ξαφνικά μέσα στην αβεβαιότητα που με κυρίευσε, ένιωσα το πλοίο να έχει ελαττώσει ταχύτητα. Ξαφνιασμένος και γεμάτος περιέργεια, κατέβηκα στη μηχανή να δω τι συμβαίνει. Ήμουν σίγουρος ότι κάτι καινούργιο θα είχε προκύψει σε σχέση με την αποστολή διάσωσης που είχαμε διαταχτεί.

Πράγματι, όπως ενημερώθηκα από τον τρίτο, ηρθε διαταγή να συνεχίσουμε την πορεία μας όπως και πριν εγκαταλείποντας τη διάσωση, γιατί κοντά στο πλοίο που κινδύνευε έφτασαν άλλοι πρώτοι και έδωσαν τη βοήθεια τους.

Η σκέψη μου δεν πήγε στο μηνιάτικο που έχασα αφού δεν βοηθήσαμε το άλλο πλοίο, αλλά έμεινε κολλημένη στο πλοίο φάντασμα που νόμισα πως είχα δει. Λέω πως νόμισα πως είχα δει, γιατί όταν ρώτησα άλλους συναδέλφους, κανένας δεν είδε ότι εγώ. Παρ' όλα αυτά, ο νους μου έμεινε προσκολλημένος στο περιστατικό, πιστεύοντας πως ήταν κάποιο προμήνυμα, ή αν ήμουν επηρεασμένος από τα πολλά βιβλία που διάβαζα.

Όσπου αργά το βράδυ μας ενημέρωσε ο μαρκόνης ότι έπιασε μήνυμα στον ασύρματο που έλεγε πως στο πλοίο που χρειάστηκε βοήθεια και εμείς δεν προλάβουμε να δώσουμε, συνέβηκε μια έκρηξη σε ένα στεγανό που μέσα εργάζονταν οξυγονοκολλητές, με αποτέλεσμα να πλημμυρίσει και να πνιγούν τρεις ναυτικοί. Και μου ξανάρθε στο νου πως το πλοίο φάντασμα εμφανίζεται σε περιοχές όπου πρόκειται να συμβεί κάποιο κακό, για να πάρει τις ψυχές των πνιγμένων και να τις ταξιδεύσει μαζί του καθώς λέει ο μύθος.

Ήμουν πλέον πεπεισμένος ότι είδα πράγματι το πλοίο φάντασμα, το οποίον όμως δεν ήρθε για μας, αλλά για τους τρεις πνιγμένους στο άλλο πλοίο.

ΤΟ ΔΥΝΑΤΟ ΚΥΜΑ-ΤΑ ΓΚΑΖΑΔΙΚΑ

Τα πετρελαιοφόρα πλοία αποτελούνται από δεξαμενές μέσα στα αμπάρια τους που μέσα αποθηκεύεται το πετρέλαιο για να μεταφερθεί από τον τόπο εξόρυξης στον τόπο δύλισης.

Το μέγεθος τους είναι πολύ μεγάλο και χωρούν έως 500.000 τόνους. Τα υγρά φορτία που μεταφέρουν είναι επικίνδυνα γιατί παλαντζάρουν και εύκολα βουλιάζουν και ευκολότερα κόβονται στα δύο. Είναι καράβια υψηλού κινδύνου καθώς μεταφέρουν επικίνδυνο φορτίο. Οι ναυτικοί που δουλεύουν σε αυτά είναι άνθρωποι που αντέχουν και έχουν κότσια και υπομονή και μπορούν να αντέχουν μια ζωή που είναι γεμάτη κινδύνους και απομόνωση, διότι η ζωή στα γκαζάδικα χρειάζεται μεγάλες αντοχές, αφού τον περισσότερο καιρό ταξιδεύουν και ελάχιστα πατούν στεριά. Είναι επιλογή ερ-

γασίας που απαιτεί θάρρος, διότι είναι γεμάτη κινδύνους και απομόνωση για πολλή καιρό.

Γνωρίζοντας όλα αυτά, ύστερα από το πρηγούμρο μου μπάρκο στο πλοίο «Άγιος Διονύσης» αποφάσισα να δουλέψω σε γκαζάδικο γιατί το μεροκάματο ήταν μεγαλύτερο, ήταν τριπλάσιο. Τα φορητά πλοία επανδρώνονταν από Ναυτικούς ευκολότερα γιατί έκαναν κοντινά ταξίδια, έπιαναν λιμάνια κάθε λίγες μέρες και έμεναν δεμένα ώσπου να ξεφορτώσουν ή να φορτώσουν κάμποσες μέρες. Η ζωή ήταν καλύτερη, ήταν ευχάριστη, και πολλοί Ναυτικοί προτιμούσαν να δουλεύουν σ αυτά. Ήταν αυτός λόγος που με μεγαλύτερη ευκολία βρήκα δουλειά σε γκαζάδικο, γιατί τα πλοία αυτά τα επάνδρωναν κυρίως Ναυτικοί που συνειδητά παραμέριζαν στο βάθος του συνειδητού τους την απόλυτη επικινδυνότητα τους, απλά και μόνον γιατί είχαν την απόλυτη ανάγκη μεγαλύτερου μεροκάματου.

Πήρα σβάρνα την ακτή Μιαούλη και μπήκα από γραφείο σε γραφείο ψάχνοντας και ρωτώντας. Υπέγραψα σύμβαση εργασίας με την εταιρεία "S. Niarchos". Μπαρκάρισα Δόκιμος μηχανικός με 140 Εγγλέζικες λίρες κάθε μήνα σε ένα τάνκερ 45.000 τόνων το «Southern union» που κατασκευάστηκε πριν το 1960. Ήταν από τα πρώτα πλοία που αγόρασε ίσως σε τιμή ευκαιρίας ο εφοπλιστής, και ήταν τόσο καταπονεμένο που σε κάθε φουρτούνα κινδύνευε να μας πνίξει, αλλά χωρίς να σκέφτεται τόσο μικρά πράγματα, συνέχιζε να το ταξιδεύει.

Ήταν η χρυσή δεκαετία των τάνκερς. Ο Σταύρος Νιάρχος ήταν αυτοδημιούργητος που από υπάλληλος σε αλευρόμυλο κατέληξε μεγάλος εκατομμυριούχος. Έπεισε τους θείους του και εργοδότες του να αγοράσουν έξι φορτηγά πλοία για την μεταφορά του σιταριού, και ο ίδιος δανειζόμενος κατάφερε ν' αγοράσει ένα από τα πλοία αυτά. Κατά τον Δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο το εκμίσθωσε στους Συμμάχους αλλά καταστράφηκε στον πόλεμο και χρησιμοποίησε τα χρήματα που προήλθαν από την ασφάλεια ως κεφάλαιο για να επεκτείνει τον στόλο του. Αγόρασε κυρίως δεξαμενόπλοια. Κατ' αυτόν τον τρόπο ξεκίνησε η παρουσία του Σταύρου Νιάρχου ως σημαντικού παράγοντα στο χώρο του διεθνούς εμπορίου.

Από τα πρώτα πλοία, το «Southern union» ήταν ένα γκαζάδικο με γέρικο σκαρί κατασκευασμένο με περσίνια που έδιναν δύναμη αντοχής στις μεγάλες φουρτούνες, αλλά χωρίς συστήματα κλιματισμού με αποτέλεσμα η ζέστη που προερχόταν από τους ατμολέβητες και τη φυσική αφόρητη ζέστη του καιρού στον Περσικό κόλπο, έκαναν τη ζωή των Ναυτικών αφόρητη. Η θερμοκρασία στο μηχανοστάσιο ήταν 50°C. Πάνω στις καυτές λαμαρίνες του καταστρώματος, από τον καυτό ήλιο, κάποτε για πλάκα σπάζαμε αυγά και τα παρακολουθούσαμε να ψήνονται σε δευτερόλεπτα. Η πρόωση του πλοίου γινόταν με την προπέλα που ήταν συνδεδεμένη με άξονα που την γύριζε και που αυτός έπαιρνε τις στροφές του από τον ατμοστρόβιλο που η τροφοδοσία του με ατμό γινόταν από τους α-

τμολέβητες. Το μηχανοστάσιο στα έγκατα της πρύμνης του πλοίου χωριζόταν στο λεβητοστάσιο όπου ήταν τοποθετημένοι οι λέβητες που λειτουργούσαν με καύση πετρελαίου και στο μηχανοστάσιο που ήταν εγκατεστημένος ο στρόβιλος που γύριζε τον έλικα. Οι σωληνώσεις μεταφοράς ατμού ήταν παλιές και καταπονεμένες, δεν άντεχαν την μεγάλη πίεση του ατμού και συνέχεια διέφευγε αρκετός ατμός που δημιουργούσε μια ατμόσφαιρα ομιχλώδη. Όσπου να φτιάξουμε τη μια φαγωμένη φλάντζα, έσπαγε η άλλη. Ήταν μια επίπονη προσπάθεια επιδιόρθωσης ώστε να περιορίζονται οι απώλειες και να είναι επαρκής ο ατμός να κινεί τον στρόβιλο και να γυρίζει τον άξονα της προπέλας. Ήταν μια επικίνδυνη και σκληρή εργασία που στην ιστορία των πλοίων με ατμολέβητες δεν υπάρχει έστω ένας μηχανικός χωρίς να έπαθε σοβαρό έγκαυμα.

Παρ όλα αυτά σφίγγαμε τα δόντια και αναμέναμε να περάσουν οι μέρες να πιάσουμε στεριά, να μπορέσουμε να χορτάσουμε ύπνο έξω από το πλοίο, στο επόμενο λιμάνι. Ευτυχώς το γέρικο στραπατσαρισμένο πλοίο δεν έκανε μακρινά ταξίδια, υπήρχε συμβόλαιο για ναύλο στην νήσο Κεϋλάνη.

Η Σρι Λάνκα που το όνομά της σημαίνει Ευλογημένο Νησί και παλιότερα ονομαζόταν Κεϋλάνη, βρίσκεται νοτιοανατολικά των Ινδιών. Έχει κλίμα θερμό και υγρό γιατί βρίσκεται κοντά στον Ισημερινό. Είναι νησί με πλούσια βλάστηση και ζούγκλες, απέραντες φυτείες τσαγιού, τεράστια αγάλματα του Βούδα λαξευμένα

σε βράχους, καθώς και Εθνικά Πάρκα με άγρια ζώα και επικίνδυνα φίδια με κέρατα και άλλες αποκρουστικές διαβολικές μορφές με παράξενα χρώματα. Για όλες τις παράξενες ομορφιές της, την Κεϋλάνη την είπαν δάκρυ της Ινδίας και Ταϊτή της Ανατολής. Το Κολόμπο είναι λιμάνι και πρωτεύουσα. Την εποχή πριν το 1980, τα κτίρια ήταν χαμηλά, κυρίως παράγκες από πρόχειρα υλικά και λίγα πέτρινα μεγαλόπρεπα, κατάλοιπα της Βρετανικής Αποικιοκρατίας.

Ο καιρός στο τελευταίο μας ταξίδι για την Κεϋλάνη ήταν κακός, το ίδιο και η θάλασσα. Όταν ένα γκαζάδικο είναι φορτωμένο μέσα σε μεγάλη τρικυμία, ο πλους είναι συγκλονιστικά επικίνδυνος διότι ένεκα του μεγάλου φορτίου είναι βυθισμένο σχεδόν εξ ολοκλήρου στη θάλασσα και ελάχιστο μέρος της κουβέρτας μένει έξω από το νερό. Οπότε στις μεγάλες φουρτούνες τα κύματα σκεπάζουν την κουβέρτα με θάλασσα, και μόνο το κομοθέσιο και τα άλμπουρα μένουν έξω από το νερό.

Ήταν μια μέρα με τέτοιο καιρό που κοντεύαμε να πιάσουμε λιμάνι στο Κολόμπο και όπως πάντα λίγες ώρες πριν, έπρεπε να ελέγξουμε τους σωλήνες που έδιναν ατμό στην άγκυρα και στα μηχανήματα της κουβέρτας. Ανοίξαμε σιγά τα βαλβς και αφήσαμε τον ατμό να κυλήσει αργά στο σωλήνα ώστε να μην σπάσει από την απότομη διαστολή. Παρ όλα αυτά μια φλάντζα έσπασε, έπρεπε να την επιδιορθώσουμε. Δεν ήταν δύσκολη δουλειά και ο Τρίτος την ανάθεσε σε μένα. Η σπασμένη φλάντζα ήταν περιπου ανάμεσα

της πρόμνης και της πλώρης. Μεγάλα κύματα έλουζαν την κουβέρτα, χρειαζόταν μεγάλη προσοχή διότι με τέτοιους καιρούς, πολλές φορές η θάλασσα άρπαξε ανθρώπους από το κατάστρωμα των γκαζάδικων και τους έριξε στη θάλασσα. Σε τέτοιες περιπτώσεις συνήθως κανείς δεν γλυτώνει, τον παίρνει η δύνη της φοράς του πλοίου και τον εξαφανίζει.

Φόρεσα τα αμιαντέτινα γάντια απαραίτητα για να με προστατεύσουν από τον καυτό ατμό, και βαστώντας για ισορροπία την σωλήνα του ατμού, ξεκίνησα να πάω να επιδιορθώσω την σπασμένη φλάντζα. Έφτασα στο μεσιακό κατάρτι εκεί που ήταν η βλάβη, και πολύ προσεκτικά ισορροπώντας τη μια στο ένα πόδι και την άλλη στο άλλο ανάλογα με το παλαντζάρισμα του πλοίου, ξεβίδωσα τις βίδες για να αλλάξω την ελαστική φλάντζα. Τα κύματα ανέβαιναν πανω στο κατάστρωμα και κάθε φορά μου έβρεχαν τα πόδια. Προσεκτικά και μεθοδικά δούλευα, προσέχοντας μην με παρασύρει κάποιο μεγάλο κύμα, ενώ μέσα μου καλούσα την Παναγία να με προσέχει. Βίδα με βίδα άλλες ξεβιδώνοντας τες και άλλες κόβοντας τες με το κοπίδι, κόντενα να τελειώσω, ώσπου ξάφνου ήρθε ένα θεόρατο κύμα και σάρωσε την κουβέρτα και άρπαξε και μένα, με δύναμη καταπληκτική με παρέσυρε, χωρίς να δυναμαι να αντισταθώ.

Πανω στη γέφυρα ο Καπετάνιος με τον ανθυποπλοίαρχο και τον ναύτη της βάρδιας βλέποντας το πελώριο κύμα να με αρπάζει και να με σκεπάζει, έμειναν εμβρόντητοι να χάσκουν με το στόμα ανοιχτό χωρίς να

μπορούν να αρθρώσουν κραυγή αγωνίας. Πίστεψαν ότι χάθηκα, ότι έπεσα στη θάλασσα.

Όταν το κύμα κύλησε και έφυγε, εγώ ήμουν πεσμένος στο κατάστρωμα του πλοίου και όχι στα βαθιά του πελάγου. Είχα προνοήσει και πέρασα θηλιά σχοινιού στη μεση μου που το έδεσα στη σωλήνα του ατμού. Ο Καπετάνιος και οι άλλοι αναστέναξαν με ανακούφιση, δεν ήξεραν πως γλύτωσα από τέτοιο μεγάλο κύμα αφού από μακριά δεν μπορούσαν να δουν ότι ήμουν δεμένος με σχοινί. Αρχισαν να σταυροκοπιούνται και να δοξάζουν τον Θεό, γιατί πίστεψαν πως ήταν θαύμα που δεν με παρεσυρε ένα τόσο δυνατό κύμα.

Όμως για μένα της Παναγίας ήταν μεγάλη η χάρη που με βοήθησε και σκέφτηκα και δέθηκα, και τοιουτοτρόπως με είχε γλυτώσει από έναν βέβαιο πνιγμό.

ΣΤΗ ΚΕΪΛΑΝΗ

Η Κεϋλάνη ως νησιώτικη χώρα κοντά στον Ισημερινό, είναι κατάφυτη από δάση και ζούγκλες με πολλή υγρασία και θερμό κλίμα. Είναι μια γοητευτική χώρα που οι διάφοροι κατακτητές κατοικώντας την κατά καιρούς, άφησαν δυτικές και ανατολικές επιρροές, καθώς και ένα συνονθύλευμα θρησκειών και κουλτούρων.

Το Κολόμπο είναι η πρωτεύουσα της χώρας, και είναι ένα σημαντικό εμπορικό κέντρο της Ασίας. Λόγω του μεγάλου φυσικού λιμανιού και της στρατηγικής του θέσης πάνω στους εμπορικούς δρόμους που ένωναν Ανατολή με Δύση, ήταν γνωστό στους εμπόρους της αρχαιότητας.

Στο Κολόμπο ταξιδεύαμε τακτικά σχεδόν για ένα ολόκληρο χρόνο. Η εταιρεία του Σταύρου Νιάρχου είχε συμβόλαιο μεταφοράς few oil στη χώρα, και το πλοίο

μας είχε αναλάβει τη διεκπεραίωση του ναύλου για τον επόμενο καιρό. Φορτώναμε από τη Λιβύη και διασχίζοντας τη διώρυγα του Σουέζ, την Ερυθρά και την Αραβική θάλασσα, μπαίναμε στον Ινδικό ωκεανό και καταλήγαμε στο μεγάλο λιμάνι της πόλεως.

Ήταν μια πανέμορφη Μεσημβρινή πόλη με οργιώδη βλάστηση και πολλά κουνούπια, καθώς δυστυχώς και την ασθένεια της ελονοσίας που πλανιόταν φοβερή απειλή στην υγρή και θερμή ατμόσφαιρα πάνω από τα ακίνητα νερά που λίμναζαν σε πολλά μέρη των εδαφών της.

Σε κάθε ταξίδι με ανυπομονησία πρόσμενα την έξοδο μου στη στεριά που απλωνόταν καταπράσινη πέρα από το λιμάνι, ένας τόπος πανέμορφος και κατάφυτος από τροπική βλάστηση. Μου άρεσε να σεργιανώ τους δρόμους και να παρακολουθώ την κίνηση των ανθρώπων με τη λιτή τους ενδυμασία, ένα κομμάτι ρούχο όλο κι όλο ριγμένο στους ώμους καλύπτοντας μερικώς το κορμί τους, ενώ πηγαινοέρχονταν σε όλες τις κατευθύνσεις. Και ανάμεσα τους αμέτρητοι μικροπωλητές διαλαλούσαν δυνατά τιςπραμάτειας τους, ενώ δίκυκλα και τρίκυκλα, μηχανάκια και ποδήλατα, αλλά και αυτοκίνητα μιας άλλης εποχής, κατέκλυζαν τους δρόμους. Μια πόλη διαφορετική από τις πόλεις των Δυτικών χωρών, ένας πολιτισμός διαφορετικός με ανύπαρκτη την πρόοδο και την ανάπτυξη που έμοιαζαν να σταμάτησαν στο χρόνο.

Το λιμάνι του Κολόμπο ήταν βαθύ και τα πλοία έδεναν σχεδόν στη στεριά πάνω σε μακριές αποβάθρες

που εκτίνονταν σε απόσταση μέσα στη θάλασσα. Ήταν στενές και ξύλινες αλλά καλά στερεωμένες, αφού μπορούσαν να δένουν πάνω τους δεξαμενόπλοια μεγάλης χωρητικότητας. Η απόσταση ως την πύλη του λιμανιού ήταν διακόσια-τριακόσια μέτρα και εκεί συναντούσαμε κάθε φορά, ένα πλήθος ταξιτζήδων και ξεναγών να μας περιμένουν για να μας μεταφέρουν αλλά και για να μας ξεναγήσουν στην πόλη και στη χώρα.

Αν και η πόλη ήταν προέκταση του λιμανιού απλωμένη σε κοντινή απόσταση, εμείς συνηθίζαμε να παίρνουμε ταξί επειδή τα κόμιστρα ήταν φτηνά, αλλά και γιατί οι ταξιτζήδες μας ξεναγούσαν στα αξιοθέατα και στα μέρη εκείνα που αυτοί καλά γνώριζαν, και ήταν χρήσιμα σε εμάς τους ναυτικούς που πρώτη έγνοια είχαμε την ευχαρίστηση και τη διασκέδαση καθώς το κάθε μας ταξίδι πήγαινε-έλα, φόρτωμα και ξεφόρτωμα, διαρκούσε μέχρι ένα μήνα.

Με πενιχρή αμοιβή, μας ξεναγούσαν από ενωρίς έως βραδύς, έως την ώρα που άνοιγαν τα μπάρες ως τελικός μας προορισμός.

Όλα κι όλα τα μπαρες στην πόλη ήταν δύο, παρ όλο που ως πρωτεύουσα μιας χώρας δεκαοκτώ εκατομμυρίων, θα έπρεπε να έχει πολύ περισσότερα. Ήταν και τα δύο τεράστια, και μέσα μαζεύονταν πόρνες που έψαχναν πελάτες. Καμιά δεν εξασκούσε το επάγγελμα δημόσια, καθώς ο θεσμός της οικογενείας ήταν αυστηρός, και ακόμα περισσότερο τα θρησκευτικά ήθη δεν το επέτρεπαν. Παρ όλα αυτά, σ όλο τον κόσμο υ-

πάρχουν πόρνες, άλλες κρυφές και άλλες φανερές. Θυμάμαι την εντύπωση που μου δημιουργήθηκε όταν στο πρώτο μου ταξίδι και στην πρώτη μου επίσκεψη εκεί, είδα ένα απέραντο μαγαζί, μια τεράστια αίθουσα εστίασεως γεμάτη γυναίκες που προσπαθούσαν να ψωνιστούν από τους λίγους θαμώνες. Δεν είχε ντόπιους πελάτες, ντόπιοι ήταν μόνο τα γκαρσόνια. Ήταν φανερό ότι ήταν χώρος που φτιάχτηκε για τους ξένους επισκέπτες, κυρίως για τους ναυτικούς που μετά από τα μεγάλα ταξίδια στους ωκεανούς, έψαχναν γυναικεία συντροφιά. Γι αυτό λοιπόν φτιάχτηκε μεγάλος ο χώρος, για να χωρεί όλες τις πόρνες της μεγάλης πρωτεύουσας.

Όμως τα ποτά ήταν φθηνά, το ίδιο και οι γυναίκες, έτσι αβέρτα τις κερνούσαμε όλες, χορεύαμε με όλες, ώσπου να κατασταλάξουμε με οποίαν μαζί θα αναχωρούσαμε για κάποιο φτηνό ξενοδοχείο που οι ίδιες θα μας οδηγούσαν.

Το Εθνικό τους νόμισμα η ρουπία είχε μικρή αξία έναντι των διεθνών νομισμάτων, γι αυτό συνήθιζαν οι οδηγοί να ζητούν από εμάς δολάρια και Εγγλέζικες λίρες. Ακόμα και η Κυπριακή λίρα είχε αξία. Και εμείς που το γνωρίζαμε, ανταλλάζαμε τα δολάρια με τις ρουπίες κάνοντας κοντραπάζα μαζί τους κερδοσκοπώντας αρκετά, ώστε τοιουτοτρόπως τα έξοδα μας στη χώρα να κερδίζονται με τις χρηματικές αυτές συναλλαγές.

Εκείνη τη φορά που πιάσαμε λιμάνι η πόλη ήταν ακίνητη χωρίς ζωή και κίνηση. Έμοιαζε να κοιμάται και στα σπίτια μέσα οι άνθρωποι κλεισμένοι, δεν βγήκαν στις δουλειές τους και στην καθημερινότητα τους, δίνοντας μια εντύπωση όπως η πόλη ήταν κέρφου. Οι εργάτες και οι μηχανικοί στην αποβάθρα που ήταν επιφορτισμένοι για το ξεφόρτωμα του πλοίου, ήταν και αυτοί λιγιστοί. Και παραέξω στο ντόκο μας περίμεναν μόνο ένας δυό ταξιτζήδες.

Οι οδηγοί των ταξί γνώριζαν την Ελληνική γλώσσα και μπορούσαμε εύκολα να συνεννοηθούμε. Το ίδιο εξ άλλου συνέβαινε σε όλα τα λιμάνια, καθώς η Ελληνική ναυτιλία ήταν πρώτη στον κόσμο.

Από αυτούς μάθαμε λοιπόν, πως εκείνη η μέρα ήταν η μεγάλη θρησκευτική γιορτή των Βουδιστών, γι αυτό όλα ήταν κλειστά, για όλους ήτανσχόλη. Ακόμα και τα μπαρς που με αδημονία οι ιδιοκτήτες τους περίμεναν κάποιο πλοίο να δέσει οπότε οι ναυτικοί θα έτρεχαν να ξεδέψουν τα λεφτά τους, κι αυτά ήταν κλειστά. Όσοι λίγοι διακινούνταν στην πολη εκείνη τη μέρα δεν ήταν Βουδιστές, είχαν άλλη θρησκεία και δεν γιόρταζαν. Στη Κεϋλάνη το μεγάλο μέρος του πληθυσμού είναι Βουδιστές, αλλά υπάρχουν και άλλες θρησκείες όπως Ινδουιστές, Μουσουλμάνοι, ακόμα και Χριστιανοί.

Εγώ μόλις είχα τελειώσει τη βάρδια μου στη μηχανή, και παρέα με ένα πρωτόμπαρκο δόκιμο μηχανικό, βάλαμε τα καλά μας και βγήκαμε έξοδο. Η ώρα ήταν εννέα το βράδυ, και λογαριάζαμε να πάμε απ ευθείας σ

ένα από τα δυο μπαρς, ήταν ώρα που άνοιγαν. Μαθαίνοντας όμως πως όλα ήταν κλειστά, πολύ στεναχωρηθήκαμε αφού μετά από τόσες μέρες ταξίδι στη θάλασσα, προσμέναμε με αδημονία να βγούμε στη στεριά να ξεδώσουμε, και να διασκεδάσουμε. Περιπατήσαμε λίγο με την ελπίδα να βρίσκαμε μαγαζιά ανοιχτά, αλλά ήσαν όλα ερμητικά κλειστά και οι δρόμοι αδειανοί από κίνηση. Πού και που κάποιο παλιό αυτοκίνητο διέσχιζε τους δρόμους και με μεγάλη ταχύτητα χανόταν στο βάθος της πόλης. Ακόμα και η υπαίθρια αγορά φρούτων που καθημερινά έσφυζε από ζωή, ήταν κι αυτή έρημη. Ήταν φανερό λοιπόν, πως η πολύ μεγάλη πλειοψηφία των κατοίκων ήσαν Βουδιστές και γιόρταζαν την μεγάλη τους γιορτή. Έτσι λοιπόν μη έχοντας τι να κάνουμε, αφού περιπατήσαμε αρκετά, ετοιμαζόμασταν με απογοήτευση να επιστρέψουμε.

Πήραμε το δρόμο του γυρισμού κατσοφιασμένοι, αφού πως πιάσαμε λιμάνι σε μια έρημη πολη, δεν είχε αξία για μας. Που δεν ψωνίσαμε πράγματα δεν ήταν σοβαρό ζήτημα, που δεν ψωνίσαμε όμως γυναίκες, ήταν σοβαρό το ζήτημα. Μέσα στο πέλαγος στην ατελείωτη μας μοναξιά που για παρηγοριά είχαμε μόνο τη σκληρή δουλειά, με μεγάλη πεθυμιά προσμέναμε να πιάσουμε λιμάνι για να χαρούμε λίγη διασκέδαση, να πιούμε, να μεθύσουμε να ικανοποιήσουμε τη λίμπιντο μας. Το ταξίδι ήταν μεγάλο, και η προσμονή το ίδιο. Και να τώρα, πιάσαμε στεριά. Ευρίστηκα καλά, και λούστηκα ακριβή κολόνια. Έβαλα τα καλά μου και με το φίλο μου το δόκιμο βγήκαμε τσάρκα στη στεριά.

Και να τώρα, γυρίζαμε άπρακτοι και στενοχωρημένοι στο πλοίο. Θα πέφταμε για ύπνο, και ως ότου σκατζάρουμε βάρδια, το πλοίο θα είχε ξεφορτώσει και θα είμασταν έτοιμοι να αποπλεύσουμε.

Με τη λύπη λοιπόν να μας θλίβει την καρδιά, περπατούσαμε με βήμα αργό χωρίς βιάση στο δρόμο για το γυρισμό. Από μακριά φάνηκε το πλοίο στο λιμάνι θεόρατο και πανύψηλο καθώς είχε ήδη ξεφορτώσει μεγάλο μέρος του φορτίου.

Σκεφτικοί και αμίλητοι στο δρόμο που πηγαίναμε, ένα παλιό ταξί σταμάτησε και από το ανοιχτό παράθυρο ο ταξιτζής σε γλώσσα Ελληνοαγγλιστί, μας έπιασε κουβέντα.

Δεν θα ξεχάσω την μορφή του όσα ακόμα χρόνια να περάσουν, την έχω αποτυπωμένη στο νου μου όπως να ήταν χτες. Είχε ένα χρώμα μαύρο με καφέ, μια μίξη χρωμάτων αταίριαστη που με τα ασύμμετρα χαρακτηριστήρια του προσώπου του, έμοιαζε πολύ άσχημος. Όμως αυτό που δεν ξεχνώ, είναι η αντιπάθεια που εξέπεμπε, με τις σκληρές γραμμές που αυλάκωναν τα χαρακτηριστικά του, και κάτι μάτια σε χρώμα που δεν μπορώ να περιγράψω, αλλά που έμοιαζαν μάτια δηλητηριώδους ερπετού έτοιμο να ορμήξει και απροειδοποίητα να ρίξει το θανατερό δηλητήριο. Μου θύμισε ένα παράξενο φίδι που είχα δει στον μεγάλο ζωολογικό κήπο της χώρας στο προηγούμενο μου ταξίδι. Ένα φίδι με τεράστια κεφαλή που πάνω της βλάσταιναν κέρατα, στηριγμένη σε ένα λεπτό κορμό πολύ δυσανάλογο. Ένα φίδι τρομερό στη θέα, που ως τώρα

δεν συνάντησα όσο κι αν έψαξα σε εγκυκλοπαίδεις, αλλά που ακόμα το θυμάμαι και ανατριχιάζω. Εν πάση περιπτώσει δεν έμοιαζε με φυσικό άνθρωπο, και που τον αντίκρισα τον αντιπάθησα.

Στην κουβέντα μας ρώτησε αν θέλαμε διασκέδαση και αν ναι, είχε δικες του γυναίκες είπε, να μας πάρει. Άλλο δεν θέλαμε, και βεβαίως του είπαμε ναι. Μα χρέωσε περισσότερο από το κανονικό, καθώς βρήκε την ευκαιρία. Μας εξήγησε πως όλα απαγορεύονταν αυτή τη μέρα, και αυτός διακινδύνευε διπλά, και γι αυτό ζητούσε περισσότερα χρήματα.

Τον ρωτήσαμε ποιος ήταν ο δεύτερος κίνδυνος, και μας εξήγησε πως αυτή τη μέρα οι πόρνες δεν εργάζονταν, γι αυτό θα μας έπαιρνε στη γυναίκα του και στην κόρη του, και αυτό ήταν ρίσκο, διότι αν άλλοι το μάθαιναν, θα τον διαπόμευαν.

Μονομιάς μέσα μου θύμωσα για όσα είπε, γιατί στην πατρίδα μου η οικογένεια ήταν πολύ ιερός θεσμός. Ήμουν έτοιμος να τον διαολοστείλω, αλλά μου λέει ο δόκιμος,

-Εμάς τι μας νοιάζει, δική του οικογένεια είναι, εξ άλλου μπορεί να λέει ψέματα για να δικαιολογήσει τα περισσότερα χρήματα που ζητά.

Και εγώ επιθυμώντας να κάμω το κέφι μου, ασυνείδητα στη σκέψη δέχτηκα την εξήγηση του φίλου μου.

Μπήκαμε στο ταξί και μας πήρε λίγα χιλιόμετρα. Ήταν μια γειτονιά με μικρά σπιτάκια σαν κουτιά φτιαγμένα από λεπτό χαρτόνι, όπως τις παραγκουπολεις που δείχνουν ακόμα οι τηλεοράσεις στις ειδήσεις

σε κάποιες υπανάπτυκτες χώρες. Ο άσφαλτος είχε τελειώσει, και οδηγούσε το αυτοκίνητο σε ένα χωμάτινο δρόμο. Ήταν φανερό πως

ήταν μια συνοικία φτωχών κατοίκων. Υπήρχαν στύλοι με ηλεκτρισμό, και από τους μικρούς λαμπτήρες νυκτός που ήταν πάνω καρφωμένοι, βλέπαμε στο θαμπό φως τη φτώχεια και τη μιζέρια της περιοχής. Δρόμοι χωρίς πεζοδρόμια και άσφαλτο, γεμάτοι λακκούβες με στάσιμα νερά. Τα σπίτια ήταν όλα μικρά ενός ή δυο δωματίων, χαμηλά και στραβά, έχοντας μια κλίση στη μια μεριά από τους αέρηδες, καθώς ήταν φτιαγμένα από λεπτά και πρόχειρα υλικά.

Σταματήσαμε σε μια αυλή έξω από ένα χάρτινο σπιτάκι λίγο μεγαλύτερο από τα άλλα, και μας κάλεσε να μπούμε μέσα. Άνοιξε την πρόχειρη πόρτα, και στο χαμηλό φως είδαμε μια γυναίκα να κάθεται σε μια παλιά καρέκλα και με μια κούπα στην ποδιά, έκοβε κάποια χορταρικά. Της μίλησε στη γλώσσα τους, και την είδαμε να τον κοιτάζει σαστισμένη.

Ανησυχία έζωσε εμένα και το φίλο μου, αλλά ο ταξιτζής γύρισε σε μας και μας καθησύχασε. Η γυναίκα μπήκε στην άλλη κάμαρα, και βγήκε βαστάζοντας από το χέρι μια μικρούλα κοπελίτσα ως τα δεκαέξι. Και εμείς μικροί στην ηλικία τότες, δεν δώσαμε σημασία μην τυχόν να ήταν ανήλικη. Εξ άλλου την διάλεξε για πάρτη του ο φίλος μου, που κι αυτός είχε ή δεν είχε κλείσει ακόμα τα δεκαοκτώ.

Αλλά δώσαμε πολλή σημασία, γιατί οι δυο γυναίκες φαίνονταν φοβισμένες. Σκέφτηκα πως ήταν τρομο-

κρατημένες και δεν μπορούσαν να αρνηθούν τις προ-
σταγές του αφέντη τους.

Κάτι ακόμα είπε ο σιχαμερός στις δυο γυναίκες, και αυτές μας έγνεψαν να τις ακολουθήσουμε. Βγήκαμε έξω στην αυλή, και μας οδήγησαν σε μια παράμερη κάμαρη. Ήταν ένα μοναδικό δωμάτιο χωρισμένο με μια χαμηλή ψάθα, και στο κάθε μέρος βρισκόταν ένα κρεβάτι. Εγώ και ο φίλος μου σκεφτικοί πλέον, το ίδιο και οι δυο γυναίκες, βρισκόμασταν όλοι σε αμηχανία.

Σε λίγο η μεγαλύτερη γυναίκα έβγαλε τα ρούχα της και τσίτσιδη ξάπλωσε ανάσκελα στο χαμηλό κρεβάτι γνέφοντας μου να πάω κοντά της. Όμως εγώ, δεν ήθελα πλέον σεξ, το θεωρούσα υπό τις συνθήκες μια ευτελή πράξη. Ταυτόχρονα άκουσα από την άλλη μεριά το κοριτσάκι να κλαίει μουγγά.

Είχαμε ακριβώς καταλάβει τι συνέβαινε. Ο αχρείος ταξιτζής τις πουλούσε με το ζόρι και τις υποχρέωνε σε συνουσία με τους πελάτες. Και αυτές τρομοκρατημένες, φοβόντουσαν να αρνηθούν. Κατάλαβα πως η μεγαλύτερη γυναίκα είχε δεχτεί τη μοίρα της, αλλά η μικρούλα ίσως να ήταν η πρώτη της φορά και ήταν τρομοκρατημένη. Τελικά αυτό εξήγησε στον φίλο μου πως συνέβαινε και έκλαιγε από φόβο, και μας παρακάλεσε να την λυπηθούμε και να μην πούμε στον πατριό της πως έκλαιγε.

Ο φίλος μου ο δόκιμος μηχανικός ήταν ένα καλό και ευαίσθητο παιδί, έτσι εύκολα συμφωνήσαμε να μην τις αγγίξουμε, και ούτε να ζητήσουμε πίσω τα χρήματά μας ώστε έτσι να τις προδώσουμε. Τους εξηγήσαμε

κουτσά στραβά την πρόθεση μας, και αυτές ανακουφισμένες μας φιλούσαν τα χέρια.

Δεν μετάνιωσα για αυτή μου την πράξη, και ένιωσα ανακούφιση για την απόφαση μας. Ύστερα όμως στο δρόμο του γυρισμού, σκεφτόμουν πως το καημένο κοριτσάκι γλύτωσε αυτή τη φορά , την επόμενη όμως, ή την μεθεπόμενη τι θα γινόταν;

Ύστερα με τον καιρό όποτε φέρνω στο νου μου το επεισόδιο, είμαι ευχαριστημένος που έτσι συμπεριφέρθηκα. Ήξερα μέσα μου απόλυτα πως έκανα το σωστό, και έλπιζα στην υπόλοιπη μου ζωή μου να συνεχίζα το ίδιο.

ΑΦΡΟΔΙΣΙΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ

Τα λιμάνια παντού στον κόσμο συνήθως αποτελούν αγορές έρωτος και ναρκωτικών ουσιών, καθώς εκεί ξέμπαρκοι ναύτες μοναχικοί διαβάτες που ψάχνουν καράβι να μπαρκάρουν, ή πληρώματα πλοίων που δένουν για να ξεφορτώσουν, γυρεύουν θαλπωρή σε μια αγκαλιά σαρκικής απόλαυσης ύστερα από πολυήμερα ταξίδια σε

θάλασσες και ωκεανούς. Άλλοτε οι πόρνες μόνες σουλατσάρουν προσπαθώντας να πουλήσουν το κορμί τους, και άλλοτε οι νταβατζήδες πρόθυμοι να ξεναγήσουν τα πληρώματα σε ναούς διασκέδασης και λαγνείας. Λαγνείας και απόλαυσης σαρκικής συνήθως συμβατής και κλασσικής, αλλά και αιρετικής και ανορθόδοξης πέραν των παραδεδομένων αξιών. Παζάρια ναρκωτικών ουσιών και αγοραίου έρωτος σε συχνότητες διασυρμού της αξιοπρέπειας, βαποράκια χωρίς αναστολές, γυναίκες πόρνες και άνδρες προαγωγοί άθλιοι εκμεταλλευτές χωρίς αιδώ, που έχοντας μόνη έγνοια το κέρδος, ξεπερνούν τα όρια της ηθικής, τη αξιοπρέπειας και της ευτέλειας.

Σε λιμάνια νέες γυναίκες και μικρά κοριτσάκια σε παρόταξη περιμένουν πελάτες, ενώ όσοι ναυτικοί δεν γνωρίζουν τα συνήθει ή αναζητούν κάτι περισσότερο, αποστύνονται στους νταβατζήδες και τους εμπόρους για να τους εξυπηρετήσουν.

Ανάλογα με τη αυστηρότητα του νόμου, σε κάθε χώρα και λιμάνι, τα πράγματα είναι διαφορετικά.

Θυμάμαι μια φορά στο Μπάρι, πριν ακόμα τελειώσει το δέσιμο του πλοίου στο μόλο, κάποιοι ντόπιοι δρασκελήσαν τα ρέλια και εισήλθαν στο πλοίο.

Ότι στην Ιταλία απλοί πολίτες είχαν δικαίωμα να επιβιβάζονται σε ελλιμενισμένα υπό ξένη σημαία πλοία δεν με παραξένεψε, καθώς σε προηγούμενα λιμάνια σε πολλές χώρες το αυτό συνέβαινε, γι αυτό χωρίς να σκεφτώ πονηρά, υπέθεσα πως ήταν τελωνειακοί ή εργάτες του λιμανιού. Με τα λαδωμένα ρούχα της δουλειάς στεκόμουν στην πόρτα που οδηγούσε στο μηχανοστάσιο και έβλεπα το σουλατσάρισμα τους.

Παρακολουθούσα όσα συνέβαιναν μη έχοντας τι να κάνω έως ότου τελειώσει η βάρδια μου. Στέκοντας λίγο μακρύτερα από τα συμβαινόμενα και όλα βλέποντας τα, εύκολα κατάλαβα τα παιχνίδια και τα κοντραπαζα που διαμείβονταν και παίζονταν μεταξύ πληρώματος και επισκεπτών. Συναλλαγές με εμπορεύματα από άλλες χώρες που συνηθίζαμε να αγοράζουμε και να εμπορευόμαστε εμείς οι ναυτικοί όπως ρολόγια και υπολογιστές Seiko από την Ιαπωνία, φωτογραφικές ζενίθ από τη Σοβιετική ένωση, και ουσίες από χώρες φθηνές κυρίως της Λατινικής Αμερικής και

της Αφρικής. Θυμάμαι μια φορά στη Νιγηρία, φουντάραμε έξω από το λιμάνι για να ανεφοδιαστούμε καύσιμη υλη για τη μηχανή, οπότε από λάντζες που μας πλεύρισαν, τελωνειακοί αξιωματικοί και απλοί εργάτες μας πρόσφεραν πολύ φτηνά όλων των ειδών τέτοιες ουσίες, με αντάλλαγμα τσιγάρα πολυτελείας, κυρίως Rothmans.

Μέσα σ αυτή την έξαρση της συναλλαγής, έπιασε το μάτι μου έναν ντόπιο νεαρό να συζητά με το καμαροτάκι του πλοίου και ύστερα μαζί να περπατούν και να μπαίνουν στην καμπίνα του καμαρότου στο βάθος του διαδρόμου. Σκέφτηκα πως θα του έδειχνε κάτι να του πουλήσει, ή ακόμα να τα είχαν βρει μεταξύ τους, γιατί κανείς δεν ξέρει τι κρύβει μέσα του ο διπλανός του, αν είναι ετερόφυλος, ή κάτι άλλο. Το καμαροτάκι έδειχνε ένας νέος σοβαρός και ανδροπρεπής, που δυσκολα ο νους κάποιου θα πήγαινε σε σκέψεις άλλες. Όμως τα μάτια μου είδαν πολλά, τόσα πολλά, που τίποτα δεν θα με ξάφνιαζε.

Στο χρόνο που ακολούθησε, φάνηκε καθαρά πως άλλα πράγματα έκαναν εντός της καμπίνας, και όχι κοντραπάζα. Δεν ήταν μόνο γιατί έκαναν ώρα πολλή μέσα, ήταν και γιατί μετά τον απόπλου μας ο καμαρότος είχε κολλήσει αρρώστια βαριά από αφροδίσιο νόσημα και μόλις προλάβαμε να τον παραδώσουμε πριν μας πεθάνει στη θάλασσα καθώς πολύ γοργά η ασθένεια άρχισε να τον κατατρώνει και αφόρητα να τον βασανίζει.

Η ομοφυλοφιλία συνήθως έχει γενετικό υπόβαθρο, που σε συνδυασμό με τις περιβαλλοντικές επιρροές κάνει έναν άνθρωπο ομοφυλόφιλο. Δηλαδή οι περισσότεροι τοιούτοι γεννιούνται με προδιάθεση, και δεν πρόκειται για θέμα επιλογής τους αργότερα στη ζωή. Στο απλό κοινό των ανθρώπων αυτό θεωρείται κακό έως και έγκλημα, ενώ για ανοιχτόμυαλους και μορφωμένους, θεωρείται απλά διαφορετική σεξουαλική προτίμηση.

Όμως μελέτες επιστημόνων τονίζουν, πως στις σεξουαλικές αυτές πράξεις χρειάζεται ιδιαίτερη προφύλαξη, καθώς ένεκα της κοινωνικής κατακραυγής που τυγχάνουν οι ομοφυλόφιλοι και στη μυστικότητα που αναγκάζονται να ενεργούν, υποχρεώνονται να αλλάζουν συντρόφους με αποτέλεσμα οι ασθένειες να μεταδίδονται ευκολότερα.

Η ίδια απειλή από μολυσματικές και λοιμώδεις νόσους εγγυμονεί και για τους ναυτικούς ένεκα του ασυνήθιστου περιβάλλοντος που διαβιούν και των συνθηκών εργασίας που απασχολούνται. Από μελέτες έχει αποδειχθεί πως όσοι εξ αυτών ασθενούν και αποβιώνουν, οι περισσότεροι θάνατοι δεν οφείλονται σε ατυχήματα και πνιγμούς όπως πολλοί πιστεύουν, αλλά στις λοιμώδεις ασθένειες και κυρίως τις αφροδίσιες, ιδιαίτερα την παλιά εποχή που δεν ήσαν ιάσιμες. Είναι λοιπόν γεγονός αναμφισβήτητο πως οι ναυτικοί κινδυνεύουν από ευρύ φάσμα ασθενειών κυριότερες οι

οποίες είναι όσες προέρχονται από το σεξ, καθώς πολλοί δεν παίρνουν τις απαραίτητες προφυλάξεις. Πολύ τακτικές ασθένειες που ταλαιπώρησαν κατά τη γνώμη μου όλους τους ναυτικούς είναι οι έρπητες, οι κόντυλοι, οι ψείρες, η βλεννόρροια. Σίγουρα πολλοί κόλλησαν πιο επικίνδυνες ασθένειες, αλλά επειδή είναι βαριάς μορφής κανείς δεν τις αναφέρει, σε αντίθεση με τις συνηθισμένες που πολλοί τις συναφέρουν και τις θεωρούν απλές όπως μια γρίπη ή ένα κρουλόγημα.

Το μικρό καμαροτάκι λοιπόν, κόλλησε σκουλαμέττο. Για μερικές στιγμές σεξουαλικής ηδονής που μάλλον δεν μερήμνησε να λάβει προφυλάξεις, η κακή στιγμή του επέφερε πολλά δεινά, αφόρητο πόνο και ταλαιπωρία. Στη βιά του ίσως, ή στην ανημποριά της πλήρους απόλαυσης, βιάστηκε να παραδοθεί σε σεξουαλικές ορέξεις χωρίς προφύλαξη. Για λίγες στιγμές λάγνες που γρήγορα τέλειωσαν, δεν ενέργησε σωστά, δεν προφύλαξε τον εαυτό του.

Και να τώρα, ύστερα από λίγες μέρες μέσα στον Ινδικό ωκεανό που ταξιδεύαμε, φανερώθηκε η άσχημη αρρώστια. Στην αρχή έκρουψε το πρόβλημα και μας σερβίριζε το φαγητό στην τραπεζαρία κρύβοντας τον πόνο του, χωρίς να δείχνει πώς υπέφερε.

Αλλά όσο περνούσαν οι ώρες και οι μέρες, η αρρώστια τον κατέτρωγε και τον έφθινε. Φαινόταν καθαρά στο πρόσωπο του και στις κινήσεις του πως πολύ πονούσε. Στις ερωτήσεις μας απαντούσε πως τον πείραξε ο

σπόνδυλος του, γι αυτό και εμείς κατ αρχάς τον συμπονήσαμε και τον βοηθήσαμε με το να σερβιριζόμαστε μόνοι μας.

Όσπου μια μέρα τον είδα να βγαίνει από την καμπίνα του με ανοιχτά πόδια όπως τον συγκαμμένο και χωρίς να δύναται καθόλου να περπατήσει, ενώ από τα μάτια του έτρεχαν δάκρυα, και σπασμοί στο πρόσωπο του φανέρωναν τον ανείπωτο πόνο του. Τον ρώτησα τι έχει, και αυτός κλαίγοντας μου απάντησε πως κόλλησε νόσημα, πως τον έφαγε και τον τέλειωσε, πως δεν άντεχε άλλο τους αφόρητους πόνους, πως ήθελε να πεθάνει, να γλυτώσει.

Εκείνη τη στιγμή φάνηκε ο λοστρόμος απέναντι στη άκρη του διαδρόμου, και βλέποντας τη σκηνή, ήρθε κοντά μας. Έμπειρος ναυτικός και παλιά καραβάνα, αμέσως κατάλαβε, και του είπε,

-ρε πούστη, κόλλησες βλεννόρροια στον ποπό;

Και γυρίζοντας σε μένα μου είπε,

-Κύπριε η κατάσταση είναι δύσκολη, τρέχα να φωνάξεις το Γραμματικό.

Ο δεύτερος πλοίαρχος ή γραμματικός όπως συνήθως τον καλούσαμε ήταν υπεύθυνος για όλα όσα συνέβαιναν στο πλοίο, και έπρεπε να μεριμνά ώστε όλα να γίνονται με το σωστό τρόπο. Φυσικά ήταν υπόλογος στον καπετάνιο που τον ενημέρωνε για όλα και έπαιρνε διαταγές μόνο από αυτόν.

Στην περίπτωση του καμαρότου αποφάνθηκε πως έπρεπε να περιοριστεί στη καμπίνα του έως ότου πιάσουμε λιμάνι για να πάει στο γιατρό. Η ασθένεια του ήταν κολλητική και δεν έπρεπε καθόλου να κυκλοφορεί ή να εργάζεται, πόσον μάλλον να σερβίρει φαγητό στο πλήρωμα.

Του έδωσε κάποια παυσίπονα λοιπόν, και τον κλείδωσε στην καμπίνα του δίνοντας διαταγή, κανείς να μην του ανοίξει, ούτε να τον επισκεφτεί.

Και ενώ οι μέρες περνούσαν, ο καμαρότος μέσα στην καμπίνα του περιορισμένος σπάραζε από τους πόνους και οι κραυγές του μέρα νύχτα ακούγονταν γοερές, και μας τριβέλιζαν τα αυτιά. Ήταν μια κατάσταση που μας τρόμαζε καθώς το κλάμα του ήταν πολύ σπαραχτικό. Ήταν φαίνεται οι πόνοι του αφόρητοι και κάθε ώρα που περνούσε γίνονταν χειρότεροι.

Σκέφτηκα πόσο απάνθρωπο ήταν αυτό που συνέβαινε, και γιατί ο καπετάνιος δεν ειδοποιούσε να έλθει κάποιο ελικόπτερο να τον παραλάβει. Σκέφτηκα μήπως επί σκοπού δεν ειδοποιούσαν γιατί τα κόστα σε τέτοια περίπτωση για την εταιρεία θα ήταν μεγάλα. Σκέφτηκα ακόμα πως ίσως ο Γραμματικός να μην νοιαζόταν για τις ανθρώπινες ζωές και να άφησε τον καημένο ασθενή στο έλεος του και στη μαύρη του μοίρα. Οι σκέψεις μου αυτές ήταν βάσιμες, γιατί σε ένα προηγούμενο μας ταξίδι είδα σε αυτόν κακία και απανθρωπιά να τον κυριαρχεί. Ήταν θυμάμαι καλά όπως να ήταν χτες, ένα περιστατικό που πολύ με στενοχώρησε και με έκανε να τον απαξιώσω ως άνθρω-

πο. Είχαμε αποπλεύσει από ένα λιμάνι, και ο βοηθός λοστρόμος (Σάκη τον φωνάζαμε καλά θυμάμαι ακόμα) είχε αγοράσει ένα μικρό πιθηκάκι μια σταλιά και όλο χάρη, ένα πολύ ήρεμο, εκπαιδευμένο και συμπαθητικό ζωάκι. Όλοι το αγαπήσαμε, και όλοι παίζαμε μαζί του. Όσπου μια μέρα ο Γραμματικός, ένας άνθρωπος πετσί και κόκκαλο που το φαγητό δεν το έπιανε ίσως από την μοχθηρία που τον διακατείχε, μόλις ήρθε εις γνώση του το γεγονός, άρπαξε το μικρό ζωάκι, και με δύναμη το έριξε φούντο στη θάλασσα. Ήταν ένα θλιβερό περαστικό που έμεινε ανεξίτηλο γραμμένο στη μνήμη μου καθώς έβλεπα το μικρό ζωάκι να κολυμπά προσπαθώντας να μην πνιγεί. Και το πλοίο έφευγε μακριά αφήνοντας πίσω το καημένο πιθηκάκι, με προδιαγραμμένη την μοίρα του να πνιγεί και να το φαν τα ψάρια. Γνώριζα πως απαγορεύονταν τα ζώα στα πλοία γιατί υπήρχε κίνδυνος να μεταδώσουν ασθένειες μολυσματικές στο πλήρωμα και πως ο γραμματικός ενέργησε βάση των κανονισμών, παρ' όλα αυτά, θεώρησα την πράξη του απάνθρωπη.

Οι κραυγές του πόνου και οι κλαυθμοί της απόγνωσης του ασθενούς μας πίκραιναν την καρδιά και μας έθλιβαν, ώσπου ξαφνικά κάποια μέρα σταμάτησαν να ακούονται. Όλοι σκεφτήκαμε το χειρότερο, και με πολλή αγωνία ζητήσαμε ενημέρωση από τον δεύτερο πλοίαρχο. Μας έδωσε μια εξήγηση αληθοφανή, πως τον μετέφερε στο αναρρωτήριο στο πλωριό ντεκ, ώστε να μην επηρεαζόμαστε εμείς το υπόλοιπο πλήρωμα

από τις κραυγές του στην απόδοση της εργασίας μας. Δεν πίστεψα πολύ αυτή την εξήγηση, και ακόμα έως τώρα διερωτώμαι αν έτσι είχαν τα πράγματα, ή αν το άμοιρο καμαροτάκι δεν άντεξε τους πόνους και την καταραμένη αρρώστια, αν μέσα σε εκείνο το πλοίο άφησε την τελευταία του πνοή και αν ο γραμματικός με τον στιούαρτ μετέφεραν στο ψυγείο το άψυχο του σώμα μέχρι να πιάσουμε λιμάνι, καθώς όριζαν οι κανονισμοί.

Σε όλους μας πέρασε αυτή η κακή σκέψη, όμως ήμασταν υποχρεωμένοι να δεχτούμε όσα ο υποπλοίαρχος μας εξήγησε.

Η ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ ΤΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

Τρομακτικές θερμοκρασίες άνω των 50 βαθμών Κελσίου καταγράφονται πολλές φορές σε χώρες της Μέσης Ανατολής, χώρες που τα εδάφη τους σκεπάζονται από την ζεστή άμμο της Ερήμου. Ο καυτός ήλιος και η ασφυκτική ζέστη το καλοκαίρι, κάνουν τη ζωή των κατοίκων αφόρητη και πολύ δύσκολη. Το μεγαλύτερο

μέρος του πληθυσμού καλύπτει με ρούχα το σώμα του καθόλη τη διάρκεια της μέρας φορώντας λευκές κελεμπιές, καθώς το άσπρο χρώμα διώχνει τη θερμότητα. Το μεγαλύτερο μέρος αυτών των χωρών καλύπτεται από την έρημο Σαχάρα και είναι περιοχές αραιοκατοικημένες από ανθρώπους. Συχνά μόνο λίγα άγρια ζώα αλλά και μερικά φυτά που αντέχουν στην ξηρασία αποτελούν τους μόνους κατοίκους.

Παλιότερα στα Αρχαία χρόνια, στην έρημο της Σαχάρα υπήρχε αρκετό νερό που σχημάτιζε μεγάλα ποτάμια που κατά μήκος τους υπήρχε πολλή βλάστηση και ζωή, αλλά στα εκατομμύρια χρόνια που πέρασαν, οι κλιματικές αλλαγές και οι μεγάλοι σεισμοί τα άλλαξαν όλα.

Σήμερα, λένε οι επιστήμονες, πως όλα τα ποτάμια που κυλούσαν πάνω σ' αυτή τη γη, πήραν καθίζηση και τώρα κυλούν υπόγεια, κάτω στα έγκατα της χωρίς να μπορεί ο άνθρωπος να τα εκμεταλλευτεί, καθώς είναι πολύ βαθιά και ασύμφορη η εκμετάλλευσή τους.

Ως μέρος αυτής της περιοχής, η Σαουδική Αραβία είναι χώρα που μόλις φτάσει κάποιος νιώθει αμέσως μια αίσθηση άλλη. Μια αίσθηση διαφορετική, επικίνδυνη και θανατερή όπως την επικίνδυνη έρημο που την περιβάλλει, καθώς σ' αυτή τη χώρα πολύ εύκολα εφαρμόζεται η θανατική ποινή επί των ανθρώπων ντόπιων και ξένων.

Στις πλατείες τις καθημερινές μέρες περπατά ο κόσμος αμέριμνος και τα παιδιά παίζουν μπάλα και άλ-

λα παιχνίδια, αλλά τις Παρασκευές γίνονται εκτελέσεις ανθρώπων δια αποκεφαλισμού, για εγκλήματα κατοχής ναρκωτικών ή ληστειών, αλλά κυριότερα για περιφρόνηση της θρησκείας, αφού έχουν πολύ ανεπτυγμένο το θρησκευτικό αίσθημα καθώς η χώρα είναι το λίκνο του Μουσουλμανισμού και η πατρίδα του προφήτη Μωάμεθ. Είναι αδικήματα που επισύρουν την ποινή του θανάτου δια αποκεφαλισμού σε δημόσιους χώρους για παραδειγματισμό.

Εκείνους τους καιρούς πριν το 1980, η ζωή για τους ντόπιους κατοίκους και τους ξένους επισκέπτες ήταν πολύ δύσκολη και καταπιεστική από τις Αρχές της χώρας, με εξαίρεση τους ναυτικούς που εργάζονταν σε Ελληνικά βαπόρια καθώς οι Σαουδάραβες είχαν σε πολλή εκτίμηση τους Έλληνες. Υπήρχε βαθιά εκτίμηση σε ότι Ελληνικό, και ένας απεριόριστος σεβασμός για τη φυλή των Ελλήνων. Αυτό πρόσεξα και εισέπραξα από τους ντόπιους κατοίκους από το πρώτο μου κιόλας ταξίδι, αυτό μου εξήγησαν επίσης πως συνέβαινε οι παλαιότεροι ναυτικοί που ήξεραν καλύτερα. Σκέφτηκα πως ίσως μας θαύμασαν και μας εκτίμησαν ως Ελληνικό λαό, ένεκα του Μεγάλου Αλεξάνδρου που κατέκτησε τη χώρα τους και τους εμφύτευσε το Ελληνικό πνεύμα.

Στη Σαουδική Αραβία οι κάτοικοι ασχολούνται με την παραγωγή και καλλιέργεια μαργαριταριών, καθώς και με την επεξεργασία φοινίκων, αφού ως έρημος χώρα, στο έδαφος της ευδοκιμούν πολύ τα φοινικόδε-

ντρα. Ασχολούνται όμως, κυρίως με την εξόρυξη πετρελαίου που υπάρχει απεριόριστο και το οποίο εξάγουν στον υπόλοιπο κόσμο. Στο μεγάλο λιμάνι της πόλεως Νταμάμ που ευρίσκεται στο κέντρο του Περσικού κόλπου, υπάρχουν εγκατεστημένα μεγάλα Τέρμιναλς εξαγωγής πετρελαίου. Τεράστιες σιδερένιες κατασκευές που εισχωρούν σε βάθος στη θάλασσα, αποτελούν μεγάλους τεχνητούς βραχίονες, όπου δένουν τα πλοία για να φορτώσουν το πολύτιμο υγρό. Σε ένα από αυτά τα ντοκ έδεσε το πλοίο μας για να φορτώσουμε μαζούτ.

Ερχόμασταν από την Ιαπωνία. Ταξιδεύσαμε στο Ναγκασάκι ένα από τα καλύτερα φυσικά λιμάνια στο νησί Κιουσού, της παλιάς πόλης των Σογκούν και των Σαμουράι.

Μεταφέραμε εκεί ένα φορτίου μαζούτ, και αφού γρήγορα ξεφορτώσαμε, γρήγορα αναχωρήσαμε για τον Περσικό κόλπο. Πλέοντας τον Ινδικό ωκεανό φτάσαμε στον κόλπο του Ομμάν, το βορειοδυτικό τμήμα της Αραβικής χερσονήσου που ενώνεται μαζί του μέσω των στενών Ορμούζ.

Ο Περσικός ή Αραβικός Κόλπος, είναι σημαντικός για την παγκόσμια οικονομία καθώς τεράστια φορτία πετρελαίου μεταφέρονται από εκεί. Ενώνει την Αραβία με τον Ινδικό ωκεανό, και γεωγραφεί τα παράλια των ακτών του δυτικού Ομάν, του Κατάρ, του Μπαχρέιν, της Σαουδικής Αραβίας, των Αραβικών εμιράτων, και μέρους του Ιράκ και της Περσίας.

Η κίνηση των πλοίων στα στενά ήταν αυξημένη εκείνο τον καιρό, γι αυτό πλέαμε με προσοχή και αργή ταχύτητα.

Η θάλασσα ήταν γαλήνια και ακίνητη, σε ένα χρώμα θολό και άσπρο, ίδιο με της ερήμου. Ο καιρός είχε αλλάξει, η πελαγίσια δροσιά σιγά χανόταν, και μια ζεστή αύρα στεριανή φυσούσε στον αέρα που όσο πλέαμε γινόταν εντονότερη. Ο αέρας που φυσούσε αργά, κουβαλούσε μαζί του τις ψηλές θερμοκρασίες από τα βάθη της ερήμου της Σαχάρας, δημιουργώντας μια θολή άχνα στην ατμόσφαιρα.

Σε λίγη ώρα νιώσαμε τον καιρό να έχει αλλάξει τελείως και να έχει γίνει αφόρητα θερμός και ανυπόφορος.

Ήταν ένας ξηρός και καυτός αέρας που ερχόταν από τη μεγάλη έρημο που στο πέρασμα του γέμιζε την ατμόσφαιρα άμμο και σκόνη.

Ήταν ένας σιρόκος καυτερός και επικίνδυνος όπως το Λίβα που καίει τα σπαρτά, ίδιος και αυτός που όταν φυσά, προκαλεί καταστροφές.

Ήταν ο Σορόκος ένας άνεμος που πνέει από νοτιοανατολικές διευθύνσεις, που ξεκινώντας συνήθως από τη Σαχάρα διασχίζει τη Βόρεια Αφρική, διέρχεται της Μεσογείου όπου γίνεται υγρός, και τοιουτοτρόπως προκαλεί βροχές και ομίχλες. Κινείται με ταχύτητα 55 κόμβων, και το φύσημα του διαρκεί από μισή μέρα έως και αρκετές.

Από το φινιστρίνι παρακολουθούσα τους ναύτες να καλάρουν τους κάβους φορώντας χοντρά γάντια στα

χέρια για να μην καίγονται αφού όλο το κατάστρωμα είχε θερμομανθεί σε μέγιστο βαθμό από τον καυτό σορόκο. Η καμπίνα μου ήταν ψηλά τοποθετημένη, και έχοντας πανοραμική θέα, παρακολούθησα το πλοίο υπό την καθοδήγηση του πιλότου να πλευρίζει και να δένει στην προκυμαία. Έβλεπα τους εργάτες να περνούν τα λασκαρισμένα παλαμάρια στις δέστρες, και τους ναύτες στο βαρούλκο να τα καργάρουν ώσπου σιγά και σταθερά, το πλοίο να κολλά στο ντόκο δεμένο σφικτά και ασφαλισμένο.

Αφού δέσαμε στο μεγάλο βραχίονα, η ματιά μου γύρισε προς τη στεριά και είδα λίγο μακρύτερα μια έρημη γη χωρίς σπίτια και υποδομές, εκτός από ένα ίσιο και πλατύ δρόμο μαύρο σαν φίδι που άρχιζε από την ακτή και χανόταν στο βάθος της ερήμου.

Κοιτώνες, αποθήκες, γραφεία, και εγκαταστάσεις μηχανημάτων και αντλιών για το πετρέλαιο, ήσαν κατασκευασμένες πάνω στις τεχνητές μεγάλες εξέδρες και στους βραχίονες που τις πλαισίωναν και μαζί αποτελούσαν ένα τεράστιο πλωτό τεχνητό λιμάνι που το συγκρατούσαν βαρίδια και άγκυρες ακίνητο πάνω στη θάλασσα. Ήταν μια τεράστια πλωτή εξέδρα με όλες τις υποδομές και εγκαταστάσεις μιας λιλιπούτειας πόλεως, με ελικοδρόμιο και τεράστια μηχανήματα εξόρυξης και άντλησης πετρελαίου.

Στη συνέχεια του βραχίονα που είχαμε δέσει, λίγο μακρύτερα μερικές εκατοντάδες μέτρα, είδα δεμένο ένα πλοίο τάνκερ με μεγάλη βύθιση στο νερό, σημάδι πως σχεδόν είχε φορτώσει. Πάνω στη τσιμινιέρα ήταν το

σήμα της ιδιοκτήτριας εταιρείας κάποιου Έλληνα εφοπλιστή, σημάδι πως το περισσότερο πλήρωμα αποτελείται από Έλληνες. Σκέφτηκα αμέσως μήπως υπήρχε και κάποιος Κύπριος. Απουσίαζα πολύ καιρό από την Κύπρο, και είχα επιθυμήσει να μάθω νέα και ειδήσεις για τον τόπο μου. Ήταν μια περίοδος μετά το 1974 και την Τούρκικη εισβολή, και είχα ανησυχία πώς να περνούσε ο κόσμος στη μοιρασμένη μου πατρίδα. Σκέφτηκα ακόμα, μήπως συναντήσω κάποιο χωριανό μου. Από τη Χλώρακα το μικρό χωριό μου, λίγο καιρό νωρίτερα από μένα, είχαν φύγει για τα καράβια δυο νεαροί χωριανοί μου. Έφυγε πρώτα ο Πασχαλάκης ο Φουαρτάς, και λίγο αργότερα ο Γιαννάκης ο Πολεμίτης που πήγε να τον συναντήσει. Ήταν και οι δυο μεγαλύτεροι μου και σκέφτηκα πως, εφόσον αυτοί δεν φοβήθηκαν τη ξενιτιά, εγώ γιατί να τη φοβηθώ; Έτσι με αυτούς ως παράδειγμα, πήρα τη μεγάλη απόφαση και μπαρκάρησα. Έφυγα από τον τόπο μου, και τώρα νάμαι εδώ, στη μακρινή γη να στέκω στο ψηλό κατάστρωμα του πλοίου και να φαντάζομαι μήπως στο άλλο πλοίο συναντήσω τους χωριανούς μου.

Κούνησα το κεφάλι πέρα δώθε για να ξεφύγω από τους νοσταλγικούς μου στοχασμούς. Αν ήταν δυνατό... Ξανασκέφτηκα, μέσα σ' ολόκληρο τον κόσμο μόνο γιατί το είχα επιθυμήσει, να συναντούσα κάποιον από το χωριό μου. Στη γη ζουν περίπου επτά δισεκατομμύρια άνθρωποι, και εγώ καταγόμεν από ένα μικρό χωριό μόλις χιλίων πεντακοσίων κατοίκων. Ένα

πολύ φτωχό μέρος για να μπορέσει εκείνους τους δύσκολους καιρούς κάποιος εύκολα να βρει εργασία, ότι εργασία. Γι αυτό καποιοι νέοι που τολμούσαν, ξενιτεύονταν, πήγαιναν πολύ μακριά από τον τόπο τους με μια ελπίδα, για ένα καλύτερο αύριο. Ο Πασχαλάκης και ο Γιαννάκης σκέφτηκαν να φύγουν στα καράβια, και όταν με το καλό θάπιαναν Αμερικάνικο λιμάνι, να το έσκαγαν εκεί. Σε κείνη την πλούσια χώρα της δύσης που όπως έγραφαν οι εφημερίδες και έδειχναν οι ταινίες στα σινεμά, ήταν χώρα της επαγγελίας, πλούσια και με πολλές ευκαιρίες.

Με αυτό το όνειρο ο Πασχαλάκης αποφάσισε να ξενιτευτεί, με αυτές τις σκέψεις τον ακολούθησε ο φίλος του. Το ίδιο μετά από καιρό, ίσως δυο χρόνια και περισσότερο, έκαμα και εγώ.

Έφυγαν λοιπόν, και κανείς δεν είχε νέα τους. Ούτε φίλοι, ούτε συγγενείς γνώριζαν για τη τύχη τους. Σκέφτηκα πως ήδη θα είχαν εγκατασταθεί στη ξένη χώρα, σίγουρα ύστερα από τόσο καιρό θα είχαν βρει κάποιο τρόπο να τα καταφέρουν. Κάπου θα ήσαν βολεμένοι και θα έπλεναν πιάτα σε κάποιο εστιατόριο. Μια δουλειά δύσκολη που κανείς δεν αγαπούσε, αλλά που είχε ζήτηση καθώς ήταν εξευτελιστική για άντρες, και γι αυτό το λόγο ήταν για όλους πάντα προσωρινή, ένα ξεκίνημα, ώσπου να τους δινόταν κάποια ευκαιρία για κάτι καλύτερο. Όσοι ξενιτεύονταν σε ξένους τόπους για να βρουν ένα καλύτερο μέλλον, η Αμερική ήταν ελκυστικός προορισμός και μεγάλης προτίμησης, καθώς ήταν πλούσια χώρα. Γι αυτό οι δυο φίλοι σκέφτη-

καν ότι εκεί θα πήγαιναν, και εκεί ίσως εύρισκαν μια ευκαιρία να πιάσουν την καλή, έτσι είχαν σκεφτεί και ονειρευτεί.

Ο νόστος γεννήθηκε στους ταξιδευτές του κόσμου που έφυγαν από τις φτωχές πατρίδες τους για μια καλύτερη μοίρα. Ποτίστηκε και θέρειψε με τον ιδρώτα και το αίμα τους ως αντιστάθμισμα για λίγη ελπίδα στη ζωή, για ψωμί και εργασία.

Σε μένα γεννήθηκε και ρίζωσε όταν ξεκίνησα το μεγάλο μου θαλασσινό ταξίδι και το σεριάσνιμα στον κόσμο, έχοντας ελπίδα στην καρδιά για ένα καλύτερο μέλλον.

Έτρεχαν οι σκέψεις μου, οι θύμισες με πήγαιναν στο χωριό μου, και μια θλίψη με κυρίευσε καθώς είχα πολύ καιρό να επικοινωνήσω με τους δικούς μου ανθρώπους. Είχα ξενιτευτεί με μόνο λόγο την εξεύρεση εργασίας, και τώρα μέσα στην ερημιά της Αραβίας με έπιασε μια αφόρητη επιθυμία για ότι είχα αφήσει πίσω μου. Μια μεγάλη νοσταλγία που πονούσε σαν κοφτερή μαχαιριά, που μόνο όσοι έχουν ξενιτευτεί γνωρίζουν. Μια νοσταλγία για τους αγαπημένους τόπους και ανθρώπους, φίλους, αδέρφια και συγγενείς, ένας νόστος πικρός και οδυνηρός.

Με θολωμένο το μυαλό από τις μνήμες, κατέβηκα στο κατάστρωμα και τα βήματα μου με οδήγησαν στην πλώρη του πλοίου, στο ακρινό μέρος που γειτόνευε κοντύτερα με το πλοίο που ήταν δεμένο μπροστά, λίγο πιο πέρα.

Σήκωσα το χέρι αντήλιο κι' αγνάντεψα με προσοχή παρατηρώντας στην κουβέρτα, προσπαθώντας να διακρίνω ανθρώπους να κινούνται. Η άχνη στην ατμόσφαιρα κυμάτιζε από τις ψηλές θερμοκρασίες και μου περιόριζε την όραση. Προσεχτικά κοιτώντας, σε λίγο ξεχώρισα ένα ναύτη σκυφτό δίπλα στο κατάρτι με τον καυτό ήλιο να τον χτυπα ανελεητα, να ματσακονίζει με δύναμη τη σκουριά, ενώ ταυτόχρονα στα αφτιά μου έφτανε δυνατός ο ήχος του χάλκινου ματσακονιού που χτυπούσε πάνω στις χοντρές λαμαρίνες του καταστρώματος. Κάθε λίγο σταματούσε και με ένα κομμάτι ρούχο που κρατούσε στο άλλο χέρι, σκούπιζε τον ιδρώτα που κυλούσε ασταμάτητα στο γυμνό κορμί του. Ήταν μεγάλη η ζέστη, και ο σιρόκος που φυσούσε ελαφριά, έκανε την θερμοκρασία ανυπόφορη και αβάσταχτη. Όμως ο ναύτης συνέχιζε να χτυπά, ήταν σκληροτράχηλος και είχε μεγάλες αντοχές, καθώς οι ναυτικοί για μήνες και χρόνια κάτω από αντίξοες καιρικές συνθήκες σε ζέστη και σε κρύο, σκληραγωγούνται και μαθαίνουν να υπομένουν και να επιμένουν στα δύσκολα, έχοντας εκ της φύσεως του επαγγέλματος τους να αντιπαλέψουν με τα άγρια στοιχεία της φύσης και της θάλασσας....

Η πλώρη κάτω από τα πόδια μου ήταν απέραντα ψηλή, πολλά μέτρα από την επιφάνεια της θάλασσας, γιατί το πλοίο είχε ξεσαβουρώσει και ήταν έτοιμο να φορτώσει αργό πετρέλαιο. Η θάλασσα ακίνητη σαν καθρέφτης γιάλλιζε και αντανακλούσε τον ήλιο προς

τα πάνω, ενώ μέσα στα νερά της, τα ψάρια φαίνονταν ολοκάθαρα να πλέουν γύρω στις λαμαρίνες του πλοίου ψάχνοντας τροφή.

Γύρισα προς την πρύμη, και περπάτησα ως τη μέση του πλοίου όπου εκεί οι ναύτες είχαν κρεμάσει μια ανεμόσκαλα. Έβαλα το πόδι μου στο πρώτο σκαλοπάτι και κρεμάστηκα πάνω της. Με πολλή προσοχή κατέβηκα από το πλοίο. Η ζέστη ήταν αφόρητη και λογικά θα έπρεπε να έμεινα στην καμπίνα μου ή στην καφετερία, αλλά αποφάσισα να πάω ως πέρα στο άλλο πλοίο, να πω ένα για στον ναύτη που ματσαγγόνιζε με μανία τις λαμαρίνες.

Χωρίς ιδιαίτερο λόγο, ένα συναίσθημα ανεξήγητο με παρότρυνε να πάω να τον χαιρετήσω. Ήταν ένα προαίσθημα ασυνήθιστο που με ωθούσε και με έσπρωχνε να το κάμω. Έτσι ασυναίσθητα τα βήματα μου με οδήγησαν εκεί, όπως μέσα μου κάτι μου φώναζε να πάω εκεί.

Πήγα λοιπόν εκεί που δούλευε ο ναύτης, και δρασκελίζοντας τα χαμηλά ρέλια, ανέβηκα στην κουβέρτα. Προχώρησα προς το μέρος του και τον χαιρέτησα με δυνατή φωνή για να επισκιάσω το θόρυβο του ματσκοιού, και να με ακούσει. Ξαφνιασμένος από τη δύναμη της φωνής μου γύρισε απότομα προς το μέρος μου. Αυτό που είδα με ξάφνιασε, δεν ήθελα να το πιστέψω. Το ίδιο ξαφνιασθηκε κι' αυτός που με είδε..., ήταν ο Πασχαλάκης...

Είναι λοιπόν η ζωή του ναυτικού όλο εκπλήξεις, αφόρητη και αδυσώπητη, είναι ακόμα σκληρή, γεμάτη κινδύνους και νοσταλγία για τον τόπο του και τους ανθρώπους που άφησε πίσω του.

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΚΥΜΑ

Εκείνη τη μέρα ήταν ξημερώματα και στεκόμουν στη πρύμνη ύστερα από τη νυχτερινή μου βάρδια. Συνήθιζα αυτές τις ώρες που ξημέρωνε και όλο το πλοίο κοιμόταν εξόν από τους βαρδιάνους, να βγαίνω στην πρύμη. Έστεκα κάτω από τα αστέρια που έσβηναν και μες το χάραμα που ερχόταν, ένιωθα στα πόδια μου το πλοίο να τρέμει και να τρίζει από την αντίσταση που εύρισκε ο έλικας μέσα στα νερά. Άκουα το τιμονάκι κάτω στα ύφαλα του πλοίου στην ίσαλη γραμμή να αγκομαχά και χωρίς αναπαμό να επαναφέρει το πλοίο στη σωστή πορεία. Ένιωθα και αισθανόμουν κάτω από τα πόδια μου τη μεγαλη δύναμη του πλοίου και την πάλη που έδινε με τη θάλασσα για να την

σπρώχνει και να μπορεί να πλέει. Ακουμπώντας στα
ρέλια και παρακολουθώντας τα άσπρα αναταραγμένα
νερά από τον έλικα του πλοίου, άφηνα το μυαλό μου
να ημερεύει με τα στοιχεία της φύσης και να ταξιδεύει
στο γκριζο μισοσκόταδο και να με πηγαίνει όπου ήθε-
λε. Εκείνη τη μέρα, εκείνη την ώρα, -ίσως από σύ-
μπτωση-, σκεφτόμουν τη μεγάλη δύναμη της θάλασ-
σας και όσα ανεξήγητα έκρυβε στα σκοτεινά άγνωστα
βαθιά νερά της, ώσπου ξάφνου, χωρίς να είμαι σίγου-
ρος για ότι άρχισε να συμβαίνει, μου φάνηκε ότι ένιω-
σα την βαρύτητα της ατμόσφαιρας να αλλάζει και το
πλοίο με τη θάλασσα να παίρνει καθίζηση και να πη-
γαίνει προς τα κάτω, όπως τη στάθμη μιας λίμνης που
κατεβαίνει απότομα χωρίς όμως να σχηματίζει δύνη.
Κοίταξα ξαφνιασμένος αλαφιασμένα ένα γύρο τη θά-
λασσα και μου φάνηκε ότι το πλοίο ήταν στον πάτο
της βάσης ενός τεράστιου κύματος, ενώ η κορφή του
πέρα μακριά ήταν απέραντα ψηλή, όπως ένα λαγκάδι
ανάμεσα σε βουνά, όλα υδάτινα και το πλοίο να πλέει
στη χαμηλότερη επιφάνεια των νερών.

Ήταν ένας κίνδυνος πρωτοφανής και τόσο ασύλληπτα
αληθινός, που το μυαλό μου αρνήθηκε να τον πιστέ-
ψει στην αρχή, και σαν σε ονειρική κατάσταση παρα-
κολούθησα το φαινόμενο να εξελίσσεται σαν θεατής.
Έβλεπα την κορφή του κύματος να αγγίζει τον ουρανό
έτοιμο να γύρει και να μας σκεπάσει, και το πλοίο να
είναι παιχνιδάκι μικρό στη σκιά του. Και ύστερα έ-
μοιαζε η θάλασσα βουνό θεόρατο, και εμείς πλέαμε
στην ανηφορική πλαγιά του ώσπου φτάσαμε στην

κορφή, και ύστερα πήραμε την κατηφόρα και κατεβήκαμε και βρεθήκαμε σε μια γαλήνια θάλασσα ενώ το μεγάλο κύμα έφευγε μακριά μας.

Ήταν ένα κύμα θεόρατο, κάτι που δεν είχα συναντήσει πριν στα ταξίδια μου. Ένα τεράστιο τείχος από νερό, ένα γιγάντιο κύμα με ύψος περισσότερο απο τριάντα μέτρα, μπορεί και εκατό, που εμφανίστηκε από το πουθενά.

Και όταν όλα τέλειωσαν, δεν ήμουν σίγουρος αν ότι συνέβη ήταν αληθινό. Τσίμπησα το χέρι μου ώσπου πόνεσα, αλλά το τεράστιο κύμα πέρα μακριά που έφευγε ήταν πραγματικό, το έβλεπα που συνέχιζε την πορεία του τεράστιο σε μέγεθος και φοβερό. Ήταν πραγματικότητα, ήταν ένα γιγαντιαίο κύμα που μας συνάντησε και προσπέρασε χωρίς να μας βουλιάξει.

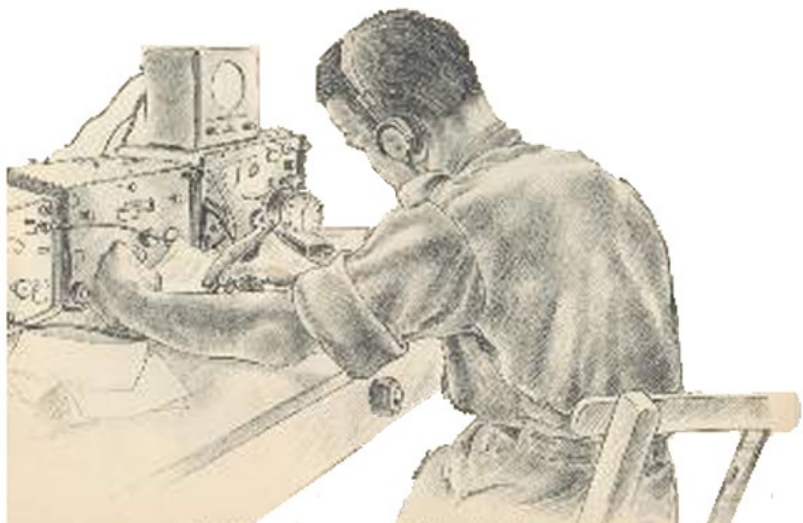
Στις απέραντες ώρες της βάρδιας κάτω στη μηχανή, εμείς οι ναυτικοί λέγαμε ιστορίες κυρίως θαλασσινές. Κάποτε ένας γέρο θερμαστής μου είπε ότι άκουσε για ένα γιγάντιο κύμα που χτύπησε ένα πλοίο στη Μοζαμβίκη, το ανύψωσε σε ένα υδάτινο βουνό και ύστερα το βύθισε στο θαλάσσιο βάραθρο που ακολούθησε. Όμως μου εξήγησε ότι σίγουρα ήταν μύθος, τέτοια κύματα δεν υπάρχουν, όπως δεν υπάρχει η Γοργόνα η αδερφή του Μέγα Αλέξανδρου. Προσπάθησα να μάθω ρωτώντας παλιούς ναυτικούς και ψάχνοντας σε βιβλιογραφία για αυτό το γιγάντιο κύμα, αλλά ότι έμαθα ήταν θεωρίες που δεν έπειθαν, γιατί από συνηθισμένο σεισμό δεν μπορούσε να προκληθεί αναταραχή στα νερά της θάλασσας σε τόση μεγάλη εκταση, ούτε

τσουνάμι ήταν, διότι πουθενά στον κόσμο εκείνη την ημέρα δεν είχε καταγραφεί σεισμική δόνηση.

Στεκόμουν στην άκρη του πλοίου και έβλεπα το κύμα να φεύγει ενώ κανένας πανικός δεν με είχε κυριέψει ακόμα, γιατί ο νους μου δεν είχε συνειδητοποιήσει τον μεγάλο κίνδυνο που μας συνάντησε και μας προσπέρασε. Ο ήλιος ψήλωνε και σιγά σιγά ανέβαινε στον ουρανό, ενώ σε όλο τον ορίζοντα δεν υπήρχε άλλο πλεύμενο, ίσως να τα κάταπτε όλα το μεγάλο κύμα, μου πέρασε από το νου. Ο ελαφρύς και δροσερός άνεμος της νυχτερινής αύρας σταμάτησε, τον πήρε μαζί του το κύμα και άφησε στην ατμόσφαιρα μια νεκρή απανεμιά που στη βαθιά σιωπή της στεκόμουν ακίνητος αρχίζοντας να συνειδητοποιώ σιγά σιγά το παράξενο παρα φυσικό φαινόμενο που είχε συμβεί.

ΜΕΡΟΣ Ε΄
Ταξιδεύοντας με το πλοίο" Eugenie"

ΙΝΤΡΙΓΚΕΣ ΣΤΑ ΒΑΠΟΡΙΑ

Τα ένστικτα είναι τάσεις και ορμές των ανθρώπων για συγκεκριμένες συμπεριφορές και αντιδράσεις. Προϋπάρχουν της μνήμης και της μάθησης, και είναι εγγενή χαρακτηριστικά του βιολογικού είδους. Είναι εκ γενέσεως υποσυνείδητες διαταραχές του εγκεφάλου, που μέσω των νευρώνων κυριαρχούν και καθορίζουν τις διάφορες ανθρώπινες συμπεριφορές για την αντιμετώπιση ορισμένων καταστάσεων.

Όσα πάθη λοιπόν καλά ή κακά, είναι αποτέλεσμα των αρχέγονων ενστίκτων που κυριαρχούν στους βιολογικούς οργανισμούς, με αποτέλεσμα να μετατρέπουν την αντίδραση σε δράση.

Δυστυχώς πολλές φορές πολλοί άνθρωποι ορμώμενοι και καθοδηγούμενοι κυρίως από τα ζωώδη ένστικτα

τους, συμπεριφέρονται με βλαπτικό τρόπο στους άλλους όχι μόνο χωρίς να αισχύνονται, αλλά με πλήρη επίγνωση ότι θα προκαλέσουν πόνο και βλάβη. Απλά γιατί νιώθουν μια αρρωστημένη ευχαρίστηση την οποία με αγαλλίαση απολαμβάνουν. Είναι άνθρωποι κακοί και βαριεστημένοι που δεν έχουν κάτι ενδιαφέρον να κάμουν, είναι ακόμα που θέλουν να σπάζουν πλάκα με τον ανθρώπινο πόνο. Για τους δικούς τους ιδιαίτερους λόγους, όλοι ορμώμενοι από τα κακά ένστικτα που τους διακατέχουν, αρέσκονται να απολαμβάνουν την ανθρώπινη δυστυχία.

Τέτοια δυσάρεστα γεγονότα συνάντησα κατ' αρχάς στο στρατό, όπου οι παλαιότεροι στρατιώτες καταπίεζαν τους νεότερους εξασκώντας τους τεράστιο *bulling*, το ίδιο ακριβώς συνάντησα πάνω σε ποντοπόρα πλοία που ήμουν ναυτολογημένος στην εποχή της νεότης μου. Άνθρωποι μονάχοι στη μοναξιά των ατέλειωτων ταξιδιών τους στους απέραντους ωκεανούς που θέλοντας να την ξεπεράσουν, σκαρφίζονταν και δημιουργούσαν καταστάσεις, υπόσκαπταν τους πρωτόπαρκους, ακόμα και όσους αδύνατοι φάνταζαν εκ της όψεως και της συμπεριφοράς τους με τρόπο που ανάγκαζαν κάποιες ομάδες αλλοδαπών ναυτικών, μετά την εργασία τους να απομονώνονται και να κλείνονται ερμητικά στις καμπίνες τους.

Ήμουν μπαρκαρισμένος στο πλοίο «Ευγενία» κάποιους μήνες. Φορτώναμε από τη Ραστανούρα της Σα-

ουδικής Αραβίας και ταξιδεύαμε κυρίως προς Ευρωπαϊκές χώρες. Το ταξίδι διαρκούσε πολύ καιρό, καθώς η διώρυγα του Σουέζ ήταν κλειστή, και κάναμε το γύρο ολόκληρης της Αφρικής για να φτάσουμε στον προορισμό μας. Θυμάμαι, χρειαζόμασταν περίπου ένα μήνα για να διαπλεύσουμε τον ινδικό και τον Ατλαντικό ωκεανό μέχρι να φτάσουμε στον προορισμό μας.

Δεν ήταν μόνο το καθεαυτό ταξίδι που μας ανάγκαζε για αρκετό καιρό να έχουμε μόνη συντροφιά τη θάλασσα και τον ουρανό, αλλά και το ταξίδι προς τη Ραστανούρα και τανά πάλε, καθώς στο λιμάνι φορτώσεως μέναμε ράδα μέχρι και πολλές μέρες, χωρίς να έχουμε πρόσβαση στη στεριά.

Ήταν ατελείωτες οι ώρες λοιπόν της ναυτικής μας μοναξιάς, γι αυτό ο κάθε ναυτικός έψαχνε τρόπους να την διασκεδάσει, τρόπους να αισθανθεί ευχαρίστηση, οποιουδήποτε τρόπους καμιά φορά. Άλλοι δουλεύοντας υπερωρίες, άλλοι διαβάζοντας και άλλοι γράφοντας. Πολλοί ακόμα ξεχνιόντουσαν στη παραζάλη και στη μέθη του ποτού, και άλλοι χρησιμοποιούσαν ουσίες που τους έκαναν να αισθάνονται κοντά στο Θεό, ουσίες ναρκωτικές ακόμα και χημικές που διατάρασσαν τη δομή του εγκεφάλου τους, νιώθοντας τοιουτοτρόπως υπερδιέγερση και ευχαρίστηση.

Δυστυχώς όμως καμιά φορά κάποιοι για αυτή τους την ευχαρίστηση, με σκληρό και απάνθρωπο τρόπο καθώς ίσως έχοντας κάποια αρρωστημένη ψυχική διαταραχή, σκέφτονταν και δημιουργούσαν ίντριγκες και συνωμοσίες. Σχεδιάζαν πλάνα εξαπάτησης και δημιουρ-

γούσαν εις βάρος συναδέλφων τους καταστάσεις επικίνδυνες, με μόνο λόγο να παρακολουθούν τις συνέπειες και να διασκεδάζουν τη βαρετή μοναξιά τους. Υπό αυτές τις συνθήκες να συμβαίνουν στο συγκεκριμένο πλοίο, μια φορά σε ένα μακρινό ταξίδι δύο και πλέον μηνών, ο Πόμαν του πλοίου που δεν είχε δουλειά να κάμει καθώς η εργασία του ήταν κυρίως όταν πιάναμε λιμάνι, οργάνωσε ένα ολόκληρο σχέδιο ύπουλης δράσης εις βάρος μου, και με πονηρές ενέργειες προσπάθησε να το θέσει σε εφαρμογή.

Πόμαν ή Pumpman σε ναυτικούς όρους, καλείται ο Αντλιορός, δηλαδή ο υπεύθυνος της αντλήσεως του πετρελαίου από τις δεξαμενές του πλοίου προς άλλους αποθηκευτικούς ή μεταφορικούς χώρους.

Επιβλέπει στη καλή λειτουργία του συστήματος, και είναι μόνος υπεύθυνος για την καλή λειτουργία των σωληνώσεων, των φίλτρων, και των βάλβς τα οποία επιτρέπουν την άντληση από τις ανάλογες δεξαμενές, καθώς επίσης υπεύθυνος για εξαρτήματα και μηχανήματα καταστρώματος που συνδέονται άμεσα με τη μεταφορά του υγρού φορτίου. Καθ'ολη τη διάρκεια του ταξιδιού, η μόνη του απασχόληση είναι η παρακολούθηση των δεξαμενών και η διατήρηση κανονικής θερμοκρασίας του υγρού φορτίου ώστε να μη πήζει, για να είναι έτοιμο προς άντληση στο επόμενο λιμάνι. Σε τέτοια περίπτωση ζητά από το μηχανοστάσιο τη διοχέτευση ατμού τον οποίο επίσης χρησιμοποιεί για διάφορες άλλες εργασίες και μηχανήματα που αφο-

ρούν τις δεξαμενές του πλοίου. Όταν όμως το πλοίο πιάσει λιμάνι, είναι επί ποδός όλες όσες ώρες ή και μερόνυχτα χρειαστούν για την ολοκλήρωση της ομαλής εκφόρτωσης και ακολούθως του σαβουρώματος των δεξαμενών.

Απαιτεί μεγάλες αντοχές τις ώρες φορτώσεως και εκφορτώσεως, αλλά επίσης απαιτεί μεγάλες αντοχές κατά τη διάρκεια του ταξιδιού καθώς άπραγος υπομένει τη μεγάλη μοναξιά της μή πλήρους απασχόλησης καθώς δεν έχει σπουδαίες εργασίες να διεκπεραιώσει.

Ο Πόμαν είχε διπλάσια ηλικία από εμένα, και έδειχνε σοβαρός και βαρύν, λιγόλογος και μετριοπαθής. Όλο το πλήρωμα του έδειχνε σεβασμό, ακόμη και οι ανώτεροι καπετάνιος και δεύτερος, κατά τις προσταγές σ' αυτόν, ήσαν ευγενικοί. Μιλούσε σεπτά, μεστά, τεκμηριωμένα, και με μια ευγένεια άξια τιμής. Ήταν με λίγα λόγια άνθρωπος με κύρος και προσωπικότητα.

Τον σεβόμουν και τον θαύμαζα, αλλά και αυτός έδειχνε το ίδιο απέναντι μου. Μέσα σε ένα συνονθύλευμα ανθρώπων στο πλήρωμα διαφόρων εθνικοτήτων και σκληροτράχηλων ναυτικών που οι περισσότεροι είχαν άξεστους και σκληρούς τρόπους συμπεριφοράς, ή και αδιαφορίας, ο Πόμαν έμοιαζε με ένα καλό δάσκαλο που τον αγαπούν οι μαθητές του.

Καθημερινά συναντιόμασταν στη καφετέρια και κουβεντιάζαμε. Ήταν απλοϊκός και προσιτός, και άνθρωπος που μπορούσες να τον εμπιστευτείς. Στον καιρό που πέρασε, είπαμε πολλά, περισσότερα έλεγα εγώ

για την κατάσταση στην Κύπρο καθώς μόλις είχε περάσει λίγος καιρός από την εισβολή των Τούρκων στο νησί, και καθώς ήταν νωπή η τραγωδία, ενδιέφερε τον καθένα.

Του είπα για την πρότερη κατάσταση πριν την εισβολή, για την ΕΟΚΑ Β' και τους Μακαριακούς, τους τραμπουκισμούς και τις δολοφονίες αμφοτέρων των πλευρών, για τα τόσα τραγικά που συνέβησαν στο πολύπαθο νησί, και πώς ολόκληρος ο Ελληνικός πληθυσμός είχε εμπλακεί στη διαμάχη των δύο ανδρών. Είπαμε ακόμα και για την προηγούμενη κατάσταση και τον επικό αγώνα της πρώτης ΕΟΚΑ όπου σύσσωμος ο πληθυσμός με εξάρχοντες τη νεολαία και τα αμούστακα παιδιά έκαμαν ένα τεράστιο αγώνα και χωρίς να φοβούνται τα βασανιστήρια, κατάφεραν και έδιωξαν τους αποικιοκράτες Βρετανούς.

Είχε μεγάλο ενδιαφέρον να μάθει για τη Κύπρο, και εγώ πολύ ευχαρίστως του εξιστόρησα όλη την περί Κύπρου ιστορία και προϊστορία.

Όταν δύο άνθρωποι είναι σε επαφή επί μακρού καιρού, και όταν στις ατελείωτες συνομιλίες μεταξύ τους λέγονται πολλά πράγματα, κάποια από αυτά είναι ενδότερα κρυφά μυστικά, που δεν θα ειπωνονταν υπό άλλες συνθήκες. Έτσι και εγώ του εκμυστηρεύτηκα μερικά πράγματα στα οποία είχα ανάμειξη εκείνους τους πρόσφατους δύσκολους καιρούς στην Κύπρο, όπου ο αδελφός στρεφόταν εναντίον αδελφού, όταν η διχόνοια είχε καρπώσει στις ψυχές και φωλιάσει στις καρδιές των ανθρώπων ένεκα της προπαγάνδας για

τη διαμάχη των δύο ανδρών, Αρχιεπισκόπου Μακαρίου και Γρίβα Διγενή.

Όντας πολύ νεαρός, έδειξα εμπιστοσύνη και θεώρησα τον Πόμαν φίλο μου και άνθρωπο που νοιαζόταν για μένα. Διότι, όταν κάποιος είναι στα ξένα, και ειδικά σε ένα πλοίο τάνκερ όπου η διαβίωση είναι πολύ σκληρή και δύσκολη, και που η μοίρα των ναυτικών είναι να κάνουν κουφοφιλίες καθώς μια κατάρα τους δέρνει να μην αγαπιούνται μεταξύ τους παρά να αγαπιούνται μόνο με τη θάλασσα, με ανακούφιση και χαρά θεώρησα τον Πόμαν ως φίλο, αδελφό, πατέρα. Ήταν μεγάλη χαρά να αισθάνομαι έναν άνθρωπο που θα μπορούσα να του εκμυστηρευτώ τη μοναξιά μου, την νοσταλγία μου, τις ανησυχίες μου, να τον νιώθω αποκούμπι για τις χαρές και τις λύπες.

Στα πολλά που λέγαμε και αναλύαμε, μου έδινε συμβουλές, αλλά με έκανε επίσης να διερωτώμαι για διάφορα πράγματα, συμπεριφορές, και κυρίως για τις συνέπειες εκ των ενεργειών μας. Κυρίως οι συζητήσεις του περιστρέφονταν στη δική μου δράση κατά την περίοδο της διχόνοιας στη Κύπρο, συζητήσεις που εκ των υστέρων όταν έφερνα στο νου μου, κατάλαβα ότι τεχνηέντως, κυρίως μου υπόβαλλε στο νου ότι οι Εγγλέζοι ήταν ανακατωμένοι σ' αυτή τη διχόνοια, και πολύ επιτυχημένα κατόρθωναν το διαίρει και βασίλευε, πώς ήσαν αισχροί κατακτητές και καταπιεστές των αδύναμων λαών, και τοιουτοτρόπως σιγά σιγά καθώς πολύ νέος εγώ, μου γέμισε την ψυχή μίσος γι αυτούς.

Στο πλοίο ο Μαρκόνης ήταν Βρετανός. Ήταν μεγάλος, γαλανομάτης και ξανθός με κοντά κατσαρά μαλλιά. Ήταν ασχημομούρης και αντιπαθής, μου θύμιζε αξιωματικούς Εγγλέζους πίσω από γραφεία που με ψυχρότητα έδιναν σκληρές διαταγές, μου θύμιζε τους κακάσχημους βασανιστές των αγωνιστών της ΕΟΚΑ, που χωρίς μάσκες και με πρόσωπα απαθή στον πόνο των θυμάτων τους, βασάνιζαν μέχρι θανάτου πολλές φορές, τα νεαρά παλληκάρια. Με λίγη παρότρυνση από τον φίλο μου τον Πόμαν, σιγα σιγα η ψυχή μου γέμιζε αντιπάθεια και μισος για τον «σιχαμερό» μαρκόνη.

Ο μαρκόνης δεν είχε πάρει δώσε με κανένα, ήταν κλεισμένος στον εαυτό του και στο στενάχωρο καμαράκι συντροφιά με τα μηχανήματα παρακολουθώντας όλο το εικοσιτετράωρο διάφορα μηνύματα, άγνωστες φωνές, άγνωστες γλώσσες, μηνύματα από άλλα βαπόρια και παράκτιους σταθμούς, χωρίς να τον σκαντζάρει κανείς καθώς δεν υπήρχε δεύτερος ασυρματιστής. Κατέβαινε στην τραπεζαρία και έπαιρνε το φαγητό του στην καμπίνα του. Σπάνια χαιρετούσε κάποιον, όταν συναπαντιόμασταν καμιά φορά στους στενούς διαδρόμους του πλοίου, νιώθαμε και οι δύο μια αποστροφή ο ένας έναντι του άλλου. Αυτό συνεχιζόταν για πολλές μέρες, και καταλάβαινα ότι κάθε που περνούσε ο καιρός, το αμοιβαίο μίσος μας μεγάλωνε και γινόταν επικίνδυνο.

Αυτή η κατάσταση βεβαίως με ανησυχούσε, και όπως ήταν φυσικό, την κουβέντιαζα με το φίλο μου τον Πόμαν. Αυτός με καθησύχασε και μου είπε πώς ήταν φυσικό να συμβαίνει αυτό, καθώς οι Βρετανοί ποτέ δεν ανέχτηκαν την ήττα τους από τους Κύπριους, αλλά με διαβεβαίωσε να μην ανησυχώ, διότι είχε φιλίες μαζί του, και θα του μιλούσε.

Ο καιρός περνούσε, αλλά κάθε που συναντιόμασταν, καταλάβαινα πως με αντίκριζε με ένα ύφος αλαφιασμένο, ύφος που εγώ το εξηγούσα ως επιθυμία του να μου ορμήσει.

Ο φίλος μου ο Πόμαν με συμβούλευσε να είμαι προσεχτικός γιατί όσο και να μίλησε στον Μαρκόνη, αυτός ήταν ανένδοτος, ήταν κακός, είχε έμμονη ιδέα όπως ένας ψυχοπαθής, είχε πάρει το ζήτημα πατριωτικά, και ήταν αποφασισμένος να με βλάψει.

Αυτή η ιστορία διήρηκε αρκετό καιρό. Όπως αργότερα ανέλυσα τα πράγματα, με καθημερινά σούρτα φέρτα ο κακός Πόμαν που παρίστανε και στους δυο μας το φίλο, δημιούργησε ανάμεσα μας μίσος και αντιπάθεια, αλλά και ένα απέραντο φόβο πώς ο ένας θα έβλαπτε τον άλλο.

Μια μέρα μου φώναξε και μου είπε να είμαι διπλά προσεχτικός, γιατί καταλάβαινε πώς ο ασυρματιστής ήταν σχιζοφρενής και είχε τρελαθεί από το μίσος που έτρεφε για μένα, και από τα λεγόμενα του συμπέρανε πώς σχεδίαζε να μου παρακάτσει εντός των επόμενων σκοτεινών νυχτών, και να με ρίξει στη θάλασσα. Τον ρώτησα τι να έκανα, μήπως να πάω στον καπετάνιο,

και αυτός μου απάντησε πώς στο πλοίο δεν υπάρχουν νόμοι της στεριά να με προστατεύσουν, και σίγουρα ο καπετάνιος θα το εκλάμβανε μάλλον ως αστείο. Και εγώ ο αφελής τον πίστεψα, γιατί ήταν παλαιίμαχος στα καράβια, και τον θεωρούσα φίλο μου.

Τα πράγματα είχαν δυσκολέψει πολύ. Σκέφτηκα να πάω στον καπετάνιο, αλλά έως ότου διέταζε έρευνα, ίσως το κακό να γινόταν. Πήρα την απόφαση πώς έπρεπε να ενεργήσω πρώτος. Έπρεπε το σχέδιο που είχε καταστρώσει για μένα, να το εφαρμόσω εγώ σε αυτόν. Ήξερα πώς κάθε βράδυ μετά τα μεσάνυχτα, συνήθιζε να κατεβαίνει στο μικρό κουζινάκι όπου γέμιζε ένα πιάτο με σαλάμια, τυριά και ψωμί, και τα έπαιρνε στην καμπίνα του να φάει καθώς μέρα και βράδυ, πολύ λίγο κοιμόταν. Για να πάει στο μικρό κουζινάκι, κατέβαινε από ένα ψηλότερο deck που ήταν η καμπίνα του, από μια εξωτερική σκάλα.

Θα παραφύλαγα λοιπόν κάτω από τις σκάλες εκείνη τη νύχτα, και με ένα μεγάλο γαντζόκλειδο που θα έπαιρνα από τη μηχανή, θα τον χτυπούσα στο κεφάλι, και ταυτόχρονα θα τον έσπρωχνα στη θάλασσα όπου θα χανόταν δια παντός.

Δεν είχα περιθώρια, με τρώμαζε η σκέψη αυτή, αλλά ο φόβος μέσα μου για τη ζωή μου ήταν τεράστιος, ήταν μια κόλαση, ήταν τόσος που με απέλπριζε και με έκανε αποφασισμένο οπωσδήποτε να υλοποιήσω την απόφαση μου, καθώς πίστευα πλέον ακράδαντα, πώς ήταν αυτός, ή εγώ.

Είχα σχολάσει από την βάρδια μου στη μηχανή 16:00-20:00, και αφού έκανα ένα ντους, έφτιαξα ένα φραπέ νεσκαφέ. Όπως κάθε μέρα στα μακρινά και ατελείωτα ταξίδια, μετά τη βάρδια άραξα στο καναπέ της καμπίνας μου και έχοντας ένα βίπερ μυθιστόρημα στο χέρι, ή την κιθάρα μου αγκαλιά, διασκέδαζα λίγο τη μοναξιά μου.

Εκείνη τη μέρα με το φραπέ στο χέρι καθιστός στον καναπέ, σκεφτόμουν τη δύσκολη απόφαση που πήρα και έπρεπε να υλοποιήσω. Γεμάτος δύσκολες σκέψεις, αφηρημένα τότε κοιτάζοντας στο πάτωμα τότε στο ταβάνι, ένιωθα το νου μου να τριβελίζει και να θέλει να σπάσει, σε μια προσπάθεια να εμπεδώσει στον εγκέφαλο μου τη μεγάλη απόφαση που πήρα. Περνούσε η ώρα, αλλά δεν ηρεμούσα, παρα μάλλον περισσότερο δυσανασχετούσα. Ήταν πολύ δύσκολη απόφαση, και μεγάλος ο προβληματισμός μου. Σκεφτόμουν, ξανασκεφτόμουν μήπως βρω άλλη λύση, αλλά το μυαλό μου κολλούσε και με πονούσε.

Σε μια στιγμή άκουσα θόρυβο και σηκώνοντας το κεφάλι είδα να στέκεται στην πόρτα που την είχα ανοιχτή, ο Μαρκόνης. Ξαφνιάστηκα και φοβήθηκα, αλλά μονομιάς από ένστικτο, πετάχτηκα ορθός και άρπαξα ένα γατζόκλειδο που το είχα κρεμασμένο στον τοίχο για προληπτικούς λόγους εδώ και μέρες, έτοιμος να του ορμήσω.

Αλλά εκεί που περίμενα να μου ορμήσει και αυτός, τον είδα να γονατίζει και κλαίγοντας γοερά να με ρω-

τά γιατί ήθελα να τον σκοτώσω. Αποσβολωμένος από την τροπή των γεγονότων, κατάλαβα αμέσως πώς ήταν όλα ένα άσχημο παιχνίδι στημένο από τον Πόμαν για να σπάσει πλάκα, και να διασκεδάσει τοιουτοτρόπως την μιζέρια και τα πωρωμένα του ένστικτα.

-Κύπριε

μου είπε ο Μαρκώνης γεμάτος φόβο και με τρεμάμενη φωνή,

-εγώ είμαι Ιρλανδός, αγαπώ τους Κύπριους γιατί έχουμε τον ίδιο αγώνα εναντίον των Βρετανών. Δεν σου έφταιξα σε τίποτα, γιατί θέλεις να μου κάμεις κακό;

Αμέσως κατάλαβα. Ήταν μια παρεξήγηση που μας δημιούργησε ο Πώμαν, που μεταφέροντας ψέματα στον έναν και στον άλλο, κατάφερε να μας κάμει να πιστέψουμε πώς υπήρχε μέγα θέμα αναμεταξύ μας, και καθώς νομίζαμε πώς ήταν φίλος μας, δώσαμε βάση και πίστη στα λεγόμενα του.

Συνειδητοποιώντας λοιπόν, το άσχημο και ποταπό παιχνίδι στο οποίο μας ενέπλεξε χωρίς να έχουμε ιδέα, τώρα που όλα ξεκαθάρισαν, ένιωσα μια ανακούφιση και μια μεγάλη χαρά, αλλά και ένα μεγάλο θυμό εναντίον του.

Προσκάλεσα λοιπόν τον Μαρκώνη να καθίσει, και πιάσαμε κουβέντα και φιλία, και αρχίσαμε να δίνουμε εξηγήσεις και να σκεφτόμαστε πώς θα τιμωρούσαμε τον Πόμαν που μας έκαμε για μέρες να ζούμε μέσα σε φόβο και ανησυχία.

Ναι, οπωσδήποτε θα του το ανταποδίδαμε. Οφθαλμό αντί οφθαλμού, πόσον μάλλον τώρα που ήμασταν δύο και αυτός ένας. Θα τον αφήναμε κάμποσο καιρό να βράζει στο ζουμί του και στο φόβο του γνωρίζοντας οπωσδήποτε ότι θα τον τιμωρούσαμε. Ήταν καιρός να ζήσει και αυτός παρόμοιο φόβο όπως αυτόν που κατάφερε να ενσπείρει στις καρδιές τις δικές μας. Και σε ανύποπτο χρόνο όταν εμείς θα κρίναμε, θα του ανταποδίδαμε.

ΕΠΙΔΕΙΞΗ ΔΥΝΑΜΗΣ

Οι έλξεις σε μονόζυγο είναι από τις λίγες ασκήσεις που μετράνε την καθαρή δύναμη του αθλουμένου. Είναι μια άσκηση ενταγμένη στην εκπαίδευση των γυμναστικών ακαδημιών, στρατιωτικών σχολών και σωμάτων ασφαλείας. Για να επιτύχει κάποιος να καταφέρει τις ασκήσεις μονόζυγου, πρέπει να ξέρει ότι είναι σκληρός ο δρόμος, επίπονος και επίμονος, και χρειάζεται μεγάλο μόχθο και υπομονή.

Μια πολύ δύσκολή άσκηση που μπορεί ο ασκούμενος να καταφέρει μετά από πολλή εξάσκηση, είναι η ανύψωση του σώματος του πάνω από το μονόζυγο σε

στάση όρθια με τα χέρια τεντωμένα προς τα κάτω ως στήριγμα. Είναι πολύ δύσκολη η άσκηση, και εκτός από την πολλή εξάσκηση, ο αθλητής χρειάζεται και τεράστια φυσική δύναμη. Αυτή την άσκηση παρακολούθησα πάνω στο πλοίο να την κάνει ένας νεοφερμένος δόκιμος μηχανικός ο Μάκης, ακόμα θυμάμαι καλά το όνομα του, και είδα πολλούς να τον μιμούνται, χωρίς όμως να τα καταφέρνουν. Ενώ εκ πρώτης όψεως, φαινόταν εύκολη καθώς έμοιαζε με άσκηση απλής ταλάντευσης και τεχνικής, εντούτοις χρειαζόταν τεράστια μυϊκή δύναμη και πολλή εξάσκηση για να την καταφέρει κάποιος.

Ο νέος δόκιμος μηχανικός ήταν περίπου 35 ετών με σκληρά χαρακτηριστικά και με σώμα καλογυμνασμένο, όμως με συμπεριφορές πράες και μειλίχιες. Έπιασε παρέα κυρίως με ναύτες της κουβέρτας, και σχεδόν καθημερινά, έξω από την καμπίνα του στο διάδρομο έπιναν ουίσκι μέχρι τελικής πτώσεως. Ήταν η διασκέδαση τους και η διέξοδος τους από την απόλυτη μοναξιά του πλοίου. Περισσότερη παρέα έκανε με ένα γεροδεμένο ναύτη που έλεγε πώς ήταν επαγγελματίας αρσιβαρίστας.

Έδειχνε λίγο ηλίθιος, αλλά το κορμί του ήταν τόσο γεροδεμένο, έτσι που τον φωνάζαμε Ντουβάρι. Όπως οι Χιώτες επί Τουρκοκρατίας πήγαιναν δυο - δυο, έτσι και αυτοί μυώδης και γεροδεμένοι, ήσαν πάντα μαζί. Μαζί και οι δύο, αποτελούσαν ένα σύνολο δύναμης, που με πρόσχημα τη θερμή και ξηρή ατμόσφαιρα του περι-

βάλλοντα χώρο στα deck πάνω από το μηχανοστάσιο ένεκα των καζανιών που παρήγαγαν ατμό, κυκλοφορούσαν ημίγυμνοι εκθέτοντας τα μυώδη μούσμουλα τους, σε μια φανερή συμπεριφορά επίδειξης δύναμης. Με τον νέο δόκιμο καθώς ήμασταν συνάδελφοι, οι καμπίνες μας ήταν κοντινές. Παρ' όλα αυτά δεν είχαμε ιδιαίτερες σχέσεις, και μου κρατούσε αποστάσεις. Όταν συχνά στο μηχανοστάσιο συναντιόμασταν, πήγαινε και κρεμιόταν σε ένα χοντρό ρέλι και έκανε δύσκολες ασκήσεις μονόζυγου, θέλοντας τοιουτοτρόπως να μου κάνει επίδειξη δύναμης και ισχύος. Εκλάμβανα ότι με αυτές τις κινήσεις του ήθελε να μου δώσει μήνυμα πώς ήταν φίλος με το ναύτη και εναντίον μου, και εάν καμιά φορά θα είχα ξανά προστριβές μαζί του καθώς λίγες εβδομάδες πρωύτερα όταν είχαμε διαπληχτιστεί και του είπα βαρετές κουβέντες προσβάλλοντας τον, έτσι που μου κρατούσε άχτι.

Στο μηχανοστάσιο του πλοίου, δίπλα από την κονσόλα με τα indicators ελέγχου, υπήρχε ένα ρέλι $\frac{3}{4}$ της ίνττσας σε σχήμα Γ, που ξεκινούσε από το πάτωμα του deck και τέλειωνε στη βάση του evaporator (βραστήρα), σχηματίζοντας ένα τέλειο μονόζυγο. Εκεί, και εγώ ειδικά στις βραδινές μου βάρδιες που όλοι κοιμόντουσαν, από την πρώτη μέρα του μπάρκου μου εξασκούμουν με τις ώρες, και κατάφερα να γίνω πολύ καλός στις έλξεις, αλλά την καινούργια άσκηση που είδα, εν πρώτης δεν την κατάφερα. Όμως ένεκα της σιωπηλής διαμάχης που είχαμε, έπρεπε να

την καταφέρω και εγώ. Ευτυχώς, δεν την επιχειρήσα μπροστά σε άλλους, έτσι μόνο εγώ γνώριζα αυτή την αδυναμία μου. Σκέφτηκα λοιπόν, πώς έπρεπε οπωσδήποτε να την καταφέρω γιατί γνώριζα πώς μεταξύ αντιπάλων υπάρχει σεβασμός όταν αναγνωρίζουν την αξία ο ένας του άλλου. Με αυτό τον τρόπο πίστευα πώς αν κατάφερα την δύσκολη άσκηση, θα τους απέτρεπα μελλοντικά να επιχειρήσουν οτιδήποτε εναντίον μου καθώς με τον νάυτη είχα παλαιότερη αντιπαράθεση.

Η επίδειξη δύναμης κάποτε αποτελεί στάση άμυνας ώστε να αποτρέπει οποιονδήποτε bullying, τις περισσότερες φορές όμως αποτελεί ένα νοσηρό φαινόμενο των νταήδων, λέξης που αρχικά ήταν συνώνυμος του δυναμικού άνδρα που θαύμαζαν όλοι, αλλά που στη συνέχεια ξέπεσε συμβολίζοντας τον υπερόπτη και τον παλικαρά που στερείτο παντός είδους σεβασμού. Οι νταήδες είναι συγκεκριμένοι τύποι ανθρώπων πρωταγωνιστές καταστάσεων που δεν αρκούνται μόνο στην επίδειξη δύναμης, αλλά γίνονται πρωταγωνιστές κυρίως ψυχολογικής και φοβικής τυραννίας, που με συστηματική και απρόκλητη καταπίεση ή και χρήση βίας οδηγούν τα θύματα τους που αδυνατούν να αντιδράσουν, σε μια αγχωτική κατάσταση φόβου που τους φθείρει ψυχολογικά. Και όλα αυτά γίνονται με απώτερο σκοπό ο θύτης να ανακτήσει τον έλεγχο, ακόμα κάποιες φορές απλά και μόνο για να νιώσει ισχυρός, να αυτοεπιβεβαιωθεί. Θέλοντας οι περισσότεροι άνθρωποι να υπερέχουν των άλλων, αλλά μη έχοντας τον τρόπο

ή τα μέσα να το επιτύχουν, και θέλοντας να ξεχωρίζουν, συνειδητά ή ασυνείδητα, προσπαθούν τοιούτο τρόπο να επιδείξουν την αξία, τη δύναμη και την ικανότητα τους. Υπάρχουν όμως και κάποιοι που αρέσκονται στην επίδειξη, αλλά ως ευγενείς και κοινωνικά μορφωμένοι, μέσα από ευγενή άμιλλα αγωνίζονται και ξεχωρίζουν, και ως εκ του αποτελέσματος των πράξεων τους, αναδεικνύονται και αποδεικνύονται πρώτοι. Αυτοί είναι άνθρωποι υπερήφανοι που δεν καταδέχονται να υπερτερούν εις βάρος άλλων ασθενέστερων και αδύναμων. Είναι όσοι έχουν ξεπεράσει τα ένστικτα της βουλιμίας για δύναμη και εξουσία, είναι όσοι με την αξία τους και όχι την εξουσία τους, προκαλούν τον σεβασμό και τον θαυμασμό.

Τις επόμενες εβδομάδες κάθε βράδυ στη βάρδια μου εκτός της ώρας για τους τυπικούς ελέγχους της μηχανής και των βοηθητικών μηχανημάτων που δεν διαρκούσαν περισσότερο από 30 λεπτά, ασκούμεν σκληρά στο μονόζυγο θέλοντας να καταφέρω την άσκηση. Από την πολλή προσπάθεια, στην αρχή πιάστηκαν οι μύες μου και πονούσα αφόρητα, αλλά με πείσμα συνέχιζα να αθλούμαι εντατικά χωρίς αναπαυμό.

Θέλοντας να αποκομίσω τα μέγιστα από την εξάσκηση μου, ασκούμεν σκληρά και συνεχώς πιέζοντας τον εαυτό μου θεωρώντας προφανές ότι όσο πιο σκληρά εξασκούμεν, τόσο καλύτερος θα γινόμουν. Δεν με ενδιέφερε να ασκηθώ κανονικά, το μόνο που με ένοιαζε ήταν να επιτύχω την δύσκολη άσκηση. Μετά από

λίγες μέρες θυμάμαι σήμερα σαν να ήταν χτές, κατάφερα με δυσκολία να κάνω την πρώτη έλξη. Χάρηκα πάρα πολύ, αλλά στις επόμενες μέρες, μια τα κατάφερα και άλλες όχι. Απτόητος συνέχιζα χωρίς να λογαριάζω τον τρίτο μηχανικό που βγάζαμε μαζί τις βάρδιες. Ο άνθρωπος ήθελε παρέα να περάσουν οι δύσκολες ώρες της νυχτερινής βάρδιας και συνεχώς μου άνοιγε κουβέντες, αλλά εγώ χωρίς να τον λογαριάζω και με πείσμα, συνέχιζα την εξάσκηση μου.

Πέρασαν κάποιες εβδομάδες, θυμάμαι κοντεύαμε να πιάσουμε Ρόττερνταμ, και πλέον σχεδόν ήμουν έτοιμος. Μπορούσα με πολλή προσπάθεια να κάνω μερικές έλξεις, αποδεικνύοντας έτσι ότι ήμουν πλέον ένας πολύ καλός αθλητής του μονόζυγου..

Εκείνη τη μέρα έβγαζα πρωινή βάρδια οκτώ – δώδεκα, και όλοι του πληρώματος μηχανής και κουβέρτας, ήσαν standby καθώς πιάναμε λιμάνι. Οι κινήσεις μας στη μηχανή τυπικές, απλά ο Πρώτος μηχανικός επέβλεπε τους χειρισμούς της μηχανής και ο θερμαστής δυνάμωνε ή λιγόστευε τη φωτιά στα καζάνια ανάλογα με τους ελιγμούς του πλοίου.

Είχαμε όλοι καλή διάθεση, γιατί μετά από ένα μήνα στη θάλασσα πιάναμε στεριά. Το Ρόττερνταμ, μία από τις πλέον πολυπολιτισμικές ευρωπαϊκές πόλεις, εκτός από το λιμάνι που ήταν το μεγαλύτερο στον κόσμο, ήταν παγκοσμίως γνωστό για τους ναρκοτουρίστες και τους σεξοτουρίστες που επισκέπτονταν την πόλη, καθώς και τα δύο ήταν νόμιμα. Μέσα στους δρόμους

της συνοικίας του Κάτεντρακ έβλεπες τους διαβάτες αμέριμνους να περπατούν με το τσιγαριλίκι στο χέρι, και μέσα σε βιτρίνες όπου οι άλλοι Ευρωπαίοι διαφήμιζαν τα προϊόντα τους, στην Ολλανδία διαφήμιζαν τις πουτάνες. Τις είχαν μέσα να φαίνονται και οι περαστοί να διαλέγουν και να αγοράζουν τις υπηρεσίες τους τις οποίες πρόσφεραν πίσω από τις βιτρίνες σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους.

Μέσα σε αυτή τη χαρά της αναμονής λοιπόν, σε μια χαλαρή ατμόσφαιρα ευφορίας όλοι μας οι μηχανικοί καθαριστής, λαδάδες - δόκιμοι, ηλεκτρολόγος, τρίτοι, δεύτερος και πρώτος, αστειευόμενοι πειράζαμε ο ένας τον άλλο. Ένας κοντούτσικος νεαρός λαδάς ο Μήτσος, που μπάρκαρε στο προηγούμενο λιμάνι, περίμενε με αδημονία να βγει στη στεριά να αγοράσει από τα sexshop μια πλαστική κούκλα, κάποιοι άλλοι να αγοράσουν ουσίες, και ίσως κάποιοι απλά να σεργιανίσουν στα Ελληνικά ρεμπετάδικα που υπήρχαν στη πόλη και ήταν ξακουστά στους ναυτικούς.

Διάλεξα λοιπόν αυτή τη μέρα που ήμασταν όλοι συγκεντρωμένοι στο engine room, ένας χώρος ανοιχτός από όπου γινόταν ο χειρισμός της μηχανής, και με ένα σάλτο αρπάχτηκα στο μονόζυγο και αρχίνησα τις έλξεις. Μέσα σε λίγα λεπτά έκανα την επίδειξη μου, και με την άκρη του ματιού μου είδα τον συνάδελφο μου να με παρακολουθεί με ένα ξάφνιασμα στο πρόσωπο. Άλλοι με χειροκρότησαν, άλλοι με αστίεψαν χωρίς όμως να καταλαβαίνουν την αξία της δυσκολίας της άσκησης, σε αντίθεση με τον Μάκη που πολύ καλά

κατάλαβε και με ξαφνιασμένο πρόσωπο με παρακολουθούσε.

Ευχαριστημένος και με ελπίδα να πήρε το μήνυμά μου, ακούμπησα στα ρέλια και βάλθηκα να παρακολουθώ στο κάτω deck την τουρμπίνα που σφύριζε στο δυνατό στροβίλισμα της μια δυνατά, μια αδύναμα, ανάλογα με τον ατμό που ο δεύτερος διοχέτευε στο στρόβιλο.

Δέσαμε στο λιμάνι και όσοι εκ του πληρώματος δεν είχαμε βάρδιες κατεβήκαμε από ο πλοίο, περπατήσαμε το μακρινό ντόκο, και μπήκαμε στη πολύβουη πόλη. Ήταν δειλινό και όσο να νυχτώσει ώστε να τριγυρίσουμε στα καταγώγια, γυρίσαμε την πόλη χαζεύοντας ή ψωνίζοντας, ή και βάζοντας σημάδια διαλέγοντας τα ύποπτα μέρη που θα επισκεπτόμασταν το βράδυ για να ξεδώσουμε και να ξεσκάσουμε.

Την επόμενη μέρα απόγευμα όταν είχαμε πλέον σαλπάρει, καθόμουν στη καμπίνα με ανοιχτή την πόρτα και άκουα την τρελλοπαρέα έξω από την καμπίνα του Μάκη να τσουγγρίζουν ποτήρια και να γελούν με αστεία πούλεγαν.

Είχα εν τω μεταξύ παρατηρήσει μια αλλαγή στη συμπεριφορά του προς εμένα. Δεν με απόφυγε προηγουμένως όταν συναντηθήκαμε, ακόμα έξω στη στεριά που καθίσαμε σε μια μπουραρία, αλλάξαμε και δυο κουβέντες. Με λίγα λόγια αυτό που ήθελα να επιτύχω

με την επίδειξη δύναμης εκτελώντας τη δύσκολη άσκηση στο μονόζυγο, το πέτυχα διάνα.

Μου φώναξε να πάω στην παρέα τους να πιούμε κανένα ποτηράκι, αλλά αρνήθηκα καθώς δεν ήμουν πότης όπως του εξήγησα. Με κάλεσε αν ήθελα, αργότερα κατά τις οκτώ που θα τέλειωνε τη βάρδια του ο Μήτσος, να παραφυλάξουμε στην πόρτα του να σπάσουμε πλάκα όταν θα φούσκωνε τη κούκλα που αγόρασε για να τη χρησιμοποιήσει σαν σεξουαλικό αντικείμενο.

Μου άρεσε ιδέα, εξ άλλου με τον Μήτσο ήμασταν φίλοι και σπάγαμε χοντρές πλάκες, οπότε ήμουν σίγουρος πώς δεν θα του κακοφαινόταν.

Σχόλασε λοιπόν ο Μήτσος, και μπήκε στην καμπίνα του που ήταν ανάμεσα στη δική μου και στου Μάκη. Τον αφήσαμε λίγη ώρα όση υπολογίζαμε για να αρχίσει το έργο, και όλοι μαζί έξω από την πόρτα, παραφυλάγαμε κρυφοκοιτάζοντας από την κλειδαρότρυπα με τη σειρά, κρυφακούοντας τους θορύβους από μέσα. Τον ακούσαμε να φυσά δυνατά και να φουσκώνει την κούκλα. Ύστερα επικράτησε ησυχία ώσπου να πάρει μια αναπνοή, και σε λίγο ένα δυνατό μπάμ διέκοψε την απόλυτη σιωπή μας. Στην αρχή ξαφνιαστήκαμε, μη μπορώντας να καταλάβουμε τι συνέβηκε, και μείναμε όλοι σιωπηλοί, ώσπου ένας ναύτης φώναξε δυνατά,

-Έσπασε η κούκλα,

και όλοι ξεσπάσαμε στα γέλια.

Μέσα ο Μήτσος άρχισε να βρίζει και να φωνάζει, όχι γιατί έμεινε στη μέση της σεξουαλικής πράξης, αλλά γιατί τον ξεγέλασαν και του πούλησαν μια χαλασμένη κούκλα.

ΙΕΡΑ ΟΔΟΣ

Το πλοίο της εταιρείας Σταύρου Νιάρχου «ΕΥΓΕΝΕΙΑ» ένα γερό καλοτάξιδο τάνκερ 70,000 τόνων, έπλεε τα τρικυμιώδη νερά του Ατλαντικού χωρίς μεγάλους κλυδωνισμούς καθώς το σαβούρωμα ήταν πλήρες και το πλοίο καθόταν βαθιά στα νερά χωρίς να είναι έρμαιο στα κύματα και στα ρεύματα. Θυμάμαι ήταν ένας χειμώνας βαρύς, λίγες ημέρες πριν τα Χριστούγεννα. Ταξιδεύαμε από το Βόρειο Ατλαντικό προς το

Νότιο και ακολούθως για τον Ινδικό με προορισμό τον Περσικό κόλπο για να φορτώσουμε, κάνοντας το γύρο της Αφρικής καθώς η διώρυγα του Σουέζ ακόμα δεν είχε ανοίξει, όταν ξαφνικά λάβαμε διαταγή να πλεύσουμε προς τα ναυπηγεία του Σκαραμαγκά για κάποιες μικροδιορθώσεις κυρίως βάψιμο στα ύφαλα μέρη, καθώς η εταιρεία δεν είχε προς το παρόν ναύλο κλεισμένο.

Το πλήρωμα αποτελείτο από διάφορες φυλές, αλλά τα περισσότερα μέλη ήσαν Έλληνες εξ Ελλάδος. Ακούοντας λοιπόν την είδηση ότι πάμε Ελλάδα και θα μπορούσαν να περάσουν τις εορτές των Χριστουγέννων παρέα τις οικογένειες τους, η ευτυχία τους ήταν μεγάλη και η χαρά τους μεγαλύτερη. Με χαρούμενες φωνές και ζητωκραυγές δέχτηκαν την είδηση και τα πρόσωπα τους έλαμπαν και τα χαμόγελα απλώθηκαν στα πρόσωπα τους. Το απόγευμα μετά τησχόλη, έστησαν γιορτή στη μεγάλη τραπεζαρία του πληρώματος, και με διαταγή του Καπετάνιου ο δεύτερος έβγαλε δωρεάν ποτά από το τράνζιτ, και ο στούαρτ ξηρούς καρπούς και ένα σωρό καλοφαγίες, δώρα χαράς και γιορτής. Το ποτό έρεε άφθονο, αλλά από την πολλή χαρά κανείς δεν μεθούσε, μόνο περισσότερο νοσταλούσε την πατρίδα. Όλο το πλήρωμα αξιωματικοί και απλοί ένα συνονθύλευμα διασκέδασης, χαιρόντουσαν και γιόρταζαν την ευχάριστη είδηση του γυρισμού.

-Εις υγείαν,

έλεγε ο καπετάνιος,

-εις υγείαν,

απαντούσε ο μούτσος, και τσούγκριζαν τα ποτήρια.
Σε μια στιγμή ένας τρίτος μηχανικός Κρητικός, ο Μηνάς καθώς ακόμα θυμάμαι το όνομα του, ευγενής και διανοούμενος, σηκώθηκε και έκανε μια μακροσκελή πρόποση, που εν μέσω πολλών είπε,
-Ο Άγιος Βασίλης τα Χριστούγεννα φέρνει δώρα στα παιδιά, αλλά εφέτος έφερε και σε εμάς.
Ναι, σκέφτηκα εγώ, ήταν ένα υπέροχο χριστουγεννιάτικο θαύμα, που το ζούσαμε όλοι. Νοιώθαμε όμορφα, και όλα γύρω τα βλέπαμε λαμπερά, γιατί είναι μεγάλο πράγμα και πολύ υπέροχο, ο ναυτικός να ξυπνά Χριστούγεννα στο σπίτι του με την οικογένεια του. Είναι μια αφόρητη χαρά που την βιώνουν ιδιαίτερα όσοι είναι αναγκασμένοι να ζουν μακριά από τις οικογένειες τους, ειδικά οι Ναυτικοί που τους έταξε το επάγγελμα να διαβιούν πολλές γιορτές μακριά από τα αγαπημένα τους πρόσωπα.

Πλέαμε έχοντας δεξιά μας τον απέραντο Ατλαντικό ωκεανό, και αριστερά μας τα στενά του Γιβραλτάρ όταν λάβαμε το μήνυμα για τον νέο μας προορισμό. Κλώσαμε αριστερά και μπήκαμε στη Μεσόγειο, την μεγαλύτερη κλειστή θάλασσα του κόσμου που περιβάλλεται από τις τρεις ηπείρους της Ευρώπης, της Ασίας και της Αφρικής. Διασχίσαμε όλη τη μακρόστενη λωρίδα με τα καταγάλανα νερά, με δελφίνια να μας συνοδεύουν και γλάρους να μας συντροφεύουν. Προσπερνώντας και αφήνοντας πίσω μας τις χώρες του Μαρόκου, της Αλγερίας, της Λιβύης, της Τυνησίας και

τέλος τη Μάλτας που πλέαμε σε απόσταση ορατότητας, μπήκαμε στο Ιόνιο Πέλαγος.

Τα ναυπηγεία του Σκαραμαγκά ήταν οι μεγαλύτερες και παλαιότερες σύγχρονες ναυπηγικές εγκαταστάσεις στην Ελλάδα και ιδρύθηκαν το 1958 από τον εφοπλιστή Σταύρο Νιάρχο δηλαδή τον μάστορο μας, για την κατασκευή και συντήρηση των πλοίων του, αλλά και τις μετασκευές των μεταχειρισμένων σκαφών που η ναυτιλιακή του εταιρία αγόραζε. Ήταν κοντά σε Αθήνα και Πειραιά, έτσι η πρόσβαση μας στις δύο μεγαλουπόλεις ήταν πολύ εύκολες.

Μπήκαμε στο λιμάνι του Σκαραμαγκά και δέσαμε στο μόλο ώσπου να αδειάσει κάποια δεξαμενή για να εισέλθουμε εντός. Οι δεξαμενές είναι μεγάλες στενές λίμνες που μόλις χωρούν μέσα τα μεγάλα πλοία, και υποστηρίζονται από μεγάλους γερανούς. Όταν το πλεύόμενο μπει μέσα, κλείνουν στεγανά και αδειάζουν από νερό. Έτσι το πλοίο μένει μετέωρο και στερεωμένο, ώστε οι μηχανικοί να μπορούν να δουλέψουν στα εξωτερικά του μέρη χωρίς να εμποδίζονται από το νερό.

Όλο το πλήρωμα με πολλή βιάση έβαλε τα καλά του και βιαστικά έσπευσαν όλοι να βγουν στη στεριά. Να τρέξουν να πάνε στις οικογένειες τους, άλλοι μακριά και άλλοι κοντά. Είχε κανονίσει ο Καπετάνιος την επόμενη μέρα να ερχόντουσαν πίσω μόνο όσοι ήταν απαραίτητοι για να οδηγήσουμε το πλοίο στη δεξαμε-

νή. Μετά θα κάναμε blackout, και θα εγκαταλείπαμε το πλοίο.

Εφ' όσον χρειαζόταν ακόμη να κάνουμε κάποιες κινήσεις την επομένη για να ελλιμενίσουμε το πλοίο στη δεξαμενή, το μηχανοστάσιο έμεινε σε λειτουργία. Εγώ ως Κύπριος που το σπίτι μου ήταν μακριά, επιλέγηκα να κάνω τη νυχτερινή βάρδια χωρίς να διαμαρτυρηθώ, με ένα θερμαστή. Με τον ίδιο τρόπο επιλέγηκε και ένας ναύτης για να προσέχει στην κουβέρτα και στη γέφυρα. Οι υπόλοιποι βγήκαν έξω με συγγενείς κάποιων εξ αυτών να τους περιμένουν κάτω από την ψηλή σκάλα καθώς είχαν ειδοποιηθεί και είχαν προστρέξει να υποδεχτούν τους αγαπημένους τους.

Την άλλη μέρα το πρωί, ήρθε πίσω ο καπετάνιος, ο ύπαρχος, ο λοστρόμος, ο πρώτος και ο δεύτερος μηχανικός. Υπό την καθοδήγηση του πιλότου των ναυπηγείων και με τη βοήθεια λάντζας καθώς και κάποιων μικρών κινήσεων της μηχανής, βάλουμε το πλοίο στη δεξαμενή. Μετά ξεκινήσαμε να κάνουμε black out, δηλαδή σβήσαμε όλα τα μηχανήματα και την ηλεκτρογεννήτρια. Αφήσαμε το πλοίο ένα κουφάρι σκοτεινό χωρίς λειτουργία, και το εγκαταλείψαμε. Θα πηγαίναμε στα γραφεία της εταιρίας κάτω στην ακτή Μιαούλη στον Πειραιά, όπου θα εξοφλούμασταν, και όσοι από εμάς θα επιθυμούσαν να συνέχιζαν τη σύμβαση τους, θα στέλλονταν σε άλλα πλοία, ή μπορούσε να

περιμένει το πέρας των εργασιών στο «ΕΥΓΕΝΕΙΑ» και να συνεχίσει το μπάρκο του.

Εφ' όσον κανείς δεν με περίμενε, δεν βιάστηκα να εγκαταλείψω το μέρος. Ήθελα να παρακολουθήσω τη διαδικασία αδειάσματος του νερού από τη δεξαμενή, ήθελα το πλοίο που έζησα σε αυτό σχεδόν ένα χρόνο, να το δω έξω από το νερό, στις πραγματικές του διαστάσεις και σε όλο του το μεγαλείο.

Όταν το νερό άδειασε και φάνηκε ολόκληρο, το θέαμα ήταν εντυπωσιακό και λίγο φοβερό, αφού στέκοντας σχεδόν στη βάση και κοιτάζοντας προς τα πάνω το δυσθεώρατο του ύψος, το θέαμα προκαλούσε δέος. Ένα μεγαθήριο που άγγιζε τα όρια της μεγαλειότητας καθώς είχε μήκος περισσότερο από 300 μέτρα και ύψος περίπου 10 έως τη κουβέρτα, και άλλα πολλά έως τη γέφυρα.

Έμεινα πολλή ώρα να το αποθαυμάζω, και παρακολούθησα τους εργάτες που άρχισαν με τα τελευταίας τεχνολογίας μηχανήματα να αρχίζουν να επιθεωρούν και να εργάζονται στις χοντρές λαμαρίνες που για χρόνια μέσα στο αλμυρό νερό, είχαν αρχίσει να σκουριάζουν και χρειάζονταν ματσαγκόνισμα και καινούργιο μπογιάτσια.

Στην πολλή ώρα κουράστηκα, και πετάχτηκα απέναντι σε ένα υψωματάκι σε μια καντίνα του ναυπηγείου, και κάθισα σε ένα τραπεζάκι έξω στη βεράντα, παρακολουθώντας τα απέραντα ναυπηγεία κάτω από τα

πόδια μου να σφύζουν από ζωή και οι εργάτες και οι μηχανικοί, να εργάζονται σαν μέλισσες.

Το μεσημέρι περασε, είχε φτάσει απόγευμα, και εγώ ακόμα μόνος εκεί καθήμενος έχοντας ένα ωραίο αίσθημα νιώθοντας το στέρεο έδαφος χωρίς να ταρακουνιέμαι από τη θάλασσα, έπινα την τέταρτη μου μπύρα με το μυαλό μου να είναι λίγο ζαλισμένο από τον ζύθο, και χαλαρά να ταξιδεύει κάνοντας σκέψεις για το μέλλον του τι θα ήθελε γίνει.

Ζήτησα από τον μαγαζάτορα να μου καλέσει ένα ταξί, και κίνησα για τον Πειραιά. Σε μια πάροδο της Ακτής Μιαούλη, σε λίγα μέτρα, υπήρχε η «Βοσκοπούλα» μια καφετέρια που σύχναζαν μόνο ναυτικοί, και ήταν στέκι όλων των Κύπριων που εργάζονταν στα βαπόρια. Πάντα με την ελπίδα να συναντήσω ένα γνωστό, ή έστω να μάθω νέα για την Κύπρο καθώς τα πράγματα στο δύσμοιρο νησί ήταν δύσκολα μετά τον πόλεμο με τους Τούρκους, όταν ήμουν ξέμπαρκος καθημερινά την άραζα εκεί.

Το σκοτάδι είχε πέσει και ο κόσμος περπατούσε βιαστικός, θέλοντας οι απλοί πολίτες να εγκαταλείψουν το μέρος γιατί πέφτοντας το βράδυ, η περιοχή γέμιζε μαυριδερούς αλλοδαπούς και νυχτόβιους ανθρώπους του υποκόσμου, καθώς παράλληλη της Μιαούλη ήταν η οδός Τρούμπας, η πάλαι ποτέ ξακουστή περιοχή η γεμάτη με καμπαρέ και ύποπτους μαστροπούς που στημένοι στις γωνιές έψαχναν τη λεία τους.

Μπήκα στη «Βοσκοπούλα» και κοίταξα ένα γύρο, αλλά δεν είδα κάποιον γνωστό μου. Κάθισα σε ένα τραπέζακι και παρήγγειλα ένα μεγάλο δροσερό μουςαλλεπί γλυκό με ζάχαρη και τριαντάφυλλο, και μπόλικο ροδόστεμμα με μεθυστικό άρωμα.

Απολαμβάνοντας το γευστικό Κυπριακό έδεσμα, παρακολουθούσα τους γύρω μου να κουβεντιάζουν. Μετά από καιρό άκουα ξανά την Κυπριακή λαλιά να ηχεί ευχάριστα στα αυτιά μου, μια μελωδική γλώσσα με ποιητικές ομοιοκαταληξίες, μια γλώσσα που οι ιστορικοί ισχυρίζονται ως μια μοναδική Αρχαία ζωντανή διάλεκτο.

Ο κόσμος μπαινόβγαινε, και εγώ τούς παρακολουθούσα. Είχα όλο τον καιρό του Θεού μαζί μου, δεν βιαζόμουν. Έβλεπα πολλούς να μπαινοβγαίνουν, όλων των ειδών, αμούστακοι νεαροί και μεσήλικες, καλοντυμένοι και κακοντυμένοι, χαμογελαστοί και θλιμμένοι. Με ένα συνονθύλευμα συναισθημάτων ο καθένας τα δικά του, άλλοι χαρούμενοι γιατί έπιασαν στεριά και άλλοι λυπημένοι γιατί θα έφευγαν σε μακρινά μάρκα. Πρόσωπα σκληροτράχηλα μα και μαλθακά, πρόσωπα σκαμμένα από τον Ήλιο και την αλμύρα, ή χλωμά από την καταχνιά της μηχανής. Ήμουν παρατηρητικός και μου άρεσε να παρακολουθώ τα πλήθη. Έκατσα έτσι αρκετή ώρα, όταν ξαφνικά και αναπάντεχα είδα στην είσοδο να μπαίνει ο θεός μου ο μικρός αδερφός του πατέρα μου, ο Νικολής. Ξαφνιασμένος του έβαλα φωνή και αυτός βλέποντας με, χωρίς να

Ξαφνιαστεί καθώς ήξερε πως δούλευα στα καράβια σε αντίθεση με μένα που δεν γνώρα τι γύρευε αυτός στα Ξένα, ήρθε κοντά μου.

Κάτσαμε πολλή ώρα και τα είπαμε . Οι κουβέντες ατελείωτες, τα ερωτήματα πολλά. Του είπα για μένα και μου είπε γι αυτόν.

Ένεκα του πολέμου οι δουλειές στο νησί ήσαν λίγες. Ήταν καλός κτίστης και στο επάγγελμα του υπήρχε ζήτηση ένεκα των συνοικισμών που έκτιζε η κυβέρνηση για τους πρόσφυγες, αλλά οι απολαβές ήσαν πενιχρές. Έτσι αποφάσισε και μπαρκάρισε στα καράβια ως μούτσος, σε ένα μικρό πλοίο που έκανε λαθρεμπόριο τσιγάρων στη Μεσόγειο. Επικίνδυνη δουλειά καθώς άμα πιάνονταν θα κατέληγαν σε φυλακές για ατελείωτα χρόνια, αλλά ριψοκίνδυνος όντας, δεν δίστασε το ρίσκο. Ψηλός και λοκατζής στο στρατό όπου υπηρέτησε, είχε απόλυτη εκπαίδευση για μάχες σώμα με σώμα, ή και με όπλα. Σε ένα επεισόδιο στο πλοίο όπου ένας αράπης δοκίμασε να μαχαιρώσει τον καπετάνιο, μπήκε στη μέση και αρπάζοντας τη λεπίδα με τη χούφτα του, ακινητοποίησε και συνέλαβε τον επικίνδυνο δράστη.

Στα πλοία αυτού του είδους, μπαρκάριζε κάθε καρδιάς καρύδι, κάθε εγκληματίας και παράνομος. Ήταν επικίνδυνη η ζωή, και πολλοί εξαφανίστηκαν μέσα στα βαθιά νερά της θάλασσας χωρίς να βρεθούν ξανά.

Ο καπετάνιος ήταν σκληρός και απάνθρωπος με σκληρές συμπεριφορές, έτσι που έθετε τον εαυτό του σε κίνδυνο, ώστε αμέσως πρόσλαβε τον θείο μου ως σωματοφύλακα του, και τον προήγαγε σε ανθυποπλοίαρχο με έναν παχουλό μισθό.

Ζήλεψα την τύχη του, γιατί εγώ με υπηρεσία περισσότερο από δύο χρόνια στα καράβια του Σταύρου Νιάρχου, ήμουν ακόμα δόκιμος. Σ' αυτή την εταιρεία συνήθιζαν να μην δίνουν προαγωγές σε πρακτικούς ναυτικούς, γιατί είχαν τη δική τους Ναυτική σχολή που έβγαζε όλων των ειδών ειδικότητες. Έτσι ακούοντας το Νικολή με πόση ευκολία προήχθη σε αξιωματικό, αποφάσισα να ζητήσω από τον υπεύθυνο προσωπικού της εταιρείας προαγωγή, ειδάλλως θα άλλαζα εταιρία.

Ο ουρανός στον Πειραιά ήταν συννεφιασμένος και σκοτεινός χωρίς άστρα ίσως έτοιμος να βρέξει, αλλά η Ακτή Μιαούλη και οι πάροδοι ήταν ολοφώτεινοι από τις ταμπέλλες νέον των αμέτρητων καταστημάτων και τους μεγάλους λαμπτήρες στους στύλους του ηλεκτρικού δικτύου, που φώτιζαν φαντασμαγορικά όλους τους δρόμους.

Μέσα από τους πολύβουους δρόμους, από το καφενείο της Βοσκοπούλας, με το Νικολή ξεκινήσαμε να πάμε στο Πασαλιμάνι να δούμε ένα φίλο του που δούλευε εκεί. Θα τον συναντούσαμε, και μετά το πέρας της δουλειάς του θα μας οδηγούσε σε ένα σκυλάδικο στην Ιερά οδό όπου ήταν ταχτικός θαμώνας, και θα περνούσαμε καλά, όπως χουμίστηκε.

Το Πασαλιμάνι ή αλλιώς λιμάνι της Ζέας είναι ένα κοσμοπολίτικο μέρος του Πειραιά. Η θέα προς την ανοιχτή θάλασσα ταξιδεύει ευχάριστα τη ματιά του επισκέπτη. Σε όλη την παραλιακή ζώνη του Πασαλιμανιού, υπάρχουν εστιατόρια, ταβέρνες, καφετέριες και όλων των ειδών μαγαζιά όπου ο καθένας μπορεί να καθίσει και να απολαύσει τις ελληνικές και μεσογειακές γεύσεις με εκλεκτό Ελληνικό κρασί και ούζο, απολαμβάνοντας την υπέροχη θέα χαζεύοντας τα σκάφη, τα γιοτ και τα ιστιοπλοϊκά που δένουν στις μαρίνες ή ταξιδεύουν στα γαλήνια νερά.

Όταν φτάσαμε ήταν αργά νύχτα, αλλά το μικρό λιμανάκι ήταν ολόφωτο και έσφυζε από ζωή. Ο φίλος του θείου μου δούλευε σε ένα φαστφουντάδικο, το οποίο κυρίως πουλούσε ψητά κοτόπουλα, και αυτός με ένα μηχανάκι έκανε delivery. Ήταν ένα μικρούτσικο μαγαζάκι πάνω στο μόλο που μόλις χωρούσε μια ψησταριά, και που μόλις προλάβαινε να ψήνει και να πουλά, είχε επίσης δυο μικρά τραπεζάκια πάνω στο πεζοδρόμιο με δυο καρέκλες το καθένα. Το πεζοδρόμιο το χώριζε ένα στενό δρομάκι μονόδρομος, και αμέσως από κάτω, απλωνόταν η θάλασσα. Σε αυτό το ειδυλλιακό τόπο, όσο να περάσει η ώρα να σχολάσει ο φίλος μας, καθίσαμε στο ένα τραπεζάκι και παραγγείλαμε ένα σωστό κοτόπουλο σκέτο νέο χωρίς άλλα συνοδευτικά, παραγγείλαμε και ένα μπουκάλι ρετσίνα. Τρωγόπίνοντας και κουβεντιάζοντας ρεμβάζαμε το ωραιότατο τοπίο της Ζέας το λιμάνι, το ξακουστό Πασαλιμάνι. Η ώρα πέρασε πολύ ευχάριστα, ήμουν και εγώ

πολύ ευχαριστημένος γιατί συνάντησα μετά από καιρό έναν άνθρωπο δικό μου, ένα συγγενή μου.

Η Ιερά Οδός είναι ο αρχαιότερος δρόμος της Ελλάδας, ο εθνικός δρόμος που συνέδεε την Αθήνα με τη Βόρεια Ελλάδα και την Ήπειρο. Σήμερα ακόμα υπάρχει και είναι πολύ ξακουστός, κυρίως για τις αρχαιότητες που τον περιβάλλουν, καθώς επίσης και για τα καλύτερα νυχτερινά μαγαζιά της Αθήνας, που ευρίσκονται επ' αυτού. Εκείνη την εποχή τη δεκαετία του '70, μέσα σε λυόμενες παράγκες και πρόχειρα υποστατικά, υπήρχαν πολλά καταγώγια και σκυλάδικα, και η οδός ήταν ξακουστή ένεκα αυτών.

Σκυλάδικα με την αυστηρή έννοια του όρου όπως αυτός διαμορφώθηκε στις δεκαετίες εκείνες, δεν υπάρχουν πλέον. Οι χρυσές εποχές του είδους έχουν παρέρθει, γεγονός που κάνει τους νεότερους να μην γνωρίζουν εξ ιδίοις από πρώτο χέρι τι ήταν σκυλάδικο τις παλιές εποχές. Ότι δηλαδή με τη λέξη εννοούσαν οι άνθρωποι καταγώγιο όπου μέσα ο πελάτης εύρισκε ότι ζητούσε σε σχέση με τη διασκέδαση, από γυναικεία συντροφιά έως μαστούρα, ηδονή, τέρψη, ευχαρίστηση. Πήγε αργά η ώρα, ο καινούργιος μου φίλος σχόλασε. Πλύθηκε λίγο, έβρεξε τα μαλλιά του με λάδι και τα έκανε γυαλιστερά. Το μουσάκι του ήταν λεπτό μόλις μια γραμμή πάνω από το χείλη, έμοιαζε ίδιος με τον Κλάρκ Γκέιμπλ.

Το ταξί μας σταμάτησε έξω από μια πόρτα σκοτεινή χωρίς καμιά φωτεινή επιγραφή, σημάδι πως στο μα-

γαζί έρχονταν μόνο όσοι το γνώριζαν. Ήταν περασμένα τα μεσάνυχτα, και ανοίγοντας την πόρτα αντίκρισα ένα μακρινάρι με τοίχους άδειους, χωρίς καμιά διακόσμηση ο χώρος, σχεδόν ένα εγκαταλειμμένο μέρος. Στο βάθος έπαιζε μια μπάντα ένα μαστούρικο τραγούδι, και σε ένα τραπέζι κάθονταν τα αφεντικά με το προσωπικό. Μόλις μπήκαμε, ήρθε ένας εξ αυτών συνοδευόμενος από έναν παλληκαρά, και μας χαιρέτισε εγκάρδια, όπως να μας γνώριζε και χτες. Όμως τον καινούργιο φίλο μας, τον γνώριζε και τον χαιρέτησε με το όνομα του. Μας έβαλαν να καθίσουμε σε μια άκρη λίγο σκοτεινιασμένη, και μας σέρβιραν με πολλή ευγένεια. Την παρέα μας ήρθε να χαιρετίσει η καλή τραγουδίστρια του μαγαζιού, την οποία καλέσαμε και κάθισε μαζί μας. Παραγγείλαμε μια μεγάλη μπουκάλα ούισκι Jony Walker και γεμίσαμε τα ποτήρια μας. Είχαμε όρεξη να μεθύσουμε, είχαμε όρεξη να ξεπεράσουμε τα εσκεμμένα.

Παρατήρησα τον φίλο του θείου μου να σηκώνεται και να πηγαίνει στον αντικρινό τοίχο, και να σπρώχνει μια πόρτα που δεν φαινόταν στο μισοσκοτάδο, ούτε είχε κάποια επιγραφή όπως τουαλέτα π.χ. Παρ' όλα αυτά, υπολόγισα ότι μάλλον πήγε ανάγκη του. Η ώρα περνούσε όμως, και αυτός δεν φαινόταν, οπότε κατάλαβα πώς πήγε για μαστούρα.

Ο θεός μου έπιασε ψιλή κουβέντα και στενή επαφή με την τραγουδίστρια, οπότε μόνος με τον εαυτό μου βάλθηκα να ακούω τη μουσική και να παρατηρώ το μέρος.

Πέρασε η ώρα, η τραγουδίστρια κάποια τραγούδια τα είπε από το τραπέζι χωρίς να σηκωθεί, ενώ ο θεός μου ο Νικολής παρήγγειλε δεύτερο μπουκάλι, μπόλικά λουλούδια και μερικές σαμπάνιες..

Σε μια στιγμή από την πόρτα της εισόδου μπήκε μια κοπέλα με ωραιότατο σώμα, αλλά με κουτσό βήμα καθώς το ένα της πόδι ήταν πιο κοντό. Με γρήγορο βάδισμα κατευθύνθηκε στο τραπέζι που καθόταν το αφεντικό του μαγαζιού, και αλλάξαν κάποιες κουβέντες. Ύστερα γύρισε, και με γοργό περπάτημα ήρθε στο τραπέζι μας. Δεν παραξενεύτηκα γιατί κατάλαβα πως ήταν κοπέλα του μαγαζιού για κονσομασιόν. Αυτό με το οποίο εκπλάγηκα όμως, ήταν η ξετσιώπητη κίνηση της μόλις κάθισε κοντά μου.

Ήταν μια χειρονομία που πάντα έως τώρα την θυμάμαι ακριβώς όπως έγινε, σαν νάταν χτες. Την ώρα που λύγιζε το κορμί της να καθίσει στην καρέκλα δίπλα μου, ταυτόχρονα έγειρε προς το μέρος μου, και με μια απότομη κίνηση ξεγύμνωσε το στήθος της και μου έβαλε το ένα βυζί στο στόμα. Ξαφνιασμένος έμεινα ακίνητος μη ξέροντας τι να κάμω. Θυμάμαι όμως το απαλό δέρμα του βυζιού της, ένα βυζί αφράτο από τα πιο όμορφα που φίλησα στη ζωή μου. Όπως να ήταν κάτι μαγικό, με γεύση γλυκιά, μαλακή. Σαγηνεύτηκα, μαγεύτηκα, αποχαυνώθηκα, δεν ξέρω, ξέρω ότι έμεινα ακίνητος με το πρόσωπο μου ανάμεσα στα στήθη της. Μου άρεσε και ανταποκρίθηκα στα χάρδια της, σκέφτηκα ότι θα περνούσα μια πολύ ωραία βραδιά. Με τη πονεμένη μελωδία του μπουζουκιού και τα πικρά

μουσικά λόγια της τραγουδίστριας, με το ποτό να ρέει εύκολα, και με την κοπέλα δίπλα μου να χαϊδολογούμαστε, δεν με ένοιαζε πόσα θα ξοδεύαμε. Ούτε έμενα, ούτε και τον θείο μου που και αυτός δίπλα μου περνούσε εξ ίσου καλά όπως εγώ. Την βρήκαμε, ας μας τα έπαιρναν όλα.

Η ώρα περνούσε, περνούσαμε και εμείς καλά. Ο λογαριασμός ανέβαινε, ούτε δώσαμε σημασία στο φίλο μας που έλειπε.

-Άστον,

μου είπε ο θείος μου,

-κάπου θα είναι μέσα γερμένος και μαστουρωμένος.

Όσο περνούσε η ώρα, οι γκόμενες, μας κατάφερναν και όλο ξοδευόμασταν.

-Αυτό σημαίνει σκυλάδικο, σκέφτηκα.

-με ελάχιστους θαμώνες, να γίνονται μεγάλοι λογαριασμοί.

Άρχισα να σκέφτομαι όμως ταυτόχρονα, μήπως δεν φτάσουν τα λεφτά μας, και τι θα γίνει μέσα στα ξένα μέρη μέσα σε ένα σκυλάδικο;

Από τη δύσκολη θέση όμως μας έβγαλε η αστυνομία. Τις πολύ αργές ώρες, μπούκαραν μέσα άνδρες της ασφάλειας, και μας έστησαν όλους στον τοίχο. Δια το φόβο των Ιουδαίων, κανείς δεν διαμαρτυρήθηκε, ούτε πελάτες, ούτε μουσικοί, ούτε αφεντικό, ούτε και εμείς. Εκείνη την εποχή στην Ελλάδα τα σώματα ασφαλείας έκαναν ότι ήθελαν χωρίς να λογοδοτούν ούτε να εξη-

γούν για τις πράξεις τους. Συνελάμβαναν κατά το δοκούν απλούς καθημερινούς ανθρώπους και τους στοίβαζαν στα κρατητήρια για ανάκριση, απλώς με μικρές υποψίες, θέλοντας όπως ισχυρίζονταν να καταστήλουν το έγκλημα που ήταν στο φόρτε του. Πολλοί συνελήφθησαν και βασανίστηκαν, ή και χάθηκαν τα ίχνη τους. Ήταν μια χαώδης κατάσταση που επικρατούσε στην Ελλάδα, ήταν η εποχή λίγο πριν η χούντα παραδώσει την εξουσία στους πολιτικούς.

Αφού μας ερεύνησαν, μας οδήγησαν στην αυλή και μας διέταξαν να μπούμε στην κλούβα που ήταν έξω σταθμευμένη.

Μαζί μας έσυραν και τον φίλο μας που ήταν τελείως ντοπαρισμένος και τον άφησαν κάτω στις πλάκες του πεζοδρομίου αναίσθητο.

-Αλίμονο μας, θα υποφέρουμε, σκέφτηκα.

Είχα ακούσει ιστορίες για την συμπεριφορά των αστυνομικών στους κρατούμενους, που η ανησυχία με κυρίευσε.

Όμως ο θεός ο Νικολής πιο ψύχραιμος, ζήτησε να μιλήσει με τον υπεύθυνο.

-Έχω αδερφό αξιωματικό του Κυπριακού στρατού, του είπε,

-είμαστε μαζί σας αδέρφια και υποστηρίζουμε εσάς και την κυβέρνηση σας.

Με ευχαρίστηση είδα τον αξιωματικό να του δίνει σημασία και να του ζητά το όνομα του αδερφού του.

-Κόκος Ταπακούδης, είναι μόνιμος ανθυπολοχαγός, του απάντησε.

Ο υπεύθυνος αξιωματικός πήγε λίγο πιο πέρα με ένα ασύρματο στο αυτί. Σε λίγο επέστρεψε και μας είπε ενταξει, μπορούμε να φύγουμε εμείς και ο φίλος μας.

Μάζεψαν όλους τους υπόλοιπους μέσα στην κλούβα, και μείναμε εμείς με τον αναίσθητο φίλο μας μέσα στη νύχτα μόνοι και ελεύθεροι.

Την άλλη μέρα πήγα στα γραφεία της εταιρείας και ζήτησα προαγωγή, ειδώλλως τους εξήγησα θα άλλαζα εταιρία. Ο υπεύθυνος έψαξε το φάκελο μου, και αφού διάβασε τις πληροφορίες για μένα, με κοίταξε ικανοποιημένος.

-Έχεις καλό φάκελλο μου λέει,

-αλλά όπως ξέρεις έχουμε τη ναυτική σχολή μας και πολιτική μας είναι να προάγουμε μόνο τους μαθητές μας. Με σένα θα κάνω μια εξαίρεση. Εάν μπορείς να μπαρκάρεις αμέσως στο ίδιο πλοίο που φεύγει σε δυο τρεις μέρες, θα σε στείλω με τον βαθμό του Junior Engineer.

Junior Engineer σημαίνει μικρός μηχανικός, και ήταν τίτλος υπαξιωματικού που εκτελούσε χρέη τρίτου Μηχανικού. Βεβαίως δέχτηκα με ευχαρίστηση, γιατί ο μισθός και τα overtime θα ήσαν κατά πολύ περισσότερον από πριν, αλλά επίσης γιατί ήταν κάτι που πολύ κολάκευε τον εγωισμό μου, καθώς η εταιρία είχε δική της σχολή, και ήταν ένα κατόρθωμα η δική μου προαγωγή.

ΣΤΗΝ ΟΛΛΑΝΔΙΑ

Κατέβηκα από το λεωφορείο και ροβόλησα για τα τα ναυπηγεία, όπου δεμένο στον ντόκο το πλοίο «ΕΥΓΕΝΙΑ» φαινόταν σαν καινούργιο μετά το φρέσκο μπογιάτισμα. Ήταν έτοιμο και πάλι να σαλπάρει, και καθώς η εταιρεία μου είχε προτείνει νέο συμβόλαιο στο ίδιο πλοίο, εγώ δεν αρνήθηκα. Ανέβηκα τις ψηλές σκάλες λοιπόν, και παρουσιάστηκα στον καπετάνιο και ακολούθως στον πρώτο μηχανικό. Μετά τις διατυπώσεις έβαλα τα πράγματα μου στην παλιά μου καμπίνα, και ανέβηκα στο κατάστρωμα και στη μεριά του μόλου, ακούμπησα στα ρέλια και βάλθηκα να χαζεύω τους καινούργιους ναυτικούς που κατάφθαναν

ένας ένας, για την επάνδρωση του πλοίου. Όλο το πλήρωμα ήταν καινούργιο, έκτος από εμένα και έναν ναύτη. Ήταν ο μπρατσάς αρσιβαρίστας με το τετράγωνο κορμί, που τον αποκαλούσαμε Ντουβάρι καθώς ο κορμί του ήταν ίδιο χοντρό κούτσουρο, σαν χοντρό ντουβάρι

Το πλοίο ήταν έτοιμο για σαλπάρισμα, χρειαζόταν ακόμα μερικά στόρια τα οποία θα λαμβάναμε στο δρόμο μας από το λιμάνι του Αη Νικόλα στην Κρήτη. Από βραδύς, όλοι οι μηχανικοί στη μηχανή με επικεφαλής τον πρώτο, ξεκινήσαμε τη διαδικασία να θέσουμε σε πλήρη λειτουργία το μηχανοστάσιο. Ξεκινήσαμε την ηλεκτρογεννήτρια, τα βοηθητικά μηχανήματα, τα καζάνια, τα evaporators, και ούτω καθεξής. Σε λίγες ώρες ήταν όλο το μηχανοστάσιο σε πλήρη λειτουργία τροφοδοτώντας όλο το πλοίο με ενέργεια, νερό, ψυγεία, κλιματισμό. Όλα διπλοελεγμένα, και σε ετοιμότητα η μηχανή. Χαράματα ξημερώνοντας η μέρα, με slow τις μηχανές, ξεκινήσαμε για το επόμενο μεγάλο maw ταξίδι.

Περνώντας από τον Αη Νικόλα πιάσαμε ράδα για να παραλάβουμε τα επιπλέον στόρια.

Η μέρα ξημέρωνε με συννεφιά και βροχή. Περιμένοντας τη λάντζα, ο πόμαν, ο λοστρόμος και λίγοι ναύτες πάνω στο κατάστρωμα ετοιμάζαν το παλάγκο για το φόρτωμα, ενώ κουβεντιάζοντας και συζητώντας έλεγαν για τη βροχή που έπεφτε σιγανή και ξέπλενε

την κουβέρτα. Δίπλα τους ο γραμματικός τους άκουε έχοντας το νου του στη λάντζα.

Αυτό το όμορφο πρωινό από τη ράδα, εμείς οι άλλοι στο σκεπαστό της πρύμης, παρατηρούσαμε την κίνηση στο λιμάνι και στην πόλη του Άη Νικόλα. Όσοι δεν είχαμε βάρδια ήμασταν εκεί και χαζεύαμε τον πανέμορφο μικρό κόλπο της Κρήτης, τον Άγιο Νικόλαο το μικρό αλλά ξακουστό ψαροχώρι.

-Όμορφα είναι το σημερινό πρωινό,

άκουσα τον γραμματικό να λέει,

-θα πάρουμε τα στόρια και ολόισια για το νησί Καρκάϊλαντ να φορτώσουμε για Ολλανδία, αυτές είναι οι εντολές για το επόμενο ναύλο, πηρε τηλεγραφήμα ο μαρκόνης.

Συνήθως φορτώναμε χωρίς να έχουμε συγκεκριμένο προορισμό, και παίρναμε οδηγίες από τα γραφεία μετά που σαλπάριζε το πλοίο φορτωμένο και έτοιμο για οποιοδήποτε μεγάλο ποντοπόρο ταξίδι. Αυτή τη φορά ξέραμε τον προορισμό μας πριν ακόμα ξεκινήσουμε το ταξίδι για τον Περσικό Κόλπο.

-Να η λάντζα, έρχεται, άκουσα τον καθαριστή της μηχανής δίπλα μου να λέει και να δείχνει τη μεγάλη βάρκα που κατευθυνόταν στη μεριά μας. Μας κόντεψε και ελαττώνοντας ταχύτητα, κόλλησε δίπλα μας ένα με το πλοίο και άφησε τη μηχανή στο ρελαντί.

Στη πρύμη της λάντζας, κάποιος έστεκε και κοίταζε έντονα προς εμάς.

-Αυτός, λέω μέσα μου, μοιάζει του φίλου μου του Αντωνέσκου.

Έμεινα να τον παρατηρώ με έκπληξη για την μεγάλη ομοιότητα, φυσικά ήμουν σίγουρος ότι δεν ήταν ο ίδιος, αφού ο φίλος μου ο παιδικός που για είκοσι χρόνια, όλα τα χρόνια της ηλικίας μας, είμασταν μαζί στο ίδιο χωριό και στις ίδιες γειτονιές, δεν έπρεπε να είναι εδώ, ήξερα ότι σπούδαζε στον Πειραιά. Μου φάνηκε ότι και αυτός με κοίταζε, αλλά δεν έδειξε να με γνωρίζει, γι αυτό όταν επιβιβάστηκε και στάθηκε δίπλα μου, με πολλή έκπληξη, ναι, αναγνώρισα τον παιδικό μου φίλο τον Αντωνέσκο. Ήταν αυτός, είχε ζητήσει και βρήκε εργασία στην ίδια εταιρεία και στο ίδιο πλοίο με μένα. Ήθελε να μου κάνει έκπληξη και ήρθε απροειδοποίητα. Μεγάλη η έκπληξη μου, μεγαλύτερη η χαρά μου, τον καλωσόρισα με ευχαρίστηση. Τον βοήθησα με τις αποσκευές του, και ακολούθως τον οδήγησα στο γραφείο του Καπετάνιου για να δηλώσει την παρουσία του.

Στη ξενιτιά λοιπόν και μέσα στα πελάγη, συνάντησα το φίλο μου και η χαρά μου ήταν μεγάλη. Θα είχα σύντροφο και φίλο ανάμεσα στους άγνωστους του πληρώματος που συνήθως οι καρδιές τους γίνονταν σκληρές και σκυθρωπές, καθώς πάνω στα γκαζάδικα από τη μεγάλη τους μοναξιά γίνονταν οι άνθρωποι ψυχροί και απόμακροι. Ανάμεσα σε τέτοιο περιβάλλον και συνθήκες, να έχει κάποιος αληθινό φίλο είναι μεγάλη υπόθεση, γιατί μια φιλία αληθινή είναι βοηθητική στις

τρικυμίες του περιβάλλοντος, και είναι πολλές οι φορές που μοιράζονται χαρές και λύπες, και στα δύσκολα ο ένας γίνεται αποκούμπι του άλλου. Έτσι τώρα, ανάμεσα σε Έλληνες και ξένους ναυτικούς από άλλες χώρες άλλων φυλών όπου μεταξύ τους κοιτάζονταν με αμφιβολία, εγώ και ο φίλος μου νιώθαμε σύντροφοι δεμένοι και συμπαραστάτες ο ένας του άλλο.

Από τον Άγιο Νικόλαο Κρήτης πλεύσαμε τα γαλήνια νερά της Μεσογείου και περάσαμε από το Γιβραλτάρ στα θυμωμένα νερά του Ατλαντικού. Κάναμε το γύρο της Αφρικής, και μετά από πολλές, πάρα πολλές μέρες, φτάσαμε στο Καρκάιλαντ όπου δέσαμε σε μια πλατφόρμα για να φορτώσουμε. Το ταξίδι της επιστροφής δεν θα ήταν το ίδιο, θα ήταν πιο σύντομο. Θα περνούσαμε από την ερυθρά Θάλασσα και θα διασχίζαμε τη διώρυγα του Σουέζ η οποία επιτέλους είχε καθαριστεί από τις νάρκες και επιτρεπόταν ο πλους της. Σε λίγες μέρες περνούσαμε τη διώρυγα και όσοι δεν είχαμε βάρδια, βγήκαμε στην κουβέρτα και παρακολουθούσαμε την διαδρομή.

Η διώρυγα του Σουέζ αποτελεί μία από τις σημαντικότερες θαλάσσιες οδούς του πλανήτη. Είναι μία τεχνητή διόδος, η μεγαλύτερη του κόσμου, και διατρέχει τον ισθμό του Σουέζ, ενώνοντας τη Μεσόγειο θάλασσα με την Ερυθρά. Αρχίζει από το Πορτ Σάιντ Λιμάνι της Αιγύπτου στη Μεσόγειο, συναντά περίπου τη μέση την πόλη Ισμαηλία που είναι γνωστή ως η πόλη της ομορφιάς και της Γοητείας, και καταλήγει στον λιμάνι

του Σουέζ που βρίσκεται στο κόλπο της Ερυθράς Θάλασσας.

Πέψαμε τη Μεσόγειο και περάσαμε στα στενά του Γιβραλτάρ.

Ακολουθώντας πλεύσαμε πλησίον των ακτών της Πορτογαλίας, περάσαμε τον Βισκαϊκό κόλπο και τις ακτές της Γαλλίας και μπήκαμε στη Μάγχη, όπου κάπου κοντά στο Ντόβερ του Ηνωμένου Βασιλείου φουντάραμε ράδα και από θαλάσσης με αγωγό, ξεφορτώσαμε μέρος του φορτίου. Από εκεί, το Ρότερνταμ ήταν πολύ κοντά. Σε λίγες ώρες είχαμε φτάσει και δέσει στο μεγάλο λιμάνι της Ολλανδίας.

Η Ολλανδία ήταν μια χώρα που εκείνο τον καιρό ήταν στο επίκεντρο των ειδήσεων όλου του κόσμου, γιατί δοκίμαζε ένα πρωτοποριακό σύστημα σε σχέση με τη χρήση των ναρκωτικών. Η κυβέρνηση εφάρμοσε μια πολιτική που δέχθηκε πολλές κριτικές και που συζητήθηκε ευρέως. Είχαμε και εμείς διαβάσει στις εφημερίδες για το μέτρο αυτό, και στα στενά αυστηρά πλαίσια της Ελληνικής και Κυπριακής κουλτούρας, μας φάνηκε πολύ προχωρημένο και πρωτάκουστο.

Επειδή όμως στο μεγάλο λιμάνι του Ρότερνταμ που εκατομμύρια άνθρωποι και εμπορευματοκιβώτια από ολόκληρο τον κόσμο διακινούνται και που μεταπολεμικά έγινε ένα από τα μεγαλύτερα κέντρα διακίνησης και χρήσης ναρκωτικών ουσιών, η Ολλανδία μια χώρα ανεκτική και ανοιχτή σε όλες τις ιδέες, εφάρμοσε μια τολμηρή πολιτική για τα ναρκωτικά. Με τη σκέψη να καταπολεμηθεί η παρανομία που προέρχεται από το

λαθρεμπόριο των ναρκωτικών ουσιών, η κυβέρνηση επέτρεψε την πώληση μικρών ποσοτήτων του χασίς στα περίφημα «καφενεία» του Ρότερνταμ και των άλλων Ολλανδικών πόλεων υπό αυστηρούς όρους. Η πολιτική αυτή οδήγησε στην αύξηση της εγκληματικότητας γύρω από αυτά τα καφενεία και ο δρόμος του Κάτε Ντράκ κατακλύστηκε από ναρκομανείς και ότι συνεπάγεται από αυτούς, αποκτώντας όνομα παγκόσμια ως κακόφημη συνοικία. Άνοιξαν μπαρς και καφετέριες που γέμιζαν με κάθε καρδιάς καρύδι. Τα ύποπτα κοντραπάζα έδιναν και έπαιρναν, ενώ οι μαστροποί από μια άκρη παρακολουθούσαν τις πόρνες τους και οι έμποροι τα τσιράκια τους, ενώ σε κάποιες άλλες μεριές μικρές ομάδες συναθροίζονταν ίσως εξυφαινοντας μικρές ή μεγάλες παράνομες δουλειές ή και ληστείες.

Ήταν απόγευμα, τέλειωσε η βάρδια στη μηχανή και με τον κουμπάρο τον Αντωνέσκο, κατεβήκαμε τις ψηλές σκάλες του πλοίου και πήραμε τον δρόμο της πόλης του Ρότερνταμ που ήταν πέρα από το λιμάνι, με πρώτη έγνοια μας να βρούμε πουτάνες.

Ήταν εκείνη την ημέρα η πόλη έρημη από ανθρώπους, τα αυτοκίνητα στους δρόμους λίγα, και οι επιγραφές στα μαγαζιά γραμμένες στα Ελληνικά πολλές. Εστιατόρια, μπαρς, ρεμπεταδικά και άλλα καταστήματα. Ήταν όπως σχεδόν σε όλα τα λιμάνια, η Ελλάδα κατοικούσε παντού. Οι Έλληνες μετανάστες με την παρουσία τους να ξεχωρίζει, ήσαν ιδιοκτήτες πολ-

λών καταστημάτων που ψώνιζαν οι ναυτικοί, αφού ο Ελληνικός εμπορικός στόλος ως ο μεγαλύτερος του κόσμου εκείνη την εποχή, κατέκλυζε όλα τα λιμάνια. Ήταν η δεκαετία του '70 και πουθενά σχεδόν αλλού εκτός από την Αμερική και τη Γερμανία ίσως, δεν είχε βιτρίνες που μέσα διαφήμιζαν ζωντανά τις πόρνες. Ήταν αράδα στη γραμμή, έδειχναν τα κάλλη τους και καλούσαν τους περαστικούς να εισέρθουν εις τα ενδότερα για απολαύσεις ιδιαίτερες. Έξω από τα μαγαζιά στέκονταν κράχτες που καλούσαν τους περαστούς και τους εξηγούσαν τα πονηρά τους εμπορευματα. Αλλά εμείς μαθημένοι από προηγούμενα λιμάνια, τους ακούγαμε, περπατούσαμε και ψάχναμε για κάτι να μας ενδιαφέρει.

Μπήκαμε σε ένα κινηματογράφο που έξω διαφήμιζε ταινίες πορνό και μέσα αντί για καθίσματα υπήρχαν ατομικές κερκίδες στρωμένες με σκληρό χαλί, όπου οι θεατές μπορούσαν να καθίσουν ή να ξαπλώσουν και να παρακολουθήσουν τις ακατάλληλες ταινίες. Είχε άριστη εξυπηρέτηση, είχε όμορφες κοπέλες να προσέχουν ώστε ο κάθε πελάτης να περνά καλά, είχε ακόμα και σωματώδεις άνδρες με σταυρωμένα τα χέρια να στέκονται διακριτικά σε σκοτεινές γωνιές και να παρακολουθούν. Ήταν οι μπράβοι που πρόσεχαν να είναι όλα στην τάξη χωρίς να γίνονται παρεκτροπές από το προκαθορισμένο παιχνίδι που ήταν ορισμένο να επιτρέπεται.

Μέσα στο μισοσκοτεινό σινεμά με τις ταινίες πορνό να παίζουν, οι θεατές δεν έπρεπε να αγγίζουν τις ημίγυ-

μνες κοπέλες. Μονο αυτές άγγιζαν όπου ήθελαν, είχαν μόνες τους την πρωτοβουλία. Έτσι παιζόταν το παιχνίδι, όλα εξαρτώνταν από τα πουρμπουάρ και τις αντοχές των θεατών.

Έτσι πέρασε η μέρα και ήρθε η βραδιά που μάς βρήκε να σουλατσάρουμε στο Κάτε Ντράκ την κακόφημη συνοικία με τα ξακουστά «καφενεία» και τους συνήθεις υπόπτους. Ήταν ένα πανηγύρι με πολύβουο κόσμο και χίπηδες με μεγάλες καμπάνες στα μπατζάκια ραμμένες όπως πρόσταζε η μόδα, να περπατούν νωχελικά πανω ή κάτω σκουπίζοντας τα πεζοδρόμια στο πέρασμα τους. Στο βάθος εκεί που τέλειωνε ο μεγάλος δρόμος του Κάτε Ντράκ, πανω από την πόρτα σε μια ταπέλλα έγγραφε «Ελλάς Μπαρ». Μπήκαμε μέσα όπου μας δέχτηκαν με χαρά οι Έλληνες θαμώνες και ιδιοκτήτες και που με λαχτάρα μας ρωτούσαν τα νέα της πατρίδας.

Καλά περάσαμε μέσα εκεί, με κρύα ποτά, δυνατή μουσική και όμορφα κορίτσια να μας συντροφεύουν και να μας προσέχουν. Βγάλαμε την υπόλοιπη μας νύχτα ώσπου κόντεψε η ώρα της βάρδιας και έπρεπε να γυρίσουμε στο πλοίο. Ευχαριστημένοι πήραμε το δρόμο του γυρισμού. Θα είχαμε να λέμε και να συζητούμε για μέρες πολλές τις εμπειρίες μας στο Κάτε Ντράκ, όταν στο ελεύθερο της βάρδιας μας στις μακριές βραδιές, καθισμένοι στο σκεπαστό της πρύμνης θα πλέαμε για μακρινά ταξίδια στα πελάγη, και στους Ωκεανούς.

Ο ΗΛΙΘΙΟΣ

Τη σύνθεση του προσωπικού πάνω σε ένα πλοίο τάνκερ αποτελούν τα πληρώματα κουβέρτας, μηχανής και γενικών υπηρεσιών.

Στη κατηγορία προσωπικού καταστρώματος περιλαμβάνονται ο Πλοίαρχος, οι αξιωματικοί, οι υπαξιωματικοί (ναύκληροι και αντλιοροί) οι ναύτες και οι ναυτόπαιδες. Στη κατηγορία προσωπικού μηχανής συμπεριλαμβάνονται οι αξιωματικοί, λιπαντές, οι θερμαστές και καθαριστές. Και τέλος στο προσωπικό γενικών υπηρεσιών ανήκουν ο ασυρματιστής, ο στούαρτ, ο μάγειρας, οι θαλαμηπόλοι, και τα γκαρσόνια. Στο πλοίο «EUGENIE» οι καμπίνες των απλών μηχανικών και ναυτών ήταν στο πρώτο deck μετά τη μηχανή.

νή. Στο ισόγειο deck στο ύψος του καταστρώματος ήταν η κουζίνα και οι τραπεζαρίες, στο επόμενο των αξιωματικών, και στο μεθεπόμενο του Καπετάνιου, του Πρώτου, και του Μαρκόνη.

Εγώ καταρχάς ως δόκιμος μηχανικός έμενα στον όροφο των απλών μελών του πληρώματος, αλλά μετά την προαγωγή μου μετακόμισα στον όροφο των αξιωματικών.

Για το φαγητό υπήρχαν δύο τραπεζαρίες μια στην κάθε πλευρά του πλοίου, μεγάλες και ευρύχωρες ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούνται από το πλήρωμα στις ελεύθερες ώρες τηςσχόλης τους ως καφετέριες. Τη δεξιά τραπεζαρία χρησιμοποιούσαν οι αξιωματικοί, και την αριστερή οι υπόλοιποι. Εγώ από συνήθεια από πριν ως δόκιμος μηχανικός και τώρα ως junior engineer, χρησιμοποιούσα και τις δύο τραπεζαρίες, αλλά περισσότερο την δεύτερη, καθώς σ' αυτό το μπάρκο ως δόκιμος μηχανικός, ήταν μαζί μου και ο παιδικός μου φίλος, ο Αντωνέσκος.

Ήταν μια ευρύχωρη κάμαρη με air condition και ένα τεράστιο ραδιόφωνο που μεσοπέλαγα έπιανε αρκετές συχνότητες, έτσι που το είχαμε πάντα εν λειτουργία να μας συντροφεύει την ώρα τηςσχόλης μας.

Ο Λοστρόμος, ο Πόμαν και ο βοηθός του ένας ναύτης, ένας θεόρατος τύπος με τετράγωνο μώδες κορμί και σπασμένη μύτη καθώς και ηλίθια φάτσα που μαζί ήμασταν στο προηγούμενο μπάρκο, ήταν κολλητοί και στην τραπεζαρία παίζανε τάβλι με τις ώρες.

Ο λοστρόμος ήταν κοντός και κοκκινόπετσος με γαλάζια μάτια συνεχώς συνοφρωμένος, διερωτήθηκα με ποια κριτήρια πήρε τη θέση. Ο Πόμαν έμοιαζε με καλοκάγαθο χωριάτη λίγο άξεστος, αλλά καλοκάγαθος.

Ο ναύτης τέλος, έμοιαζε με σύγχρονο Μασίστα. Το φαινόμενο της υπεράνθρωπης δύναμης, ως συνώνυμο του χειροδύναμου με πρωτοφανείς μυϊκές ικανότητες, ήταν αυτούσιο πάνω του. Ως νεαρός που εργαζόταν στις οικοδομές, έμαθε την άρση βαρών στα γυμναστήρια όπου όλες τις βραδιές μετά που σχολνούσε, γυμναζόταν ως αρσιβαρίστας κατα τα χρόνια της ανάπτυξης του, έτσι που με τη συνεχή εξάσκηση και γυμναστική, το σώμα του σχηματίστηκε ίδιο με του Μασίστα.

Έπαιζαν όλοι καλά, καθώς από τις αμέτρητες ώρες που αφιέρωναν στο παιχνίδι, έμαθαν να παίζουν στερεότυπα. Ο τετράγωνος ναύτης έπαιζε καλούτσικα, όχι όμως όπως τους συντρόφους του που είχαν περισσότερη τέχνη. Έτσι όλοι εμείς οι άλλοι, με πολύ ενδιαφέρον παρακολουθούσαμε τα παιχνίδια τους.

Τον τετράγωνο ναύτη εγώ, καθώς πιστεύω και οι περισσότεροι, τον κατέτασσα ως προσωπικότητα ανάμεσα σε αγαθό και ηλίθιο, ή και εξυπνόβλακα. Το τετράγωνο κορμί του όμως και η σωματική του ρώμη, έκανε όλους να του συμπεριφέρονται φιλικά, και καθώς γνωρίζουμε πως οι άνθρωποι είναι επιρρεπείς στην δύναμη και στην εξουσία, έτσι και στην περίπτωση του, τα περισσότερα μέλη του πληρώματος, συμπερι-

φέρονταν τοιουτοτρόπως, κάτι που τον ικανοποιούσε και τον ευχαριστούσε.

Κανείς ηλίθιος δεν θεωρεί τον εαυτό του βλάκα, και ενώ οι έξυπνοι άνθρωποι καταλαβαίνουν τα λάθη τους και προσπαθούν να τα διορθώσουν, οι ηλίθιοι δεν μπορούν να τα αντιληφθούν, με αποτέλεσμα να σκέπτονται και να πράττουν βλακωδώς. Όταν δε τα πράγματα δεν τους βγαίνουν καλά, θυμώνουν και αντιδρούν επιθετικά. Κάποιος επιτήδειος έξυπνος, μπορεί με τρόπο να τους συμβουλεύσει και να τους συνετίσει και να τους πάρει με τα νερά του. Φυσικά ένας πραγματικά έξυπνος που αντιλαμβάνεται την απύθμενη βλακεία τους, προσπαθεί να τους αποφεύγει, διότι εν τέλει, οι ηλίθιοι μόνο ζημιά προκαλούν στους γύρω τους, χωρίς μάλιστα έστω ελάχιστα να στεναχωριούνται. Εγώ ένεκα της ηλιθιότητας του δεν τον γούσταρα, αλλά εντούτοις κρατούσα μια ουδέτερη απόσταση έτσι να μην τον τσαντίζω, αλλά και χωρίς να έχω μαζί του φιλικά σούρτα φέρτα.

Ο φίλος μου ο Ανδρέας μια φορά στο παιχνίδι επάνω του είπε κάποια λόγια για λάθος παίξιμο, και αυτός τα πήρε στραβά, και λογόφεραν άγρια με αποτέλεσμα να δυσκολευτούμε οι υπόλοιποι να τον αποτρέψουμε ώστε να του κάμει κακό. Δεν ήταν λόγια του καυγά που είπε ο φίλος μου, αλλά ως φαίνεται η ηλιθιότητα του ναύτη, τον ώθησε να δημιουργήσει μέγα θέμα εκ του μη όντος.

Ένας θεωρείται ηλίθιος κατά τη γνώμη μου, αν με τη λογική που τον διέπει, προκαλεί προβλήματα εκ του μηδενός, έτσι που να γίνεται επικίνδυνος κάποιες φορές. Ο μόνος τρόπος για να αποφεύγουμε αυτές τις συνέπειες, είναι να αποφεύγουμε τους ίδιους, αυτό δηλαδή που έκανα εγώ μαζί του.

Η βλακεία λοιπόν, και η αλαζονεία, δεν του επέτρεψαν να λήξει εκεί το γεγονός, παρά ξεκίνησε εναντίον του φίλου μου ένα bullying, και έναν εκφοβισμό. Τον κοιτούσε επίμονα προκλητικά, και έλεγε κουβέντες με υπονοούμενα. Αυτό συνέβαινε επί καθημερινής βάσεως. Και όσο οι μέρες περνούσαν, αντί τα πράγματα να εξομαλύνονται, η κατάσταση γινόταν περισσότερο εκρηχτική, έτσι που προμήνουσε κακά αποτελέσματα. Η ένταση αυξανόταν και ο φίλος μου καθόταν σε αναμμένα κάρβουνα, ενώ ο ναύτης από θέση ισχύος ως εκ της σωματικής του ρώμης, απολάμβανε το απαίσιο bullying που εξασκούσε σε έναν ασθενέστερο του σε μυϊκή δύναμη..

Ήταν μια κατάσταση που έπρεπε να την τελειώσουμε. Αν και πιστεύαμε πως οι δυο μας εναντίον του τα πράγματα θα ήταν δύσκολα, εντούτοις έπρεπε να δράσουμε καθώς όσο περνούσαν οι μέρες η κατάσταση χειροτέρευε.

Όταν εγώ ήμουν παρών, απέφευγε να προκαλεί ίσως σκεφτόμενος ότι δεν θα ήταν εύκολο να τα βάλει με δύο, έτσι αποφασίσαμε να τον προκαλέσουμε και να

δράσουμε αστραπιαία πριν προλάβει να αντιδράσει. Έπρεπε να δράσουμε με τρόπο που να φανεί πώς έφταιγε αυτός ώστε να μην υποστούμε συνέπειες, διότι είχαμε σκοπό να του προκαλέσουμε μεγάλη ζημιά, ώστε να καταλάβει την αποφασιστικότητά μας και να πάψει να κάνει τον σπουδαίο.

Έτσι μια μέρα με φουρτούνα που το πλήρωμα ήταν κλεισμένο στις καμπίνες, μέσα στην καφετέρια τον μονοκόψαμε, και μπαίνοντας πρώτος ο Ανδρέας, μόλις αντίκρουσε το ειρωνικό του μειδίαμα, του το αντιγύρισε με μια βρυσιά για τη μάνα του. Ο ναύτης προστιγμής σασιτισμένος καθώς δεν πίστευε στα αυτιά του, την επόμενη στιγμή σηκώθηκε από την καρέκλα και με άνεση εκ της σιγουριάς που αισθανόταν έναντι του φίλου μου, προχώρησε απειλητικά εναντίον του.

Μονομιάς όρμηξα από έξω μέσα εγώ, και από πίσω του άρπαξα τα χέρια με δυνατή λαβή.

Ο Ανδρέας καθώς έτοιμος με δυο σιδερογροθιές στα χέρια που είχαμε φτιάξει γι αυτό το σκοπό στο μηχανοστάσιο, άρχισε με μανία να τον γρονθοκοπά. Τον χτυπούσε με ένα μίσος πρωτοφανές, και δεν σταματούσε. Όλη η καταπίεση που ένιωθε και η οποία είχε με τον καιρό μετατραπεί σε μίσος, έβγαινε τώρα αμείλικτα και του όπλιζε με πολλή δύναμη τα χέρια. Τον χτυπούσε ασταμάτητα, με ταχύτητα όπως έμβολα μηχανής.

Ο ναύτης δεν άντεξε, κρεμάστηκε στα χέρια μου λιπόθυμος. Μα ο φίλος μου δεν σταματούσε καθώς είχε

τόσο πολύ υποφέρει από την καταπίεση που δεχόταν καθημερινά, ώστε ο θυμός μέσα του είχε συσσωρευτεί τα μέγιστα, και τώρα ξεχείλιζε.

Άφησα τον ναύτη, και προσπάθησα να συγκρατήσω τον φίλο μου, αλλά αυτός με μίσος ακόμα μέσα του, άρπαξε μια βαριά καρέκλα και την έσπασε πάνω στο σωριασμένο κορμί του. Όταν βλέποντας τον χάμω ξαπλωμένο να μην αντιδρά ούτε να σπαρταρά, σταμάτησε και έμεινε ακίνητος να τον κοιτά με την ευχαρίστηση απλωμένη στο πρόσωπο του.

Σταθήκαμε λίγες στιγμές να τον κοιτάζουμε, ώσπου σιγά άρχισε να κουνιέται και να βογκά. Κοιτάξαμε έξω στο διάδρομο και δεν είδαμε κανένα. Εν μας είδε κανείς, δεν μας χαμπάρησε κανείς. Έτσι αποφασίσαμε να τον αφήσουμε εκεί χάμω και να φύγουμε, σκεφτόμενοι ότι ίσως ένεκα ντροπής, να μην μας μαρτυρούσε.

Πήγαμε στην καμπίνα μου, και νιώθοντας ικανοποίηση από το αποτέλεσμα, αρχίσαμε να κουβεντιάζουμε και να καταστρώνουμε πλάνα τι θα λέγαμε σε περίπτωση που μας κατάγγελλε. Δεν είχαμε και πολλή έγνοια, διότι απλά ο Καπετάνιος στη χειρότερη περίπτωση θα μας έβαζε ένα πρόστιμο, ή και να μας έδιωχνε από το πλοίο.

Πέρασαν οι ώρες, πέρασε η νύχτα, ήρθε το άλλο πρωί. Το μεσημέρι ανεβήκαμε στην τραπεζαρία για φαγητό, αλλά χασιμιός ο ναύτης. Μόλις μπήκαμε μέσα, όλοι κάρφωσαν τα βλέμματα πάνω μας, σίγουρα γιατί είχαν καταλάβει τι είχε συμβεί, χωρίς να πιστεύουν το

ναύτη ο οποίος είχε ισχυριστεί πως έπεσε από τη σκάλα.

Στο επόμενο λιμάνι, ο ναύτης ξεμπαρκάρισε από το πλοίο.

ΜΙΣΙΣΣΙΠΗΣ, ΝΕΑ ΟΡΛΕΑΝΗ

Επισκέφτηκα αρκετές φορές τη Νέα Ορλεάνη τη χρονιά του 1977. Εκείνη την εποχή υπήρχαν πολλά ελληνικά μαγαζιά ακόμη και μπουζουκτσίδικο, χάρη στους Έλληνες ναυτικούς που επισκέπτονταν το μεγάλο λιμάνι της.

Είναι μια όμορφη περιοχή με ήπιο κλίμα, πολύ πράσινο, και πολλά αξιοθέατα. Μια πόλη που ο επισκέπτης αμέσως αγαπά και από την πρώτη επαφή, επιθυμεί να κατοικήσει εκεί.

Απλώνεται στις όχθες του Μισσισιπή του μεγάλου ποταμού της χώρας, εκεί όπου για αμέτρητα χιλιόμετρα έως να εκβάλει στη θάλασσα, η άγρια φύση με τα αιωνόβια δέντρα, τα πολύχρωμα πουλιά, τους κάστορες, και τους απέραντους βάλτους, αποτελούν ένα τε-

ράστιο υδροβιότοπο με εκατοντάδες διαφορετικά είδη ζωής, από αλιγάτορες, ερπετά, και άλλα αμφίβια.

Ο χειμώνας είναι γλυκός και δεν διαρκεί πολύ, ενώ τα καλοκαίρια είναι ζεστά και βροχερά.

Κατοικείται από κατοίκους πολλών φυλών, με τον περισσότερο πληθυσμό να αποτελείται από Αφρικανούς. Ιδρύθηκε ως αποικία της Γαλλίας κατά τον δέκατο έκτο αιώνα και το όνομα της συνδέθηκε απόλυτα με το δουλεμπόριο, τα ατμόπλοια, και την τζαζ. Στην πόλη της Νέας Ορλεανής βρίσκεται η πολύβουη Γαλλική αγορά, το μουσείο με τα κέρνα ομοιώματα σπουδαίων προσωπικοτήτων της Ιστορίας και η συνοικία Τρεμέ όπου γεννήθηκε και αναπτύχθηκε η μουσική τσαζ, καθώς και οι ξακουστοί δρόμοι Κούρτερ και Μπούρμπους όπου ο πρώτος πλημμυρίζει από την κουλτούρα αυτής της μουσικής, και στο δεύτερο τα κακόφημα μαγαζιά και η εγκληματικότητα που επικρατεί παντού έξω στο δρόμο και πίσω από τα δυνατά φώτα, συνυπάρχουν αναπόσπαστα στοιχεία της ύποπτης νυχτερινής δράσης με τις σαρκικές ηδονές και άλλες απολαύσεις.

Μπούρμπους στρήτ, όνομα συνυφασμένο με την πορνεία και τα ναρκωτικά. Ο δρόμος με τα αμέτρητα μαγαζιά που φιλοξενούν πίσω από κλειστές πόρτες την κόλαση και τον παράδεισο, τη προστυχιά και την εκμετάλλευση, τις ύποπτες συναλλαγές και τα μεγάλα κοντραπαζα των παρανόμων.

Ένας πολύβουος δρόμος με τα χρώματα στις βιτρίνες των μαγαζιών έντονα και δυνατά, κίτρινα, πράσινα, μώβ.

Οι περαστικοί οι περισσότεροι μιγάδες, περπατούσαν χορεύοντας στο ρυθμό της τσαζ. Οι γυναίκες μεγαλόσωμες, ζουμερές, και καμαρωτές, επιδείκνυαν τα μεγάλα τους στήθια και τα προκλητικά τους οπίσθια. Ήσαν νέγρες, μιγάδες και κρεολές, όλες κούκλες και επιθυμητές με ένα δυνατό περπάτημα που έκανε τους σφιχτούς γλουτούς τους να τρεμουλιάζουν. Σκέφτηκα πως ο Παράδεισος ίσως είναι εδώ, σ αυτή την οδό, την Ξακουστή και κακόφημη, Μπούρμπους στρήτ.

Το τάνκερ που μας ταξίδευε στην Νέα Ορλεάνη, ο ιδιοκτήτης εφοπλιστής Σταύρος Νιάρχος το ονόμασε «Eugenie» χάριν της συζύγου του Ευγενίας. Για να φτάσουμε στον προορισμό μας πλεύσαμε τον ποταμό Μισισσιπή, τον μεγαλύτερο της Βορείου Αμερικής που κατά το παρελθόν θεωρείτο ως το σύνορο της «Άγριας Δύσης», και που διασχίζοντας τη χώρα διανύει απόσταση πέραν των έξι χιλιάδων χιλιομέτρων, και εκβάλλει στον κόλπο του Μεξικού τη μεγαλύτερη Ωκεάνια λεκάνη στο κόσμο. Τον ονομάζουν «ο μεγάλος ποταμός» και αποτελεί σημαντική κυκλοφοριακή αρτηρία καθώς είναι πλωτός σχεδόν μέχρι τις πηγές του. Είναι άγριος ποταμός που ποτέ δεν κατάφεραν να δαμάσουν οι άνθρωποι. Οι πλημμύρες του σκεπάζουν πάντα μεγάλες εκτάσεις, ενώ τα διάφορα έργα που

έχουν σκοπό να τον τιθασεύσουν, αποτυγχάνουν πάντα μπροστά στη δύναμη του.

Στο πλοίο εργαζόμουν ως Junior Engineer, και εκτελούσα χρέη τρίτου μηχανικού. Ήταν καθήκοντα που μου ανάθεσε ο πρώτος μηχανικός, καθώς στο πλοίο ο υπεύθυνος τρίτος μηχανικός δεν είχε ιδέα από μηχανική, γι αυτό έβγαζα βάρδια μαζί του ως ισότιμος του. Ήμουν καλός μηχανικός, και άξιζα την προαγωγή. Τρίτος μηχανικός ήταν ένας Χιώτης τον οποίο ναυτολόγησαν χωρίς να έχει δίπλωμα ή γνώσεις μηχανικής, απλά ήταν συγγενής του υπεύθυνου αρχιμηχανικού του ναυτικού στόλου της εταιρείας.

Ήταν Χιώτης και μας ήρθε παρέα με έναν ξάδερφο του Θερμαστή. Ήταν κολλητοί, μαζί μένανε στην ίδια καμπίνα, μαζί τρώγανε, μαζί έκαναν βάρδια, μαζί σε όλα ακριβώς όπως όλοι οι Χιώτες κατά πως λέει μια ιστορία, ότι «οι Χιώτες πηγαίνουν δυο-δυο», και όλα αυτά κατά παράβαση των κανονισμών γιατί στα πλοία υπάρχει διαχωρισμός των αξιωματικών με το απλό πλήρωμα. Ο τρίτος ήταν αξιωματικός, ενώ ο θερμαστής ανήκε στο απλό πλήρωμα. Στα πλοία υπάρχουν διαφορετικοί χώροι τραπεζαριών και συνεστίασης ανάμεσα στο κατώτερο και ανώτερο πλήρωμα, ώστε να υπάρχουν μ' αυτό τον τρόπο οι δέουσες αποστάσεις που είναι βοηθητικές για την πειθαρχία. Στην περίπτωση τους όμως, υπήρχε εξαίρεση κατά διαταγών από τα ανώτατα δώματα της εταιρείας.

Στη Χίο οι νησιώτες κάτοικοι απασχολούνται κυρίως ως ψαράδες ένα επάγγελμα φτωχό, καθώς οικονομικά

δεν εξαρτάται μόνο από την σκληρή και επικίνδυνη εργασία, αλλά και από τον καιρό που συνήθως έχει τη θάλασσα αγριεμένη και φουρτουνιασμένη. Γι αυτό έβλεπαν τους ναυτικούς ως πλούσιους και αριστοκράτες αφού είχαν σταθερό μισθό, και όλοι επιθυμούσαν να γίνουν ναυτικοί, και όσοι απ αυτούς μπορούσαν, μπαρκάριζαν στα καράβια.

Χιώτες λοιπόν ευρίσκονται σε πολλά καράβια, και κατά πως λέει η γνωστή ιστορία πάντα «οι Χιώτες πάνε δυο-δυο». Αυτό συμβαίνει για να συμπαραστέκεται ο ένας στον άλλο, μια ιστορία που για άλλους έχει δυστυχώς παρεξηγηθεί, ενώ για άλλους καταδεικνύει την εξυπνάδα τους. Αυτή η συμπαράσταση αναμεταξύ τους έμεινε ονομαστή, γιατί τον καιρό της Τουρκοκρατίας στην Χίο όταν ένας Τούρκος έβλεπε ένα Χιώτη στον δρόμο τον υποχρέωνε να τον σηκώνει στην πλάτη του, αλλά αυτοί γιατί δεν το ανέχονταν, φορτωνόντουσαν έναν συμπατριώτη τους, ώστε έτσι δεν ήταν υποχρεωμένοι να κουβαλάνε τον Τούρκο.

Οι δύο Χιώτες ήσαν ευγενείς και πολύ συμπαθείς. Τους διέκρινε μια υπέρτατη καλοσύνη που ήταν ζωγραφισμένη στο πρόσωπο τους και κακός λόγος από το στόμα τους δεν έβγαινε. Για μέρες και νύχτες πολλές βγάζαμε ατελείωτες ώρες βάρδιας μαζί, και πραγματικά τα πηγαίναμε πολύ καλά. Πέρασαν πολλά χρόνια από τότε, αλλά είναι από τους λιγοστούς που ακόμα θυμάμαι τα ονόματα τους. Ήταν ο Μικές και ο Σταμάτης. Ο Μικές ήταν καλοκάγαθος και χοντρο-

κομμένος σαν ένας γερός και χοντρός κορμός βελανιδιάς που τα δυνατά του μπράτσα ακόμα και σίδηρο μπορούσαν να λυγίσουν.

Ο Σταμάτης ήταν μικροκαμωμένος και παρίστανε τον πονηρό χωρίς πραγματικά να είναι πολύ ξύπνιος, αλλά αυτό δεν ενοχλούσε κανέναν καθώς όλοι τον έβλεπαν από την αγαθή πλευρά, εξ άλλου κανείς δεν τολμούσε να τον πειράξει αφού πάντα δίπλα του έστεκε σαν ντουβάρι ο ξάδερφος του.

Αφού λοιπόν ταίριαζαν οι βάρδιες μας, κατά συνέπειαν ταίριαζαν και οι εξόδοι μας. Πριν από την πρώτη μας έξοδο στη Νέα Ορλεάνη, κουβεντιάσαμε κυρίως για την κακόφημη οδό της Μπούρμπους στρήτ που θα επισκεπτόμασταν, εκεί όπου υπήρχαν μαζεμένα όλα τα είδη μαγαζιών που ασχολούνταν με την πορνογραφία, τον αγοραίο έρωτα και τα παντός είδους παιχνίδια που τον αφορούσαν όπως βοηθητικές ουσίες και κάθε είδους μυστικά σχετικά για το σαρκικό ομαλό και ανώμαλο σεξ. Εκεί όπου υπήρχαν τα κλάμπς με τα κόκγκο γκέρλς τα περήφημα γυμνά κορίτσια, που επί πληρωμή χόρευαν αισθησιακά και ηδονικά, ανεβάζοντας τη λίμπιντο των θεατών.

Την εποχή εκείνη ήταν η μόδα στα μπαρς να εμφανίζονται αυτά τα περίφημα go go girls. Ήταν όμορφα νεαρά κορίτσια που χόρευαν με αδαμιαία περιβολή, λικνιστικά πάνω σε μπάρες και πίστες λίγο ψηλότερα από τους πελάτες προς τέρψην τους, αλλά χωρίς να επιτρέπεται να τις αγγίζουν. Χόρευαν σόλο αργούς χορούς που σαγήνευαν τον αντρικό πληθυσμό. Φορώ-

ντας ένα μικρό στριγγάκι το μόνο σημείο που οι πελάτες μπορούσαν να αγγίξουν, τους επέτρεπαν μόνο εκεί να αγγίζουν, για να κρεμάζουν δολάρια ως πληρωμή για το θαυμάσιο θέαμα που πρόσφεραν. Απαγορευόταν αυστηρά οποιοδήποτε άλλο άγγιγμα, για αυτό διακριτικά αόρατα βλέμματα από μπράβους παρακολουθούσαν την κάθε κίνηση των πελατών, ώστε να μην επιτρέπουν σε κανένα να τις αγγίζει. Αλλοίμονο σε οποιόν τολμούσε να αψηφήσει τους νόμους των μπαρς. Αμέτρητοι σωματοφύλακες μονομιάς εμφανίζονταν από το πουθενά και ξυλοκοπούσαν αγριώς όσους παράκουγαν τους νόμους τους.

Φτάσαμε στην κακόφημη οδό, και σε ένα από τα πολλά καλέσματα των κραχτών έξω από τα μαγαζιά, μπήκαμε σε ένα μικρό μπαρ αδειανό από πελάτες. Μια πανέμορφη μικρούλα χορεύτρια λικνιζόταν πάνω στην πίστα και μας έγνεφε κι αυτή να μπούμε μέσα. Το μάτι της μόλις έκοψε τον θερμαστή, σταθηκε πάνω του, ίσως τον νόμισε για εύκολο θύμα έτσι μικρόσωμος και καλοκάγαθος που ήταν.

Ο Σταμάτης φορούσε ένα ολοκαίνουργιο κοστούμι που πήγαινε ασορτί με την γραβάτα του. Ήταν καλοξυρισμένος και φρεσκοπλυμένος φορτωμένος μυρωδάτες κολόνιες. Έμοιαζε να είναι ένας καλοπληρωμένος ναυτικός αξιωματικός, και εμείς δίπλα του με τα απλά μας ρούχα, μοιάζαμε κατώτεροι του.

Αυτόν λοιπόν τον καλοπληρωμένο αξιωματούχο κατά τη γνώμη της, κέντραρε για καλό πελάτη. Από αυτόν

μάλλον πίστεψε πως θα έπαιρνε μπόλικο πουρμπου-
άρ.

Καθίσαμε κοντά στην πίστα και απολαμβάναμε το
θέαμα που μας πρόσφερε με το χορό της, αλλά αυτή
λικνιζόταν πάνω από τον θερμαστή όπως εμείς να
μην υπήρχαμε, και δεν του ξεκολλούσε.

Τα λεπτά περνούσαν, μα ο θερμαστής δεν έδιδε
μπουρμπουάρ. Η κοπέλα εκνευρισμένη του κολλούσε
περισσότερο, ακουμπούσε τη λεκάνη της στο πρόσωπο
του κάνοντας τον να ξεφυσά από πόθο. Εμείς νομίζα-
με, το ίδιο ίσως και η στριπτηζέζ, πως ίσως το έκανε
για να παραστησει το σκληρό αντράκι, και στο τέλος
θα πλήρωνε. Είχε ακουμπήσει τα τσιγάρα του με το
χρυσό αναπτήρα πάνω στην πίστα, και αφοσιώθηκε
ολοκληρωτικά στην όμορφη γκόμενα. Αυτή χορεύο-
ντας νευρικά πλέον, του έγνεφε πως έπρεπε να της
κρεμάσει λεφτά στη λεπτή κλωστή που κρατούσε το
μικροσκοπικό εσώρουχο της. Στο τέλος αφού δεν έβρι-
σκε ανταπόκριση, σταμάτησε το χορό και με θυμωμέ-
νη φωνή του ζήτησε την πληρωμή της. Ο αφιλότιμος
όμως θερμαστής, αποδείχτηκε σπαγγοραμένος και
αρνιόταν, οπότε η μικρή άρπαξε τον ακριβό του ανα-
πτήρα και έφυγε μακριά μας. Αυτός ήταν έτοιμος να
της ορμήξει, αλλά εγώ που κατάλαβα πως θα είχαμε
κακά ξεμπερδέματα τον άρπαξα από το χέρι και τον
συγκράτησα. Του εξήγησα πως αν κάναμε φασαρία
στα ξένα αυτά κακόφημα μέρη, θα μας εξαφάνιζαν
χωρίς να αφήσουν ίχνος μας. Ο θερμαστής ήταν πολύ
στεναχωρημένος γιατί ήταν ακριβός ο αναπτήρας του

καθώς ήταν χρυσός, και μου είπε πως θα έκανε φασαρία να τον πάρει πίσω, και ας τον έδεχναν.

Καταλαβαίνοντας πως δεν τη γλυτώναμε, του είπα να περιμένει έως ότου κάτι να σκεφτώ. Σκέφτηκα λοιπόν, πως έπρεπε να της αρπάξουμε τον αναπτήρα ξαφνικά εκεί που δεν το περίμενε αφού στη μικρή κάμαρα ήταν μονάχη, και αμέσως να το βάζαμε στα πόδια με γρήγορο τροχάδη να φύγουμε ώστε να μην μας φτάσουν οι μπράβοι του μαγαζιού που ήσαν πίσω στα παραβάν.

Ήταν μια δύσκολη στιγμή, μια μεγάλη απόφαση αυτό που κάναμε, αλλά ήμασταν αναγκασμένοι, γιατί ο θερμαστής θα δημιουργούσε φασαρία έτσι και αλλιώς. Ήξερα πως ήμασταν σε μέρος επικίνδυνο που προστατευόταν από σκληρούς και επικίνδυνους ανθρώπους του υποκόσμου που σίγουρα θα μας ορμούσαν με τη παραμικρή φασαρία.

Εφαρμόσαμε λοιπόν το σχέδιο, ο θερμαστής άρπαξε τον αναπτήρα από τα χέρια της κοπέλας και το βάλουμε στα πόδια. Ακόμα μου έρχονται στο νου οι φοβερές φωνές τους που κυνηγώντας μας μας έβριζαν.

Δεν ξέρω πόσοι ήταν, κανείς μας δεν κοίταξε πίσω, αλλά τρέχαμε με μεγάλη ορμή, πιστεύω πως αν τρέχαμε εκατό μέτρα θα ερχόμασταν πρώτοι.

Το τρέξιμο μας οδήγησε σε ένα δρομάκι, και είδαμε σε μια φωτεινή πόρτα να στέκει ο λοστρόμος του πλοίου με κάποιους ναύτες. Σταματήσαμε εκεί, νιώθοντας πως κοντά σε δικούς μας ανθρώπους δεν κινδυνεύαμε.

Πραγματικά, δεν είδαμε άλλο να μας κυνηγούν, και η καρδιά μας πήγε στη θέση της.

Η φωτεινή πόρτα ήταν είσοδος νυχτερινού Ελληνικού κέντρου. Πάνω ψηλά έγραφε "ΑΘΗΝΑΙ, Ελληνικά μπουζούκια". Ανεβήκαμε τις σκάλες και βρήκαμε όλο το πλήρωμα που δεν είχε βάρδια να κάθεται να διασκεδάζει Ελληνικά στους ήχους των μπουζουκιών υπό τις νότες του τραγουδιού του Αγγελόπουλου «Εγώ είμαι πρόσφυγας ξεριζωμένος».

ΤΟ ΦΩΣΦΟΡΟ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ

Υπηρέτησα ως δόκιμος μηχανικός και Junior Engineer σε τέσσερα πετρελαιοφόρα πλοία της εταιρείας Σταύρος Νιάρχος. Το “Southern Union, το Eugenie, το Eugenie S. Niarchos και το World Knowledge.

Συνήθως φορτώναμε από τον Περσικό κόλπο, και κυρίως από τη Ρας Τανούρα. Σε ένα από τα ταξίδια μας σ αυτό το λιμάνι καθίσαμε ράδα δυο μήνες. Ήταν μια εποχή δύσκολη για τα δεξαμενόπλοια, και έως οι πλοιοκτήτριες εταιρείες κλείσουν επόμενο ναύλο, αρκετά πλοία αγκυροβολούσαν ράδα έξω στα λιμάνια περιμένοντας. Ήταν η πρώτη και μοναδική φορά που χρειάστηκε να περιμένουμε τόσο πολύ.

Όταν φορτώσαμε, βάλαμε πλώρη για το Κέϊπ Τάουν ένα ταξίδι αρκετά μακρύ, και καθώς το πλοίο έπλεε με οικονομική ταχύτητα, κράτησε ένα μήνα. Στη Ρας Τα-

νούρα συνήθως φορτώνουμε από εξέδρες μακριά από στεριά. Έτσι εκείνο το μακρινό ταξίδι μαζί με την αναμονή στη ράδα, μας κράτησε στη θάλασσα για τρεις συνεχείς μήνες. Στη ναυτική μου καριέρα, ήταν η μεγαλύτερη περίοδος που έμεινα σε πλοίο χωρίς να πατήσω ξηρά.

Τα μεγάλα ταξίδια, αλλά και ο ελάχιστος καιρός που κάθονταν στα λιμάνια τα τάνκερς καθώς το ξεφόρτωμα απαιτούσε ελάχιστο χρόνο, έκαναν πολλούς ναυτικούς να επιλέγουν πλοία φορτηγά ή επιβατικά για να εργαστούν.

Τα γκαζάδικα είναι επικίνδυνα καράβια γιατί έχουν υγρά φορτία που παλαντζάρουν. Ευκολότερα βουλιάζουν και ευκολότερα κόβονται στα δύο. Οι ναυτικοί που δουλεύουν σ' αυτά είναι άνθρωποι που αντέχουν και έχουν κότσια και υπομονή και μπορούν να αντέχουν μια ζωή που είναι γεμάτη κινδύνους και απομόνωση. Είναι το ταξίδι με γκαζάδικο μια μαγεία αξεπέραστη, γιατί ζει ο ναυτικός ανάμεσα σε ουρανό και θάλασσα επί μακρόν, μόνος με τη μοναξιά και τις μοναχικές του σκέψεις και παρέα τα στοιχεία της φύσης. Στο ταξίδι μας αυτό, συναντήσαμε πολλές τρικυμίες, μικρές και μεγάλες. Άλλες κόντρα και άλλες που μας έσπρωχναν, και εμείς ανάλογα με τη δύναμη τους πλέαμε παράλληλα ή αντίθετα τους. Μια τρικυμία σε εκείνο το ταξίδι, μας παίδεψε και μας φόβισε περισσότερο από πολλές άλλες. Είχε κύματα θεόρατα που άρ-

παζαν το μεγάλο πλοίο και το ψήλωναν στην κορφή τους καρυδότσουφλο έτοιμο να σπάσει, που όσο ψήλωνε έτριζε με απάισιο ήχο αργό σαν από άλλο κόσμο. Και όλοι μας στις βάρδιες στη μηχανή και στο τιμόνι, αλλά και οι άλλοι, τσιτωμένοι στάμπαϊ και σε εγρήγορση με σταματημένη αναπνοή, μετρούσαμε τις στιγμές που ήθελε το κύμα στο ανέβασμα. Και όταν νιώθαμε το κατέβασμα, τότες και μόνον αναπνέαμε. Και φέρναμε στο νου μας τι θαπρεπε να κάναμε αν έσπαζε το πλοίο. Αν θα προλαβαίναμε να ανέβουμε στο κατάστρωμα να κατεβάσουμε τις βαρκες. Αν θα μας ρουφούσε η δίνη ή αν θα μας έδινε καιρό να απομακρυνθούμε.

Ήταν και μέρες όμορφες, με νύχτες πανσέληνες και θάλασσα γαλήνια. Σε κείνες τις νύχτες που το νερό ήταν ήρεμο σαν λάδι, κάτι τέτοιες νύχτες με γεμάτο το φεγγάρι, είχαμε εμείς οι ναυτικοί πανω στην κουβέρτα την ευκαιρία να ρεμβάσουμε, να αναπολήσουμε και να νοσταλήσουμε.

Ήταν μια νύχτα που τέλειωσα την βάρδια στη μηχανή και βγήκα από την ζέστα του ατμού στο κατάστρωμα να ανασάνω δροσερό αέρα. Ήταν νύχτα χωρίς άστρα και φεγγάρι, ήταν ο ουρανός σκοτεινός και κατάμαυρος, αλλά η θάλασσα φωσφόριζε, ήταν κάτασπρη και φεγγοβολούσε, μια απέραντη επιφάνεια ώσπου έφτανε το μάτι, κάτι παράξενο και ανεξήγητο, ένα όμορφο αιγιματικό θέαμα που προκαλούσε δέος και θαυμασμό. Γοητευμένος και εκστατικός, έστεκα και παρακο-

λουθούσα το απέραντο φώσφορο χωρίς να μπορώ να το εξηγήσω. Κοίταζα και σκεφτόμουν πώς να εξηγήσω το φαινόμενο, μα δεν είχα απάντηση.

Στο πλοίο υπηρετούσε ένας θερμασθης νησιώτης από τη Χίο, εξήντα ετών. Είχε ξεμπαρκάρει και άραξε να ζήσει την υπόλοιπη ζωή του, αλλά δεν άντεξε την ησυχία της στεριάς, και ξαναμπάρκαρε χωρίς να λογαριάζει τα χρόνια του που πέρασαν.

Όποιος κουβεντιάζει με γεροντότερους πάντα μαθαίνει καινούργια πράγματα. Όμως, ούτε αυτός είχε εξήγηση για το φώσφορο της θάλασσας, το μόνο που ήξερε είπε, ήταν η ιστορία της Ανεράδας σε κάποιο νησί που όποτε βγαίνει από τον βυθό της θάλασσας και περπατά στα κύματα για να παει να βρει τον καλό της τον καπετάνιο τον Γιωρκή, τότε συμβαίνει το ίδιο φαινόμενο, ασπρίζει η θάλασσα και σκοτεινιάζει όλη η πλάση...

Είναι μια ιστορία, ένας μύθος παλιός, για ένα νεαρό εργάτη στο καρνάγιο, που δεν του άρεσε να φτιάχνει καϊκία, αλλά του άρεσε να είναι πανω σ αυτά και να ταξιδεύει με αυτά. Αποζητούσε την περιπέτεια στα κύματα, αγαπούσε τη θάλασσα, λες και τον καλούσαν οι σειρήνες και οι Ανεράδες. Έτσι μάρκαρε, πέρασαν τα χρόνια, και σαν καπετάνιος πια, ταξίδευε σε θάλασσες μακρινές και επικίνδυνες. Ο κόλπος της Ανεράδας όμως ήταν το λιμάνι του, το καρνάγιο του, το σπίτι του. Ταξίδευε, ήταν τα ταξίδια η ζωή του, αλλά πάντα γυρνούσε στο καρνάγιο του. Είχε εκεί το κονάκι του και την γυναίκα του που τον καρτερούσε πάντα

αγναντεύοντας τον ορίζοντα. Του είχε μεγάλη αγάπη, ήταν ο καπετάνιος της. Και ήταν η γυναίκα του πανέμορφη, και όλοι ζήλευαν τον καπετάνιο και την καλή του τύχη...

Μια καταραγμένη και σκοτεινή νύχτα όμως, το καϊκι του Γιωρκή χάθηκε σε καταιγίδα. Μέρρες περίμεναν να μάθουν νέα οι στεριανοί, αλλά παντού σιωπή. Όσοι γνώριζαν για ταξίδια και μάρκα, κανείς δεν μπορούσε να δώσει ελπίδα για ζωή. Η γυναίκα του που δεν ήθελε να το πιστέψει, για πολύ καιρό τον έκλαιγε, ώσπου δεν άντεξε και έχασε τα λογικά της. Στο σπίτι της δεν την εύρισκε κανείς, ήταν πάντα στο γιαλό και αγνάντευε, και καρτερούσε, και έκλαιγε και παρηγοριά δεν εύρισκε. Ώσπου μια μέρα, άκουσε τις Ανεράδες της θάλασσας να την καλούν, και αυτή με ξέπλεκα μαλλιά και χαμογελώντας, περπάτησε στα κύματα να πάει να συναντήσει τον καλό της, γιατί μόνη της δεν μπορούσε να ζήσει. Όσοι βρέθηκαν στο γιαλό την είδαν να περπατά και να χάνεται στην απέραντη θάλασσα και στο σκοτεινό βυθό της.

Από τότε έχουν να λένε γι αυτήν τη Ανεράδα που περπάτησε στα κύματα και χάθηκε στα βάθη της θάλασσας αναζητώντας τον καλό της. Από τότε ο κόλπος κάθε που δεν έχει φεγγάρι, ούτε άστρα και είναι ο ουρανός σκοτεινιασμένος και η θάλασσα γαληνεμένη, βγαίνει απο τα βάθη της άσπρο μεγαλόπρεπο φως όπως το φώσφορο, και τότες κάποιοι άνθρωποι μπορούν να δούν την Ανεράδα να περπατά και να χάνεται μέσα στα κύματα.

Μια ιστορία της τοπικής Ελληνικής παράδοσης, ένας θρύλος ίσως αληθινός, που καταδεικνυε τον πόνο στις καρδιές όσων μένουν και όσων μισεύουν.

Στο ταξίδι αυτό λοιπόν, είδα πανέμορφα μέρη, είδα τη θάλασσα γεμάτη μικρές βάρκες με ψαράδες σε βαθιά πελάγη πέρα από τη στεριά να ψαρεύουν σε βαθιά νερά χωρίς μηχανή στη βάρκα, με ένα μικρό πανί στο μικρό κατάρτι. Είδα τη θάλασσα να ξεχειλίζει ψάρια, την είδα να αλλάζει χρώματα, την είδα από φώσφορη τη νύχτα να γίνεται πράσινη το πρωινό και να παίρνει απο τα χρώματα της ίριδας τα πιο ωραία, και να γίνεται όμορφη, εξαιρετο θέαμα και βάλσαμο στις ψυχές και στις καρδιές μας.

Είδα και άλλα, αλλά οι εντυπώσεις από την ιστορία του γέρο θερμαστή μου γέμισαν το μυαλό, και κυριάρχησαν στις σκέψεις μου σκιάζοντας την ομορφιά της νέας θάλασσας που ακουμπούσε στα ριζά των ψηλών κορφών της στεριάς πέρα μακριά στο βάθος.

ΜΕΡΟΣ ΣΤ'

Ταξιδεύοντας με το πλοίο "Eugenie S. Niarchos"

Η ΑΜΜΟΘΥΕΛΛΑ

Η ζωή στο τανκερ αποδείχτηκε πολύ δύσκολη, κατά πολύ περισσότερο από ότι είχα φανταστεί. Παρ' όλα αυτά, έσφιξα τα δόντια και είπα θα αντέξω, έτσι κι αλλιώς δεν είχα πολλές επιλογές.

Πιάσαμε Σαουδική Αραβία και φουντάραμε ράδα περιμένοντας προσταγή από το λιμεναρχείο για να δέσουμε στη πλατφόρμα να φορτώσουμε.

Οι μέρες περνούσαν, χωρίς να λαβαίνουμε μήνυμα. Εκείνοι οι καιροί ήσαν δύσκολοι γιατί υπήρχε οικονομική ύφεση, και δύσκολα κλείνονταν συμφωνίες για μεταφορά πετρελαίου. Έτσι αναγκαστικά περιμέναμε σχεδόν ένα μήνα.

Μέσα σ αυτή τη δύσκολη αναμονή λίγες μέρες πριν λάβουμε σήμα από την εταιρεία πως έκλεισε ναύλο, μια μέρα καλοκαιρινή και θαμπή από τη ζεστή αύρα της θάλασσας που εξατμιζόταν από τον καυτό ήλιο,

στεκόμουν παρεια με το τζόβενο στη κουβέρτα του πλοίου και παρατηρούσαμε την κίτρινη έρημο που απλωνόταν μετά την ακτή σε απόσταση μισού χιλιομέτρου από εμάς, και την απέραντη άμμο που σκέπαζε ολόκληρη τη χώρα της Αραβίας δημιουργώντας ένα νεκρό τοπίο ερημικό και χωρίς βλάστηση.

Η έρημος της Αραβίας είναι μια περιοχή με ξηρό κλίμα και απόλυτη ξηρασία, αλλά που καμιά φορά και σπάνια στα ξαφνικά, την διέρχονται θυελλώδεις άνεμοι και ραγδαίες βροχές.

Είναι περιοχή αχανής με μεγάλη ηλιοφάνεια και ακαλλιέργητη και σχεδόν μόνιμα ξερή γη, με κατοίκους ηλιοκαμένους και μαυριδερούς.

Παρ όλα αυτά μέσα στην όλη ερημιά της αραιά και κάπου, βρίσκονται μικρές οάσεις, δηλαδή μέρη με βλάστηση από φοίνικες και γούρνες με νερό. Παλιά αποτελούσαν περάσματα και σταθμούς για τα καραβάνια που διέσχιζαν τις ερήμους μεταφέροντας οι έμποροι τα προϊόντα τους από τη μια πόλη στην άλλη και από τη μια χώρα στην άλλη. Αποτελούσαν χώρους ξεκούρασης, ανεφοδιασμού και προφύλαξης από μωσώνες και αμμοθύελλες. Οι άνεμοι στην έρημο είναι αρκετά δυνατοί και συχνοί που άμα φυσούν, πολύ τακτικά δημιουργούν ανεμοστρόβιλους που με τη σειρά τους αλλάζουν την όψη της ερήμου δημιουργώντας κυματώδεις πεδιάδες και ψηλούς αμμόλοφους πανύψηλους και περίτεχνα κατασκευασμένους ίδιοι με έργα τέχνης.

Αυτά σκεφτόμουν ενώ έστεκα κάτω από το σκιάδι και από τη πρύμνη έβλεπα τη μεγάλη έκταση της ερήμου που απλωνόταν πέρα από την ακτή. Ήταν σε απόσταση μισού χιλιομέτρου μακριά μας και η θολή ατμόσφαιρα στον αέρα δημιουργούσε κύματα σχηματίζοντας παράξενες σκιές ίδιες άγριες μορφές, που αιωρούνταν πάνω από τη γη.

Στο νου μου έφερα σκέψεις κακές, καθώς όπως γνωρίζουμε από ότι άσχημο πέσει στην αντίληψη μας, ο νους μας τρέχει παράλληλα σε ίδιες σκέψεις εξ ίσου κακές.

Ασυναίσθητα χωρίς άλλο λόγο παρά μόνο τη κυματιστή θολή ατμόσφαιρα που δημιουργούσε τις κάθε λογής άυλες μορφές σε όλα τα σχήματα, η σκέψη μου ταξίδεψε σε κακές κίτρινες μορφές της κολάσεως και της αποκαλύψεως.

Γνωρίζοντας πως τα κακά παράξενα θηρία έρχονται από την άμμο και τη θάλασσα, ξαφνικά είδα, ή μου φάνηκε πώς είδα το θηρίο της αποκάλυψης να σχηματίζεται στην καυτή αύρα, και να αναπηδά από την άμμο στην ατμόσφαιρα και να γεμίζει τον ουρανό με τις τεράστιες διαστάσεις του. Και αμέσως στο νου μου ηρθαν τα λόγια του Ευαγγελιστή Ιωαννη «εκ της άμμου της θαλάσσης θηρίον αναβαίνον, έχων κέρατα δέκα και κεφαλές επτά...»

Και όσο παρακολουθούσα, οι μεγάλες σκιές της άμμου μετατρέπονταν και άλλαζαν μορφή, γίνονταν τέρατα με κέρατα και πολλές κεφαλές.

Και το θηρίο γύρισε το κεφάλι του προς εμάς, και με ένα δυνατό στριφογύρισμα έστρεψε το κορμί του ολόκληρο και μας όρμησε.

Ήταν ένας σίφουννας, άνεμος της ερήμου που από τη μια στιγμή στην άλλη και σε απειροελάχιστο χρόνο, το κίτρινο πέπλο της άμμου μας σκέπασε και ψήγματα άμμου μας χτύπησαν δυνατά και ανελέητα γδέρνοντας τα πρόσωπα μας πριν προλάβουμε να προφυλαχτούμε μέσα στο πλοίο.

Με τα μάτια θολά από την άμμο μπήκαμε μέσα στην ασφάλεια του πλοίου, και στέκοντας στο φινιστρίνι παρακολούθησα τον λυσσασμένο άνεμο που οδηγούσε με ορμή τη βαριά άμμο που με δύναμη να χτυπούσε στους μπουλμεδες με ένα ανατριχιαστικό σύριγμα κουφάινοντας την ακοή μας και δημιουργώντας μέσα μας ένα φόβο. Ήταν ένα φαινόμενο πρωτόγνωρο που γι αυτό είχα διαβάσει σε βιβλία, χωρίς ποτέ μου να είχα φανταστεί πόση ανεξέλεγκτη δύναμη και ορμή μπορούσε να έχει η άμμος που παρασερνόταν από τον άνεμο. Χτυπούσε με λύσσα τις χοντρές λαμαρίνες του πλοίου δημιουργώντας ένα φοβερό θόρυβο που μας τρυπούσε τα αφτιά και έκανε τα τύμπανα μας να πονούν, καθώς και τις καρδιές μας να τρομάζουν, προκαλώντας μας ένα αίσθημα πανικού.

Με μουνδιασμένες τις αισθήσεις από την υπερένταση του μεγαλειώδους θεάματος, παρακολουθούσα το φυσικό φαινόμενο σε όλη του τη δράση. Ελπίζοντας ο θυμός της φύσης γρήγορα να κοπάσει και ο σφοδρός άνεμος γρήγορα να καταλαγιάσει και το θηρίο της ε-

ρήμου να περάσει και να προσπεράσει, παρακολουθούσα αποσβολομένος χωρίς να είμαι σίγουρος μέσα μου αν κυριαρχούσε περισσότερο ο φόβος, ή ο θαυμασμός για το μεγαλοπρεπές φαινόμενο που ελάμβανε χώρα μπροστά στα μάτια μου.

Και έφυγε το θηρίο, όπως ξαφνικά εμφανίστηκε. Χάθηκε στο βάθος του ορίζοντα, αφήνοντας πίσω του μια ολοκληρωτική υσυχία χωρίς τον παραμικρό θόρυβο. Όπως ο χρόνος να έκαμε στάση και η ζωή να είχε σταματήσει. Το κατάστρωμα ήταν γεμάτο άμμο, ολόκληρες στοίβες είχαν μαζευτεί σε όλα τα απόμερα μέρη του πλοίου. Οι λαμαρίνες πρόσεξα πως άλλαξαν χρώμα, ήταν τόση η δύναμη του ανέμου με την οποία έσπρωχνε την άμμο, που ματσακόνησαν η μπογιά αφήνοντας το χοντρό στάρι σε πολλά μέρη του πλοίου. Θα είχαν πολλή δουλειά να κάμουν οι ναύτες τις ερχόμενες μέρες, σκέφτηκα.

Πέρα στην πλώρη είδα την σιδερένια πόρτα στο ντεκ της γέφυρας του πλοίου να ανοίγει, και τον δεύτερο να κατεβαίνει τη σκάλα. Ήξερα πως θα φώναζε το λοστρόμο για να του δώσει εντολή να καθαρίσει το πλοίο από την σκόνη και την άμμο. Ταυτόχρονα είδα από την πόρτα του πρυμναίου ντεκ τον λοστρόμο να βγαίνει καθώς ήξερε καλά τη δουλειά του και πήγαινε να προλάβει τον δεύτερο που σίγουρα θα τον αναζητούσε.

Ξεκίνησα και εγώ για τη μηχανή καθώς επίσης γνώριζα καλά τη δουλειά μου. Ήξερα πως σε λίγο θα χτυ-

πούσε το τηλέφωνο στο μηχανοστάσιο και θα παίρναμε εντολή από τη γέφυρα να ξεκινήσουμε τη σάνιταρο, δηλαδή την αντλία για να στείλουμε θαλασσινό νερό στην κουβέρτα από όπου με τις μάνικες οι ναύτες θα ξέπλεναν από τη σκόνη και την άμμο ολόκληρο το πλοίο.

ΝΑΓΚΑΣΑΚΙ ΤΩΝ ΣΑΜΟΥΡΑΪ

Ένα καιρό λίγο πριν τον εικοστό αιώνα, μια ομάδα Σαμουράι αφάνισε μια ολόκληρη οικογένεια σφάζοντας τους με τα ξακουστά σπαθιά τους. Ήταν ένα έγκλημα που θα έπρεπε να πληρώσουν για να επέλθει δικαιοσύνη. Όμως οι διοικητικές αρχές αναγνώρισαν σε αυτούς πως εκτελούσαν διαταγές του αφέντη τους, έτσι αντί να τους καταδικάσουν και τοιουτοτρόπως να ατιμαστούν, τους επέτρεψαν να κάμουν χαρακίρι και να πεθάνουν με τιμή κατά τα πρότυπα τους είδους τους ως τιμημένοι πολεμιστές, καθώς ο αρχαίος νόμος των Σαμουράι τους ήθελε να υπακούν τυφλά στους αφέντες, χωρίς ερωτήσεις και αντιρρήσεις.

Είναι ένα περιστατικό που καταδεικνύει τον Ιαπωνικό τρόπο ζωής ως πριν τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, οπότε πολλά άλλαξαν, και οι Ιάπωνες ακολούθησαν τρόπο ζωής κατά τα δυτικά πρότυπα.

Το Ναγκασάκι είναι Ιαπωνική πόλη που η ιστορία την αναφέρει ως πόλη των Σογκούν και των Σαμουράι.

Οι Σογκούν ήταν ανώτεροι στρατιωτικοί ηγέτες και αρχηγοί των Σαμουράι κατά τον μεσαίωνα, ενώ οι Σαμουράι αποτελούσαν τις στρατιές των μεγάλων Φεουδαρχών που σκοπό είχαν την υπεράσπιση της περιουσίας τους. Η κουλτούρα τους ήταν θεμελιωμένη στην έννοια του πολεμιστή με μεγάλες ικανότητες και είχαν υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης. Με κεντρικό δόγμα τη τιμή και τη περιφρόνηση στον θάνατο, πολεμούσαν γενναία για τον αφέντη τους και προτιμούσαν τον αξιοπρεπή θάνατο από την ατίμωση της ήττας. Από αυτή την περιφρόνηση για τον θάνατο, δημιουργήθηκε η παράδοση για το χαρακίρι, ενός τελετουργικού τρόπου αυτοκτονίας ως μοναδική επιτρεπτή διέξοδο σε περίπτωση ήττας ή ατίμωσής τους.

Ως λαός οι Ιάπωνες είχαν άλλη κουλτούρα και πολιτισμό από τους Ευρωπαίους, τρόπο ζωής και συμπεριφοράς πολύ διαφορετικό, ενώ η ανώτερη τάξη των αρχόντων τις μάζες του λαού, τις είχε ως εργαλεία για να τους εξυπηρετούν.

Κατά τη διάρκεια των αιώνων ο τρόπος ζωής παρέμενε ο ίδιος, οι μόνες αλλαγές ήταν οι εναλλαγές της εξουσίας. Τα ήθη και έθιμα δεν αλλοιώθηκαν, και οι

δομικές αρχές της αρχιτεκτονικής είχαν παραμείνει κατά ένα μεγάλο μέρος αμετάβλητες, με κύριες αλλαγές μόνο διακοσμητικές λεπτομέρειες ενώ στο πέρασμα των διαφόρων δυναστειών, δέχτηκαν μόνο μικρές επιρροές από εξωγενείς παράγοντες. Η αρχιτεκτονική έμεινε κατά βάση προσκολλημένη στα δικά της στοιχεία καταφέροντας να μην επηρεαστεί από αυτήν της Ευρώπης.

Το Ναγκασάκι είναι κτισμένο σε ένα μακρόστενο κόλπο που σχηματίζει ένα φυσικό απάνεμο λιμάνι. Μπαινοντας στον κόλπο, με ανακούφιση δοξάσαμε τον Άη Νικόλα που μας βοήθησε να ταξιδεύσουμε με ασφάλεια τον φουρτουνιασμένο Ινδικό ωκεανό. Πολλές φορές τα ταξίδια σ αυτό τον ωκεανό είναι δύσκολα, γιατί πνέουν μουσώνες με εναλλασσόμενες κατευθύνσεις που δημιουργούν επικίνδυνα επιφανειακά ρεύματα προκαλώντας μεγάλους κυματισμούς.

Είχαμε ένα μακρύ ταξίδι που μας ταλαιπώρησε καθώς η θάλασσα ήταν ταραγμένη και τα δυνατά μποφόρ δυσκόλευαν τον πλου μας. Τα κύματα σκέπαζαν το πλοίο σε όλη τη διάρκεια του ταξιδιού και δώσαμε πραγματική μάχη οι ναύτες στο πιλοτήριο και οι μηχανικοί στη μηχανή. Ταρακουνηθήκαμε περισσότερο από άλλες φορές, γιατί είχαμε τα κύματα και τα ρεύματα κόντρα στη πορεία μας. Αναγκαζόμασταν να πηγαίνουμε λίγο παράλληλα με τον καιρό για να

μειώνουμε τον κίνδυνο, και αυτό είχε σαν αποτέλεσμα το ταξίδι μας να διαρκέσει περισσότερες μέρες.

Μετά από ένα μακρινό ταξίδι, επιστρέψαμε στον Περσικό κόλπο. Αφού καθίσαμε ένα μήνα ράδα έως ότου κλείσει ναύλο η εταιρεία, ξεκινήσαμε για την Ιαπωνία.

Φορτώσαμε από τη Ραστανούρα μια από τις κυριότερες πηγές ενέργειας στο σύγχρονο κόσμο. Μαύρο χρυσό ονόμασαν το πετρέλαιο και είχαν δίκαιο, αφού εξ αυτού από αρχαιοτάτων χρόνων ακόμα και πριν ανακαλυφτεί, η χρήση του ήταν απεριόριστη.

Στην Ιαπωνία όπως και αλλού, από αμνημονεύτων χρόνων όταν στην επιφάνεια εδαφών υπήρχαν ροές πετρελαίου, το χρησιμοποιούσαν ως νάφθα και πίσσα. Και όταν υπήρχαν εκροές αερίων, τις χρησιμοποιούσαν οι επιτήδειοι αρχιερείς και μάγοι ως δύναμη σταλμένη από τους Θεούς.

Τώρα μετά το τέλος του παγκοσμίου πολέμου, η πρόσβαση στο πετρέλαιο ήταν εύκολη, καθώς στη Μέση Ανατολή κυρίως, ανακαλύφθηκαν τεράστια κοιτάσματα και τα οποία μεταφέρονταν στις διάφορες χώρες με πλοία τάνκερς.

Είχαμε στα αμπάρια δεκάδες χιλιάδες τόνους μαζούτ που προοριζόταν για τις ανάγκες της αρχαίας πόλεως στο Ναγκασάκι, μιας σύγχρονης πλέον πόλης, που τα τελευταία χρόνια είχε εξελιχθεί σε μεγάλη βιομηχανική πόλη.

Μπήκαμε στο απάνεμο λιμάνι και δέσαμε στο ντόκο. Οι ναύτες του πλοίου και οι εργάτες του λιμανιού, σαν μέλισσες εργάζονταν και σε λίγη μόνο ώρα, οι cargo αντλίες κάτω στο μηχανοστάσιο ήταν έτοιμες να ξεκινήσουν και να στείλουν το πολύτιμο υγρό φορτίο στη στεριά. Η ώρα ήταν δώδεκα και κάτι μεσημέρι. Μόλις είχα τελειώσει τη βάρδια μου και ως την επόμενη είχα οκτώ ώρες να σκοτώσω. Σίγουρα αυτός ο τρόπος δεν ήταν άλλος παρά η ξενάγηση μου στη καινούργια χώρα που ευρισκόμουν, στη χώρα του ανατέλλοντος ηλίου.

Η Ιαπωνία χώρα της Ανατολικής Ασίας, αποτελείται από τέσσερα μεγάλα νησιά, το Κιούσου στο οποίο και ήταν η πόλη Ναγκασάκι, το Χονσού, το Σικόκου και το Χοκκάιντο, καθώς και από άλλα σχεδόν εφτά χιλιάδες μικρά νησάκια διασπαρμένα στο Ιαπωνικό Αρχιπέλαγος. Με αδημονία περίμενα να γνωρίσω την Ιαπωνική κουλτούρα και τη συμπεριφορά του ντόπιου πληθυσμού, καθώς εκείνες τις εποχές παγκόσμια ήταν πολύ της μόδας οι ταινίες καράτε με τον Μπρούς Λή, και οι περιπέτειες με τους ανίκητους Σαμουράι που πολεμούσαν με τα σπαθιά τους ενάντια στα τυφέκια και στα πολυβόλα των δυτικών.

Ήθελα να περιδιαβώ τα καταστήματα με τα ξακουστά ρολόγια seiko και τα φτηνά ηλεκτρονικά προϊόντα υψηλής τεχνολογίας. Να γευτώ το σούσι και να γνωρίσω τις Γκέισες και την ιστορία τους. Το σούσι είναι παραδοσιακό φαγητό που έχει ως βάση το ξυδάτο ρύζι σε συνδυασμό με θαλασσινά και εξαιρετικές σάλτσες

σπουδαιότητας γεύσης. Οι Γκέισες ήταν μορφωμένες γυναίκες με ειδικές σπουδές στις τέχνες του χορού, της μουσικής και του τραγουδιού και της ποίησης, και υπηρετούσαν στις μεγάλες φεουδαρχικές αυλές του μεσαίωνα.

Το Ναγκασάκι έχει μια ιστορία που ξεκινά πριν από χιλιάδες χρόνια. Η πόλη υπήρξε κατά το μεσαίωνα κέντρο ευρωπαϊκής επιρροής και έμεινε γνωστή στην ιστορία ως η δεύτερη πόλη μετά τη Χιροσίμα που κατά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο βομβαρδίστηκε με ατομική βόμβα. Καταστράφηκε ολοσχερώς ίδια να τη χτύπησε γιγάντιος μετεωρίτης. Ήταν μια ολοκληρωτική καταστροφή που προκλήθηκε από τη διάσπαση του ατόμου σε μια προσπάθεια του ανθρώπου να αντικαταστήσει τη δύναμη του Θεού. Όλα ήταν φωτιά και οι άνθρωποι κάηκαν και έλιωσαν σαν λαμπάδες. Τα πτώματα ήταν σκόρπια παντού, και οι ετοιμοθάνατοι σαν μούμιες δίχως μάτια τρέκλιζαν πριν πεθάνουν. Η Χιροσίμα και το Ναγκασάκι μέσα σε στιγμές μόνο, έπαψαν να υπάρχουν και έμειναν πόλεις νεκρές σταχτωμένες και απολιθωμένες. Άμορφοι σωροί από δομικά υλικά διαλυμένα στη μοριακή τους δομή, κατάκλυσαν τα τοπία που πριν ήταν κτισμένα τα κτίρια που αποτελούσαν τις πόλεις.

... Και μετά την απόλυτη καταστροφή, οι άνθρωποι ξανάκτισαν την πόλη. Της έδωσαν καινούργια μορφή, σύγχρονη και Ευρωπαϊκή. Μεγάλοι ουρανοξύστες και απέραντα κτιριακά συγκροτήματα στήθηκαν εξ αρχής, και η μεγάλη ανάπτυξη της ηλεκτρονικής βιομη-

χανίας υψηλών προδιαγραφών, κατέστησαν τη πόλη πλούσια και ευημερούσα. Οι άνθρωποι σαν μυρμήγκια δούλευαν και σε ταχείς ρυθμούς, κινούνταν σε κατάσταση απόλυτης πειθαρχίας. Ήταν όλα τυποποιημένα και προγραμματισμένα.

Περίμενα πως θα συναντούσα πράγματα διαφορετικά, όπως εκείνα που διάβαζα από μικρός στα βιβλία. Πως εδώ θα αναγνώριζα τον πολιτισμό της αρχαίας ιστορίας των παντοδύναμων φεουδαρχών και αυτοκρατόρων με τις πανστρατιές των Σογκούν και των Σαμουράι που τους προστάτευαν. Πως θα συναντούσα γυναίκες με κιμονό και μαζί άνδρες σύγχρονους στοιβαγμένους σε λεωφορεία να πηγαίνουν στις εργασίες τους. Όμως τίποτα δεν συνάντησα να μου τα θυμίζουν. Ήταν όλα σε μια απόλυτη τάξη και ο πλούτος διάχυτος παντού. Καταστήματα με ακριβά κοσμήματα και ηλεκτρονικά προϊόντα που ακόμα σε άλλη χώρα δεν είχαν εξαχθεί, άνθρωποι καλοντυμένοι με ακριβά κοστούμια κυκλοφορούσαν χωρίς να μας κοιτάζουν περίεργα καθώς ήμασταν διαφορετικοί, και οι δρόμοι ήταν γεμάτοι αμάξια μόνο ντόπιας κατασκευής. Ήταν μια πόλη πλούσια και ανεπτυγμένη, περισσότερο από πολλές άλλες της σύγχρονης Ευρώπης.

ΠΑΓΩΜΕΝΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Η θάλασσα είναι όμορφη ακόμα και το χειμώνα. Όταν ο φλοίσβος γίνεται βρυχηθμός που τρομάζει τις ήρεμες αισθήσεις, ακόμα και αυτός ο φόβος που προκαλεί έχει την ομορφιά του. Όταν η θάλασσα αγριεύει και δείχνει το θυμό της, όταν τα γαλάζια νερά ασπρίζουν και θολώνουν, όταν τα ρέματα και η ορμή της παρασέρνουν και εξαφανίζουν πλοία και στεριές, όταν τα κύματα ψηλώνουν στον αέρα και εξατμίζουν μυριάδες υδρατμούς και αλμυρίζουν την ατμόσφαιρα, τότε μπορεί κάποιος να τη γευτεί, να τη μυρίσει και να την ευφρανθεί, και να σκεφτεί το μεγαλείο που εμπερικλείει και κρύβει μέσα της. Πόση είναι η δύναμη της. Το ζήτημα πολλές φορές είναι πως βλέπει κανείς τη θάλασσα. Μέσα σε ένα όρμο να σκάζει αγριεμένη τα κύματα της χτυπώντας με βία τη στεριά, ή να κατα-

τρώνει με ορμή τις ακτές σε κάποιο ακρωτήριο. Ή ακόμα αντικρίζοντας την από μακριά στέκοντας σε κάποιο ύψωμα και απολαμβάνοντας ολόκληρη τη θέα της στο σωστό της μεγαλείο, χωρίς όμως να μπορούν όλες οι αισθήσεις να νιώσουν την πραγματική της διάσταση, αφού το θυμό της να αφουγκραστεί δεν δύναται, ούτε την μεγάλη της δύναμη να νιώσει όταν με αγριότητα ανακατεύει τα ύδατα της.

Εγώ το μεγαλείο της το έχω αντικρύσει και το έχω νιώσει καταμεσής της θάλασσας μέσα σε άγρια και φουρτουνιασμένα πελάγη, όταν ταξιδεύοντας με ποντοπόρα πλοία διασχίζαμε ωκεανούς επικίνδυνους από μια χώρα σε άλλη, πέρα πολύ μακριά στα πέρατα του κόσμου. Αντιμετωπίζοντας κρύο τσουχτερό, χιόνια και παγετό που έψυχε το πόσιμο νερό μέσα στα τάγκια στα πλευρικά του πλοίου. Σε θερμοκρασίες υπό το μηδέν, που ακόμα και τα καζάνια του ατμού κάτω στις μηχανές εξωτερικά τα πάγωνε η κρυότης, και που με ευχαρίστηση τα αγγίζαμε για να ζεσταθούμε. Σε ταξίδια μακρινά και πρωτόγνωρα, σε τόπους που πάγωνε η θάλασσα και τα κύματα έμεναν μετέωρα σαν υδάτινα γλυπτά σε στερεά μορφή.

Σε ένα από τα μακρινά και ατελείωτα ταξίδια, θυμάμαι ήταν Χριστούγεννα. Ο άνεμος τσουχτερός και το αγιάζι φαρμακερό σκέπαζε τη θάλασσα.

Μέσα στο πλοίο ναύτες και μηχανικοί με τις σκέψεις μας στη στεριά και στους αγαπημένους, παγωμένοι ανάβαμε τσιγάρο σάμπως ο καπνός να μας ζέστεται

τα σωθικά και την κρύα καρδιά. Κάναμε σουλάτσα πάνω κάτω στις σκάλες και στους διαδρόμους τάχα να ξεσταθούμε.

Ο αγέρας ήταν κρύος που μας έκαιγε σαν φωτιά και το ψύχος δριμύ διαπερνούσε τις κατάκλειστες σιδερένιες πόρτες που ήταν ερμητικά κλειστές, και μας πάγωνε τις άκρρες του κορμιού και μας γέμιζε κρυοπαγήματα. Και εγώ σκεφτόμουν, άραγε υπάρχει κόλαση, ή ο Θεός την έκαμε και τούτην πάνω στη γη; Είναι δυνατόν η κόλαση που την καίει η φωτιά να είναι χειρότερη από τον αδυσώπητο καιρό που με τόση μανία καίει η κρύοτης;

Κουνώντας το κεφάλι μου δίπλα στα καζάνια του ατμού όπου είχα αράξει για να ξεσταθώ, αυτά έλεγα στον εαυτό μου. Και δίπλα μου ο γέρο θερμαστής ο Γκασφίκης, είπε πως καμιά άλλη φορά στην πολύχρονη θαλασσινή ζωή του δεν είχε συναντήσει τέτοιο παγωμένο καιρό. Καμιά άλλη φορά δεν γιόρτασε Χριστούγεννα όπως τώρα, με τόσο αβάσταχτο κρύο.

Και οι ναύτες πάνω στην κουβέρτα στην τραπεζαρία, περισσότερο κρύωναν και με έκσταση παρακολουθούσαν τη γιάλλα που θάμπωνε τα φινιστρίνια, ενώ ο άνεμος έξω που λυσομανούσε, έμοιαζε να είχε αποκτήσει στέρεα μορφή καθώς πάγωναν οι υδρατμοί της θάλασσας μέσα στον αέρα.

Οι γιορτές και ιδίως οι θρησκευτικές, στις θάλασσες και στα πελάγη μακριά από αγαπημένους προκαλούν αισθήματα λύπης. Η μοναξιά και η νοσταλγία των

Χριστουγέννων θλίβει τους ναυτικούς, που με το νου στα αγαπημένα τους πρόσωπα, βυθίζονται στις βαριές τους σκέψεις αναπολώντας τις όμορφες στεριανές οικογενειακές συνάξεις αυτών των γιορτινών καιρών. Όσο κι αν έχουν συμβιβαστεί με την μοναξιά της απομόνωσης μακριά από τους ανθρώπους, εντούτοις κυρίως τις μέρες των Χριστουγέννων, οι αγαπημένες θύμισες πνίγουν τις σκέψεις και οι φωνές των αγαπημένων ηχούν απόμακρες προκαλώντας τους περισσότερη νοσταλγία.

Έτσι περνούν τα Χριστούγεννα, και όλες οι γιορτές πάνω στα ποντοπόρα πλοία που ταξιδεύουν μέρες πολλές με ορίζοντα μόνο τη θάλασσα σε όλες τις μεριές. Και όσοι αποφασίσουν αυτό το επάγγελμα, γνωρίζουν την μοναξιά της απομόνωσης.

Όμως σ' αυτό το ταξίδι δεν αρκούσαν οι στεριανές σκέψεις που μας στενοχωρούσαν, ήταν από πάνω ο κρύος καιρός που μας πάγωνε τα κόκκαλα και μας μούδιαζε τα κορμιά. Ήταν τα μεγάλα κύματα που σκαμπανέβαζαν το πλοίο, ήταν και η παγωμένη πνοή του ανέμου που έψυχε τις αναπνοές μας και μας έκανε να πονούμε από το αφόρητο κρύο.

Ήταν ένα καιρός που εγώ και οι άλλοι ναυτικοί σε κεινο το πλοίο, δεν είχαμε άλλη φορά συναντήσει στις θάλασσες που είχαμε ταξιδεύσει. Ήταν ένας παγωμένος καιρός ανήμερα Χριστουγέννων, όπου ο αγέρας κρύος σαν τη φωτιά μας έκαιγε, και το ψύχος δριμύ μας διαπερνούσε και μας πονούσε.

ΜΕΡΟΣ Ζ΄

Ταξιδεύοντας με το πλοίο "World Knowledge"

Ο ΑΓΡΙΟΣ ΚΑΙΡΟΣ

Αγκομαχούσε η μηχανή και πάσκιζε με δύναμη να πάρει το βαπόρι κόντρα στα κύματα και τα ρεύματα. Ήθελε πολλούς ίππους δύναμη να το κινήσει καθώς ήταν ένα θεόρατο τάνκερ των 350 χιλιάδων τόνων, αλλά η μηχανή του ήταν δυνατή και σύγχρονη, έτσι συνεχίζαμε τον πλουν μας χωρίς μεγάλες έγνοιες και ανησυχίες στη σκέψη μας για τον άγριο καιρό που λυσομανούσε έξω σε ένα πρωτόγνωρο ξέσπασμα της οργής του.

Το “World Knowledg” το θεόρατο τάνκερ που εκείνο τον καιρό το 1978, ήταν το τρίτο μεγαλύτερο στον κόσμο, μπορούσε να πλεύσει υπό τις πιο αντίξοες συνθήκες. Ήταν κατασκευασμένο να αντέχει στις πιο μεγάλες φουρτούνες χωρίς να βυθίζεται. Έτσι ήταν σχε-

διασμένο στη θεωρία και στα χαρτιά, το ίδιο καλά ελπίζαμε να ήταν κατασκευασμένο.

Ποιο όμως ανθρώπινο κατασκεύασμα θα μπορούσε να αντέξει τη μίνη του Θεού; Πως θα μπορούσε η επιστήμη να ξεπεράσει τον δημιουργό; Οι δυνάμεις της φύσης είναι ανυπέροβλητες, και μόνο άσκεφτοι θα τολμούσαν να της εναντιωθούν.

Σε τούτο το ταξίδι μας μέσα σε έναν θυελλώδη καιρό που διασχίζαμε μια θάλασσα πολύ φουρτουνιασμένη, τα κύματα δυνάμωναν και δυσθεώρατα μέσα στον σκοτεινιασμένο ουρανό, γίνονταν φοβερά ίδια όπως τον θυμωμένο καιρό. Ο ουρανός ήταν πίσσα κατάμαυρος ίδιος με το σκοτεινό φόβο που φωλιάζει στις καρδιές των ναυτικών όταν βλέπουν την ακραία επιδείνωση του καιρού και την αγριότητα των κυμάτων που δυναμώνουν και χτυπούν ανελέητα ότι βρεθεί στο διάβα τους. Οι αστραπές φώτιζαν τη σκοτεινιά, και οι βροντές από τα αστροπελέκια επισκίαζαν τον βροχηθμό της θάλασσας. Τα ρεύματα έσμιγαν τη δύναμη τους με τα κύματα και τον δυνατό αγέρα σε μια πρωτόγνωρη καταστροφική δύναμη που έκαναν το τεράστιο πλοίο μας να μοιάζει καρδοφλουτσο έρμαιο μέσα στη δύνη των δυνάμεων της φύσης.

Παρ όλα αυτά, ήμασταν περισσότερο καθησυχασμένοι έχοντας τις καλές προδιαγραφές του πλοίου υπ όψιν, το μόνο που μας ανησυχούσε ήταν ίσως μην κοπούμε στα δύο τόσο μεγάλο που ήταν, όταν κάποιο μεγάλο κύμα μας ανέβαζε ψηλά στην κορφή του.

Ένας από τους μεγαλύτερους φόβους των ναυτικών σε κακές καιρικές συνθήκες, είναι οι θύελλες και οι καταγίδες που θέτουν σε μεγάλο κίνδυνο την ασφάλεια του πλοίου.

Πολλοί ναυτικοί που διασχίζουν τους ωκεανούς με πετρελαιοφόρα και φορτηγά πλοία, εξιστορούν συμβάντα και περιστατικά που είδαν τα μάτια τους, απίστευτα και εξωπραγματικά, όμως αληθινά. Πράγματα και καταστάσεις που βίωσαν πάνω σε πλοία όταν με βιαιότητα η φύση εξαπέλυε τα στοιχεία της σε μια άγρια μεγαλοπρέπεια που στο διάβα τους παράσερναν τα πλοία και έπνιγαν τους ναυτικούς.

Λένε ακόμα οι ναυτικοί πως όταν η θάλασσα αγριεύει στο μέγιστο βαθμό της, τίποτα δεν μένει όπως πριν, ούτε θάλασσα ούτε στεριά, και ότι ο κατακλυσμός του Νώε δεν ήταν τίποτε άλλο παρά ένα όμοιο ξέσπασμα της.

Λένε κάποιοι ναυτικοί πως συνάντησαν κύματα ύψους 30 μέτρων, και πως από πολλούς αιώνες αυτό παραμένει ένα φυλεγμένο μυστικό της θάλασσας που η επιστήμη ακόμα δεν γνωρίζει, και πως μέγιστο ύψος κύματος που έχουν καταγράψει, είναι έως 10 μέτρων. Πολλοί λοιπόν, αμφισβητούν τους ναυτικούς όταν μιλούν για την ύπαρξη γιγάντιων κυμάτων, και με πολλή δυσπιστία τους ακούνε να το λένε. Παρ' όλα αυτά, κάποιοι ναυτικοί επιμένουν πως υπάρχουν στην πραγματικότητα, και πως στο πέραςμα τους τυλίγουν τα πλοία στις αγκάλες τους και τα ανεβάζουν σε δυ-

σθεώρητα ύψη απ όπου τα κατακρημνίζουν στα βάραθρα των θαλασσών. Σπάνια γλύτωσε πλοίο που συναντήθηκε με τέτοια κύματα, γι αυτό σπάνια κάποιος θα ακούσει ναυτικό να μιλά γι αυτά, αφού κανένας συνήθως δεν γλυτώνει για να το διηγηθεί.

Τέτοια κύματα μπορεί να εμφανιστούν ξαφνικά και από το πουθενά, μπορούν όμως να δημιουργηθούν και από μεγάλη κακοκαιρία που τρικυμιάζει υπέρμετρα τη θάλασσα. Ενώ από τα πρώτα κάποιο πλοίο μπορεί ίσως να γλυτώσει καθώς είναι ψηλά αλλά κυλούν ομαλά σχηματίζοντας ίδιες βουνοκορφές, στα δεύτερα κανένας δεν γλυτώνει καθώς είναι αδυσώπητα που όταν κινούνται σχηματίζουν δύνες και ρεύματα.

Ήταν λοιπόν η θάλασσα και ο ουρανός σε κείνο το μακρινό ταξίδι που πλέαμε ένα εξώκοσμο θέαμα με τα κύματα να υψώνουν ως τον ουρανό, και η μουντή θέα τον γκριζου ορίζοντα που άπλωνε έως εκεί που έγερνε η γης, είχε μια άγρια εξωπραγματική ομορφιά που γέμιζε φόβο τις καρδιές και έκανε τις σκέψεις μας ανήσυχες. Τα αλμυρά νερά των κυμάτων που έσκαγαν πάνω στο πλοίο με τη βοήθεια του ανέμου που φύσαγε με ορμή, χτυπούσαν με δύναμη τις χοντρές λαμαρίνες δημιουργώντας ένα τσιριχτό και ανατριχιαστικό ήχο που τρυπούσε τα αφτιά μας, ενώ οι υδρατμοί που δημιουργούνταν από την εκτόνωση, θόλωναν τα φινιστρίνια καθώς το αλμυρό νερό άφηνε τα αποτυπώματα του πάνω στα γυαλιά.

Ήταν λοιπόν το θέαμα απόκοσμο και εφιαλτικό, ένα θέαμα όμως που μερίαζε το φόβο μας μπρος στη μεγαλοπρέπεια που είχε ο θυμωμένος καιρός.

Ήταν ένα θέαμα που ένας καλλιτέχνης άν βίωνε, θα είχε μεγάλη έμπνευση. Θα μπορούσε ο Αρίωνας να γράψει διθυράμβους, και ο Ευριπίδης ποίηση τραγική και λυπητερή.

Είναι πολλοί οι στεριανοί που θα ήθελαν κάποια στιγμή της ζωής τους να γνωρίσουν τη θάλασσα όταν πραγματικά είναι αγριεμένη, όμως θα το ήθελαν εκ του ασφαλούς. Είτε από μια ταινία σινεμά, είτε από διήγηση κάποιου ναυτικού, είτε αναγιγνώσκοντας κάποιο έντυπο που περιγράφει φουρτούνες και τρικυμίες.

Είναι πολλοί επίσης που τη φοβούνται και ούτε να τη δουν αγριεμένη δεν θέλουν, καθώς επηρεασμένοι από πολλούς συγγραφείς που έχουν υμνήσει την ομορφιά της, αλλά και ερμηνεύσει το θυμό της στη πραγματική του διάσταση, και που έχουν περιγράψει πόσο εύκολα βούλιαξε και εξαφάνησε καράβια και ανθρώπους.

Είναι μεγάλη η γοητεία της θάλασσας για όσους την έχουν ζήσει και αγαπήσει, αλλά και φόβος, πραγματικός τρόμος για τους περισσότερους που δεν την έχουν γνωρίσει. Πολλοί δεν τολμούν ούτε να ανέβουν σε πλοίο όσο μεγάλο και ασφαλές να είναι, προτιμώντας ποτέ να μην ταξιδεύσουν, ποτέ να μην νιώσουν την υπέροχη αίσθηση του ταξιδευτή, ποτέ να μην γνωρίσουν άλλους τόπους θαυμαστούς και ωραίους εξόν

από τον δικό τους, έχοντας συνάμα την αίσθηση πως η δική τους πατρίδα αποτελεί τον κόσμο όλο.

Η Θάλασσα είναι παράξενη, είναι μαγική, είναι όμορφη. Είναι πλανεύτρα πιότερο από μια γυναίκα, και επικίνδυνη ίδια με τη φωτιά. Τις φορές που είναι ήρεμη μοιάζει με κοιμισμένη ερωμένη χωρίς γκρίνια και απαιτήσεις, όταν όμως είναι αγριεμένη σηκώνει κύματα και σχηματίζει δυνατά ρεύματα επικίνδυνα και θανατερά. Κρύβει στο βυθό της μυστικά ανομολόγητα και ιστορίες τραγικές ανθρώπων που έχουν πνιγεί και βαποριών που έχουν εξαφανιστεί μέσα στο πούσι, και έχουν παντοτινά χαθεί . Φύκια ολάκερα σαν δένδρα και άλλη χλωρίδα βλαστημένη σε κοιλάδες και χαράδρες που μέσα φιλοξενούν όμορφα ψάρια αλλά και δράκους των παραμυθιών που η φαντασία του ανθρώπου δεν φτάνει. Μυστικά ανεξερεύνητα που η ανθρώπινη γνώση ποτέ δεν ανίχνευσε και ουδέποτε θα ανακαλύψει. Όποτε θέλει αγριεύει και σηκώνει τεράστια κύματα που υψώνουν ψηλά και σκοτεινιάζουν τον ουρανό.

Πελάγη και ωκεανοί λέξεις όμορφες, παιδιά της Γαίας και του Ουρανού του πρώτου Τιτάνα του παντός και της γης, που εγέννησαν τη θάλασσα και όλα τα νερά επί της γης.

Τη θάλασσα τη γαλάζια, την γκριζωπή, τη θολή, με τα τόσα άλλα χρώματα που αλλάζει ανάλογα με τον ά-

νεμο που πνέει, τα ρεύματα που δημιουργούνται, και την ατμοσφαιρική πίεση και βαρύτητα.

Τη θάλασσα που απλώνεται στα πέρατα του κόσμου και σκεπάζει το μεγαλύτερο μέρος της γης, που απλώνεται στους ορίζοντες και ενώνεται με τον ουρανό, ένα σμίξιμο ταιριαστό, δύο στοιχεία που δημιουργούν ένα, ένα μεγαλόπρεπο θέαμα, μια εικόνα ασύλληπτη και εκπληκτική.

Η θάλασσα είναι όμορφη και μαγευτική. Είτε ησυχασμένη, είτε τρικυμισμένη, είτε κοιμισμένη, είτε αγριεμένη. Είναι μυστήρια, επικίνδυνη και τρομακτική, είναι όμως και αγαπημένη. Μέσα στα σπλάχνα της κρύβει ναυάγια άγνωστα χαμένα και βυθισμένα, κρύβει ολόκληρη την ιστορία του κόσμου που την περιβάλλει από την κοσμογονία και τη δημιουργία της γης. Χιλιάδες τα ναυάγια στους βυθούς των θαλασσών, μυριάδες τα είδη χλωρίδας και πανίδας στους ωκεανούς.

Το μεγάλο πλοίο έσκιζε τα ψηλά κύματα καθώς ο έλικας σταθερά γύριζε την προπέλα ενάντια στην δυνατή αντίσταση των ρευμάτων. Τα ψηλά κύματα μας ανέβαζαν στις κορφές των κυμάτων αφήνοντας την πλώρη και την πρύμη μετέωρες στο κενό. Και ακούγαμε τον τσιριχτό ήχο των λαμαρίνων που ταλάντωναν από το βάρος του πλοίου καθώς δεν ακουμπούσαν στο νερό, ακούγαμε το σιδερένιο σκαρί που έτριζε υπόκωφα και ανατριχιαστικά και ύστερα ακούγαμε τον

ήχο όταν το πλοίο έσκαγε στη θάλασσα και βυθιζόταν στο νερό.

Όμως το “World Knowledge” ήταν ένα θεόρατο τάνκερ το τρίτο μεγαλύτερο στον κόσμο και μπορούσε να πλεύσει στις πιο αντίξοες καιρικές συνθήκες, καθώς ήταν κατασκευασμένο να αντέχει στις πιο μεγάλες φουρτούνες χωρίς να βυθίζεται. Έτσι ήταν σχεδιασμένο στη θεωρία και στα χαρτιά, το ίδιο καλά κατασκευασμένο ήταν και με ασφάλεια μας ταξίδευε, έτσι ελπίζαμε εμείς οι ναυτικοί.

ΤΟ ΤΡΙΓΩΝΟ ΤΩΝ ΒΕΡΜΟΥΔΩΝ

Η θάλασσα έχει πολλά μυστικά αφανέρωτα τα οποία είναι καλά κρυμμένα στα απύθμενα και άγνωστα νερά της. Μια από τις περιοχές με τα μεγαλύτερα μυστήρια, είναι το τρίγωνο των Βερμούδων, μια περιοχή στο δυτικό τμήμα του Βόρειου Ατλαντικού που ορίζεται από τις Βερμούδες, το Μαϊάμι και το Σαν Χουάν στο Πόρτο Ρίκο. Αεροσκάφη και πλοία λέγεται ότι έχουν χαθεί με μυστηριώδη τρόπο στην περιοχή, ότι δεν βούλιαξαν, αλλά έχουν εξαφανιστεί και μεταφερθεί σε μια άλλη διάσταση.

Ιστορίες και μύθοι έχουν αποδώσει αυτές τις εξαφανίσεις σε παραφυσική δραστηριότητα, γι αυτό πολλοί επιστήμονες ισχυρίζονται ότι πρόκειται περί μύθου, καθώς ύστερα από έρευνες κανένα ίχνος κάποιου υπερφυσικού φαινομένου δεν εντοπίστηκε.

Όμως τα περιστατικά που συνέβησαν είναι πολλά και ανεξήγητα, γι' αυτό το μέρος το ονομάζουν επίσης, τρίγωνο του διαβόλου.

Υπάρχουν αμέτρητες θεωρίες για τις μυστηριώδεις εξαφανίσεις κάποιες από τις οποίες σχετίζονται με φυσικά, και άλλες μα παραφυσικά φαινόμενα.

Κάτοικοι ορισμένων περιοχών έχουν τις δικές τους ιστορίες για τις μυστηριώδεις εξαφανίσεις, έχουν τις δικές τους εκδοχές για το τρίγωνο των Βερμούδων και το ονομάζουν περιοχή των μαγισσών γιατί έχουν ανακαλύψει παράξενα ευρήματα μέσα στη θάλασσα. Ένα ναυάγιο σιδερένιου πλοίου βυθισμένο άυτανδρο στα 300 μέτρα ανέπαφο και σε ίδια καλή κατάσταση, κάθεται για πολλές δεκαετίες στο βυθό με ένα ασυνήθιστο τρόπο, χωρίς οι επιστήμονες να μπορούν να εξηγήσουν τους λόγους που παραμένει αναλλοίωτο στο πέρασμα και στη φθορά του χρόνου μέσα στ αλμυρό νερό. Πολλές οι ιστορίες που λέγονται, και επειδή τα περιστατικά εξαφανίσεων στην περιοχή αναρίθμητα συσσωρεύονται, η φήμη του Τριγώνου για παρελθόντα ναυάγια και εξαφανίσεις μυστήριες αρχίζουν να αναλύονται υπό το πρίσμα του μύθου και του παράδοξου.

Για τις απόκοσμες και παράδοξες ιστορίες που ταχτικά συνέβαιναν κατά πως έλεγαν πολλοί, είχαμε συζήτηση μεταξύ μας το πλήρωμα του πλοίου τις παρελθούσες εκείνες μέρες μιας εποχής που η εφοπλιστική

εταιρεία του Σταύρου Νιάρχου στην οποία ήμουν ναυτολογημένος, έκλεισε συμβόλαιο για ορισμένα δρομολόγια μεταφοράς πετρελαίου από τη Λιβύη στο Free Port της Αμερικής.

Είχα ξεμπαρκάρει από το πλοίο “Eugenie S. Niarchos” και μπαρκάρισα σχεδόν αμέσως στο τέταρτο κατά συνέχεια πλοίο της ίδιας εταιρείας.

Ήταν το “World Knowledge”, ένα τάνκερ τεραστίων διαστάσεων και χωρητικότητας, το τρίτο μεγαλύτερο σε όλο τον κόσμο. Χωρούσε 350 χιλιάδες τόνους και ήταν μήκους πέραν τον 500 μέτρων. Και καθώς ήταν πολύ μεγάλο για να μπορεί να δένει στα περισσότερα λιμάνια, συνήθως αγκυροβολούσε στα βαθιά και φορτοεκφόρτωνε από πλατφόρμες. Σε αυτό το πλοίο έλαχε εκείνο τον καιρό να είμαι μπαρκαρισμένος.

Το δρομολόγιο μας ξεκινούσε από τερματικό σταθμό της Λιβύης, και αφού διαπλέαμε τη Μεσόγειο και περνούσαμε τα στενά του Γιβραλτάρ, μπαίναμε στον Ατλαντικό ωκεανό. Με προορισμό τις Μπαχάμες, περνούσαμε από τα επικίνδυνα νερά του τριγώνου των Βερμούδων, και φτάναμε στο λιμάνι του Free Port όπου ξεφορτώναμε.

Στους επίσημους χάρτες η περιοχή ως Τρίγωνο των Βερμούδων δεν αναφέρεται και δεν αναγνωρίζεται, απλά γίνεται προφορικός λόγος για την περιοχή ως φανταστικό δημιούργημα των ανθρώπων. Παρ’ όλα αυτά, το μυστήριο που περιβάλλει την περιοχή είναι πραγματικό, και τα πλοία και αεροσκάφη που έχουν χαθεί είναι επίσης πραγματικότητα.

Ήταν μια ήσυχη νύχτα του χειμώνα με τη θάλασσα γαληνεμένη και τον ουρανό ξάστερο χωρίς ένα σύννεφο να σκιάζει το φως των αστεριών.

Μόνη αίσθηση χειμωνιάτικη ήταν το τσουχτερό κρύο, και όλοι που δεν είχαμε βάρδια μαζευτήκαμε από νωρίς στο ζεστό καθιστικό για να δούμε μια ταινία σινεμά που είχαμε παραλάβει τα καρούλια της στο προηγούμενο λιμάνι. Ήταν ένα ντοκιμαντέρ που κατά σύμπτωση αναφερόταν στα επικίνδυνα νερά των Βερμούδων, που επίσης κατά σύμπτωση εκείνες τις ώρες το πλοίο μας τα έπλεε.

Ήταν πολύ ενδιαφέρον ντοκιμαντέρ με έντονο το μυστήριο που κάλυπτε τα παράξενα και ανεξήγητα που συνέβαιναν σ' αυτή τη θάλασσα, που έκανε τη φαντασία μας να οργιάζει και μια αίσθηση ανησυχίας και φόβου να μας καταλαμβάνει. Παράξενες σκέψεις κυρίευσαν το μυαλό μου και καθώς ήμουν πολύ νέος, εύκολα επηρεάστηκα και παρασύρθηκα στη δίνη του φόβου από τις παραδοξολογίες και τα απόκοσμα φαινόμενα που συναβαιναν σε τούτη τη θάλασσα. Σκεφτόμουν μήπως τότε η μοίρα μας να πάθουμε και εμείς το ίδιο, και αν όχι σ' αυτό το ταξίδι, μήπως στο επόμενο ή στο μεθεπόμενο, ή σε κάποιο άλλο, αφού τα επόμενα δρομολόγια του πλοίου σ' αυτή τη θάλασσα θα ήσαν αρκετά.

Με ανήσυχες σκέψεις να μου τριβελίζουν το μυαλό αλλά και πολλή περιέργεια, όταν τέλειωσε η ταινία βγήκα στο πρυμναίο κατάστρωμα να δω την περί του

λόγου θάλασσα του διαβόλου, που τόσα ανεξήγητα σε αυτήν είχαν συμβεί, και πάνω της είχαμε τη μοίρα μας εκείνες τις ώρες.

Την είδα μαύρη και σκοτεινή, χωρίς τα αστέρια στον ουρανό να της δίνουν κάποια έστω μικρή αναλαμπή. Έμοιαζε μαύρη πίσσα ίδια του διαβόλου. Ακόμα και τα αφρισμένα νερά που αναταράσσονταν από την προπέλα δεν άσπριζαν, παρέμεναν και αυτά σκοτεινά. Μου φάνηκε περίεργο και αφύσικο υπό το σχεδόν άπλετο φως των αστεριών που έφεγγαν στο ουράνιο στερέωμα να είναι η θάλασσα τόσο πολύ σκοτεινή. Κάτι δεν έδειχνε φυσιολογικό, κάτι έμοιαζε να υπάρχει στην ατμόσφαιρα υπερφυσικό και απόκοσμο. Κάτι που ίσως να ήταν μόνο της σκέψης μου, αλλά που επηρέαζε τη φαντασία μου και έκανε τις σκέψεις μου ανήσυχα φοβισμένες.

Κοίταξα επίμονα σε όλο τον ορίζοντα προσπαθώντας να ξεχωρίσω κάτι υπαρκτό εκτός από το βαθύ σκοτάδι, έστω κάποια σκιά, θέλοντας να καθησυχάσω τις επηρεασμένες μου σκέψεις πως δεν πλέαμε πάνω σε αφύσικη θάλασσα κάποια άλλης διάστασης στην οποία ίσως μεταφερθήκαμε από τα παράξενα παραφυσικά φαινόμενα που συνέβαιναν στην καταραμένη θάλασσα του τριγώνου.

Κοίταξα πάνω τ αστέρια στον ουρανό, και μεγαλύτερη αγωνία με κυριεύσε, γιατί είδα και αυτά να ξεθωιάζουν σιγά και αβίαστα, και σιγά να σβήνουν και να σκοτεινιάζουν αφήνοντας μαύρη πίσσα το σκοτάδι να παίρνει τη θέση τους. Ολόκληρο το πλοίο βυθίστηκε

στο σκότος με μόνο σημάδι από φως, το λιγοστό που έβγαινε από τη χαραμάδα της σιδερένιας πόρτας που οδηγούσε εντός του πλοίου.

Αν κάποια φυσική απειλή υπήρχε προερχόμενη εκ της θαλάσσης τίποτα δεν το έδειχνε, ήταν μόνο ένα βαθύ συναίσθημα φόβου εντός μου προερχόμενο από τις ιστορίες που έλεγαν οι άνθρωποι πως συνέβαιναν, ιστορίες παράδοξες και ανατριχιαστικές που μου αναστάτωσαν το υποσυνείδητο, και μου δημιούργησαν φοβίες βγαλμένες από το ασυνείδητο.

Ακουμπισμένος στα ρέλια σαν άγαλμα ακίνητος έστεκα, και μου φαινόταν πως ένιωθα στην ατμόσφαιρα μια απειλή. Ανεξέλεγκτη η φαντασία μου κάλπασε φέρνοντας στο νου μου τις φοβερές ιστορίες για τούτο τον τόπο που παρακολούθησα προηγουμένως στο ντικναντλερ, και ρίγος φόβου άρχισα να αισθάνομαι πως σιγά με διαπερνούσε. Προσπάθησα να πείσω τον εαυτό μου πως το απόλυτο σκοτάδι που ξαφνικά μας σκέπασε δεν ήταν από αφύσικα ή μεταφυσικά φαινόμενα που συνέβαιναν στην περιοχή αλλά ίσως ήταν του καιρού, και πως τα σύννεφα και η ομίχλη έκρυψαν τα αστέρια και τη θάλασσα δημιουργώντας το απόλυτο σκοτάδι, αυτό το απύθμενο και κατάμαυρο χρώμα της νύχτας που ξαφνικά μας σκέπασε οδηγώντας με στις φοβερές σκέψεις που σαν ερινύες μου αναστάτωσαν όλο το είναι...

Δεν ξέρω πόση ώρα πέρασε, οι κακές σκέψεις όμως με είχαν καθηλώσει σε στάση ακίνητη για πολλή ώρα.

Όσπου σε κάποια στιγμή αντιλήφτηκα το σκοτάδι να φεύγει και τη θέση του να παίρνει το ροδαλό φως της αυγής και τον ορίζοντα να ξεχωρίζει, ενώ το μαύρο της θάλασσας και αυτό σιγά να χρωματίζει στο χρώμα του μπλε, το φυσικό του ουρανού και του νερού.

Ήταν ξημέρωμα μιας άλλης μέρας συνηθισμένης όπως τόσες άλλες, που το φως της έδωξε τις μαύρες και κακές μου σκέψεις που ίσως ήταν του μυαλού μου δημιουργήματα, σκέφτηκα με ανακούφιση.

ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΗΣ ΕΝ ΘΑΛΑΣΣΟΤΑΡΑΧΗ

Από την αρχαιότητα τα υγρά φορτία κυρίως λάδι, κρασί και δημητριακά, μεταφέρονταν από τη μια χώρα στην άλλη με πλοία μέσα σε αμφορείς και αργότερα βαρέλια, μέχρι τον Α' Παγκόσμιο πόλεμο. Καθώς οι άνθρωποι αναπτύσσονταν και οι ανάγκες τους μεγάλωναν, αναζητήσαν άλλες λύσεις ευκολότερες.

Και σκέφτηκαν οι Έλληνες καπεταναίοι και εφοπλιστές,

-γιατί να μεταφέρουμε προϊόντα σε βαρέλια πάνω στα πλοία, και δεν φτιάχνουμε πλοία βαρέλια με αμπάρια και δεξαμενές;

Έφτιαξαν λοιπόν οι Έλληνες πρώτοι τα φορηγά και τα δεξαμενόπλοια πλοία. Πρώτα μικρά σε μέγεθος, αλλά στη συνέχεια πολύ μεγάλα.

Στην εποχή της κυριαρχίας των Ωνάση και Νιάρχου, ξεπερνώντας κάθε λογική, έφτιαξαν δεξαμενόπλοια πέραν των 350 χιλιάδων τόνων.

Το “World Knowledge” πλοίο 350 χιλιάδων τόνων, μας ταξίδευε στον Ειρηνικό ωκεανό με προσορισμό την Κορέα. Η θάλασσα ήταν ταραγμένη, αλλά το θεόρατο πλοίο την έσκιζε χωρίς δυσκολία.

Σκεφτόμουν πως θα ήταν ένα εύκολο ταξίδι χωρίς προβλήματα και χωρίς κάποιο δύσκολο συμβάν στο μηχανοστάσιο, αφού το πλοίο ήταν αρκετά καινούργιο και όλοι οι μηχανισμοί τελευταίας τεχνολογίας δούλευαν αυτόματα.

Πλέαμε με προσορισμό το λιμάνι της Σεούλ, και μετά από μερικές μέρες μπήκαμε στην Κίτρινη θάλασσα της Κίνας όπου συναντήσαμε τρικυμία, που ολοένα δυνάμωνε.

Η Κίτρινη Θάλασσα πήρε το όνομά της από το χρώμα της ιλύος και της άμμου που μεταφέρουν σ αυτήν τα ποτάμια, και που παίρνει κίτρινο χρώμα κατά τις σφοδρές θύελλες από τις οποίες πλήττεται συχνά. Η θά-

λασσα λοιπόν κιτρίνισε, και η ατμόσφαιρα άλλαξε. Ο άνεμος άρχισε να δυναμώνει και η μέρα να σκοτεινιάζει.

Δεν αρκούσε που χάλασε ο καιρός, δεν αρκούσε που η ατμόσφαιρα γέμισε κίρινη άμμο από της ερήμους της Κίνας, μας έσπασε και ένα πιστόνι της μηχανής.

Η μηχανή είχε οκτώ τεράστια πιστόνια που έδιναν κίνηση στην προπέλα. Δεν ήταν εύκολο να κινηθεί με τα άλλα εφτά, γιατί θα προκαλούσε μεγαλύτερη ζημιά. Έτσι έπρεπε να φουντάρουμε και να αλλάξουμε το σπασμένο πιστόνι. Μέσα στο πλοίο υπήρχαν όλα τα ανταλλακτικά, και οι ανώτεροι αξιωματικοί μηχανικοί, είχαν καλές γνώσεις για να προβούμε σε επισκευή της μηχανής. Αν ήμασταν σε λιμάνι, θα παίρναμε βοήθεια από τη στεριά, αλλά καθώς ήμασταν μεσοπέλαγα και εν μέσω τρικυμίας, έπρεπε την σκληρή αυτή εργασία να την κάνουμε εμείς. Το πρόβλημα που αντιμετωπίζαμε ήταν η θαλασσοταραχή που σιγά δυναμώνε, και το πλοίο χωρίς τη μηχανή να δουλεύει, ήταν ακυβέρνητο και έρμαιο του καιρού.

Ρίξαμε λοιπόν άγκυρα, και στρωθήκαμε στη δουλειά. Ήταν μια δύσκολη εργασία και επικίνδυνη, καθώς το πλοίο ταρακουνιόταν και δεν μας άφηνε να δουλέψουμε. Το σπασμένο πιστόνι ήταν τεράστιο, τόσο μεγάλο, που όταν το αφαιρέσαμε, κρεμαστήκαμε μέσα στο χιτώνιο το οποίο άνετα μας χωρούσε και αρχίσαμε να το τρίβουμε. Ήταν μια επίπονη εργασία που πολύ μας κούρασε, αφού το μποτσάρισμα άλλαζε η

φορά της βαρύτητας μας. Έπρεπε ενώ κρεμιόμασταν στο κενό μέσα στον κύλινδρο, να κρατούμε σταθερή θέση και ισορροπία με τα γόνατα ακουμπισμένα στα τοιχώματα, ώστε να έχουμε τη κατάλληλη δύναμη να ξύσουμε την πετρωμένη τέφρα από τις εκρήξεις των καυσίμων.

Το πλήρωμα της μηχανής ήταν λιγοστό, καθώς το πλοίο ήταν τελευταίας τεχνολογίας και αυτόματο.

Όλα λειτουργούσαν από το control room του μηχανοστασίου που ήταν ένα τεράστιο δωμάτιο με κονσόλες, πίνακες, και πάνελς φορτωμένα με όλα τα απαραίτητα indicators και διακόπτες που με τον κατάλληλο χειρισμό έδιναν τις ανάλογες οδηγίες στη μηχανή και στα βοηθητικά μηχανήματα. Όλοι μας, ακόμα και ο Πρώτος σκύψαμε στη δουλειά. Ο κίνδυνος ήταν μεγάλος, η θάλασσα δυνάμωνε και μπορούσε να μας βουλιάξει αν το ρεύμα μας έπαιρνε κόντρα στον καιρό και κάποιο μεγάλο κύμα μας χτυπούσε στο πλευρό.

Τρία ολόκληρα ημερόνυχτα χωρίς ύπνο και ξεκούραση, δουλέψαμε όλοι πολύ σκληρά. Άλλοι έτριβαν με σμυριδόσκονη τα πέκκα, και άλλοι ετοίμαζαν το καινούργιο πιστόνι που στερεωμένο για πολύ καιρό δίπλα στη μηχανή, χρειάστηκε πολύ δουλειά να καθαριστεί, να τριφτεί και να ετοιμαστεί. Η δύσκολη δουλειά όμως ήταν μέσα στο χιτώνιο. Περιμένοντας ώρες να κρυσώσει, μετά έπρεπε να αφαιρέσουμε από τα τοιχώματα τις τεράστιες πετρωμένες ποσότητες τέφρας που κόλλησαν συνέπεια της ζημιάς. Μέσα χωρούσε

μόνο ένας, γι αυτό με τη σειρά κρεμιόμασταν και με ξύστρους και κοπίδια, πρώτα ξύσαμε και ύστερα τρίψαμε καλά χωρίς να αφήσουμε ίχνος ξένης ουσίας πάνω στο εσωτερικό μέταλλο.

Ο πρώτος μηχανικός ένας μάγκας άνθρωπος που επέβαλλε την προσωπικότητα του χωρίς φωνές και θυμούς παρα μόνο με την ευγενική του συμπεριφορά, είχε ένα ξενόφερτο όνομα, τον έλεγαν Γαταγά. Είναι το μόνο όνομα πρώτου που ενθυμούμαι από ολόκληρη την ναυτική καριέρα μου σήμερα μετά από πολλά χρόνια, καθώς κανέναν ουδέποτε φωνάζαμε ονομαστικά, αλλά τους καλούσαμε ως είθισται με τον αγγλικό όρο chief, δηλαδή αρχηγό.

Ήταν πάντα ευγενής και προσιτός, και έχαιρε εκτίμησης από όλο το πλήρωμα, ιδιαίτερα ημών των μηχανικών.

Μας κάλεσε όλους στο control room και ψύχραιμα μας εξήγησε τη δύσκολη κατάσταση. Ήταν μεγάλος ο κίνδυνος μέσα στην τόση θαλασσοταραχή που σβήσαμε τη μηχανή μας εξήγησε, αλλά δεν γινόταν αλλιώς. Γι αυτό, χωρίς αναπαμό θα έπρεπε να ξεπεράσουμε εαυτόν και να αλλάξουμε το πιστόνι το γρηγορότερο πριν ίσως κάποιο μεγάλο κύμα μας πάρει από κάτω.

Με την αίσθηση του κινδύνου που μας απειλούσε και με υπευθυνότητα, στρωθήκαμε στη δουλειά υπό την καθοδήγηση του πρώτου. Δεύτερος, τρίτοι, Junior (εγώ), λαδάδες και καθαριστής, επιδοθήκα-

με σε σκληρή μάχη με το χρόνο για να προλάβουμε τον καιρό.

Η μέρα πέρασε, πέρασε και η πρώτη νύχτα. Καλά κρατούσαμε και καλά αντέχαμε. Φαγητό τρώγαμε στο πόδι, τον καφέ σχεδόν τον ξεχάσαμε, ακόμα και για τσιγάρο δεν σταματούσαμε.

Μας βρήκε η δεύτερη νύχτα χωρίς ακόμα να έχουμε τελειώσει, και με την ανησυχία μας να μεγαλώνει καθώς ο καιρός επιδειωνόταν, άρχισε και η κούραση να δείχνει τα σημάδια της πάνω μας. Όταν μόλις για λίγο μπαίναμε στη δροσιά του control room για ένα καφέ, στην καρτέλα που καθόμασταν όσο και να προσπαθούσαμε να κτατηθούμε ξύπνιοι, τα μάτια μας έκλειναν μόνα τους. Με το ζόρι θυμάμαι όπως να ήταν χθες, τα κρατούσα με τα δάχτυλα ανοιχτά. Θυμούμαι καλά, με τη σειρά άφηνα πρώτα το ένα και ύστερα το άλλο να κλείσει λίγο να ξεκουραστεί, ενώ με τα δάχτυλα κρατούσα τις βλεφαρίδες να μην κλείνουν σε μια δύσκολη προσπάθεια μου να μην κοιμηθώ. Παρ' όλα αυτά, έστω για δευτερόλεπτα θυμάμαι, ο Μορφέας πιο ισχυρός, με έριχνε σε υπνώττουσες στιγμές γεμάτες ανήσυχα ονειράτα, άλλα φοβικά, και άλλα χαρωπά. Σε απειροελάχιστα μικρές ονειρικές αναλαμπές, με γεγονότα φανταστικά και πραγματικά, που παρέλαυναν μπροστά σαν αληθινά όπως σε γρήγορη κινηματογραφική ταινία. Μας έβλεπα από την κορφή του ψηλού κυμάτου να πέφτουμε σε βαθύ έρεβος, μας έβλεπα βουλιαγμένους μέσα σε θολό νερό χωρίς αναπνοή, και σαν αλαφροϊσκιωτος πεταγόμενοι προσπα-

θώντας να πάρω ανάσα. Μας έβλεπα ακόμα να πλέουμε σε γαλήνια νερά με τον ουρανό καταγάλανο και τους γλάρους να πετούν χαμηλά, σημάδι καλό, σημάδι πως φτάναμε στον προορισμό μας. Και εγώ στα ρέλια ακουμπισμένος να αγναντεύω τον ορίζοντα προσπαθώντας να διακρίνω τη στεριά.

Πέρασε και η δεύτερη νύχτα, πέρασε και η μέρα που ξημέρωσε, επιτέλους τελειώσαμε. Σφίξαμε την τελευταία βίδα, και κάναμε ενα τελευταίο γενικό έλεγχο. Ο Πρώτος αφού ειδοποίησε τον καπετάνιο και πήρε το ahead slow, κάνοντας τον σταυρό του, έσπρωξε το παράλληλο χειριστήριο ξεκινώντας τη μεγάλη μηχανή. Όλα ήταν εντάξει, σιγά πιάσαμε την ταχύτητα μας και νιώσαμε επίσης σιγά το πλοίο να σταθεροποιείται και το μπότζι να λιγοστεύει. Η πανίσχυρη μηχανή έδινε αγόγγυστα στροφές στον άξονα και στην προπέλα που έσπρωχνε πίσω τα νερά και μας οδηγούσε μπροστά, αφήνοντας πίσω την αγριεμένη θάλασσα με βιάση, ώστε γρήγορα να πιάσουμε στο απάνεμο λιμάνι της Σεούλ.

ΣΤΗ ΣΕΟΥΛ

Από παλιά έως σήμερα, η ζωή των ναυτικών καθώς σκληρότερη των στεριανών με τις δυσκολίες της απομόνωσης μακριά από στεριές και ανθρώπους και μέσα στο ατελείωτο υδάτινο στοιχείο, αναπτύσσουν διαφορετικές νοσητροπίες και τρόπους σκέψης.

Ο άνθρωπος έχει το χάρισμα της προσαρμογής στις δυσκολίες που αντιμετωπίζει στον τρόπο διαβίωσης του, και αποχτά ικανότητες, αναπτύσσοντας ιδιαίτερες συμπεριφορές και δράσεις που του κάνουν τη ζωή ευκολότερη.

Όταν λοιπόν ένας ναυτικός περνά την περισσότερη του ζωή πάνω στα καράβια, όταν συναναστρέφεται με ελάχιστους ανθρώπους- συναδέλφους του, οι ορίζοντες των ενδιαφερόντων του μένει στενός. Όταν ζει μακριά από τους δικούς του επί μακρού καιρού, ο νό-

στος του γυρισμού του προκαλεί νοσταλγία και θλίψη. Είναι γι αυτό φυσικό να εφευρίσκει τρόπους για να σπάξει τη μονοτονία της καθημερινότητας, τρόπους που ο στεριανός θα απέφευγε ένεκα εναλλακτικών λύσεων, που στον ναυτικό όμως δεν δίνεται η δυνατότητα. Κάποιοι ναυτικοί στην πάλη τους με τα υπερκόσμια στοιχεία της θάλασσας, αποκτούν απεριόριστες γνώσεις καθώς πλέοντας όλες τις θάλασσες του κόσμου γίνονται παντογνώστες και φιλόσοφοι, έτσι που με τη σοφία των εμπειριών τους, μεταδίδουν στον υπόλοιπο κόσμο πράγματα και θαύματα αφανέρωτα, που ευρίσκονται κρυμμένα στα βάθη των ωκεανών.

Στα ποντοπόρα πλοία που τα ταξίδια είναι πολυήμερα, τα πληρώματα αναμένουν τις λίγες ώρες που θα δέσουν σε κάποιο λιμάνι, με αγωνία να αναζητήσουν τρόπους διασκέδασης και εκτόνωσης.

Έτσι σε κάθε λιμάνι υπάρχουν στέκια για τη διασκέδαση των ναυτικών. Γνωρίζοντας την μεγάλη επιθυμία των πελατών τους να ξεδώσουν σκορπώντας απλόχερα τα χρήματά τους, κάποιοι έξυπνοι επιχειρηματίες, προσαρμοσαν τη διασκέδαση στα μέτρα των ναυτικών, και ιδιαίτερα των Ελλήνων ναυτικών, καθώς τους καιρούς εκείνους τα περισσότερα καράβια ήσαν Ελληνικά. Σε πολλές χώρες όπου τα λιμάνια ήσαν μεγάλα και ελλιμένιζαν πολλά πλοία, λειτουργούσαν Ελληνικά κέντρα διασκεδάσεως. Στο Κέϊπ Τάουν, στην Νέα Ορλεάνη, στην Κωσταντζα, στο Ρόττερνταμ, και αλλού.

Το μεγαθήριο τάνκερ «World Knowledge» το τελευταίο στο οποίο εμπαρκάρισα, έδεσε τις πρωινές ώρες στο λιμάνι της Σεούλ. Ήμουν στο πλοίο περίπου δέκα μήνες. Η διαβίωση σ αυτό ήταν καλή, και υπήρχαν όλες οι ανέσεις. Υπήρχε μια τεράστια βιβλιοθήκη με όλων των ειδών τα βιβλία, και ωραιότατος χώρος ξεκούρασης όπου καθόμουν τις ατελείωτες ώρες τηςσχόλης μου, μετροφυλλώνοντας τα και διαβάζοντας τα. Στο ταξίδι αυτό με προορισμό την Σεούλ της Κορέας, ανάτρεξα σε βιβλιογραφία και πληροφορήθηκα την ιστορία της χώρας.

Η Σεούλ είναι η πρωτεύουσα και μεγαλύτερη πόλη της Νότιας Κορέας. Η πόλη χρησίμευσε ως πρωτεύουσα κατά τη διάρκεια παλιών δυναστειών, και μετά την καθιέρωση της Δημοκρατίας της Κορέας το 1948, έγινε πρωτεύουσα άλλη μια φορά και υποδείχθηκε η κυρίαρχη πόλη του έθνους. Είναι μια από τις πολυπληθέστερες και πυκνοκατοικημένες πόλεις στον κόσμο.

Η Κορέα είχε καταληφθεί από την Ιαπωνία το 1895. Η Ιαπωνική κατοχή υπήρξε βάρβαρη ανάγκαζε τον πληθυσμό σε καταναγκαστική εργασία και τις γυναίκες σε υποχρεωτική πορνεία χάριν των στρατευμάτων κατοχής.

Λίγο πριν την πτώση της Ιαπωνίας, Ρωσικά και Αμερικάνα στρατεύματα εισέβαλαν στην χώρα όπου συμφώνησαν στον διαχωρισμό της.

Βόρεια της χώρας εγκαταστάθηκαν Κομμουνιστές, και νότια φιλοδυτικοί. Το 1950, η βόρειος Κορέα εισέβαλε στη νότια, και έτσι ξεκίνησε ένας εμφύλιος πόλεμος που διήρκησε τρία χρόνια, κατά τον οποίον έλαβαν μέρος και Ελληνικά στρατεύματα ως σύμμαχοι των ΗΠΑ,

Η σύρραξη τερματίστηκε με συνθήκη μετά από 3 χρόνια, στο ίδιο σημείο απ' το οποίο είχε αρχίσει, χωρίς νικητές, έχοντας καταστεί μια μεγάλη τραγωδία με πολλά θύματα και χωρίς κανένα όφελος στις δύο πλευρές.

Έκτοτε, υπάρχει ένας ψυχρός πόλεμος μεταξύ τω δύο πλευρών, ένας ακήρυχτος κρυφός πόλεμος προκλήσεων και αντιπαραθέσεων.

Την εποχή του ταξιδιού μου στη χώρα κοντά στο 1978, παγκόσμια κυριαρχούσε η Αμερική περισσότερο από τη Σοβιετική ένωση, αυτό όμως δεν μας έδινε μεγάλο αίσθημα ασφάλειας, γιατί και η Ρωσία ήταν μια υπερδύναμη που στήριζε το δικτατορικό και απρόβλεπτο καθεστώς της Βόρειας Κορέας.

Έτσι με προσοχή καθώς μας συμβούλευσε ο Καπετάνιος, κατεβήκαμε στην πόλη να σεργιανίσουμε, να ψωνίσουμε και να διασκεδάσουμε. Ενώ η πόλη ήταν από τις πιο πυκνοκατοικημένες του κόσμου, η κίνηση στους δρόμους ήταν πενιχρή. Τα καταστήματα φτωχικά, και χωρίς εμπορεύματα να μας ενδιαφέρουν. Σουλατσάραμε τους δρόμους, χωρίς να βρισκουμε κάποιο μαγαζί με ενδιαφέρον. Περνώντας έξω από ένα κομ-

μωτήριο δυο τρεις φορές, δυο κοπελίτσες που εργαζόνταν μέσα, μας χαμογέλασαν. Την Τρίτη φορά, εγώ και ο ηλεκτρολόγος, αποφασίσαμε να μπούμε μέσα. Μόλις λίγη ώρα πριν είχαμε ξυριστεί στο πλοίο, αλλά εφ' όσον μας καλούσαν με τον τρόπο τους και καθώς ήταν και ομορφούλες, μπήκαμε μέσα.

Μονομιάς οι κομμωτριούλες μας παρέλαβαν και μας οδήγησαν στις καρέκλες. Μιλούσαν ελάχιστα Αγγλικά, έτσι η συνεννόηση μας ήταν δύσκολη. Εγώ νεαρός και σχεδόν αμούστακος, πάνω στο πλοίο δεν ξυριζόμουνα παρά μόνο κάθε που πιάναμε λιμάνι. Σε αυτό το ταξίδι μια μοναδική λεπίδα ξυρίσματος που είχα, μου βγήκε μασσή, με αποτέλεσμα να γδώρω το δέρμα μου και να πονώ. Όμως η κοπελίτσα ήταν πολύ καλή στη δουλειά της. Μου έβαλε πρώτα κρέμες και ύστερα κομπρέσες ώστε να ανακουφιστεί το δέρμα και να απαλύνει ο πόνος. Ακολούθως μετά μεγάλης προσοχής, μία προς μία τις τρίχες τις έκοψε ξανά με ένα κοφτερό ξυράφι παλαιού τύπου, με δάχτυλα απαλά και χέρια επιδέξια.

Δεν είχε δουλειά το μαγαζί, και η περιποίηση κράτησε ώρα. Εμείς νιώθαμε σε καλά χέρια, έτσι αφεθήκαμε στη φροντίδα τους. Φρόντισαν το πρόσωπο μας, τα μαλλιά μας, τα νύχια των χεριών και των ποδιών μας, μέχρι και ελαφρύ μασάζ με τα έμπειρα τους χέρια απολαύσαμε εκείνη την ημέρα.

Με τα λίγα Αγγλικά που γνώριζαν και περισσότερο με νοήματα, πιάσαμε μια καλή συνεννόηση και γνωριμί-

α, έτσι όταν τους προτείναμε ραντεβού, δέχτηκαν με το πρώτο κάλεσμα.

Ήταν απόγευμα και οι κοπελίτσες σχολνούσαν σε λίγες ώρες. Όσπου να περάσει η ώρα, σεργιανίσαμε την πόλη, και στην ώρα μας όπως είχαμε εξηγηθεί, εγώ συνάντησα τη δική μου σε ένα εστιατόριο- καφετέρια στον ίδιο δρόμο εκεί.

Ένας νεαρός με μακριά μαλλιά, μάλλον χίπις, γρατζουνούσε μια ηλεκτρική κιθάρα με τραγούδια του διεθνούς ρεπερτορίου της εποχής. Δίπλα του είχε ακουμπισμένη μια κλασσική κιθάρα, και σκέφτηκα ότι θα ήταν κλασσικός κιθαρίστας, αλλά ένεκα ζήτησης του επαγγέλματος, έπαιζε ηλεκτρική.

Θα τρώγαμε, θα ακούσαμε χαλαρά μουσική, και μετά ποιος είδε.

Τα φαγητά στο μενού ήταν διαφορετικά από τα Ευρωπαϊκά που ήμουν μαθημένος, γι αυτό παράγγειλα καβούρια για σταρτ, και μια μπριζόλα με παράξενο όνομα που έγγραφε στον τιμοκατάλογο, φαγητά τα οποία εγνώριζα. Η νέα μου φίλη παρήγγειλε τα δικά της, και όσο να μας σερβίρουν, συνεχίσαμε τη γνωριμία μας.

Σε ένα μεγάλο πιάτο, μου σέρβιραν ένα τεράστιο κάβουρα βρασμένο, με σπουδαία γεύση που μου άνοιξε την όρεξη περισσότερο. Σε λίγο, βγήκε ο μάγειρας από την κουζίνα με δύο βοηθούς, και στάθηκε στο τραπέζι μας. Ο ένας βοηθός, κρατούσε ένα τηγανάκι ξέχειλο καυτό λάδι, που ακόμα τσιτσίριζε από το πολύ κάψιμο και το έβαλε δίπλα σε ένα πάγκο, μέσα σε ένα μεγάλο πιάτο. Ο μάγειρας πήρε στα χέρια από τον άλλο βοη-

θό μια ωμή τεράστια μοσχαρίσια μπριζόλα και την εναπόθεσε στο παραζεσταμένο λάδι στο τηγανάκι, και από πάνω έσπασε δύο αβγά, ενώ ακολουθώντας με επίσημες κινήσεις την σέρβριε μπροστά μου λέγοντας μου καλή όρεξη.

Εγώ παρακολούθησα την διαδικασία με έκπληξη, αλλά μέσα στη ξένη χώρα, είπα να μην φέρω αντίρρηση. Τα αυγά ψήθηκαν, αλλά η μπριζόλα άλλαξε μόνο χρώμα, και όταν την έκοψα, μέσα έσταζε ζωντανό το αίμα.

Έφαγα λοιπόν τα αυγά, και άφησα την μπριζόλα ανέγγιχτη καθώς το κρέας μου άρεσε καλοψημένο, πόσον μάλλον τελείως ωμό. Έτσι μέσα σε μια ξένη χώρα που ο Καπετάνιος μας σύστησε να είμαστε προσεχτικοί, είπα να σιωπήσω και να μην διαμαρτυρηθώ, εξάλλου ήμουν σίγουρος ότι οι Κορεάτες, έτσι έτρωγαν τα φαγητά τους.

Τα καβούρια και τα αβγά, αποδείχτηκαν πλήρες γεύμα που με χόρτασε ικανοποιητικά. Παρήγγειλα δύο Μπράντι κόουκ, και γείραμε στις αναπαυτικές καρέκλες να απολαύσουμε τη μουσική του κιθαρίστα. Σε μια στιγμή άρχισε να παίζει ένα Ελληνικό νοσταλγικό τραγούδι του Χατζιδάκι που με άφησε εκστατικό να ακούω. Ο μουσικός το κατάλαβε, και έπαιξε ακόμα ένα, και ακόμα ένα, ενώ εγώ κατενθουσιασμένος σιγοτραγουδούσα μαζί του και τον καταχειροκροτούσα. Ικανοποιημένος ο μουσικός που βρήκε ακροατήριο, έσκυψε και πήρε από τα τεφτέρια του που ήταν στο

πάτωμα αφημένα, ένα μεγάλο και το τοποθέτησε στο στάν. Συνέχισε να παίζει Ελληνική μουσική του Χατζιδάκι και του Θεοδωράκη, και εξαισίες μελωδίες πλημμύρησαν το χώρο. Οι πελάτες λιγοστοί, αλλά και αυτοί αφοσιωμένοι στις νότες που γέμιζαν την ατμόσφαιρα, σημάδι ευχαρίστησης και απόλαυσης από την ωραιότητα Ελληνική μουσική.

Είχε παρατήσει την ηλεκτρική κιθάρα και έχοντας την κλασική στα χέρια, τη γρατζουνούσε απαλά και όμορφα σε ένα καταπληκτικό παίξιμο που δεν είχα ακούσει ξανά. '

Έδινε χρώμα στα τραγούδια σε μια ανεπανάληπτη εκτέλεση που μάγευε τα αυτιά μας μαζί με τις εξ ίσου καταπληκτικές Ελληνικές μελωδίες.

Η κλασική κιθάρα είναι ένα δημοφιλές μουσικό όργανο που χρησιμοποιείται τόσο από δεξιότεχνες, όσο και απλούς μουσικούς.

Κλασική κιθάρα δεν σημαίνει κάτι κατ'ανάγκην ιδιαίτερο όργανο. Απλά ο όρος κλασική, καταδεικνύει μια καλλιτεχνική δημιουργία που έχει αξία διαχρονική και οικουμενική.

Ο καλλιτέχνης που συνάντησα σ αυτή την μακρινή χώρα, ήταν ένας λαμπερός βιρτουόζος που όσο τον άκουγα, έμενα εκστατικός, απολαμβάνοντας τις γλυκείες νότες που γλυκά κυλούσαν στην ατμόσφαιρα. Αφοσιώθηκα να τον ακούω, παραμελώντας λίγο τη σύντροφο μου, αλλά και αυτή έδειχνε την ίδια προσοχή στη θεσπέσια μουσική.

Η Ελληνική μουσική σε όλες τις χώρες του κόσμου, έχει μια ιδιαίτερη θέση και αρέσει πολύ. Αμέτρητα τραγούδια έχουν μεταφραστεί και τραγουδηθεί στις πιο απίθανες γλώσσες. Έτσι και εδώ, ο βιρτουόζος κιθαρίστας παίζοντας περισσότερο και τραγουδώντας λιγότερο, τραγουδούσε στη γλώσσα του τα τραγούδια των Ελλήνων γιγάντων Χατζηδάκη και Θεοδωράκη.

Η ώρα περνούσαν και η απόλαυση της μουσικής με τη βοήθεια κάποιων αλκοολούχων ποτών, και καθώς ο οίνος ευφραίνει καρδιάς, περιέπεσα σε μια χαρούμενη και ευχάριστη κατάσταση, και έλεγα μέσα μου μακάρι ποτέ να μην ξημερώσει. Ήταν μια τέρψη και μια ανάταση της ψυχής μου που με έκαναν να νιώθω ανακούφιση απέναντι στην απέραντη μου νοσταλγία για νόστιμον ήμαρ, καθώς έλειπα από την Κύπρο περισσότερο από τέσσερα χρόνια.

Ο καλός μουσικός δεν σταμάτησε να παίζει καθόλου, ανταποκρινόμενος στη χαρούμενη διάθεση μου που διαχεόταν στο πρόσωπο μου. Έπαιζε Ελληνικά τραγούδια των δύο συνθετών χωρίς τελειωμό, ώσπου όμως άχ τι κακό, η ώρα πήγε δώδεκα. Ήρθε η ώρα να σταματήσει, αλλά για το χατίρι μου συνέχισε να παίζει. Με όλη την καλή μου διάθεση, θέλησα να τον ευχαριστήσω στην πράξη, γι αυτό έβαλα το χέρι στη τσέπη. Είχα 200 ευρώ, και του πρόσφερα μπαξίσι ταμισιά. Δεν ήθελε να τα πάρει, αλλά στα χρήματα κανείς δεν λέει όχι, έτσι που με λίγη επιμονή δική μου, τα δέχτηκε με πολλές ευχαριστίες.

Είναι λοιπόν, η ζωή του ναυτικού, προσαρμοσμένη σε καλούπια και πλαίσια που επιβάλλουν οι συνθήκες της ναυτικής ζωής, κάποτε πικρή, κάποτε γλυκιά.

Ο ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Θάλασσα μάνα μοίρα κι' αγαπητικιά

ΘΑΛΑΣΣΑ ΜΑΝΑ ΜΟΙΡΑ ΚΙ' ΑΓΑΠΗΤΙΚΙΑ

Ήταν η απεραντοσύνη της θάλασσας που είχα για συντροφιά μαζί με τις θύμισες τις στεριανές, τα παραμύθια και οι αφηγήσεις για πειρατείες και πνιγμένους μέσα στα αμπάρια που άκουα. Ήταν που γλύτωσα από μεγάλες τρικυμίες και που ψάρεψα μεγάλα ψάρια θεριά της θάλασσας. Που έζησα γάμους συναδέλφων μου στις άλλες χώρες και είδα νέα ήθη, έθιμα και κουλτούρες. Που γνώρισα διαφορετικές εμπειρίες σε όλα τα λιμάνια του κόσμου, στους παράδεισους της προστυχιάς, της απόλαυσης, των καταχρήσεων και των παραβάσεων πίσω από κουρτίνες που πρόσφεραν ότι δεν βάζει ο νους, καθώς και περιπέτειες επικίνδυνες για όποιον τις αποζητούσε.

Ήταν οι μνήμες μου ως ναυτικού που ίσως να φαντάζον απίθανες και να προκαλούν δυσπιστία, ήταν μια περίοδος της ζωής μου που με σημάδεψε ανεξίτηλα και που άφησε πανω μου παντοτινή σφραγίδα. Όσοι έχουν βιώσει τις δύσκολες αλλά γλυκές αυτές καταστάσεις ξέρουν. Και συνεχίζουν να αγαπούν τη θάλασσα και να τη μάχονται καθημερινά και να της γνέφουν περιπαικτικά και να μην τη φοβούνται.

Όμως δεν ήταν αυτά κάθε αυτά που με σημάδεψαν μόνο, αλλά και η παρατήρηση μου της διαβίωσης των ναυτικών που μπαρκαρισμένοι στα μεγάλα γκαζάδικα με συντροφιά μόνο την θάλασσα και τον ουρανό για μήνες δύο και τρεις, δεν είχαν συνηθισμένη συμπεριφορά, ήθελαν να σπάζουν τις μονότονες ημέρες τους

με τις άλλες τις απαράλλακτες που ακολουθούσαν με τα ίδια βαρετά πράγματα εκείνα τα συνηθισμένα, έτσι που δημιουργούσαν ίντριγκες και ύστερα τις παρακολουθούσαν για να έχουν κάτι καινούργιο να ασχολούνται. Ήταν που έπρεπε πάντα να είμαι προσεκτικός τι να πιστεύω, που έπρεπε να μην εμπιστεύομαι κανένα, ήταν ίσως ο νόμος των Ναυτικών να μην αγαπιούνται αναμεταξύ τους, παρά μόνο με τη θάλασσα.

Αγάπησα λοιπόν τη θάλασσα και μια δύναμη με τραβούσε να είμαι κοντά της.

Μπάρκαρα στο πρώτο πλοίο χωρίς να την αγαπώ, παιδεύτηκα μαζί της τον πρώτο καιρό σε ένα μικρό βαπόρι που έπλεε στη Μαύρη θάλασσα, αυτήν που την διέπλευσαν άνθρωποι σε ιστορικές στιγμές, που στα παραλία της κείτονται πανάρχαιοι πολιτισμοί αλλά και σύγχρονες πόλεις, που στα σπλάχνα της τα αντίθετα ρεύματα μάχονται, συγκρούονται και ανακυκλώνονται δημιουργώντας κόντρα αντίθετα κύματα με αποτέλεσμα να κλυδωνίζουν το μικρό πλοίο και εμένα να μου ανακατώνεται το στομάχι και να μου βγαίνουν τα σωθικά.

Παρ όλες τις δυσκολίες της όμως η έλξη που έχει είναι μεγάλη που όποιος ζήσει μαζί της την ερωτεύεται και δίχα της δεν μπορεί.

Ταξίδεψα συνέχεια 5 χρόνια, όταν ξεμπάρκαρα άρχισε να μου βασανίζει το μυαλό η σκέψη να εγκαταλείψω τη θάλασσα. Αποφάσισα και παντρεύτηκα μια παλιά αγαπημένη, και είπα να γίνω νοικοκύρης και στεριανός. Τον πρώτο καιρό ήταν καλά και ευτυχισμένα, υ-

πήρχε αγάπη και έρωτας, υπήρχαν όλα τα καλά. Ύστερα απο λίγο καιρό όμως η αγάπη για τη θάλασσα που δεν είχε χαθεί μέσα μου, μ έκανε να νοσταλγώ και να αναπολώ τις ατέλειωτες νύχτες της απόλυτης μοναξιάς στο κατάστρωμα, ή το βαρύ ντούκου της μηχανής του πλοίου στο μηχανοστάσιο στις ατέλειωτες βάρδιες που με ένα φλιτζάνι καφέ στο χέρι πίνοντας γουλιά γουλιά, μου αρκούσε ώσπου να σκαντζάρει η βάρδια.

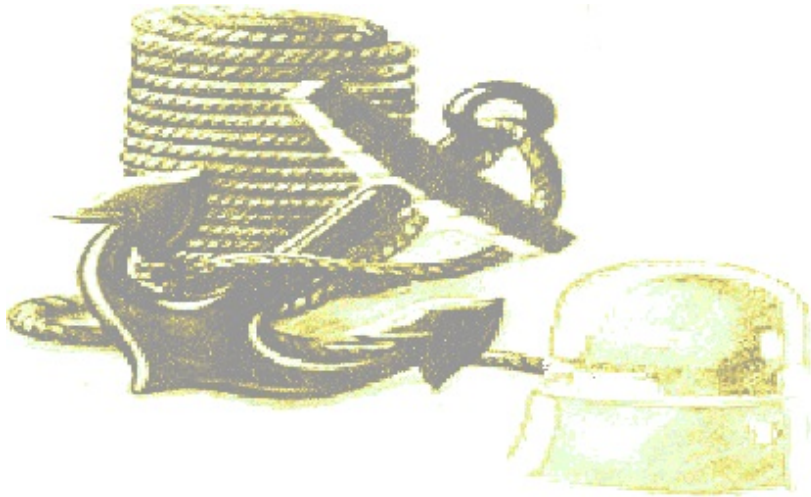
Όσπου μια νύχτα στο μικρο καφενείο του χωριού συναντήθηκα με έναν χωριανό ναυτικό που μόλις ηρθε από μπάρκο, κάτσαμε και τα είπιαμε και τα είπαμε για τη θάλασσα και τα λιμάνια. Ένωσα πως η θάλασσα με τραβούσε ξανά κοντά της, ένιωσα ότι η ζωή μου στη στεριά δεν είχε νόημα. Ήξερα ότι αν έμενα στεριανός θα μαράζωνα, κατάλαβα ότι δεν θα άντεχα. Με τις μνήμες μου να τρέχουν ολοζώντανα στις εποχές εκείνες, η νοσταλγία με έπνιξε και η θλίψη με κυρίευσε. Και μέσα στην παραζάλη του ποτού, ένιωσα η νοσταλγία να γίνεται μυτερό καρφί να μου τρυπά τα στήθια.

Έτσι λοιπόν στην παραζάλη του ποτού, πήρα μια μεγάλη απόφαση να ξαναμπαρκάρω. Ήξερα δεν ήταν εύκολο, όλοι θα έπεφταν να με σταματήσουν. Θα έφευγα λοιπόν σαν κλέφτης, δεν θα μιλούσα σε κανέναν, θα τους ειδοποιούσα όταν θα ήμουν μακριά...

Δεν πήρα όμως την μεγάλη απόφαση και έμεινα για πάντα στεριανός. Τα χρόνια πέρασαν, αλλά δεν μπορώ να ξεχάσω τη θάλασσα, στέκω στην ακρογιαλιά και αγναντεύω τον ορίζοντα και σκέφτομαι αν μετάνιωσα που δεν έφυγα, αλλά δεν έχω απάντηση. Ξέρω μόνο ότι η Θάλασσα είναι τραγούδι, βίωμα, μάνα μοίρα κι αγαπητικιά, και όσοι την αγαπούν και μένουν μακριά της, δεν έχουν το γλυκό νανούρισμα της ούτε την απέραντη αγάπη της.

ΟΙ ΝΑΥΤΙΚΟΙ - ΟΡΙΣΜΟΣ

Ναυτικοί καλούνται όσοι εργάζονται στα πλοία ή εκτελούν οποιαδήποτε εργασία σχετική με τη θάλασσα, και ειδικότερα όσοι είναι εγγεγραμμένοι με επαγγελματική ιδιότητα κατέχοντας ναυτικό φυλλάδιο.

Οι ναυτικοί πριν μπαρκάρουν σε πλοίο, συμβάλλονται με την πλοιοκτητρία εταιρεία, δηλαδή υπογράφουν συμβόλαιο που ονομάζεται σύμβαση ναυτικής εργασίας, δια της οποίας καθορίζεται το σύνολο των ωρών εργασίας εν πλω και εν όρμω, οι αργίες, οι υπερωρίες, η διάρκεια παραμονής στο πλοίο, η υποχρέωση και αμοιβή για άλλη ιδιαίτερη εργασία, καθώς και ότι άλλο καθορίζεται από τη ναυτική χάρτα.

Όμως όσοι δεν έχουν ταξιδέψει και εργαστεί σε πλοία κυρίως ποντοπόρα, στους περισσότερους θα ήταν αδιανόητο να αποφασίσουν να ακολουθήσουν το επάγγελμα. Όσοι συνειδητά το επιλέγουν, είναι γιατί

ήδη γνωρίζουν και αγαπούν τη θάλασσα, ή ένεκα βιοποριστικής ανάγκης. Κανείς άλλος λογικός άνθρωπος δεν θα διάλεγε το επάγγελμα, αφού είναι ολοφάνερη η επικινδυνότητα του.

Είναι φοβερά επικίνδυνο, γιατί η κάθε στιγμή της ναυτικής ζωής ελλοχεύει απεριορίστους κινδύνους από αρρώστιες και επιδημίες, από πειρατείες και παράνομους ναυτικούς καθώς πολλοί μπαρκάρουν για να ξεφύγουν από κάποιο κακό που άφησαν πίσω στη χώρα τους, από επικίνδυνα φορτία που μεταφέρουν, ακόμα και από υπερφορτώσεις για να αποκομίσουν περισσότερα κέρδη οι εφοπλιστικές εταιρείες.

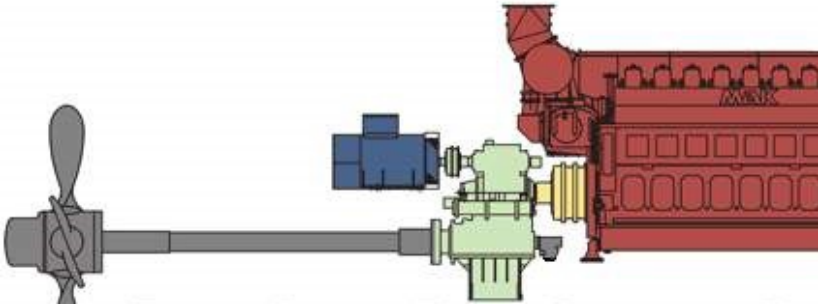
Η ναυτική ζωή προσφέρει απεριορίστη μοναξιά, κουραστική εργασία με περισσότερες υπερωρίες και με λιγότερο ύπνο. Η ιατρική περίθαλψη είναι ανύπαρκτη καθώς εξαρτάται μόνο από τις ιατρικές γνώσεις του γραμματικού, και η νοσταλγία και ο νόστος καταθλίβουν απεριορίστα τους ναυτικούς που μένουν μακριά από τη στεριά και τις οικογένειες τους μήνες ολόκληρους.

Φυσικά ο μεγαλύτερος κίνδυνος είναι οι φουρτούνες, οι καταιγίδες και οι αέρηδες, όταν ο άγριος καιρός λυσομανά και βουλιάζει ακόμα και τα πλέον ασφαλή βαπόρια. Πολλοί είναι οι ναυτικοί που χάθηκαν για πάντα στα βάθη των ωκεανών, και άλλοι περισσότεροι που παρέμειναν σε ξένα λιμάνια για το χατίρι κάποιας αγάπης αφήνοντας πίσω στην πατρίδα πρόσωπα αγαπημένα και φίλους.

Είναι λοιπόν πολύ δύσκολη η ζωή των ναυτικών, και ουδείς σχεδόν πραγματικά ενδιαφέρεται γι αυτούς. Δυστυχώς οι περισσότεροι κανονισμοί είναι για το τυπικό και το θεαθήναι.

Όμως, υπάρχει και η καλή πλευρά του επαγγέλματος. Δεν είναι τα χρήματα καθώς οι μισθοί δεν είναι μεγάλοι ανάλογα με την επικινδυνότητα του επαγγέλματος, αλλά γιατί μέσα στα πελάγη ο καθένας δύσκολα τα ξοδεύει, και ευκολότερα τα αποταμιεύει.

Είναι επίσης μεγάλη υπόθεση όταν κάποιος είναι ταξιδευτής του κόσμου. Γνωρίζει καινούργιες χώρες, ξένες κουλτούρες, διαφορετικούς λαούς και νέες θρησκείες. Σε κάθε λιμάνι ανακαλύπτει καινούργιες αγάπες και νέες απολαύσεις που άλλως δεν θα γνώριζε. Αποκτά εμπειρίες και αντοχές, ατσαλώνεται ψυχικά, και συνηθίζει να ζει ανά πάσα στιγμή δίπλα με το θάνατο, καθώς η θάλασσα είναι ένας συνεχής κίνδυνος. Ένας κίνδυνος όμως, που όποιος την μάχεται και την παλεύει, περισσότερο την αγαπά, καθώς έχει μια άγνωστη δύναμη που κάνει τους ανθρώπους να την ερωτεύονται παντοτινά μέχρι το θάνατο τους.

ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΠΛΟΙΩΝ - ΟΡΙΣΜΟΣ

Οι εργαζόμενοι στις μηχανές πλοίων, εκτελούν γενικές εργασίες μηχανής καθώς και βάρδιες στις οποίες συμμετέχει ένας τρίτος μηχανικός, ένας δόκιμος μηχανικός και ένας θερμοαστής εάν είναι πλοίο με τουρμπίνες.

Ο Αξιωματικός φυλακής κατά τη κάθοδο του στο μηχανοστάσιο ενημερώνεται από τον προηγούμενο για την κατάσταση των μηχανών και βοηθητικών μηχανημάτων του πλοίου και στη συνέχεια αναλαμβάνει υπηρεσία παρακολουθώντας την καλή λειτουργία των μηχανών και εκτελεί τις εντολές της Γέφυρας.

Ο Δεύτερος Μηχανικός μεταφέρει τις εντολές του Πρώτου στο υπόλοιπο πλήρωμα της μηχανής, και εργαζομενος και ο ίδιος όπου χρειαστεί, επιβλέπει τις εργασίες και τις βάρδιες.

Ο Πρώτος Μηχανικός είναι υπεύθυνος να επιβλέπει για όλα, για την καλή λειτουργία των μηχανών και των καζανιών (λέβητες παραγωγής ατμού) του πλοίου και να ξέρει σε ποια κατάσταση ευρίσκονται, να φροντίζει για την καλή λειτουργία της κύριας μηχανής

αλλά και των άλλων βοηθητικών μηχανημάτων, καθώς και το μικρό τιμονάκι να μην έχει απώλεια υδραυλικού υγρού ώστε να κρατά την πορεία του πλοίου σταθερή. Έχει καθήκον να μεριμνά ώστε να υπάρχουν ανταλλακτικά και καύσιμα. Να φροντίζει οι υφιστάμενοι του να ελέγχουν τις σεντίνες για τυχών διαρροές και να μεριμνούν για το άδειασμα του έρματος (των άχρηστων υγρών, λαδιών και καυσίμων) από αυτές. Να ελέγχεται το θαλασσινό νερό που χρησιμοποιείται για σαβούρωμα, καθώς και το πόσιμο στις δεξαμενές και στον evaporator (βραστήρας παραγωγής από θαλασσινό νερό σε πόσιμο). Πρέπει να έχει εξειδικευμένες γνώσεις περί ηλεκτρισμού καθώς ο ηλεκτρολόγος είναι και αυτός υφιστάμενος του. Είναι επίσης υπεύθυνος για την καλή λειτουργία όλων των βοηθητικών μηχανημάτων στην κουβέρτα, στη κουζίνα, στα ψυγεία και στους ψυκτικούς θαλάμους.

Είναι με λίγα λόγια υπεύθυνος να γίνονται όλα αυτά από τους υφισταμένους του μηχανικούς, οι οποίοι είναι υπόλογοι σε αυτόν με ιεραρχική σειρά. Το πλήρωμα μηχανής αποτελείται από τον πρώτο, τον δεύτερο, τρεις τρίτους ή junior (τρίτοι βοηθοί μηχανικοί), τον ηλεκτρολόγο, τρεις θερμοστές, τρεις δόκιμοι ή λαδάδες, και ένας καθαριστής. Όλη η καλή λειτουργία στο μηχανοστάσιο και κατ επέκταση όλου του πλοίου, εξαρτάται από αυτούς.

Πρέπει να είναι καλά καταρτισμένοι γιατί από αυτούς εξαρτάται η καλή λειτουργία όλων των μηχανών και μηχανημάτων. Αυτοί τα χειρίζονται, τα συντηρούν,

και τα επισκευάζουν. Και για ότι τυχόν πρόβλημα οι υφιστάμενοι μηχανικοί δεν μπορούν να θεραπεύσουν, πρέπει ο Πρώτος να γνωρίζει και να τους καθοδηγεί, αλλά και να το διορθώνει ο ίδιος χειρονακτικώς εάν χρειαστεί.

Η ζωή σε ένα πλοίο είναι η μικρογραφία μιας πολιτείας. Έχει όλες τις υποδομές όπως ηλεκτρισμό, αποχετεύσεις, κλιματισμό, πόσιμο νερό, τροφοδοσία, αλλά κυρίως αυστηρή διοίκηση. Το γενικό πρόσταγμα και ευθύνη έχει ο καπετάνιος που είναι ο απόλυτος διοικητής, αλλά σχεδόν ταυτόσημη εξουσία έχει και ο Α' μηχανικός με τον οποίο ο πλοίαρχος οφείλει να έχει στενή συνεργασία, διότι χωρίς αυτήν, το πλοίο δεν μπορεί να λειτουργήσει σωστά.

Ο πρώτος μηχανικός με τους βοηθούς του είναι η ψυχή του πλοίου. Χωρίς αυτούς δεν μπορεί το πλοίο να πλεύσει, ούτε το πλήρωμα να έχει τις ανέσεις μιας καλής διαβίωσης, αλλά και οι ναύτες στην κουβέρτα, δεν μπορούν να εργαστούν, καθώς όλες οι εργασίες διεκπεραιώνονται με μηχανήματα. Το φόρτωμα και ξεφόρτωμα γίνεται με γερανούς, οι αντλίες που φορτώνουν ή ξεφορτώνουν υγρά εμπορεύματα κινούνται με ηλεκτρισμό ή ατμό. Η άγγυρα βιράρει και μαϊνάρει με ατμό ή ηλεκτρισμό. Ακόμα και τα ματσακονια, δουλεύουν πλέον με αέρα.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΤΑΠΑΚΟΥΔΗΣ:

Γεννήθηκα στη Χλώρακα, ένα χωριό που έχει στα ριζά του την Μεσόγειο να το προσκυνά. Θυμάμαι από μικρός τη θάλασσα να βρυχάται και με βια να κατατρώνει τις ακτές, μα αυτές καθώς πέτρινες και στέρεες, καταλυμό δεν είχαν.

Το σπίτι που γεννήθηκα ήταν στην άκρια του χωριού και άκουα τις νύχτες το σάλαγο των κυμάτων και τον ρόχθο της άγριας θάλασσας που έσμιγε με τη βουή του ανέμου, και μαζί ο βρυχηθμός τους σαν θυμωμένο βουητό μου προκαλούσαν δέος και φόβο, συναισθήματα που με τον καιρό στη σκέψη μου έμειναν σαν τραγούδι Ειρηνίων, προπομπός αφανέρωτων αποκαλύψεων που θα ξέβραζε από τα βάθη της η θάλασσα.

Θυμάμαι όποτε είχε μεγάλες τρικυμίες, περπατούσα στην άκρη της θάλασσας και με έλουζαν οι υδρατμοί των φοβερών κυμάτων που έσκαγαν με δίλη και με δυνατό υπόκωφο θόρυβο στα άγρια βράχια.

Και εγώ, έστεκα στην άκρη της θάλασσας κι αγνά ντεα τον σκοτεινό ορίζοντα που στο βάθος συναντιόταν με τον γκρίζο ουρανό, και σχημάτιζαν τον τέλειο απέραντο κύκλο, αυτόν του σχήματος της γης.

Και ήμουν ευχαριστημένος που μπορούσα και έβλεπα την άκρη της γης.

